

Liber

fit et subiectū transmutatiōis et variatiōis. et hoc intelligitur
hō inuariabilē. **C**ōtēc tū cōpōsitū foris accētib⁹.
q; forme accidentales adueniūt cōpōsitū in facto et cōstitūt
in essētia simplici. sic q; nō diuiditū i materiā et foris. nec
tū diuiditū q; fit i partes cōstitutas. nulla n. forma accēti-
talis alia a quantitatē diuiditur in pres cōstitutas. nisi q; acci-
dens. et forme accidentales cōstitūt in essētia inuariabili.
q; nō possunt esse sba transmutatiōis. per pōicta p7. q; for-
ma accidentalis potest intēdi et remitti cōtis cōstitat in
essētia simplici. et in essētia inuariabili. nam ppter hoc
cōstitūt in essētia simplici. q; nō diuiditur in materiā et
foris. et in essētia inuariabili. q; nō est subiectum va-
riatiōis. modū illud quod nō diuidit in materiā et for-
mā et nō ē subiectū transmutatiōis. potest tū intēdi et remitti.

Cōpōsitio etenim nō ē foris. qm̄ a nā pponis se
iūgit. Cōpō etenim aq; q; alteri adueniēs ppoi
maior ē p pūctā quodamō efficit. i forā aut hoc
mīme ē. nā i eo q; corp⁹ albū ē nō dī mai⁹ aut mī-
n⁹ seipso nī albo. nec hī nī albū intelligit dīstruō
pōis vel minorario aliq; scā ē s; alteratio solā.

Prima pbaf q̄ forma nō ē p̄pofita. fed fimpler. ⁊ eft p̄elo
prima b' ubi: ⁊ p̄batur fic. Ois forma p̄tendens materiā
ēft fimpler vel p̄pofita. fed fola nō ē cōpofita. ergo c. 3. ma
ior: p5. ⁊ minor pbaf. Oī cōpofitū adueniens p̄pofito facit
totū aggregatū manūf q̄ fit illud cui illa cōpofitio aduenit
fed forma adueniens alicui cōpofito nō facit totū aggrega
tū maius. ergo forma nō ēft qd cōpofitū. maior p5. q̄ om
ne totū ēft ma' fua pte. minus: pbaf ⁊ declaraf declaratio
ne exēmplari fic. albedo adueniens corpori nō facit ipfū ma
ius. cōpns. n. albū albedine nō ē maius. q̄ plus. nec ag
gregatū ex corpore ⁊ albedine ē maius q̄ per fe. cōp. nec
fi corpus intelligatur nō albū fit aliq̄ immoatio corpus. Iz al
teratio fola cōfiftit. ¶ Obiuratur q̄ dēa. ⁊ pbaf q̄ bec ē fallā
cō p̄pofitū adueniens alteri cōpofito facit totū aggregatū
maius. q̄: aqua infufa cinerib' nō facit totū maius. ⁊ m' aq̄
ēft quoddā cōpofitū. ergo c. 2. Alind argumētū ēft de bina
rio p̄fecto in cypho pleno aq̄. nā totū illud aggregatū nō fit
maius p̄ aduenitū denarij. Itē forma accidentalis quē ē fpec
indiftribūb' cōponitur ex ḡie ⁊ differentia. ergo aliqua for
ma ēft p̄pō³ ¶ Proterea p̄dīc' adueniens alicui facit totū aggre
gatū ma'. Cūtas adueniens binario facit aggregatū ma'.
q̄: trinarij qui ēft maior binario. ⁊ vntas ēft qdā forma. cū
ipfa fit quātas vel principij q̄ntitatis. Itē oīs q̄ntitas ē que
dā forma. fed quātas adueniens alicui facit totū maius. li
p5. nā linea adueniens linee facit totū aggregatū ma'. ⁊ cor
pus de genere q̄ntitatis adueniens alteri corpori facit ipfū
maius. ergo c. 2. Dicendū q̄ aliquid effe ma' altero p̄o
intelligi dūp̄r. vel int' v' ext' illud dicit effe ma' intēfue
qd̄ b' plus de forma. Et illud dicit effe maius extēfue qd̄
b' plus de materia: occupat plus de loco. v. g. pofito q̄
fuit due cere equaliter extēfue ita q̄ fuit equalēs fecūdi
extēfione. ⁊ habet equalē de materia. ita q̄ fuit equalēs p̄
dieris. fi vna cōdenfetur ⁊ alia non facta cōdenfatio ē erūtū
equalēs intēfue. q̄: tū de materia ⁊ de pondere b' vna fit
alia. fed nō fuit equalē extēfue. q̄: cera que nō cōdenfā
plus occupat de loco q̄ cera cōdenfata. Sic igitur aliqd̄ p̄
dīcū ma'ius vel minus intēfue vel extēfue. ¶ Et ēft intelligē
dū vltimus q̄ aliquid potēft dici cōpofitum multis mo
dis vel cōpofitione quātitaria vel cōpofitione quātitari
ua. vel effentiali. membra patēt ex prius dīctis. ¶ Cū igitur
tar dīctur q̄ cōpofitū adueniens alicui p̄pofito facit illud
maius. intelligendū ēft de per fe p̄pofito q̄ntitati ⁊ nō eēn
tiali. ⁊ d' maior: extēfio nā nō extēfua. vnde fi aliqd̄ per
fe q̄ntū adueniat alteri p̄ fe q̄nto aggregatū ex eis erit maius
intēfue vtrōq̄ illorū. fed nō q̄ fit in maius extēfue. ⁊ hoc
potēft cōtingere duab' de caufis. aut q̄ fit deperditio partium
tū vna vel alteri? vel vtriusq̄. aut quia fit cōdenfatio parti
um vnius vel alterius vel vtriusq̄. fed fi non fiat cōden
fatio nec deperditio partium oportet q̄ totum aggregatū

fit manus q̄ prius fuit illud quod prefuit. hincis rō est. quia
vñū per se q̄tū n̄ pōt aduenire alicui per se q̄to. ita q̄ vñū
āgat aliud scēdū se totū. q̄ opoteret q̄ dūmōnes vñū
penetrā dūmōnes aliter. q̄ ē ipōle. Si ergo vñū p
se q̄tū adueniat alicui p se q̄to op̄s q̄ beat fuit dūmōnes.
ergo aggregatū ē ambob⁹ p̄ occupat de loco q̄ vñū illo
rū tñ. q̄ si itud per se q̄tū aduenit p se q̄to. n̄ neutriū
defect op̄s q̄ aggregatū ē vñū hūmānis extēsiue q̄ alie
rum illōrū. nō ē totū est manus sua q̄. q̄ bene dñi est q̄
per se q̄tū aduenit alicui per se q̄to facit manus. q̄ loq̄nd
de de q̄tū p accidēs nō ē verū. nā albedo est q̄ta p accidēs
q̄ albedo adueniens composi nō facit manus. Dicitū ē etias
q̄ op̄m p̄pōne effentiali. p̄pōitū ē materia q̄ forma ad
ueniens alicui p̄pōit facit ipsum manus. q̄ ē cōpōsitum
ē materia q̄ forma includit q̄tū. s̄. q̄ dñs in se q̄tū
aduenit alicui habendū q̄tū facit manus. cū due quan
titates nō possint finit ē. p̄pōitū tñ ē per partib⁹ q̄dātū
vñū p̄pōitū ē genere q̄ dñā adueniens alicui nō facit per se
manus. q̄ talis cōpōsitio nō requit extēsiōnē alicū. vñ bre
uiter p̄pōitū aduenit p̄pōi facit manus. hoc est intelligēdū
de per se cōpōsitio p̄pōne q̄tū. ita. s̄. de illo q̄ p se h̄z
p se extra partē. nō tñ sc̄ p̄dōtione q̄s q̄ fit vñū manus alio
uoq̄dū de maiōritate extēsiue. ¶ Ad primū argumētū
dicēdū q̄ aqua adueniens cineribus facit totum aggregatū
manus intēsiue. n̄ extēsiue. vnde ad adueniente cine
ribus aliq̄ue ptes passibiles aque corrumpuntur. cinis
per naturam ignis consumit ptes rariōres q̄ subtiliores ip
sū aque. q̄ etiam in cineribus sunt male partēs porose.
ideo per ipsam restringit q̄ cōdensatū vel coadunantur
q̄ ita q̄ aqua aduenit cineribus fit deperditio multatū p
tū q̄ cōdōctio. ¶ Ad aliud dicendū q̄ quando in aqua
denari⁹ p̄dictū sit cōdōctio aque q̄ propter hoc totum
aggregatū nō fit mā. extēsiue sed intēsiue. ¶ Sed dubitā
sup hoc q̄ dicitur aliq̄d. esse alio manus d̄p̄lecter. s̄. intē
siue q̄ extēsiue. illud. n̄. nō videt verū. q̄ intēsiō nō p̄
tū q̄tū. nō ē n̄ suscipit magis q̄ minus p p̄m. ¶ Di
cēdū q̄ intēsiō accipitur d̄p̄lecter. Cū mō vt opponit re
mūsiō. sic intēsiō nō cōpēt q̄tū. q̄ nō suscipit ma
ius q̄ minus. Alio modo accipitur vt opponitur extēsiō
nū. s̄. sic cōpēt q̄tū. q̄ q̄tū potest intēdi q̄ extēdi
dū. hoc est r̄r̄heri. cōdensari. ¶ Ad aliud dicēdū q̄ h̄z
spēciē fit talē compositiū ē genere q̄ dñā q̄ adueniat alic
ui. quia tñ nō p̄pōit ē p̄p̄ q̄tū. ita nō facit manus
q̄ cū d̄ vntas ē. Dicendū q̄ manus q̄ minus propriē
reperitū in q̄tūte continua. q̄ multum vero q̄ paucū
in q̄tūte discretā. ideo magis propriē dicitur q̄ vñū
adueniens binario facit plus q̄ q̄ facit mā. Et cōdēndū
dū est q̄ forma talis adueniens compositiō nō facit mā
propriē. ¶ Ad aliud dicendū q̄ hoc p̄pōitio forma ad
ueniens p̄pōitio nō facit manus ē intelligēda d̄ aliis formis
q̄tūte q̄ nō d̄ q̄tūte. quia q̄tūtas sola ē sp̄abilis a
mā. cū sit cōtēta. nō potest aduenire sub̄. sine acci
sūde nouē materie. Aliē vō forme p̄t aduenire sub̄ sū
fine accēsūde materie. idō ē s̄ile. q̄ certū ē igit q̄ q̄tūtas
adueniens p̄pōitio facit manus extēsiue et formalit̄.

Cum autem fortasse in aliis contingit idē pferri ad
dū esse cōuenienter exītimo in variabili cēnā
cōsistens. In aīa enim alteratio contrarietatis
inuenitur: vt tristitia ⁊ gaudī. Sed quoniam
aiunt quidam simpliciter nulli vero variationi
subiecta est. vt ea quē est mundi anima dissociās
hāc ab omnibus addidi compositioni prīngēs.

Per hanc descriptionē excludit qdā forme a rōne. for
me h diffinit. qb' in forme videt conuenire. quia forma h
diffinita solū ē cōfus forma' perfectiōibus materiā et dū p
ficiat materiā. excludit ergo a forma h diffinita tū aīa r
nalis q' aīa mudi. vtrāq' enim itarū cōsistit in essentia sim
plici. et id addit q' iste forme excludant a forma h diffinita
ta o' plus addere. s. cōsistēs in essentia inuariabili et con

¶ **De principioz.**

positiōis ptingens. p ly inuariabili excludit aia rōnalis. qz īsa est variabilis de gaudio i tristitia. q de amore ad odium. Et p bāc pncipā cōpositiōis ptingens: excludit aia mundi rōne forme hic dīstīte. nā aia mūdī nō ē aduentūs cōpositō. qz nō pōt ināim nec plicere pōt sicut aīe forme generabiliz & corruptibiliz. ¶ Sic sunt duo intelligēda. Primo q aia rōnalis q ē pfectio materie nō mutat p se de gaudio i tristitia. vel ecōtra. s; totū pīncipiū vel cōpositū ex corpore & aia mutat p se de gaudio i tristitia. vñ dicit pbs primo de aia. qmūlibet aliud ē dicere aīam gaudere vel trīstari q dicere eā ētere vel edificare. sed certū ē q totū cōpositū & nō aia sola tēp & edificat. ideo totū pīncipiū gaudet vel trīstāt & si sola aia. Intēdit ergo aucto: q aia rōnalis sepat a corpore de gaudio mutat i tristitia p vīniā potētā. & ecōverso de facto mutat de tristitia in gaudiū. sicut pōnit leges xpīa nox q aia nō purgat peccatū cōmīsiss punitur i purgatorio. & postea transmutat in gaudiū seu paradīsum beato rī vbi gaudebit. & nō loquitur de aia pīnciua corpōi cum opationes sūt totius pīncipiū. ¶ Scōdo ē intelligēdū q p aīam mūdī intelligit aucto: primā causā a qua man dū & omne qd ēst i mūdo habet sūū esse. vel intelligit fore p aīam mūdī motorem supēriorem orbis. sed qquid i telligat p aīam intelligit vīam formā subsistentem q nō p sicut i materia. nec ēst ptingens cōpositū. hoc ēst existēns i composito sicut perfectio compositi vel pars in toto.

Erit itaqz terminus forme dicta diffinitio. ne
qz enim superfluum neqz minus continere. Si
quis subtiliter inuestigauerit reperietur.

¶ Ex his patet qd descriptio p'dicta est descriptio forme
p'cedentis materia. et e bona nihil p'tinens fupflua nec diu
natum. hoc est dicere bec descriptio seu diffinitio p'uenit of
p'tento sub forma hic descripta. ideo non est superflua. illa
nec descriptio est fupflua qd vel coius aliqua pars non p'uenit
of p'tento sub diffinitio vel descripto. vt si diffinitio aialis affi
gnet substantia aiala sensibilis r'onalis. bec diffinitio est fup
flua. qd non p'uenit aialis aial. vt fupflua ponit bec p'ticu
la r'onalis. illa vero diffinitio of diuinita qd p'uenit alijs a diffi
nito. qd tunc deficit aliqd qd esset in diffinitione ponendum
p qd diffinitum deberet distingui a quocunq alio non con
tento sub tali diffinitione. vt si diffinitio dois assignet qd est
substantia aiala sensibilis bipes. bec est diuinita dois diffi
nito. qd c'p'ent alijs ab homine. ideo deficit aliqd per qd
ab alijs distinguitur. s. differenteia rationalis.

C habet aut dubitationē ex pcedēti vtrū nulla
forma inuariabilis sit. Hoc aut vñ vt i plurib⁹.
Iñ eadem oratio veri ⁊ falsi susceptiua est. ⁊ al
bedo claritatis ⁊ obscuritatis: ⁊ ratio eius qđ in
re est. ⁊ nō est. s; nō est ira. nā nūbil differt albedi
nē clarā dicere qđ suscipiēs ipsam clarā dñc. ⁊ nō
ē orō p̄tiorū susceptiua. nec rō ei⁹ qđ i re est ⁊
nō est. sed notē sunt orōnes eaz que sunt i aia
passionum. de his autē alibi dictū est.

Colle mouet vna obbitatio. dictū ē prius q̄ forma p̄sistit in essentia inuariabilis. Istud non vñ vñ. q̄ albedo ē forma q̄ p̄t variari de claritate in obscuritatem. ⁊ econuerso. ⁊ oīo ēt forma q̄ p̄t variari de veritate in falsitatem. ⁊ econuerso. ⁊ similiter de opinionē. Intelligendū sicut dicitur ēt prius q̄ p̄ tanto dī q̄ forma ēt inuariabilis. q̄ forma non ēt subiectum variationis. forma tñ p̄t ēt terminus variationis. qm̄ igit de albedine clara sit albedo obscura. albedo obscura ⁊ albedo clara sunt termini ipsi? tñsimilitudo. ⁊ non subiectū. s̄. sōlū albi ē subiectū illius tñsimilitudinis. Ideo nihil aliud ē dicere albedine ētē clara vel obscuram q̄ subiectū clarū vel obscurū. qm̄ albedo non mutat de claritate ⁊ obscuritate. nisi q̄ subiectus albedinis mutat ēt. vñ subiectū albedinis ē subiectū illius tñsimilitudinis. Aliter. dicit q̄ albedo q̄ p̄s ē clarior nō ē eadē nūero cūq̄ albedine q̄ postea ē obscurior vel nigrior. ⁊ allegat pro se dñm p̄bī. x.

phyriceꝝ. vbi dicitꝝ qꝛ non ē eadē sanitas manē ⁊ vespē ofo
et ꝛ opio suscipiunt piraria. non sꝛ sꝛ mutaciones. sed sꝛ
mutatiōe rel. vꝛ in pōdicamentis. nā ex hoc ꝛ in mutas
de fessione in fationē. mutatꝝ befꝛ ofo. in sedes. de verita
te in falsitatem. Al. b. dicitꝝ qꝛ veritas in mente vꝛ opinio est
adequatio mentis rez veraz. vꝛ opabiliū. ⁊ falsitas i. mē
te vꝛ opinio ē inequalitas mentis ⁊ rez. Sꝛ veritas i. ofo
ne ē adequatio vꝛ equalitas significantis ⁊ rel significate. ⁊ ofo
non mutatꝛ de vero in falsum sꝛ sꝛ mutatiōe. sed sic mu
tantur signa ꝛ mutatiōem eozꝛ ad que referuntur.

Consubstantialē vō ē qđ pfer esse ex quadā cō-
positione cōpositioni. vt in pluribus. 7 qđ ipōf
sibile ē deē rei. vt ratio 7 sensus. siue horū simi-
lia. vt pīnuū 7 discretū. Hoc vero erit vt mate-
ria. Illud aut vt forma. ut corpus qđm ē mate-
ria bōis aīa vero forma erit itaqz cōsubstantialē ut
corpus: bomo 7 ratio. Nec aut in bis que de ca-
theqoris dicta sunt expedita sunt.

In infinita forma et explanata eius diffinitio et auctor diffinitio substat. Et dicit qd subale est qd esse pferet et qda pponere copositioni. Ipsi coposito vi in possibilibus. qd est impossibile est deesse rei. et explicat. vi rō et sensus: pñmū et discreitū et silia. i. subale est qd pferet esse cognitū copositioni. vi in pluribus. i. coposino. qd est apriū natū est in pluribus. nō. n. v3 qd qd spēs fit actu est in pluribus. qd aliqua est spēs pñmū tñ vñz suppositū. qd melius itelligit hoc de triplo pñmū i pluribus pñmū cū principio cognitū. nō cū ly esse. qd vi plurimū cognoscit res p dñā suā et genū. qd tñ nō qñ res et diffinitibz nec dñā vltima est semp nobis nota. idē hoc v3 in pluribus nō semp est qda copositioe pñ rōne qd fit et gener et ofia. qd subale impossibile est deesse rei cuius est subale. vi rōnale tñ est boi. et sensibile aali. Similr. n. repñt subalia i alijs generibus. vi pñmū et discreitū i genere cōstituta. Ita diffini nō pōt generi et dñis et spēi et materie et forme. vi p3 p exēpla auctoris i textu. Sensus. n. et dñā sunt subalia ipēi. qd p ea cognoscit ipēs vi dñi et i mā et forma pferit esse cognitū coposito et mā et forma. spēs esse pferit et cognitū ipi idividuo. nā p spēs cognoscit qd est idividuū. qd ad que pñem facta p qd de individuo cōuenienter respondet per spēm. i. impossibile est genus et differentiam deesse speciei. et mān et forma deesse coposito dī existit. similiter dī de spē respectu idividui dñm existit. Et fin istā expōitiones inuunt hic vne diffinitiones subalis. Cūa ē. qd subale est qd pferit esse et qda copositione coposito. et hoc diffinitio solū cōpōt generi et dñe. Alia diffinitio ē qd subale impossibile est deesse rei cuius est subale. et hoc diffinitio cōpōt generi et dñe et spēi. ¶ Notandū est fin Albertus hic. qd subale of quatuor modis. Primo illud dī substantiale qd est substantia vel bz modū substantiē. sicut fin et qd fin in gener sube Secūdo mō substantiale dī of qd est essentialē alicui cuiusqz generis sit. et hoc mō repñt substantiale i quolibz genere. nā i quolibz genere replunt p se supiora. qd sunt subalia re spectu inferior. Tercio mō dī substantiale qd bz cām dīer minata i subiecto aliquo et sic qñbz ppa passio est substantiale eius cuius est passio. vi quilibet boi. Quarto modū dī substantiale qd ponit i diffinitione alicuius et tñ nō ē de eā tia cū. et hoc mō substantiale posuit i diffinitione accētis of esse substantiale illi accidenti. Et dicit Albertus. qd substantiale hic diffinitū ē cōe ad istos quatuor modos substantiales. Est. n. cōe duobus pñis. qd certū ē qd supius cōfert ad cognitionē inferiorē. et cōe subali tertio mō accepto. nā p pua passio pferit esse cognitū subiecto. dicit. n. pñs palmo dī aia. qd accidentia magna pñ. pferunt ad cognoscendū qd qd est. Et cōmentator et Theimistius exponunt hūc de ac cidentibus pñis. Est et cōe substantiale quarto mō dicto. nā istud quod cadit in diffinitione alicuius cōfert ad cognitionē illius in cuius diffinitione cadit. Alij dicunt qd substantiale hic diffinitū idē est qd essentialē alicui cuiusqz pñ. dicantur fit. ita qd subale hoc mō acceptūm hic diffinitur

Liber

Substantiale vt dicit auctor hic diuiditur. qz quoddam est vt materia. quoddā vt forma. nā gen⁹ ē substantiale vt materia. dīa vero ⁊ species sunt substantia vt forma. species vō nouas ē vt mā. s; solum vt forma. ⁊ ideo sub for vt corp⁹. ependit. ¶ Intelligendo qz substantiale vno mō dī fin qz denotat a subā. ⁊ isto mō nullū accidens ē substantiale. Alio mō ē subale illud qd ē entiale. qz hoc mō ī quolibz pōdicamto reperit subale. ⁊ sic accipit subale ī pposito c.

Cū autē aut qdā forma a nā esse. Quedā vō ab actu. Ratio enim a nā est. calor vō ⁊ passio quedam in actu consistunt. in quibusdam vtro dubium est vtrum a natura aut ab actu incipiunt esse. vt in figura incisionis. Nam nihil additionis sit sed separatio quedā partium.

Efficitur diffinitio formae et subalternae: ponit hic diffinitione formae: q sunt in vniuerso qnq. dices. **Q**uia diuisio ē q qdā ē forma a nō qdā ab arte. vt rō. i. potentia rō nalis ē a natura. i. calor: p passio fit ab arte. **I**ntelligendū q non quicunq calor nec qnqns passio ē ab arte. vt calor igitur. sed intelligit de passione siue de calore cāro p violentiam vel p motū. vt in arte fabril p in gubnā. **E**t circa istā diffinitione formae accidet motus duas dubitationes. **E**t prima dubitatio est de figura mēsiōnis. i. scōa de vniuersali. **I**psi iā dubitatio est. vtrum figura mēsiōnis fit a natura vel ab arte. q non fit ab arte. **R**espondet. q: omne qd fit ab arte fit p aliquid additioem. sed figura mēsiōnis non fit per additioem. immo magis per ablationem partium. ergo &c.

Dico autem figurā inesse a natura. sentiri ve
ro ab actu. Sed 7 que cōiunctionis est actus ē.
vī domus. manifestum est autē de his.

¶ Nam dubitationem soluit auctor sic. Dico autem figuram esse a natura. sentire vero ab actu. I. ab arte. quod non est intelligendum scilicet littera sonat. quod certum est. huiusmodi figura est ab arte. et actus sentiens est a natura. si conuerteretur per figuram intelligit materiam figuratam. nam tota substantia res artificialis est sua materia. et per sentire intelligitfigurationes et lineationes quas sentimus. Et est quod punctationes. id est aggregatae res materiae et res illius lineationibus est actus. I. ab arte. Per hoc potest dici ad argumentum quod dicitur quod quod sit ab arte sit per additionem. verum est si negat minor. per figuram scilicet sit per additionem lineae et superficie quod prius non erant. unde in facio ne figure incisionis sit additio forme accidentalis et ablatio materiae. unde videmus punctus casus non notas superficie et notas lineas quae prius non erant. Alter dicit dicere quod indistincte est effectus immediatus indistinctus in omnino. **¶** Intelligendum quod dicitur inter res naturales et res artificiales in hoc. quod illa sunt a natura quod sunt per alterationes facta a qualitatibus actibus et passibus. Sed illa sunt ab arte et non sunt per alterationem qualitatibus actibus et passibus. Alio enim qualitarum actibus et passibus est naturalis. et ideo quod sunt per tales actiones sunt a natura. si illa quod sunt sunt tale actione sunt ab arte. et quod sunt per actionem qualitatibus prius sunt res naturales. et quod sunt sunt tale actione sunt res artificiales. **¶** Sciendum est quod ab arte sunt res tripliciter. Uno modo per compositionem. sicut domus et lapidibus et lignis admixtis mixta. Alio modo sit res ab arte per ablationem partium materialium scilicet in facione figure incisionis. Tertio modo per transfigurationem ablati additione vel subtractione materiae vel scutella ex ere vel argento. unde in operibus scilicet ps. sit ergo forma aliqui per additionem materiae. per primo modo. aliqui per additionem forme et quia additione resultat una forma. per figuram incisionis sit per additionem forme. Adhuc quod sunt ab arte per alterationem et compositionem sicut sit ceruina. et talis res sit ab arte et a natura. unde ponenda est talis distinctio. Eorum quod sunt. quod sunt ab arte soli. quod a natura. quod utroque modo. Et eorum quod sunt per totum quod sunt per additionem forme. et quod per additionem materiae. Illa quod sunt per alterationem sunt sunt res pure naturales. Illa quod sunt per additionem sunt sunt res pure artificiales. Si illa quod sunt per alterationem et compositionem nec sunt pure naturales. nec sunt pure artificiales. si sunt res

mitte. vt p3 de sanitate inducta p arte. Sed dubium est qñ
res pducunt ab arte q natura qd debeat benolari natu
ralis an artificialis. ¶ Quedũ qñ si actio nature pedit acti
nem artis disponendo ad actionẽ artis. tunc diceret res ar
tificialis. Si autẽ sit econverso q actio artis pcedat actionẽ
nature. ita q natura vltimo cõplet r pficiat. sic diceretur
res naturalis. vñ sanitas inducta p actionem medicẽ magis
qñ dici naturalis qñ artificialis. qñ ars disponit actionẽ natu
re q natura vltimo cõplet r pficit. r in factiõne cultelli cale
factio q mollicatio ẽ quodãmodo a natura. sicut acuties ẽ ab
arte. Si dñm q oẽ qd fit ab arte ẽ res artificialis. qñ omne ta
le b5 formam artificialem. q omne qd fit a natura est natu
rale. ergo idẽ fit a natura q ab arte. r idẽ ẽ res naturalis q
artificialis. ¶ Quedũ qñ nõ omne qd fit ab arte ẽ res artifi
cialis. sicut illud qd fit ab arte tanq a cã principali est res artifi
cialis. sed illud qd fit ab arte tanq a cã inante r pparatẽ
non est artificiale. vt p3 de messis. r tñ messis non est artificialis sed
naturalis. q cã principalis pficiens messẽ. est naturalis.
nec in quocunq tanq p artẽm est forma artificialis. vt pa
ter de messis. sed illud b5 formam artificialem qd fit ab ar
te tanq a causa principali. mltis enĩ res naturales sunt p
artẽm q male res artificiales sunt p naturã. q hoc est qd
vult cõmentator in 2. phy. dicens q natura cõplet multa q
sunt p artẽm r econverso. q qñ natura cõplet dicitur res na
turalis. r qñ ars cõplet dicitur res artificialis.

Ced in his q̄ pluribus sunt palā nō ē. 1. 33
ea q̄ pluribus sunt i actōe esse i possibile ē. A
nā aut nō vident fieri. qm̄ ea q̄ nō sunt a creatu
ra p̄r nte sumūt p̄cipiū. palā vō ē creaturā nō
ēē. Abil. n. rōis oīs q̄re huiusmōi creaturē sint
poterit explicari. Natura igit̄ i his occulte opa
tur. Nā sic ex p̄tium iunctiōe p̄tū p̄tū nō q̄
dā priori excedēs quantitates efficiūt. sic ex singu
larū discretione vnus qdē itelligit̄ eor̄ excedēs
p̄dicationē. Quapp̄ cōitas oīs nālīs ē qm̄ a sin
gularitate p̄cedit q̄ creatōi coequat̄. Subiliter
aut̄ i speculātes sicut nām i actōibus latet̄ opa
ri inuenimus. sic creaturā i creatorē i natura
ex actu. Numero. n. naturam stabilivit. sed bec
hacenus. alterius enim cōsiderationes sunt.

Consequenter alia dubitatio que est ista. utrum forme universales sint a natura vel ab arte. Et probat antea arguendo ad utrumque partem. quod non sit ab arte. probatur. illa que sunt in pluribus impossibile est esse per actiones artis siue per artem. sed forme universales sunt in pluribus. igitur c. minor est manifestata. c. maior potest declarari. Illud quoque fit ab arte fit ab aliquo singulari. cum actiones sint oppositæ utrum tam actiue quam passive in productione naturali. c. casus effectus proportionem cause. ergo oportet quod illud quod fit ab arte sit singulare. sed nullum singulare est in pluribus. ergo c. Albertus probat aliter quod forme universales non sunt ab arte sic. omne quod fit ab arte est accidentale. scilicet forme universales non sunt accidentales illis de quibus predicantur terminis essentialibus. ergo forme universales non sunt ab arte. maior potest per commentatorem secundo de animalibus. qui dicit quod artificialia sunt in genere substantie quantum ad materiam. sed quantum ad formas que sunt ab arte sunt in genere accidentium. ¶ Ad aliam partem arguitur antea. probando quod forme universales non sunt a natura. quod eo quod sit a natura fit ab aliquo singulari preexistente. sed forma universalis alius non potest fieri a singulari preexistente. ergo non fit nec potest fieri a natura. maior pars inducitur. c. minor. quod universale est pars singulari. ut patuit in capitulo de potentiis. In hac dubitatione solvendo dicit antea quod natura occulit operas habiles. scilicet. quod dicit quod via sunt a natura. scilicet. et non manifestus quod sit a natura. Albertus dicit quod natura

¶ Sex principioꝝ

oculū opaf in vltibus: q: nā est pīndīplū fīngulārīū p se. p
pīo vltor vel ēr pīnt ēst pīndīplū vniūersālū. t īqūolībēt
suo pūcūlū sālūaf vniūersālē. t īō nā occurrē opaf in bīo.
q: ad generatīōē sōz. generaf hōī sōz. t aīal. t īta de alīīs
vltībūs. Et declaraf bī auctōr in fīlī dīcēns q: sīcūt ēr pīn
ctīōē pīarīū pīūī fī qdā pīstīctīō sīnē cōpōsītō excedēs
qūītalē pīorē. f. cōmīūlibēt pīīs fīm se. fī cōllectīōē pīarī
ūmī fīngulārīū cōpēndībī in īntellēctū qdā vīe excedēs
pīdīcatīōē m cōmīs. f. fīngulārīū. Quapp pōstēa pēclādīt ēr
boc q: oīs cōīas ē cā nā. q: pēclādīt fīngulārītātē q: ēst a
natūra. t pōt pōt pēclō sēbā bīūīalē. t pīab fīc. Oīs fīngū
lārītās ēīst a natūra. Oīs vltībūs vel cōīas ēst a fīngulārītātē
ergo oīs cōīas ēst a natūra. q: f. fīngulārītās cōēquaf creat
tīōnī. q: f. īntellē ērīfīfī p creatīōē. t pōt īy q: rēfērrē qdā
tēm vel vīēm sōīam: īta q: sīntēfīlīs. q: f. qdāīs cōēquaf
creatīōnī. f. fīngulārītātē. q: ērīt īn ēssē p creatīōē sīcūt t qdā
tas. t ī boc qdāīs t fīngulārītās cōēquaf. t addīt auctōr
q: sīcūt nā. ī. dēūs sūbīlītās īntellēctū pēcūrrīt ad pūdnctīōē ar
tīfīcīālī creatādo māterīā. fīc pēcūrrīt ad pūdnctīōē vltīmī
creatādo fīngulārīā māxīmē ī pīmarē p creatīōē. ¶ Inuēll
gēndū q: vīe pōt īntellīgī fīcī dīpīlīcēt. Unō mō q: creat
īn ēssē pōst nō ēssē. Alīo mō q: fīat ī suppositō īn quo nō
hūīt pīas ēssē. īntellīgēdo īgīt vīe fīcī pīmo mō. fīc nō ēst
vīe: q: q: pūdnctī fīngulārē pūdnctī vīe. fī bēne sēbō mō ēst
vīe: q: q: pūdnctī īpīm fīngulārē pūdnctī vīe. ¶ Vltērīus ēst
fīcīēndū q: qdā fūnt vīa q: pūdnctī fōlī dē fīngulārībūs fa
ctīs ab arte. t tālīa vniūersālīa fōlī fūnt ab arte. Itā ab eo
dē fī vniūersālē a quo fīnt fīngulārē cōīas mōdī ēst illud vni
ūersālē dōmūs. Et qdā fūnt vniūersālīa q: fōlīnō pūdnctī
dē fīngulārībūs factīs a natūra cōīas mōdī ēst hoc vīe hō.
t tālīa vīa fōlī fūnt a natūra: t qdā fūnt: vīa q: pūdnctī
dē fīngulārībūs factīs a natūra t ab arte. t tālīa vīa fīdīfē
rētēr fūnt a natūra t ab arte. q: sīcūt auctōr dīcīt bīc q: oīs
cōīas ēst nātūralīs. īntellīgēndū ēst fōlī dē cōīas q: fōlīm
hī ēssē īn fīngulārībūs factīs a natūra. Et q: tāīs locūtīs ēst
de natūra. t natūra ēst dīpīcī. f. creatā t īncrēatā. t īō auctōr
cōparat illās ad īnōīcēm t dīcīt fīc. Itōīs īnvenīmīs nātū
rās creatās īn actīōē sūa latētēr opārī. q: dēūs stabīlītātē
natūras. ī. nātūralīas. ēr actū. īn actū īn nūmēro dētērīmīnātū
nec ērrant. q: dīcīt pībē. t. pīyīfī. q: opūs natūrē ē opūs ītel
līgētē nō ērrātīs. fīcūt ergo nā creatā latētēr opaf ī īstīs ī
fērīōsībūs. q: ēxpērīmūr ī nobīs q: nūtrīmūr t āngāmūr.
quō tīī nā agat ad nūtrītīōē t āngūmentatīōē īncōmūmīs.
fīc nā īcreatā. f. dēūs agīt latētēr t sūbīlītēr īn sūā nāīn. q:
stabīlītātē oīs nātūralīs īn nūmēro dētērīmīnātū t īn sūā
vī dīcīt ēst. ¶ Inuēllēndū ēst vltērīas q: vīe ēst tīpīcī
fīm dōīm Alībēr. f. ante rez. īn rez. t pōst rez. vīe ante rez. ē rō
pūdnctībīlītātē rez: īn deo q: a theolōgīs īdēa dī. vīe īn rez. ē
natūra īpīa cōīs īn fīngulārībūs actū receptā. vīe pōst rez.
ēst īntentīō vltīmātū p actūm īntellēctūs āfībrī adēnītīs causā
īa t ēst pōstērīas boc vīe bīs a qūbūs āfībrīabīlī. q: tālē vīe
aut tālē ēst: aut nībīl ēst aut pōstērīas ēst pīogō de aīa. dī
cta auctōrīs īntellīgēndū dē vniūersālī sēbō mō. f. nō pīv
mō nec tērtīo mōdīs vērīfīcārī pōssībī. vī pātēr īntellīgēndū.

Item ormay qdē alia ēi subiecto 7 de subio
dī. vñ scia qdē in subiecto est vñ in sūa
7 de subiecto dicitur vt de grāmatica
dam autem est in subiecto de subiecto vñ nūl
lo dīcī. vt albedo socrātis. Similiter aut in his
q̄cūq; formaz sunt indiuidue. Quedā vero de
subiecto dicunt. in subiecto aut nullo sunt. vt rō
nale arq; mortale. quedā enim neq; in subiecto
est neq; de subiecto dīcī. vt humanitas socrīs.
Tūc ponitur alia dīfīcīō q̄ est q; d; numero formaz que
dam dicuntur de subiecto. 7 sunt in subiecto. vt scīentia vī
cīc de subiecto. vt de grāmatica. 7 est in subiecto. vt in ani
ma. Quedam forma dicitur de subiecto 7 non est in subie
cto. vt substantia secunda. vel gūtas vñmerialis. 7 quedā
est in subiecto 7 de subiecto nullo dīcī. vt bec grāmatica

for. unde dicitur forma accidentalis vniuersalis dicitur de subiecto & est in subiecto. & forma accidentalis singularis & in subiecto & non dicitur de subiecto. Sed forma substantialis & vniuersalis dicitur de subiecto & non est in subiecto. Quia dicitur libri non habent istud membrum. s. q. qda forma nec dicitur de subiecto. nec est in subiecto. qd tamen ponitur in predicamentis. Et dicunt quidam expositiones qd istud membrum non dicitur de hoc ponit. qd vbi dicitur diuiditur forma. sed idemda subie qd nec sunt i subio. nec dicitur de subio non sunt forme sed sunt co posita ex materia & forma. in predicamentis tamen ponitur istud membrum qd diuiditur ens incomplexum in col. Si tamen velimus ponere hoc membrum bene possumus. na indiuiduum subie non est forma. tamen indiuiduum subie h3 formam qd non dicitur de subio. nec est in subio. Sed qd dicitur diuisio d3 esse binomialis possumus istam diuisionem qda diuidemur in reducere ad diuisionem binomialem hoc modo. Omnis forma aut est substantialis aut accidentalis & diuiditur vltimis vtriusq membrum per dict de subiecto & est per se & non est in subiecto.

Corū vō q̄ i subiecto sunt de subio vō idicibi-
lia. alia sunt sensibilia. alia vero insensibilia. Sē
sibile vero est qđ sensu cōprehendit̃. ut albedo.
sonus. sapor. odor. color. ⁊ p̄cussio. ⁊ dulce. In
sensibilia vero q̄ rōne sola cōprehendunt̃ ut do-
ctrina ⁊ disciplina. Simpliciter autem nihil co-
rum que de subiecto dicuntur sensibilia sunt.

Edic ponitur tertia diuifio. ſc. q. de numero formarū q. ſunt in ſubiecto ⁊ non dicuntur de ſubiecto cuiusmodi ſunt forme accidentales ſingulares. quedam ſunt ſenſibiles. ⁊ quedaz ſunt inſenſibiles. forme ſenſibiles ſunt que aliquo ſenſu proprio vel cōi poſſunt apprehendi: cuiusmodi ſunt albedo ⁊ ſonns. ⁊ ſic de alijs. forme inſenſibiles ſunt que per rōnem cōprehenduntur. vt diſciplina. etiā forme que dicuntur de ſubiecto ſunt inſenſibiles cūz ſint vniuerſales.

Constatu aut ex his q. pposita s. qm qda si
ta sūt alicubi. ut nigredo i oculo. Quedā vō dif
ficile erit assignare. ut scia 7 pñitas 7 filiano nisi
fortasse i gnāntiū 7 cōponētiū 2plētiōe sint fise.

Cum ponit quarta diuisio qd est qd de numero formarū qd sunt finite alibi sicut nigredo in oculo. qdā sunt forme quas difficile est assignare vel designare vbi sitant. vt scia paternitas et filiatio. nisi forte qd assignaret pūritates et situationes in cōplexione generantis. qd cōplexio vt esse cā pūritas et filiationis. et ita cōplexio est p totū corpus. Et sic si pūritas et filiatio in cōplexione corporis sint non eunt finite in aliqua pte determinata corporis. s; in toto corpore. intelligendum qd qdam sint forme corporales qd habēt esse subie in corpore. et qdā sunt spūales qd hnt esse subie in aia vel in intellectu. Et ideo forme qd sunt in aia. vt scia et huiusmodi. nō sunt fite alibi. sicut nec ipsa aia. verumtū oēs forme corporales sunt fite alibi et extendunt ad extē honem corporum. qd omnes tales producantur in esse de potentia materie et recipiuntur mediātibz dimensionibz et omnes tales forme sunt extēse vt vult cōmentator. i de suba orbis. Itē vult auctor. contrariū. vnde non asserit qd paternitas et filiatio non sint fite alibi. sed qd officie est assignare vbi fite sint. pposuimus hic ponere duas diuisiōes quarum vna est qd de numero formarum. quedā sunt fite alibi vt forme corporales. quedā non sunt alibi fite. vt forme spūales. Alia est diuisio qd de numero formarum corporaliū. quedā sunt quas difficile est assignare vbi sunt fite vt paternitas et filiatio. et huiusmodi. quedā sunt quas est facile assignare vbi sitantur. vt nigredo in oculo. et sic de similibz.

Cingulū vō eoz q̄ dicta sunt in cōplexionis
eius que i uoce ē noticia. boc uero erit uel subfi
stās. uel ptingēs. Eoz uero q̄ existēti ptingūt:

Lib. 1.

Singulum autem extrinsecus aduenit aut infra substantiam consideratur simpliciter. ut linea su perficies corpus. Ea uero que extrinsecus accidunt. aut actus. aut pati. aut dispositio. aut esse alicubi. aut in mora. aut habere. necessarium fuerunt. sed de his que subsistunt. et que solum in quo existant erigunt. in eo quod de categoriis libro inscribitur sufficienter disputatum est. de reliquis uero continuo dicemus.

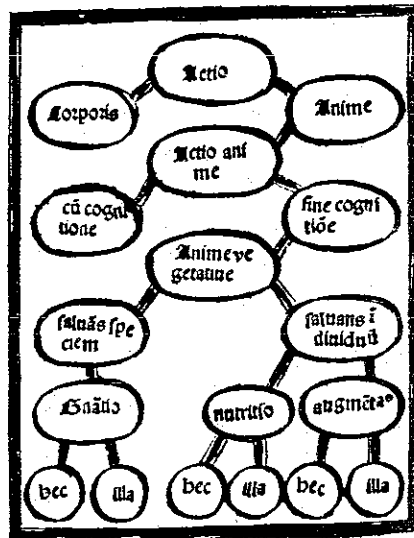
Hic ponit quia diuisio est. quod de numero eorum que dicta sunt id est de numero formarum quodam subsistens et substantias. ut est substantia que subsistat accidentibus. et quedam contingens. i. accidens. et istud secundum modum subdiuiditur. quod si sit accidens aut infra substantiam. ut linea: superficies: corpus. aut extrinsecus adueniens. et si adueniat ab extrinseco aut est passio. aut actio. aut quando. aut ubi. aut positio. aut habitus. sed de substantia et accidentibus que sunt infra substantiam dicendum est in predicamentis. et ideo restat nunc dicere presequenter de illis accidentibus que enuntiant ab extrinseco. quod de illis est scientia huius libri. **I**ntelligendum est hic quod accidens dicitur causari ab extrinseco quando ex natura sua epigit aliqd in se causa efficiens ultra substantiam in quo est sicut est in istis sex principijs de quibus hic loquitur. ut patet de ubi et quando. scilicet accidens dicitur causari ab extrinseco quando secundum naturam nihil exigit extra substantiam in quo est. et per hoc dicimus qualitatem: quantitatem: relationem causari ab intrinseco. quod de sui natura nihil exigit ultra substantiam substantiam.

Actio uero est secundum quod in id quod subiectum agere dicimus. ut secans quis i eo quod fecerit secans dicitur.

Hec est secunda pars principalis in qua auctor exequitur de principali intento. scilicet de sex principijs. et ista pars continet sex capitula secundum nomen sex principiorum. in primo determinatur de actione. in secundo de passione. quod actio et passio immediate sequuntur qualitatem in ordine doctrine. et in ordine rerum. ordine doctrine. quod frequens mentio facta est in ca. de qualitate. de actione et passione et qualitatibus actus et passus. Item actiones et passionem sunt colores alijs predicamentis. quod reperiuntur in materialibus et in separatis a materia. quod alia predicamenta solum reperiuntur in materialibus. ordine rerum. quod qualitates disponunt ad actiones et passionem que causantur ab eis. et ordine rerum sequuntur qualitates. **C**apitulum de actione continet tres partes principales. in prima parte ponitur descriptio actionis. in secunda ibi. Est autem. ponitur descriptio actionis. in tertia ibi. Sed re autem. ponuntur proprietates actionis. De prima parte. Actio describitur ab auctore sic. actio est secundum quam in id quod subiectum agere dicimus. **P**ro intellectu istius distinctionis est intelligendum quod per secundum quam in proposito importat habitudinem cause formalis immediate. et per hoc remouentur potentie naturales que sunt principia remota actionis. et forma que non est immediatum principium actionis. et ars que solum disponit subiectum ad actionem et instrumentum quod inuenit ad actionem. unde iste est intellectus distinctionis actio est secundum quam dicimus. i. denominatur immediate formaliter agentes in illud quod subiectum. unde sicut aliquid dicitur motum ab albedine. sic aliquid dicitur agens ab actione et solum illud est actio quo aliquid denominatur agens. per hoc excluduntur obiectiones que solent fieri. scilicet quod aliquid secundum instrumentum vel manum dicitur agens. ergo instrumentum vel manus dicitur actio. **R**espondendum quod ad istud patet solutio. nullus enim denotatur agens ab instrumento vel manu. nam agens non est concretum seu denotatur manus vel instrumentum. sed actio. Item dicitur dicimus et non dicuntur. Item quod omnis actio potest esse in nobis. sine sit actio corporis sine actio anime. ideo datur distinctio actionis per comparationem ad nos. tamen etiam quod homo est dominus suarum actionum sibi proprie potest agere. bruta uero magis agunt quam agant.

3°. et ubi. Item agere ponitur in descriptione. quod agere est nobis notum in concreto quod actio in abstracto. et distinctio debet dari per magis nota.

Est autem alia quidem actio. alia uero corporis. **H**ec est secunda pars principalis huius cap. in qua ponitur descriptio actus que est quod actio alia est actio corporis. alia actio anime. **I**ntelligendum est quod actio et passio sunt summe in naturalibus non sunt nisi cum abiectione contrarij. et inductione alterius. et ubi est inductione forme absque abiectione contrarij ibi non est actio et passio secundum quod sunt in naturalibus. Sed actio et passio sunt summe ceteris. ubique enim. et aliqua receptio forme sine sit cum abiectione contrarij sine non. ibi sunt actio et passio et motus secundum quod in id loquimur et hoc modo dicimus colore agere in visum et visum pati a colore. **I**ntelligendum quod sub actione autem actio comprehenditur i. ppositio quibet actio spiritualis ut intelligitur. et actiones sub actione separantur ad ista reducuntur. et et alie actiones que sunt sine obiectione contrarij. Sub actione uero corporis continentur omnes actiones naturales. et tales que sunt per abiectionem contrarij. Sicut est intelligendum quod actio puncta corporis non habet actionem per se. sed omnes actiones sunt totum corpus ex actio et corpore ut agentis. Aliqua tamen actio inest actio ratione autem in intellectu gerere et sentire. et aliqua ratione corporis. ut sedere et stare. et multe alie. et omnes actiones que sunt in actu ratione corporis dicitur corporales et ratione autem spirituales. **N**otandum est quod hoc diuisio actus. scilicet quod alia est corporis et alia actio si habeat respectum ad corpus et ad animam est diuisio accidentis i. substantia. Si uero habeat respectum ad diversos modos agendi et patendi sic est diuisio generis generalissimi i. genera subalterna. et sic possumus hic i. hoc predicamento coordinatione generis. scilicet spiritus sicut i. alijs predicamentis. est ergo genus generalissimum actio. dicitur laterales sunt alie corporis alie actio. et sub actione ponitur immediate actio anime quod est genus subalternum. et diuiditur per duas laterales sic. Actionum anime alie est cognitio. alia autem sine cognitione. Actio autem sine cognitione est actio anime vegetative et ponitur sub actione anime. Actio uero anime vegetative est genus cuius dicitur laterales sunt saluas spiritus et saluas idini dicitur. quod actio anime vegetative saluat species. scilicet generatio et quod idini dicitur. ut nutritio et augmentatio per quam idini dicitur procedit a quantitate imperfecta ad quantitatem perfectam. ponitur ergo sub actione anime vegetative generare. vel generatio quod est spiritus spiritualis cuius idini dicitur sunt hoc illa. et sic per quod coordinata est arbor. eodem modo potest fieri coordinatio actionis corporis diuidendo actionem corporis simpliciter et corporis mixti. et posset poni alia arbor.

De principiorum

Differunt autem quoniam ea que corpus est mouens: est necessario id in quo est. Id est. n. quod agens corpus est et mobile est. Item uero actio non id mouet in quo est sed punctum. Alia. n. dicitur agit immobilis est. **M**ouet autem corpus. Alia uero immutabilis permanet. Quoniam alia quod nec secundum locum nec secundum aliorum motuum quoniam mouet nisi forte secundum alterationem. non. n. clementum suscipiendo mouetur. neque diminuendo. neque ad oppositum loci transiit. **L**ocus. n. corpus est. alia uero corpus non est. impossibile uero est non corpus corpore moueri.

Quare nullam loci anima suscipit mutationem. **P**ostea diuisio actionis. hic auctor copat media diuisio adiecta secundum duas dicens quod actio corporis et actio anime dicitur hoc quod actio corpus mouet illud in quo est. scilicet actio anime non mouet animam. **P**rimum membrum huius diuisio non de clarat auctor: potest tamen declarari ex primo de genere. Omne agens corporeum coicans in materia cum passio in agendo reparatur. et omne quod patitur mouetur. ergo omne agens corporeum mouetur. Sed autem anima non mouetur propter hoc quod anima non mouetur localiter. ex quo sequitur quod anima nullo modo mouetur. Item motus localis est primus motus. ex. 7. phy. et ideo quod non est mobile motu locali nullo modo est mobile. Et hoc dicit philosophus. 8. phy. quod anima non mouetur localiter. probatur. Et hoc est tertia conclusio huius libri. quod probatur dupliciter. **P**rimo sic. locus est corpus. scilicet anima non est corpus. et impossibile est non corpus in corpore moueri. ergo impossibile est quod anima mouetur in loco. et per ista anima non mouetur localiter. **I**ntelligendum quod ista predicatio. locus est corpus. est materialis et falsa de virtute sermone. locus. n. non est corpus. scilicet quod addas accidentem fundatum in corpore. scilicet in corpore localis. et sic predicatur hic subiectum de accidente. sed potest esse intellectus bonus. locus est corpus. i. locus est corpus et anima non est corporea. ergo etc.

Solum enim corpus in eo quod de loco ad locum transit mouetur.

Secunda probatio. Omne quod mouetur de loco ad locum est corpus. sed anima non est corpus. ergo anima non mouetur de loco ad locum. Contra. probatur quod anima mouetur localiter. quod motus nobis mouetur omnia que sunt in nobis. per philosophum. 5. top. cum igitur anima sit in nobis. ergo nobis motus localiter mouetur anima. **A**d istud dicendum quod anima mouetur localiter. sed non per se sed per accidens. scilicet per se est intelligenda de moueri localiter per se. ut per philosophum. quod medium per quod conclusio probatur solum se extendit ad hoc quod ista ppositio. omne quod mouetur localiter est corpus. non est vera nisi de eo quod per se mouetur localiter. quod accidentia que non sunt corporea mouentur localiter per accidens. Sed tunc est dubium. quod dicit commentator i. lib. de substantia orbis quod de quod mouetur per accidens localiter est diuisibile per accidens. sicut de quod mouetur per se est diuisibile per se. igitur si anima mouetur localiter per accidens. quod est falsum. **A**d istud dicendum quod aliquid dicitur moueri per accidens dupliciter. Uno modo quod sibi acquiritur locus per accidens. ita quod i. fine motus erit ei locus adequatus vel acquisitus. et isto modo accidentia extensa ad extensionem corporis moti mouentur per accidens. et isto modo loquendo de moueri per accidens est verum quod omne quod mouetur localiter per accidens est diuisibile per accidens. et isto modo anima non mouetur localiter per accidens. Alio modo aliquid mouetur per accidens solum ex eo quod est in eo quod per se mouetur. et quod sic mouetur localiter per accidens. non quod sit diuisibile per accidens. et hoc modo mouetur anima ad motum corporis.

Hoc autem in quibusdam dubitabile apparebit. Seculo. n. immutabili permanente imaginis motus mobilis fieri videtur ad oppositum mutationem. Im

possibile ergo erit soluere processu quod ibi vere forma existat. Si uero non est. incredibilis error putabitur in uulgo. licet convenientius sit dicere.

Ad uero una dubitatione circa predicta. dictum est quod impossibile est non corpus in corpore moueri. Istud habet dubitationem quod speculo quiescente imago quod est in speculo mouetur ad motum illius cuius est imago. et tamen illa imago est non corpus. aliter duo corpora essent simul in eodem loco quod est falsum. ergo possibile est non corpus moueri in corpore. Ad istud dubium dicit auctor quod dato quod illa imago vere sit in speculo sicut in subiecto. impossibile est soluere quin non corpus vere in corpore mouetur. Si uero dicatur quod imago non est in speculo. error incredibilis in uulgo putabitur. licet sit convenientius dicere quod imago que apparet in speculo non est vere in speculo. Albertus videtur hic dicere quod imago que videtur in speculo non est in speculo. sed illud quod videtur est obiectum cui speculum obicitur. Unde per hoc quod speculum obicitur alicui visibili illud visibile causa speciem suam in aere visum ad speculum. et quod non potest causare ulterius suam speciem sit reflexio generationis specierum visualium. ita quod a speculo sit regeneratio specierum visum ad oculum. et ita in oculo hominis aspicimus in speculo causam tur species sue speciei per reflectionem. quoniam homo non possit videre faciem suam per lineam rectam. eo quod non distat a specie. tamen per lineam reflexam potest se videre. et videtur esse intentio philosophi in libro de sensu et sensibilibus. qui dicit quod oculus existens in tenebris celeriter motus videt seipsum quemadmodum et in reflectione quacunque facta ad superficiem bene tersam. Siquis autem velit dicere quod imago que apparet in speculo est in speculo vel in aere contiguo ipsi speculo ovis dicere quod ex hoc non sequitur quod non corpus in corpore mouetur. quod illa imago non manet continue eadem illi cuius est imago. sed generatur prius alia et alia imago. quod tamen ille imagines sunt eiusdem rei. ideo sunt ita similes quod sensus non potest discernere diuersitates inter illas. sed apparet sensui quod sit eadem imago. que prius fuit in uno. postea in alio quod non est verum. quod videtur solum pilatus super sedem de celo. Siquis aspicit in aqua currente imago sua apparet manere tam in parte aque que aduenit quod in parte aque que recedit. sed non est sic. quod idem accidens numero migraret de subiecto in subiectum. Et eodem modo est de imagine que apparet in speculo si ibi sit linea vel in aere et ita est de radio solis. quod est continue alius et alius et continue sit noua generatio in alio et alio situ ad motum solis aere totaliter quiescente. quia si esset idem radius. idem accidens. scilicet radius continue moueretur ab uno subiecto ad aliud subiectum. quod est impossibile.

Sed autem ovis quod quod i. motu est i. actio est. **M**oueri autem actio est. Siquis igitur moueat agit necessarium. ovis ergo actio i. motu. ovis ergo motus i. actio firmabitur. **P**roprium igitur actus est i. motu est. Sicut proprium motus in actione. et in his quidem actio nibus in quibus est generatio aliqua palam est. **H**ec est tertia pars principalis huius capituli in qua auctor determinat de actione quantum ad naturam accidentalem eius. quantum ad proprietates accidentales. Et ponit auctor quatuor proprietates. duas proprias et duas communes. **P**rima est quod proprium est actioni esse in motu. omnis enim actio est in motu. et omnis motus fundatur in actione. **I**ntelligendum quod actio est quidam respectus ad agens fundatus in motu. et passio est quidam respectus ad passum fundatus in motu. Actio dicitur ut est ad agere. et passio ut est ad passum. omnis igitur actio realis que est per abiectionem contrarij est i. motu. sicut forma est in materia. et omnis motus est in actione. sicut materiale in suo formali.

De his uero quod corrumpunt fortasse obicitur. Nam quod destruit domum i. motu est. Nihil autem agere videtur. nam nihil efficit sed quod est factum destruit.

Liber

Connet dubitationes. q. videtur q. non omnis motus sit in actione. q. aliquis est motus vbi non est actio. vt p. in illis in quibus p. motum nihil sit. sed qd est destruitur. vt i destructione domus. Unde pot sic argui. vbiq. est actio est aliquid factum. sed non vbiq. est motus est aliquid factum. ergo aliquis motus est sine actione.

C dico autem actionem non quid sed in quid agat erigere.

C ad istud respondet auctor: q. actio non semper erigit ali quid in actu. sed omnis actio requirit aliquid in quod agens agit. Sciendum q. in omni actione naturali o. q. p. actio nem sit aliquid factum. Et um. n. vna res corrumpitur. alia generatur. Nam p. p. m. generatio vnius est corruptio al terius. e. conuersio. Si ergo domus destruitur p. combustio nem generatur ignis. a. aer et materia domus. Sed q. d. struitur per motum localem m. separando ligna. et lapides ab invicem ex quo: compositione p. stabat domus p. ta lem compositionem pot. aliqd esse destructum. q. n. nihil sit actum p. huiusmodi actiones. vbi m. actio naturalis est per veram alterationem. et p. abiectiones p. rarij non pot. aliqd destrui. nisi aliquid fiat per eandem actionem.

Non est aut motus actio sed quale. Quiesce re eni quale est. quare et motus quale erit. Sim pliciter enim quecumq. p. rarij oppositones suscipiunt: eiusdem recipiunt generis predicationem.

Remouet dubitationem. q. dictum est q. ois motus est in actione. posset aliquis credere q. ois motus sit in genere actiois. Istud dubium remouet auctor: dicens q. motus no est actio. sed quale. hoc est motus est in genere qualitat. et hoc est octauo quarta huius li. et p. batur sic. oia contraria sunt eiusdem generis motus et quies sunt p. raria. ergo sunt eiusdem generis. sed quies est in genere qualitat. ergo et motus. Intellegendu e hic q. quies accipit dupliciter. q. vno mo est ide qd inobilitudo. et sic e p. rario motus nec est qualitas. alio mo accipit quies vt dicitur dispositione p. raria dispositionibus subiecti in quo e motus. et sic accipit quies p. forma sub qua mobile quiescit in termino motus. Unde dicimus q. motus e ad quietem vt ad terminum. et isto mo accipit quies in p. p. o. f. p. forma sub qua mobi le pot. quiescere in fine motus. Secundo e intelligendu q. p. b. non intendit hic dicere q. ois motus e in genere qua litatis. Et per hoc remouetur dubitatio ne q. crederet q. ois motus e in genere actiois. et istud remouetur per hoc q. aliquis motus est in genere qualitat.

Naturalis vero proprietas actionis est pas sionem ex se in id qd subicitur inferre. Omnis enim actio passionis effectiua e. omnemque pas sionem inferens actio est.

Secunda proprietas actionis est ex se inferre passiones in illud qd subicitur. et hoc e proprie proprietates conuertibi lis cum actione. Omnis. n. actio inferit passiones in illud qd subicitur. et omne inferens passionem in illud quod subici tur est actio. Istud autem dicitur auctor. f. inferre passio nem in illud quod subicitur est intelligendu de eo qd fo: maliter inferit passionem. et non de eo qd effectiue seu in strumentaliter inferit passionem.

Contingit aut actionem ab actioe effici. actio enim eius qd p. se mouet. eius actionis que per aliud eff. generatiua est. Actio enim ab ali illa ta ab eo que animalis est principij sumit.

Cuia dictu e q. p. p. u. e actiois ex se inferre passionem. alios crederet q. actio non inferit nisi passionem alia ab actioe. Istud remouet dicens q. actio non solum inferit passionem. sed q. actio inferit actionem. nam actio illius qd mouet ex se e generatiua actionis illius qd mouet ab alio. vt actio manus est causa actionis baculi. vt p. 3.

Nihil tam e interest: Siue agere siue pati: qd

est ab ali ali e. principij dicat. et si actus qd e p. rior mordiale principij est. pati vero per mixturam q. obr. actiois et passionis actus generatiuus est.

Subigit auctor: q. nihil differt siue capiat p. rima actio q. immediate ab ali ali procedit. siue quecumq. alia mediate per dens. et pati per mixturam est passio respectu vnius actionis. et actio respectu alterius. vt actio baculi est actio respectu la pidis. et passio respectu animalis.

Facere vero id qd quale e ex se gignit. quali tas etenim calor est. Efficit aut ea que caleface re est actionem. Qualitatu vero p. ricularij po sitione effectrix est et quantitatu. Aspum enim et le ne et similia qualia sunt. linea vero superficies et soliditas quantitates sunt. vniuersa autem tota a situ substantiam et generationem hnt. Quantitas aut quantitas est. vt longitudinis linea. latitudinis planum. altitudinis vero solidus corpus. Qua litas aut e effectrix q. raris vt caliditatis calor.

Cuia dictu e quali actio inferit passionem et q. actioes. ideo auctor: b. scilicet naturalis ostendit quali res vnius predicament generat a re alterius predicament. et quod res predicamentalis generat a re eiusdem predicament. Et dicit q. qualitas ex se ge nerat actionem. vt calor: ex se generat illam actionem q. e calefacere et possum e effectrix p. ricularij qualitat. et q. raris. et p. batur sic. Aspitas et lenitas sunt qualitates. et linea et superficies et corpus sunt q. raris. et oia ista generant a positione. vt p. 3. et aspitas estur ex hoc q. aliqua pars alicuius totius sup erminet alteri et lenitas causata ex hoc q. p. raris sunt equales i toto. nam q. d. ordinatio partiu in toto est superminencia vni us ad altera vel cu qualitate earudem e positio q. d. Et sic p. 3. positio e generatiua lenitatis et aspitas. Similiter li nea superficies et corpus generant a positione. q. linea causa tur ex hoc q. p. raris sunt site in toto fm longu. et superficies ca tur ex hoc q. p. raris sunt site in toto fm longu. et latu. et corp. causatur ex hoc q. p. raris sunt site in toto fm longu. latu. et p. fundum. et sic p. 3. qualiter res diuersor. predicamentor. gene rant ex se. nam passio generat ab actione et actio a qua litate. et qualitas et q. raris generant a positione. Qualit aut aspitas et lenitas sunt qualitates. cu i predicamentis sit dens q. non sunt qualitates s. positiones. vt apparet posterius. ca pitulo de positione. Adhuc res predicamentales generant ex re eiusdem predicament. et linea e cu longitudinis. et vtriusq. e i predicamento q. raris. et superficies e cu latitudinis. Intel ligendu q. linea non e longitudo. s. longitudo e passio lineae: et ideo linea e causa longitudinis sicut subiectu e causa sue proprie passionis. vt in coiter q. linea e longitudo. q. linea e quantitas fm quam aliquid denominatur longum. et ide dico de superficie respectu latitudinis. Intellegendu e q. positio non e cu proprie effectrix qualitat. vel q. raris. sed pro t. d. dicitur causa qualitat. q. ad esse positionis se quitur esse talis qualitat. vt aspitas et lenitatis et. et illud d. e esse cu ad cuius esse sequitur aliud qualitercumq.

Cuia aut agere et pati. In disponis naque co positione q. d. generatio simplicij sit. qua i moti ua actioe p. sistere necesse est. Quando vero re pus ca e. vbi vero locus. habere aut corpus. Ea. n. que circa corpus sunt habere dicuntur.

Cuia auctor: redit ad ostendendu quod res vnius predicament generat a re alterius predicament. et dicit q. actio et passio sunt generatiua positionis. et e octauo. f. huius li. q. p. batur sic. Generatio positionis sit ex copone p. riu simplicij. vt p. 3. et in positione p. riu q. d. p. positio e ordinatio p. riu i toto i copo sione ad locu. s. ista p. rione p. riu necesse e esse i motu actio ne. q. ois q. coponit agit. e et copositio actio. ergo necesse e esse generatione positionis ab actioe. et ita actio e cu positio nis. Sic res vnius predicament estur a re alterius predicament

Sex principiorum

Non est aut motus actio sed quale. Quiesce re eni quale est. quare et motus quale erit. Sim pliciter enim quecumq. p. rarij oppositones suscipiunt: eiusdem recipiunt generis predicationem.

Remouet dubitationem. q. dictum est q. ois motus est in actione. posset aliquis credere q. ois motus sit in genere actiois. Istud dubium remouet auctor: dicens q. motus no est actio. sed quale. hoc est motus est in genere qualitat. et hoc est octauo quarta huius li. et p. batur sic. oia contraria sunt eiusdem generis motus et quies sunt p. raria. ergo sunt eiusdem generis. sed quies est in genere qualitat. ergo et motus. Intellegendu e hic q. quies accipit dupliciter. q. vno mo est ide qd inobilitudo. et sic e p. rario motus nec est qualitas. alio mo accipit quies vt dicitur dispositione p. raria dispositionibus subiecti in quo e motus. et sic accipit quies p. forma sub qua mobile quiescit in termino motus. Unde dicimus q. motus e ad quietem vt ad terminum. et isto mo accipit quies in p. p. o. f. p. forma sub qua mobi le pot. quiescere in fine motus. Secundo e intelligendu q. p. b. non intendit hic dicere q. ois motus e in genere qua litatis. Et per hoc remouetur dubitatio ne q. crederet q. ois motus e in genere actiois. et istud remouetur per hoc q. aliquis motus est in genere qualitat.

Naturalis vero proprietas actionis est pas sionem ex se in id qd subicitur inferre. Omnis enim actio passionis effectiua e. omnemque pas sionem inferens actio est.

Secunda proprietas actionis est ex se inferre passiones in illud qd subicitur. et hoc e proprie proprietates conuertibi lis cum actione. Omnis. n. actio inferit passiones in illud qd subicitur. et omne inferens passionem in illud quod subici tur est actio. Istud autem dicitur auctor. f. inferre passio nem in illud quod subicitur est intelligendu de eo qd fo: maliter inferit passionem. et non de eo qd effectiue seu in strumentaliter inferit passionem.

Contingit aut actionem ab actioe effici. actio enim eius qd p. se mouet. eius actionis que per aliud eff. generatiua est. Actio enim ab ali illa ta ab eo que animalis est principij sumit.

Cuia dictu e q. p. p. u. e actiois ex se inferre passionem. alios crederet q. actio non inferit nisi passionem alia ab actioe. Istud remouet dicens q. actio non solum inferit passionem. sed q. actio inferit actionem. nam actio illius qd mouet ex se e generatiua actionis illius qd mouet ab alio. vt actio manus est causa actionis baculi. vt p. 3.

Non est aut motus actio sed quale. Quiesce re eni quale est. quare et motus quale erit. Sim pliciter enim quecumq. p. rarij oppositones suscipiunt: eiusdem recipiunt generis predicationem.

Liber.

per distinctionem motus. nam b est vera actio est actus entis in potentia quantum habetur motus ergo actio est motus. ¶ Itē q passio fit motus pbat nā cōm. 3. pby. cōm. 9. dicit q motus fit forma ē in pōdicamēto passiois. sed pōdicamētū passiōis pōdicatur ē q dūbet passiois. igit hoc ē vā qd passio est motus. itē actio ē passio tunc succellente. ¶ bñt partes cor pōlatas ad eūdē terminū cōm ad quē ptes motus copulatur. ergo actio ē passio tunc motus. ¶ C In oppositū arguit. q si actio ē passio tunc motus. aut ergo actio ē idē motus cū passioe. aut aliū. si idē sequitur q actio ē passio. ¶ per pñsū actio ē passio nō sunt distincta pōdicamēta. si actio fit aliū motus a passione. ¶ in quocūq; est actio in eodē est passio. sequitur q mobile si mouetur ad eūdē terminū diuersis motibus. quod nullus est pō alteri. ¶ idē ē possibile. nā illi motus sunt idē quor terminus vltimus est idē. 5. pby. ¶ Itē sequitur q nullū posset vno motu precise moueri nisi pluribus motibus. nō potest. quod est incōueniens. ¶ Pro istis dicitur ratio vtr intelligat qd fit actio vtr est pōdicamētū. ¶ qd fit passio similiter vtr est de se. scilicet principijs est intelligendū qd ista actio qd passio sumitur multis modis. Vno mō sumit actio talis cōlter p acta materie. ¶ sic sumit a cōmētatore. 9. meta. Alio mō sumit p qualitate pprie rei. Tercio mō sumit p motu cōsequente formam rei. Unde cōm. 8. meta. vicit q actio forme ignis est calor: maximus ¶ motus ei ē ad superius. Alio modo sumit p transmutatiōe materie. vñ cōm. 7. meta. cōm. 6. dicit q illa er qb puenitur in cognitōnem rei igitur: sunt in rei cognitōe cēntia: ¶ sunt actiones pprie earum. ¶ q actio materie ē transmutatiō ei. Alio mō dicit q actio est ordo sine fipēs. vñde cōm. 11. meta. cōm. 14. dicit q forma que est in anima est sine actiōe. i. sine ordīne eius que est extra animā. Alio mō sumit actio p passione pprie dicit. ¶ sic loquitur cōm. 5. pby. cōm. 18. vñ dicit. ita cēntia est vtr actus dicit aliquā actiōem. pby. 1. actio agēti nā dicitur ab agente. ¶ actio patientis dicit a patiente ¶ he due actiōes sunt diuersę. ¶ hoc videt rōabuliter. qv cōlter dicitur nōmē verbale i tō terminatū pōt significare actiōem vel passionē. itā vno mō dēfēdit a verbo actiō. ¶ sic significat a actiōem. Alio mō a passio. ¶ sic significat passiones. sed hoc nōmē actio dēfinit in tō. igit. ¶ cō. Alio mō accipit actio p effectū actiōis. vtr voluntas p volūta. ¶ intellectus p intellectu. ¶ sic loquitur cōmē. de actiōe. 2. de celo. cōm. 20. ¶ sic accipit actio p re acta vel que agit. Alio mō sumit actio p eo quo aliqd est formatū agēs. sicut. n. aliqd ē formaliter albi per albedinē. sic aliqd dicit formaliter agēs per actiōem ¶ isto modo diffinitur hic ab actiōe dicit. actio est f3 quod ē. ¶ Sūter passio sumit multiplex. itā vno mō dicitur dicitur accideētis. vñde cōm. 12. meta. cōm. 16. vel al3. 5. dicit q nullū actiōis est ira subām. sunt. n. in rei veritate passiones ¶ nō fabā. ¶ accipit passioes. p oi accideētis sbe. Alio mō sumit passio p qualitate passibili. ¶ sic accipit i pōdicamētū qualitatis. capitulo de qualitate. Alio mō accipit passio p actū appetitus sensitīui. ¶ isto mōtra. gaudius. tristitia dñr passioes. Alio mō dicit passio transmutatiōe noticiā. vtr febribus ¶ sic accipit in sialibus circa excedētes delectationes vtr tristitias respectu tactus. Alio mō sumit passio p effectū uoluntatis actiōis. ¶ isto mō sumit in pposito. ¶ isto modo p principij fm qd agit. vñde actio ē fm quā forma liter videtur agere. ¶ Idē hoc ergo rñdet ad pñmā dubitationē q actio ē passio tunc pōdicamēta distincta. quārit vñdē Siplia i cōmō suo pōdicamētū. sumit diuersa pōdicamēta a diuersis modis pōdicandi. ¶ diuersi mōi pōdicandi su mōnt a diuersis modis cēndi. ¶ qd sūba ibi diuersi modū cēndi ad aliis pōdicamētis. iō d diuersi pōdicamētū ab alijs cū ergo actio ¶ passio vtr ipse dicit habet diuersos modos cēndi spiles. nā modus cēndi ipñ actiōis ē ēē ab hoc vtr ab agente. ¶ nō ēē in hoc. i. agente. vel ēē inferre passiones est modus ei. ¶ passio vero ibi aliū modū cēndi. i. ēē in hoc. f. passio. ¶ nō ēē ab hoc passio. vel ēē inferri ex actione est modus eius. ¶ sic funt in istis diuersi modū cēndi actio ¶ passio cōstituit diuersa pōdicamēta. ¶ Pro rōmbus est intelligendū q actio pñor est pōdicamētū est vñuū aggregatū cor motu ¶ respectu ad agens. ita q idē signifi

causar noie actiōis secundū qd est predicamētū qd significatur per istā vocē plenā motū vt ē ab agēte. & noie passiōis pōt ēst pđicamētū significat vñū aggregatū ēr motū & pōt ēst pđicamētū qd idē significat noie passiōis pōt ēst pđicamētū quod significat per hoc cōceptū motus. vt in hoc. **C** Ad pñm ergo argumentū ē dicēdū qd actio & passio nō sunt ea ēd res numero formaliter accepta. nec idē mot⁹ formaliter hñt idē mot⁹ & actus materialē. vt voluit pbs. 3. pbi. volēd qd actio & passio fundat in eodē actu vel motu vnde hñt pđicatio. actio ēst motus. ēst falsa. & ēst mālū predicatio. pñt intellectū antozis ēst vā. qz ēst sensus qd actio fundat in motu. vel qd mot⁹ ēst materiale in actiōe. Unde mot⁹ nec claudt terminū a quo nec terminū ad quē. nec respectū ad mouens nec ad mobilē. vt p3 per diffōnē eius quē ēst act⁹ entis in pōtētia. & in qua diffōnē ens in potentia vel mobilē accipit in rōne fusi. motus nō in rōne termini a quo vel ad quē ēst motus. sed actio includit respectū ad agens i rōne termini a quo ēst mot⁹ & passio respectū ad passiū i rōne termini ad quē vt passio ē. **C** Ad aliud ēst dicēdū qd actio ē h3 ad motū sicut via cū respectu ad vñū terminū. sed mot⁹ totus ē h3 vt via absolute. vñ actio & passio ēs habent vt via ab athenis ad thebas. & eōuērsū ē. sicut ēs habent aggregata ēr via & respectū ad terminos vīe. vnde sicut via ēst materiale in tali aggregato ēr via & respectibus. sic mot⁹ ēst materiale in actiōe & passiōe. & quasi mediū iter illā. vñ simpliciter super pđicamēta dicit qd mot⁹ & pñm qz errogati qm mediū inter actiōē & passiōē vt sunt predicamēta. **C** Ad aliū dico qd affēctus & dēfēctus nō sunt idem mot⁹. sed bene sūt per idē mediū vel spaciū. & sicut mediū ēst i cō p quod fit affēctus & dēfēctus. ita ēst idē mot⁹ in quo fundat actio & passio. **C** Ad aliud dico de mēte antozis quodāz dicit⁹ sūt supra qd actio infiri sine mediata vel remota ēst passio vel i genere passiōis. & pñma actio sola ēst in genere actiōis. qd actio instrumenti vel secūda non ēst agens nisi in virtute pñme. qz cūmquē ēd actio secūda infūd ēst actio vñia. **C** Ad aliud dico qd rēto dupli ad dimidiū & eōbā non ēst eadē rēto formaliter & qdutiue sed diuēse. fundantur tñ sup eadē qūitate materialē sumpta vel sup eadē motū et pñ rēto ē simile iter actiōis & passiōis et rēlōnē dupli et dimidiū et eōuērsō. **C** Ad aliā dubitaciōē ē dicēdū qd actio vt ēst predicamētū vel principiū ē duplex. quēdā ē in agente. qdā in passio. nā i actiōe pñyfica agens repatiē. et iō cū actio fūtiue sit in passio ē in agēte p actiō. nō tñ ēst eadē actio quē ēst in agente et in passio. qñāl tñ loquidō fūtiue de tur re actio siue nō actio quē ē ab aliquo agente illa eadē nō ēst in agente sed in passio in qd agēs agit. cuius rō ē. qz si actio ēst in agēte a quo cūct agens cūct actionem in se. et sic cō agens pateretur et mouerē. nec dare ē aliqđ agens imobilē. quod ē falsū. idem tamē pōt agere in se secūdū ēd. sed illud non agit in se per se primo et ideo actio non ēst in agente per se. potēst dici qd licet actio subiectiue sit in passio denominatiue. tñ ēst in agente denominatiue extrinseca respectu cuiuscuqz agens siue naturalis siue supernaturalis. **C** Ad pñm ergo dicēdū ēst qd actio aīa ēst in aīa. sed actio aīa nō ē effective ab aīa. vt videre et intelligere. sed ē effective ab obo. et iō si actio aīa sit in anima propter hoc nō sequitur qd actio sit in agente. **C** Ad auctōritatē antīc. dicendū ēst qd nō sequit⁹ mouere ēst in mouēte. ergo actio ēst in agēte. qd mouere nō ēst actio. vel aliter. nō sequitur. mouere ēst dispō mouentis. ergo ēst in mouēte. nā mouere potēst ēē dispōsitiō denominans motorem et tamen subīe ē i aīa nīa. **C** Ad aliud dicendū ē qd Albertus fuit alterius opinio nīa. nā ipse pñm actiōē et in agēte. nō sūlū iñtēdō illā vīa ē illud negādū. vel pōt dici qd nō loqur de actiōe qd ēst pñm cūpū. cū dicit actiōē ēst in agēte. **C** Ad aliud qđ dicitur hñ actio ēst in passio cūfaretur in passio per aliā actiōē. Dicēdū ēst qd hoc nō op3. immo actio cūtur in passio non p aliā actiōē pcedētē sicut cūfatur moras in mobili. et nō p mot⁹ pcedētē. **C** Ad aliud qđ dī qd actio immānēs manet i agente. Dicendū ēst qd nō ēst aliqua actio sic imānēs qd ē sit in agente a quo cūtur. imo ille quē dicit⁹ actiōē ē in mouente in rei veritate sunt magis passiōes qd actiōes

Sex principiorum.

dicuntur tamen actiones quia significantur vt actiones
grammaticales. qđ cominator circa finem fecit dē alia dicit
qđ videre. et audire sunt actōes fin figurā nois. et tñ fz
veritate sūt passiōes pby pce. vñ videre significat ac si eēt ac
et videno ac si eēt agēs. et 10xte ita significatur. qđ noia ipō
nūtar rebz fm qđ cōiter opinamur de etiā. et fonte tpe ipō
nis itoz uoiuz cōis tñ erat opinio qđ vñio heret eptamitū
do. et ita videre eēt agere. si hoc eēt verū illud ergo dñm. si
actio itamē manet in agere. dz sic intelligi. illud qđ significa
tur vt actio manet in eo quod significat vt agēs. nec voluit
pby nec cōmē. 9. meta. qđ aliqua actio maneat in agēte fz so
lū intēdit dfe qđ aliqđ operatio ē pfectio potētie sine p ope
rationē illā sit aliqd cātū qđ maneat post operatiōē illā sicut p
operatiōē caligarij causat dñm? siue nō sit aliqd cātū p p
fiaz operatiōē. et vtiobiz potētia ē ppter opatiōē. et ope
ratio eēt cōplemētū potētie. dicit et ibi qđ si p opatiōē nō sit
aliqd cātū illa operatio est in eo in quo ē potētia vel est in
ipā potētia. vt videre ē videre. intelligere ē intelligēte. et qđ
pzy qđ operatiōē ille de quo? loquitur nō oēs sunt actiōes
sed aliqđ sunt passiōes. Ad aliud dicēdū ē qđ actō et passio
sunt in eodē. et qđ cū ac recipiant in eadē potētia vel alia. bē
cēdū qđ recipiunt in alia et alia potētia. et qđ dfe qđ fin eādē
potētia fm quā recipit actiōē passī. pcedēdū est. fz ex hoc
nō sequitur qđ fin istā potētia recipiat passiōē. nā sic oia p
dicamentā recipiēt in fuba mediante ppyia potētia fm
quā recipitur actio. Ad aliud dicēdū qđ nō pzy actiō sit i
eo quod denoiat si denoiatio sit extrinseca. itā actiō etyā
in vno fubō potē denoiare aliat. vt in ita. lapis est vñus a
me ficanbū manitas qđ est in hōte denoiat opus dñmanū
Ad tertiā dubitatiōē dicēdū qđ mot⁹ p multis modis.
Cūmo nō accipitur pio forma diuinita qđ nō dft a termino
ad quē est mot⁹ nisi licet min⁹ pfectū a magis pfecto. et mo
tas iūmo ē accēpt⁹ dicit mot⁹ fz materiam. Alio modo fu
māur ptransmutatiōē successiua qđ est via ad terminū. alio
mō fūmitur p aggregatōē vt ipā transmutatiōē cōiūcta cū
tpe et ex forma diuinita. Quod motus possit accēpt⁹ duob⁹
pūmīs modis patet p cōm. 3. pby. cōm. 9. et 5. pby.
cōmē. 4. et qđ motus possit. 5. mō accipi p cūde. 8. pby.
cōm. 23. vbi dicit qđ mot⁹ bz duplices ptes. bz n. ptes dier
minatas qđ erent in actu a generante sicut in albedine sunt
partes albedinis. et de talib⁹ ptybz pcedit cōmītor. qđ est da
re pūmā pte in motu quē est in instanti. et nō in tpe. alie sūt
ptes motus fecūdū qđ attendit cōtinuātōē in motu et qly si
taz partiū est trāsmutatio successiua. alia ptes mot⁹ nō est
necesse cōtinuare. vt dicit pmitator. ibidē. ex quo ergo mo
tus bz tales duplices ptes. pzy qđ mot⁹ pot accipi pio aggre
gato ex forma diuinita et ex transmutatiōē successiua. fm
hec sūt pōt accipi mot⁹ p via ad terminū mot⁹. et p aggre
gato ex via cū respectu ad agēs. vel ad passiū. sed motus
nō sumit in hoc significato in frequēti vsu. Itōtū mō acci
pitur mot⁹. 3. pby. vbi dicit cōmē. qđ motus fm est via
ad terminū ē predicamētū per se. Dicēdū est ergo qđ ac
cipiēdo motū primo vel scdo vel tertio mō. sic iste sunt fai
se. actio est motus. passio est motus sicut probant ratio
rōnes ad oppositū. sed accipiēdo motū qūto mō. sic pōt cō
cedi qđ actio est mot⁹. et qđ passio est motus. sed iste motus
accipiēdi est inusitatus. ¶ Contra hoc arguitur et pio
batur qđ motus pnt est via ad terminū nō est materiale
in actiōe et passiōe. qđ motus vt via ad terminū ē in eodē gñe
cū terio. vt pzy p cōmē. 3. pby. cōm. 9. sed mot⁹ nō est ad a
ctiōē vel passiōē. vt pzy. 5. pby. qđ est in vbi gñitate et qū
tate. et ergo motus in alio gñe ē in genere actiōis et passio
nis. sed nūbi quod est in vno gñe ē pars alteri gñis. gñ mo
tus nō est pars actiōis et passiōis. et p pñis actiō et passio
nō pponitur ex motu et recipit⁹ ad agēs vel passiū. Di
cēdū est qđ motus pnt est via ad terminū nō est in aliquo ge
nere p se. sicut spēs vel indiuiduū. sed solū ē in genere p
ductionē. vñ dicit cōm. 5. pby. qđ via ad terminū est in eo
dē gñe cū termino. sed dft fm magis et min⁹ pfectū. qđ ter
min⁹ mot⁹ ē pfecte in genere et via per reductionē. Ad
argumētū ergo ē dicēdū qđ nō est incōnēns aliqd qđ est
in vno gñe per reductionē ē pte alterius gñis. ¶ Intelligē

diū ē qd cōm. diuersimode loquitur de via ad terminū in .3. pby. 1. in .f. q. in .3. dicit qd mot⁹ fin⁹ qd accipit p via⁹ ē pē predicamētū 1. in .5. dicit qd mot⁹ cōm⁹ accipitur p via⁹ ē in gñe termini ad quē. In tertio pby. accipit motū p via⁹ cū respectu termini ad quē. In qnto vō pby. accipitur motus p tñsmutatione sola. Aliq dicit qd actio ē motus accipit motū p tñsmutationē successiua. 2ª cōcedit qd actio est mot⁹. sūt passio ē mot⁹. vnde dñt qd bec ē vera p accides. actio ē passio. sic bec est vā bō grāmatic⁹ ē bō mñic⁹ 1. hoc vī ē de mōitōe cōmē. 2ª pby. cōm. 18. vbi dīc qd dēz actio respectu vni⁹ dicitur mōnere. respectu alteri⁹ dicit mōneri. verūm actio 1. passio cōstingūt dīffinitūe siue q dītaue. 1. hoc vult cōm. 3. pby. cōm. 22. vbi dicit qd mōnere 1. mōneri dīffinitūe dīstīc. qd mōnere est actio mōtoris 1. mōneri est passio moti a motore. hī sūt idē mot⁹. nec est in cōueniētijs qd res vnus p dīcamētū p dīce de re alteri⁹ p dīca mēti p accīde. sed īpōse ē qd idē dītaue sit in diuersis p dīcamētis. ¶ Et hī dīcatur qd secūdu illō actio 1. passio eēnt idē numero. sed qdāq sūt idē nūero sūt idē genere 1. spē ergo actio 1. passio sūt idē gñe. ¶ Dīcēdu est qd sicut dīct pbs pmo pto. 3ª idē numero capī qd rmpī 1. vī dīde noīe vī marcus tullī. idē dīffōne. p pīo. 1. accidētē. 1. īstī qntor modī ad duos rēducitū. qd oī dē numero. vī dē idē cōnaltat. aut accidētālī. Dīcēdu est ergo qd quēcūq sūt idēz numero essēntīālī sūt idē gñe vī spē. sed nō o3 qd quēcūq sūt idē numero accidētālī sūt idē genere vel spē. mō actio 1. passio sūt idē nūero accidētālī. ¶ Alij dīcūt qd actio pto est p dīcamētū est in agente. qd Sīpīcīas in cōmēto suo loquēns de actīōe qd est p dīcamētū dīct qd īpā nō admīssīc cū passīōne. nec est in eo ī quo est passio. cū ergo passio sit in passio actio nō erit ī passio sed in agente 1. illud vō luerunt Alī. 1. Aūc. vī pīus allegatū est. 1. dīct qd pbs. 3. pby. vbi dīct qd actio 1. passio sūt vnus actio. nō loquī de actīōe qd est pīncīpīū. sed de actīōe qd est effectus vere actīōis. 1. talis est rēaltīer idē cum passīōne 1. est in pas sio. sicut actio īpā.

Passio autem est effectus illarumque actionis secundum quam habet quidem patiuntur illa vero minime. Secundum quoque quedam quibusdam animantiora nata sunt: ut animantius quidem brutum arbor est. animantius vero rationale irrationale est.

Cum hoc secundo. c. secunde p[ar]tis de terat de passio[n]e. ⁊ cō
tinet q[uod]d[am] p[ro]p[ri]es. In p[ri]m[o] ligat ponit descriptio[n]es passio[n]is
⁊ eā declarat. I. secunda ibi. Oīa que dēa sunt. ponit p[ro]p[ri]e
tates passio[n]is. in tertia ibi. Est at p[ar]t. ponit d[ist]inctio[n]e passio
nis. In quarta ibi. H[ab]et est at. ponitur sub p[ar]tibus passio[n]is. in p[ri]a
p[ar]te d[ist]inctio[n]e passio[n]is sic. ⁊ Passio est effectus illatio[n]is q[uod] actio[n]is
i. p[ri]m[u]m ⁊ imediat[us] effect[us] actio[n]is: nō. n. oīs effectus actō
nis est passio q[uod] q[u]as gnat ab ac: i. p[ri]m[u] ⁊ imediat[us] effect[us]
actio[n]is ē passio ⁊ hoc intelligit p[er] illatio[n]em. f. p[ri]m[u] ⁊ imie
diat[us] effect[us] actio[n]is. Aliter. dicit q[uod] passio est effect[us] actio[n]is
vt est in scō esse. ⁊ est illatio actio[n]is vt est in fieri. ⁊ exponit
aliqui ly q[uod] p[ro]d. i. expositive capiendū nō copulative. Et dicit
auctor q[uod] secundu[m] passio[n]em q[uod]a patitur ⁊ q[uod]a minime.
q[uod] p[ot]t intelligi duplici. Uno modo q[uod] i. minime teneat
p[ar]te negatue. ⁊ tunc est sensus q[uod] scōm patitur q[uod]a p[ar]
tatur ⁊ quedā nō patitur secundu[m] passio[n]es. ⁊ hoc est verū
q[uia] illa agētia q[uod] colcat in materia cū passio patitur ⁊ agen
tia que nō colcant in mā cū passio nō patitur secundu[m] passio
nem in agendo. vt q[uod] corpora celestia nō colcant in mā cū
sunt inferioria nō patitur cū agunt in ista inferiora. ⁊ Alio
mō p[ot]t intelligi ly minime positive ⁊ nō negatue. ⁊ tūc ly
minime idē est q[uod] minus. Et sic est sensus q[uod] secundu[m] pas
sio[n]em q[uod]a patitur magis ⁊ q[uod]a min[us]. Dicit. n. q[uod] q[uod]a
sunt animatio[n]is q[uod]busdā. ⁊ Butū. n. est animatio[n]is arborē. ⁊
rōnale est animatio[n]is irrōnale. ⁊ illa que sunt animatio[n]is
magis patuntur q[uam] illa que sunt minus animatio[n]is. Et intelligi
p[ot]t p[er] animatio[n]is illud quod habet p[ar]tes p[ar]tes animi
brutum. n. h[ab]et p[ar]tes p[ot]entias q[uod] arbor. q[uod]a brutū du
plicē p[ot]entiam dicitur habere. vegetatiuā ⁊. ⁊ sensiti

Liber

nam arbores autem vnam in spinam habere potentia: quia nostri veteres vegetarum non nominabant. Similiter plures by potestas ronale et irrationale. rale. n. by finitum. vegetarum et intellectu. sed irrationale in by potestas vegetabile et sensibile: vel intellectus vegetarum et femininum. S. du bitat q. no. v. q. aliud aiatu fit aiatu? alio. q. aiatu e substa ntialis dicit. e. dicit subalis no suscipit magis e min? Dicen du q. aiatu est egecor. q. vno mo est denotatum ipi? alio. e fm sua essentia. e. sic est differentia subalis. Aliom est dis ferentia aie fm potestas. e. sic e dicit actualis. na poteste aie si accidit. dico ergo q. aiatu fm q. est denotatum fm etia aie no no suscipit magis e min? no. n. sunt ptes sube aie i vno aiatu q. in alio. Uniq. q. n. aiatu by in vna aiaz. e. m aiatu fm q. e denotatum aie fm suas potestas suscipit ma gis e minus. q. vnu aiatu by plures potestas aie q. aliud aia tu. v. vbi sunt arbores. e. rale irrationale. C. Probat b secundu alber. q. illa q. bnt plures potestas aie facit? panitur q. illa q. habent pandores. na bnta ptes potestas aie sunt nobilio res. e. per ois elementa in eis imagis sunt proportionata a medio reducta. e. ideo facit? ledit q. multu facile e timone re illa pporione. facile. n. est recedere a medio. e. difficile e attingere medium. Illa igitur que habet plures potestas anime sunt in agia passibilia.

Cōia vō q̄ de gnātione dicta sunt ⁊ eadē ēr di
a possunt de ea que in reb⁹ est passiōe. q̄dam
vō plarione non recte, sed transumptiōe.

Ecce ppetuas q assignat mee actio inquit passio. Un q
tuo: sit ppetuas passio sic actio. due ppe. t due col
vna pp. sic actio e in motu ita passio e in motu. Alia vo e
q sicut ppia est actio et se ferre passioe. ita passio e pas
sionem in actu. Passioes vo coe sunt ppetuas sic
sunt due. s. habere contrarium t suscipere magis t minus.

CEST. n. patioz que multipliciter dñr. aie. n. actionu3 vnaque q3 passio dñr q3 qd sub actõe locamus. Vt amor. odiu3. trisfari. gaudere. que oia passibiles actiones aie appellam9. Dñr quo q3 passio que in naturã agit Vt morbo9. febris. 7 egritudines. 7 reliqua que vltra dca sunt. passio vò ur dictum est. ē prima generatio actionis.

Passio de multis motib. vñ aucto: pōit tres significatio-
nes cōs passioib. **1^a** vñ mō passio significat passionē aie-
ctiuā mōdū fuit gaudiū. trīsticia. & spes. & b⁴ q^o dñr pas-
siones aie. **2^a** vñ passio illū qd ē nocuū nāe vñ febrib. &
passio. & aie egredies q dñr q̄la. l. quates. 3° mō accipitur
passio p illū qd immediate infertur ex actiōe. & isto sensu ē i-
telligidū fñm aie. q passioes aie dñr actiōes & passioes. qñ
vñ infertur in virtute irascibilī vñ cōcupiscibilī dicunt. pas-
sioes. f3 dñr actiōes fñm q infertur alias passioes in sūba fē-
ra boīs factū ipm percutere. & gaudiū factū ipm saltare &
trepidare. & hoc mōdū dicuntur actiōes.

Non est autē in agente passio sed in quod agitur et in eo quod operātis actū suscipit. percutiens .n. pari nō dī sed mā icum suscipiens. et de passione quidē h dca sufficiant. Ea autē q nūc reliquū in eo qui d generatōe est libro tractant.

[illegible]

bruti fit diffinitio qd est cā efficiēs ⁊ inferens passiōē tenet cō
 sequētia ⁊ passio ad actiōē sua. hī cōstat qd nō fit diffinitio. er
 go ⁊ c. ¶ Secūdo dubitat vtr passio sit in passio. q vtr qd si
 qd hīa nō sunt in eodē. sed actio ⁊ passio sunt cōtrariā ⁊ ac
 tio est in passio ergo passio nō erit ⁊ passio sed in agēte. ¶ Ad
 p̄mū dubiū est dicēdū qd de scriptio passioē est bñ vtr p
 quo est notādū qd passio est p̄mū effect⁹ ⁊ immediate actioē
 ⁊ est effect⁹ successi⁹ fluēs ⁊ cūm ab actioē vel ab agēte
 lō dī illatio actioē. Ad p̄mū ergo ē dicēdū qd effect⁹ ⁊ illa
 tio nō sunt iudē p̄cise. sed effect⁹ ī p̄ se b3 qd illatio. ¶ Ad
 secūdū dico qd hīc de scriptio nō p̄vnt dōmū. qd dom⁹ hī ē p
 m⁹ ⁊ immediate effect⁹ actioē nec ē ill⁹ actioē. ¶ Ad 3m dico qd
 passio est p̄terio: actioē. lō per actioē passio diffinita b3 ⁊
 nō cōversio. ¶ Ad alia dubitatioē dōm est qd passio est
 in passio. qd ex quo passio fundat in motu est in eodē i quo
 est motus. sed motus est in motu vel mobili ⁊ nō in monē
 te. qd alia omne mouens mouere vel bñs in se moui. lō
 mouere vtr dicit p̄b3. s. p̄b3. sed p̄sequēs effect⁹ impossibīle
 vtracqz fuit parte. ergo ⁊ c. ¶ Ad p̄mū ergo argumētū dī
 co qd actio ⁊ passio nō sunt cōtrariā. qd hīa sunt in eodē gē
 nere. vtr p̄. s. meta. sed actio ⁊ passio nō sunt in eodē gē
 nere. sed in diuersis. sed cōcedit qd actioē hīariū alia actio. similī
 ter passioē alia passio. vtr p̄. er dicitis. ¶ Ad altud dico qd
 nō est oīo simile de actioē ⁊ passioē. quo enim ad denoiā
 tiōē est similitudo. qd sicut passio denoiat passioē ita actio
 denoiat actioē. sed qd ad hoc nō est similitudo qd passio ē
 in eo subiecto quod denoiat. actio vō nō ē subiectiue in eo qd
 denoiat cū sit in passio ⁊ denoiat agens si actio effect⁹ i agente
 qd rōne effect⁹ in vno effect⁹ in quolibet. per cōsequens effect⁹ in
 p̄mo motore. p̄sequēs effect⁹ salūm er dicitis.

Quidō vō ē qđ ex tps adiacentia relin-
quit tps aut qñ nō ē. utriusq; aut ratio
cōmicta est ut tps quidē preterituz qñ
nō est. Effectus āt ē? īfectio q ē fm quā dī ali-
qd fuisse. qñ qdē est illās qđ quādo nō est. s; f; 3;
q; aliqd egī? īegle dī. cī? āt affectō f; 3; qđ aliqd
dī nūc? ī instanti esse. quādo est. Futuruz sūt
tps quādo nō est. S; id qđ futurz est. qñ con-
tinuere neceffe est. fm qđ aliqd dī futurū esse.

Constitutio tertiū capitulū secūde pñs in quo auctor dicitur de tertio principio. s. de ipso qñ. ⁊ cōtinet res ptes pñdas pales. In prima pñda ⁊ declarat descriptio ipsi⁹ quando. i. secūda ibi. Est aut qñdo ponit dñsio ipsius quādo. In tertia parte ibi. sicut aut qñ ponit ppterates ipsi⁹ quādo. dñs ergo pmo qñ quādo est qñ dērelinqūt ex adiacētia tempo ris. ¶ Intelligēdū qñ quādo pñ duplīter accipit. Unō mō pñ dñs habēdū tēporē ad tēpōrē adnērbiālīter sī gnificatū. ⁊ sic quādo nō est pñcipiū nec in pñdicamētō. Alio mō vñ significat quādā rē simplicē inherētem tēpō ri. sicut ex vñsio tēpō bodiēri cū rē bodiē existēte dñ qñ est bodiēri. ⁊ ex vñsio tēpō extēri. tū rē que fuit hēri dñcī aliā rē bēstēria. ⁊ hoc modō iñ quādo est pñcipiū ⁊ diffinit mō pñdictō. ppter qd dñcī Sīpīciū bī qñ pñprie sumptū s dñsio est exēctum. ¶ Intelligēdū qñ quādo fm qñ est pñdicamētū nō est esse in tēpō. sed est qdā modus eēndi existēns in rē tēporālī qñ rē tēpōrālīs denominatur esse vel fuisse vel fore nunc vel tunc bodiē vel rās vel bēri ⁊ sic de alijs. Unde quando fm qñ est nomen pñdicamētī est quando in abstracto. ⁊ cū tēpōrē est quando in cōcrēto. Unde sicut in alijs pñdicamē tis est ponere cōcrēta ⁊ abstracta. ⁊ cōcrēta non sūt pñ se in pñdicamēto. sed abstracta sūt significatā abstractō rum sūt pñ se in pñdicamēto. ita esse in tēpōrē quod est quando in cōcrēto non est pñ se in hoc pñdicamēto sed modus eēndi in tēpōrē qñ dñctur quando in abstra cto. ⁊ denotat ipsūm quando significatū in cōcrēto. sic aliqñd est aliqd ⁊ aliqd qñ denominat aliqñd in abstracto. sed quā nota nō sūt pñta nec in cōcrēto nec in abstracto sō oīa tē ses cōllocaciones facere. ⁊ idēo difficile est log dēspīe

Ex principiorum

[illegible]

Est igitur quādo aliud ex eo qđ abūt. aliđ vō
ex eo qđ instat. aliud aut ex eo qđ cōringere nece
est. *Dictū est aut in categoriis preteritū 7 futu
rum quantitates esse. 7 quod maius est conti
nuari ad presens.*

Quod est secunda pars capituli in qua ponit dñs ipse qñ que est in quando de preterito. et in quando de futuro. et i quando de presenti. quoddā. n. quādo cātur ex tpe futuro. et qdā ex tpe presenti. et quoddam ex tpe preterito.

Consequenter autem hoc dicitur est. quod non in suba permaneat. sed qui in excessu suo non dux perierit. de futuro autem qui necesse est contingere quod tunc deus facit instigare. Nulla. n. dicitur in eo quod permanet et futurum est quod nunc abiit. quamobrem de futuro agitur. et sic ea aliquid dicitur. et nuncupatione existens fortuitum. ut sol orietur cras. cras erit nauale bellum. Veri obit fortis. et aliquid dicitur sic tempus id quod futurum. eo quod nascetur de eo necessario quod est futurum. ut Callias disputabit cras vel non disputabit. Disputabit enim actionem futuram significat. nihil autem est quod in substantia adhuc sit.

Remouet dubium circa deū qd est tale. Nō videt qd ali quod qñ constitut a tpe futuro vel a tempore pterito. qñ nec tps preteritū nec futurū est. q ab eo quod nō est nō pñt aliqd carī sc. **I**tem dubiū remouet auctor dicēs: qd et cū est in predicamentis qd tempus fatm est qñtas. q dicit quod tempus preteritū est quantitas q etiam magis est distatū in predicamentis tempus preteritū q tempus futurum esse quātitatē pñtūatam ad instans pñsens. ideo tps preteritū nōdū preteritū i excessu suo. i. in sua extremitate. vt dicit Albertus. istam instans pñsens est finis pñteritū q initium futuri. q ita tempus preteritū est in suo fine q in sua extremitate. Et potest sic exponi qd tempus pñteritū nō pñteritū in suo excessu. i. in sua pñteritione. q tps preteritū adhuc pñmanet pñsens. Et sic a tempore pñterito pōt causari quando. q a tpe futuro potest cū in quando qd tempus futurū necesse est contingere. q tñ valet ad cāndum quando ac si est pñsens. scdm. n. temp⁹ futurū hñt denotaciones sicut scdmū tps pñsens vñt pñteritū sic dñt qd sol orietur cras. q sñm tempus pñteritū dñt cēdo qd sol occidit. veri. quod nō esset nisi tempus pñteritū q futurū eñt quātitates. q sic ita a tpe futuro qd a tempore pñterito cātur quando. **I**ntelligēdo q quēdam sunt res ad quas est per se motus: vt substantia: quātitas: quali tas: q vbi large accipiēdo motum. Alie sunt rationes re l. pñtine. vt res aliorum genērium ad quas nō est motus

per se. Res absoluta ad quā est per se motus nō potest cā
ri nisi ab eo qd actū existit. Res mī respectiva ad quā non
per se motus bene pōt cārī ab eo quod non existit actu . vt
finita actu non existit. Et tamen de rōne tū est cālūas. nam
terminus ē cā cārī. vt dicit. 2. phy. 2. 5. met. 2. 5. ita finis. qñ
qd nō est actu. vnde desiderū cā ē qñ nō est. aligs. n. pōt
desiderare rē quē nō est. vt balneū futurū vt aliqd bī. qñ
lēgātū nō est res absoluta terminās motū. sō pōt cārī ab eo
quod nō est. Et si queratur que est cā effectiua ipsi? qñ
de pterito. Dicitū qd nō h3 cā effectiua per se. sed per
accidens. et illud est id quod efficit tempus. s. motor. primi
orbis. Nam ex hoc qd ille motor: efficit motū. efficit ipse. qd
consequitur ad motū. et efficiendo ipse facit de tpe futuro
tpe presens. et de tpe pñt pteritū temp? . et sic efficit per
accidens quādo de pterito qd est qd infectio efficit ē re
tial in habitudine ad tps pteritū si aliquo mō fit cā effe/
ctiua ipsius quō op? qd hoc fit magis per accidens. nec incon
uenit qd illis quod nō est fit aliquo modo cā effectiua existē
tis per accidēs. ¶ Sciendū qd qd quādo de pterito nō cā
a tpe pterito nisi illud tps fit pteritū. Et pñt quādo bī fu
turo nō cātū a tempore futuro. nisi quando illud tps ē fu
turo. Unde auctor dicit qd quando de pterito a quādo bī
futuro nūqñ sunt simal cū tpe pterito tpe futuro.

Differi autem quādo ab eo qđ est ubi: qm̃ i
quocūq; tpe est uel erit uel fuit. in eodē ⁊ quan-
do est uel erit uel fuit qđ fm̃ ips̃ dī. Quādo. n.
qđ ex instāti ē cū ipso instāti est. ⁊ simul in eodez
sunt. qm̃ vō ex eo qđ abiit uel qđ futurū est nun-
quā simul erunt. Abi vō ⁊ locus a quo fit nun-
quam fī fūt in eodem. Abi enim in circūscripto
est. Locus autem in complectente.

E Postq̃ determinauit auctor: de ip̃o q̃ absolute n̄c de
terminat de ip̃o q̃ in comparatione ad alia. Et p̃parat ip̃s
quādo ad tria. Et p̃mo ad vbi. Sc̃do p̃parat vñū quādo
ad aliud quando. Et tertio p̃parat quādo ad t̃ps. P̃mo
igitur cōparat quando ad vbi fm̃ differentiam dīcēs q̃ q̃n
do d̃t ab vbi per hoc q̃ quādo est in eodem in quo est t̃p̃
pus a quo cāt̃r. sed vbi non est in eodē in quo est loc̃^a a q̃
cāt̃r. q̃ vbi est in locato a loc^e in locante. Dīct igitur au
ctor q̃ in quocūq̃ est vel fuit vel erit quādo ip̃s in eodem
est vel fuit vel erit quando q̃ dīcīt fm̃ illud temp^{us}. Ita q̃
reddatur singula singulis. Nam in quocūq̃ est t̃ps p̃teritū
in eodem est quādo quod cāt̃r a tempore p̃teritū. a in q̃
cūq̃ fuit tempus p̃teritū in eodem fuit quādo secūdu
t̃pus p̃teritū. et eodēz mō est de t̃pe futuro. Dīct ē au
ctor q̃ quando cāt̃i a tempore p̃teritū. t̃ quādo cāt̃i a t̃
pore futuro nūq̃ erunt simul cū t̃pe p̃teritū a cū t̃pe fu
turo. Inreliq̃da sunt hic tria. p̃mo q̃ dīcīt de differentia
inter quando a vbi. p̃t fm̃ intelligi q̃ temp^{us} a quādo cāt̃i
ab eodē t̃pe sunt in eodē. dīctur fm̃ eodē tamē. q̃ t̃pus a quo
causatur quādo ē in re t̃p̃aliter v̄ in me vel in te. sicut men
sura est in mēsurato. et quādo cāt̃i at̃pe est in re t̃p̃ali. v̄ in
me vel in te. sicut accidēs in sub̃to. Et ita t̃ps a quādo cau
satur a t̃pe sunt in eodē alio a alio mō eūdū. q̃ in illo in quo
est t̃ps. sicut mēsurā mēsurato in illo est q̃ q̃n accidēs ī bo
vel potēt intelligi q̃ quādo a tempus a quo cāt̃r quando
sunt in eodem sub̃tue. q̃ p̃mū celum in quo est temp^{us} s̃c̃i
n̄ est sub̃n t̃p̃is. a quādo. Tempus. n. cāt̃ quādo in oī re
sub̃iecta motū. t̃ corruptibīlī q̃ incorruptibīlī. p̃rio: tamē
mod^o dīcendū v̄ ē meli^{us} a magis cōsonās dīctis aucto
ris. Circa fm̃ dīct de differentia inter quādo a vbi est ī
telligendū q̃ auctor dīct q̃ locū a vbi non sunt simul ī eo
dem. It̃ud est intelligendū de loco. a vbi cāt̃o ab illo loco
nam locū. a vbi a quo illud vbi cāt̃o non sunt in eodē sub
lectū. cū locus sit in locante. et vbi in locato. a idēz r̃spe
ctū eūdēz mō est locus a locatū. verū tamen vbi loc^a
quo non sit illud vbi bene sunt in eodem sub̃iecto. Nam in
aere est naturaliter locus aque. nam vltimū aeris est lo
cus aque: a tamen in aere est vbi causatum ab vltimo igni

Liberty

Tertio est intelligendum qd illud quod dicit auctor. s. qd qñ pteritū ē qñ futurū nō fuit sit in eodē cō tpe pteritū ē cū tpe futuro. ita qd qñ dēbitū ē tpe pteritū est in sbo qñ tps pteritū nō est. Et eodē mō est de tpe futuro. qñ de futuro. Et fm istū intellectu opz dicere qd qñ de futuro ē qñ de pteritū sunt res permāentes. qz cāsañt ā tpe pteritū ē tpe futuro. qñ nec tps pteritū nec tps futurū ē.

Quarto pñ itelligi qd illa dō qñdō nō sunt in sbo similitudē eadē res nō similitudinatur ā tempore eodē pteritū ē futuro. Et fm istam expositionē est dicendū qd qñ nūqz cātur ab aliquo tpe nisi dū illud tps sit. nec est qñ nisi dū tps est ā quo cāsañtur quando.

Considerat autē qñ qđ ex preterito est ab eo qđ ex futuro pcedit. Qm̃ quādo qđ ex preterito ē futuro poster⁹ est. Quod vero ex futuro ē. pri⁹. pterito ē. Quādo āt vñū ī idem primū quidem ē ex futuro est. secundū quidem ex pñti. Posteriorius vero ex preterito. quomādmōdū ī temp⁹ prius est quod futurum est. Postea vero presens deinde preteritum.

E sic ponitur operatio ipsi qñ ad aliud, et dicit qñ quādo de preterito distat. i. dist a qñ qd cōtra a tpe futuro. qñ qd preterito pñ est qñ quādo de futuro. Et quādo de futuro est posterius. Et tamē aliquā pteritū quādo de futuro pñus est qñ quādo de pterito. itā vt bñ dicit alger. et laus pcedat cōt tēto. dñe tres tps. i. pñens. pteritū. et futurū possunt cāri vel ab eadē pte tps. vel a diuersis. Si cānt ab eadē pte tps sic futurū est pñus qñ pteritū. qñ eadē ps tps pñmo est futura. et postea pñus. et vltimo pteritū. Si pñens pteritū et futurū apārent ad diuersas partes. sic pteritū est pñus qñ futurū. Al tps tpe bñfermū pñus est hodiernū. et tūa hodiernū pñus est crastinū vnde pteritū ē fuk pñens qñ futurū erit pñens. Et hoc differentia. i. pñens pñ cōpetit tpi pterito qñ tpi futuro. Et eodē mō possunt pñens pteritū et futurū cōpari ad idē quādo vel dñer si quando. si ad idē. sic futurū est pñ qñ pteritū. si ad diuersa quando. sic pteritū m est pñus qñ futurū.

Edicitur autem et tempus aliud quidem compositum aliud vero simplex. Est autem compositum quod in composita actione consistit. Simplex vero quod cum simplici actione recedit. ita et tempus aliud simplex aliud vero compositum. Simplex quidem fit in momento esse et non esse. Compositum autem in bona die hebdomada. et in similibus.

Tercio ppat aucto: qñ ad tps. ⁊ primo fin pñentia. 2.º
fin dñaz. ⁊ sic pparat adinacit duplr. primo q: sic qdā
est tps simplr ⁊ qdā pñentia sic aliquid qñ simplr ⁊
aliquid quando compositum. **S**cñ simplr est quod cā
a tempore simplr. ⁊ quādo pñentia est qd cātur a tpe cō-
posito. **S**ed dubitatur. q: videt qd cō tps sit cōpositū. q:
cō tps est qñtas cōtinua. ⁊ ois qñtas est diuisibilis in inf-
nitū. ⁊ p aenacit cō tps est pñentia. **A**d illud dubiū p-
duplr respondet. Uno modo qd p tempus simplr itell-
git illud qd in tpe ē simpliciter indiuisibile. s. tps. infāz. ⁊
illud pñit nō est tps. Et per quādo simplr itelligit qñā
dō cāti ab infānit. Et per qñ pñentia itelligit quādo cāti
a tpe. **U**el pōt dici qd per tps simplr itelligit tps paruz
quod ppter sū pñentia est indiuisibile quod ad nos cōtinuo
ē ē minima ps tps. vel millefima ps bore. vel aliquo tale tps
paruz. Et per tps cōpositū itelligit tps longū. vel annū vel mē-
sem vel diē. Et bñc intellectui cōcordat tē 7.º dicit qd sim-
plex est in se in momento ⁊ nūc esse. cōpositum autem vt in
hora in die. in hebdomada. ⁊ in filiabus.

Cumpli^o at quēadmodū qdē t̃pis p̃es sibi si-
ne mora succedūt. Silt̃ ē qñ. qñ qdē p̃es p̃teri-
tī ⁊ futuri ad p̃esens copulate reducūtur.

Conceditur conuenientia tps ad tps et qd sit tps tps sibi in
uice succedunt. ka ptes ipsi qsi. vnde quado pterunt qd quan
do futurum copulatur ad pns. ¶ Intelligitur qd auctor h v
dicere qd quado et succedunt sicut tps. Et sustinet illud qd
qd tra legi v facit. ¶ Non dico tamē qd quado sit res perma
nens sicut auctor pū videret dicere. tunc qd ex exponi qd
ptes ipsius quando sibi inuice succedunt in fieri. qd sicut pū
sit vna pars domus. postea alia. sic partes ipsius quando.
¶ Si tamen partes ipsius quando fuerint in facto esse nō suc
cedant sibi inuicem. sed sunt simul.

Confessio ar tps ab eo quod qñ ē. qm f3 tpi al
qd mēsurabile ē. vt ann⁹ qdē dī tpe diurn⁹ ⁊ mo
t⁹ mult⁹ dī eo qd multo tpe pmaneat. ar vō fm
quādo nīl mēsurat. Sed aliqui dī eē f3 idē tpa
le ⁊ variabile aliquid pronūciatur.

Cum dicatur quod ad ipsum tempus et differunt in hoc. quia si tempus
aliquid mensuratur. sed secundum quando nihil mensurat. ut mo-
tus anni dicitur annus. et dies dei diurnus. sed secundum quando ni-
hil mensuratur. sed res dicitur esse solus in tempore.

Inest at qñ nō suscipe magis ⁊ min⁹. nō. n. di
es uel diurn⁹ magis uel min⁹ die uel diurno dici
neq; unū qdē diurnus alio. Sifr at ⁊ de aliis q
re oī qdē qñ inest dici nō magis aut minus.

¶ Hec est terra ps b^oca. principalis in q auctor pōit p^{re}te
tates accidentales ip^{si} q^{ui}. pōit tres. duas cōes. 4 mag^{is}
p^{ri}ma. p^{ri}ma p^{re}teritis ip^{si} q^{ui}ando nō nō suscipit magis
et minus. et hec est conclusio. q. et probat sic. Cūviscās cā
nō suscipit magis et minus ip^{si} nō suscipit magis et mi
nus. sed ip^{si} quod est causa ip^{si}us quando nō suscipit ma
gis et minus: igitur quando nō suscipit magis vel minus.
¶ Nam minus dies nō dicitur magis aut minus q^{ui} ali^{us} dies.
nec vñ diurnū dicit magis aut minus diurnum q^{ui} aliud.

EQuo nō nōn ē p̄riū. quādo etenī quod ex p̄senti est unū ⁊ idē ei quod de futuro ⁊ p̄terito ē. Impossibile autē erit duas de eodē p̄dicari p̄teritū in diuīduo. ampli⁹ at p̄ria nūq̄m in eodē erūt simul. quādo at quod fm̄ p̄sens ⁊ p̄teritum ⁊ futurū est simul in eodē erūt. Idē nāq̄ quod ē fuisse nūq̄ est ⁊ p̄manerit. Lōtrariōrū vō rō ē nūq̄m in eodē simul existere. Neq̄ de eo de in diuīduo dici in eodē tpe. q̄re contrarietas in eo quod q̄ndo est non enūciabit.

Concedo ppetuas cois ipsi quando e no bfe hria. ⁊ hec est pñfio. io b qñ. que tñ non habere contrariu. B conclusio p batur sic. Si ubi bfe pñfio marline quando de pñfio ⁊ qñ de pñfio eñt hria. qñ nō vñ qñ lter illa qñ possit eñ hria tas. sed pñfio eñ flm. illa qñ de pñfio ⁊ qñ do hria ro nō sunt hria qñ pñaf duplr. primo sic. hria nō vñ pñfio de eodē flt flm numeru. sed de eodē flt nō numer pñfio qñ do de pñfio ⁊ qñ do de futuro. de eodē. a. flm namer ⁊ vez dñe qñ ipsi eñ futu. ⁊ illud idē nūero pñfio ⁊ qñ fau ⁊ erit. hī cōtrario nō vñ pñfio flm de eodē ergo qñ do de futuro. ⁊ qñ de pñfio. ⁊ qñ do de pñfio nō sūt cō traria. **C**oncedo. pñaf idē sic iposē hria eñ flt in eodē flm nmer. sed in eodē flm nūero sūt flt qñ do de pñfio. qñ do ⁊ futuro ⁊ qñ de pñfio. qñ idē eñ flt ⁊ erit. gñ qñ d pñfio ⁊ d pñfio ⁊ de futuro nō sunt hria. **C**oncedo hic dubitat. qñ nō dñ qñ lter rōs valeat. pñaf nō vñ valere. qñ cū dñ qñ hria nō pñfio de eodē. aut intelligit flt aut successe. flt intelligit pñio ma sic nō ead pñio. qñ qñ de pñfio ⁊ qñ de futu ro nō pñfio de eodē. qñ sic qñ de pñfio ⁊ qñ de futu ro eñt in eodē. ⁊ qñqñ ita lē bñt qñ pñfio de eodem nū mero flt vñ illōi pñfio de alio. vñ pñfio probat p fllyl expōfio in fēba fignra. Si illud intelligat. fēcūdo modo dñ qñ hria nō pñfio de eodē successe. qñ illud flt ma nūfite fāflm. pñaf. qñ pñio ro nōn valet. nec fēcūda

Ex principiorum

videt valere. q: accipit q quando de pterito ⁊ quando de futuro pōdicant de eodē fil. q: auctor: sapius dicit q quando pteritū ⁊ quando futurū nō sunt fil i eodē. Et illud dubiū nū pōt dupli dici fm opiones diuersas. Quidā. n. ponūt q quando de pterito specificē distinguit a quando de futuro. Et sustinēdo illā opi. ē dñm q qñ d pterito ⁊ qñ d futurū nō sunt hīa. q: pōdicant fil ⁊ semel de eodē pōdicatōe de noiatūe. ⁊ hīa nō pōdicant fil de eodē nec essentiali: nec d noiatūe. ⁊ quādo de pterito ⁊ quando de futuro pōdicant fil de eodē deuoiatūe. Hāc idē numero qd fuit ē ⁊ erit. sed pōdicatōe essentiali quando de pterito ⁊ quando de futuro de eodē fm nūmex non pōdicant fil nec successiue. p: ergo respōsio sic ad p̄mū pōnēdo q quando de pterito ⁊ quando de futuro specificē distingunt. Et sustinēdo hoc effe di cendū ad scōs ⁊ rōnē q quando de futuro ⁊ quando d pte rito sunt fil i eodē. nec vult auctor: hīū. s: vult q qñ de pte rito ⁊ qñ de futuro nō sunt fil cū pte pterito ⁊ cū pte futu ro. Alia ē opi. q qñ de pterito ⁊ qñ d futuro nō distingunt specificē. q: illud qd est pmo quando de futuro erit postea quando de p̄sentī. ⁊ vltio quando d pterito. sic idē p̄s ē p̄mō futurū. postea p̄sens ⁊ postea pteritū. Et sustinēdo hāc opi. ē dicēdū q auctor: itelligit q quando de pterito ⁊ quādo de futuro nō sunt hīa. q: predicant de eodē successiue predictatōe essentiali ⁊ in abstracto. quāntis enim illud idē quod prius est albam erit postea nigrum tamen illud qd vno tēpore est albedō non potest esse nigrēdo.

Est aut qm i oi eo qd incipit eē: vt corpus qdē
vniuersūz aliqui est i in tpe. suscipit. n. tpoz alte
rationē. Alterat. n. corp⁹ i estate vere ⁊ byeme
i autūno. Sitr aut i aia. A aut. n. qdā in bye
me: qdā i estate: qdā i vere speculant scōm istri
pplerionē. Aia. n. pūica corp⁹ pplerioes comi
tat. Vt q aride ⁊ gelide cōplerionis sunt demen
tiores seiphs i autūno sepe sunt. qb⁹ vō sāguis
pripaf in vere. Sitr aut ⁊ de aliis scōm sū itū
dinē aialū ⁊ tpoz. Erit igit i tpe qcquid cōple
rionē tps spūos varietates alterat f5 corp⁹
vel tps. Quuiusmodi vō sunt q dca sunt. de pau
cis aut de nullis aliis conueniens erit proferre.

Tertia pphetas quando est ppe ppa q quando ei of eo qd icript esse. ⁊ bec ⁊ pso. ⁊. bulus li. ⁊ pbal sic. In illo ē quando qd afficit a tpe ⁊ variat fm variationē tps. qz oīs suba q icript esse afficit tpe ⁊ variat fm variationē tps. er qz oī suba q icript esse est ipm quando. mior vt esse ma/ nifesta. qz illud qd variat fm variationē tps est trāsmuta/ bile a tpe. ⁊ p pñs i of tali est quando. minor declarat tā ex pte aīe qz ex pte corpus. pmo er pte corpus dīcarat. qz corp^u vlnetur. li. corpus humanū fm vñt expōitōne est aliud ⁊ alio a tpe. ⁊ trāsmutat fm trāsmutātōne tps. aīr. n. se bz corpus humanū i byeme ⁊ aīr i estate. Et scīē/ dū qz corpus humanū dī corpus vlnetur. qz dīc pba. ⁊. de aīa. bō est quodāmo oīa. Aīr expōit^u qz corpus vn/ uersūm intelligit anteqz oīs corpus generale qd variat fm variationē tps. vt manifeste pte de corp^u bñano. nō corpus bñanū alterat i estate i byme ⁊ antīno ⁊ ver. Qd ē aīa alterat alteratōne tps. pñ. tāam qdam speculant actūns i byeme. vt colericū. ⁊ qdam in estate vt stercoriat. ⁊ qdaz i vere vt melancollū fm cōplexione iīstī. l. organi fantasie. adbc qdaz sunt demōtiores vno tpe qz alio. vt illi q sunt aīr ⁊ fccc cōplexiōis ⁊ frigidē. calidūmōdū sunt melanco/ licū. sepe i antīmo demōtiores sunt scīptis aīo tpe. ⁊ dī cī sepe. qz p medicīnam ⁊ adiutorū extrīscē aliqando i pedīc alteratō q nata ē fieri a tpe. ⁊ illi q sunt sanguīnē cō/ plexiōns sunt demōtiores i vere qz i alio tpe. ⁊ eodē mō de alijs fm fīltūdmō aīalū i tpsōs. quando. n. aīalū sunt fīlū i cōplexione tunc in illo tpe fīlū aīalū cōplexiōe est aīal demōtior qz i alio tpe. Oīa igit aīalū bēntia cōplexiōem q variat fm variationē tps sunt in tpe. ⁊ ⁊ paucis veti

nullis alijs h fuerent qn talia sunt tpe. ⁊ hoc dñs pp corpo-
 ra celestia q sunt tpe rōne suoz motum. ¶ Potendo ad
 h tps put auctor logz dñs de tpe cap dñpliciter. vno mō
 h qz est numerus motus h pñs ⁊ pñeritas. ⁊ hoc mō vt
 vñ. vult auctor q tpe cātur quando. Alio mō capiz tps p
 tyle vel itēpie aeris. ⁊ sic loquēdo de tpe dñcimus tps ēē
 plunioform vel tps calidi vel frigidi. Et sic vult auctor log
 de tpe cū dicit corpora transmutari fm transmutationes itē
 pñs. Corp⁹ .n. trāsmutat varijs modis h diuersas tyles
 seu loca i gñus corpora sunt. ¶ Intelligēdo pñm qz dñm
 Alber. qñ hñc dñf qñ dñclitū a tēpore pñmo. ita dñf qñ
 seqñ ēternitatē. ⁊ qñ dñclitū ab eno. ⁊ dñclitū a tēpore
 dñcreto qñ mensurat operatōes angeloz. h i istis mensu-
 ris cū suis quando pertinet ad theoloz tractare ⁊ non ad
 logicū. ideo de istis nihil ad pñens. ¶ Intelligēdo itē vltē
 rias qñ aīa itēclitina seqñ cōplerionē ⁊ dispositiōez cor-
 poris. qz de sensibz ⁊ vegetabilz cū ille educant de poten-
 tia materie ⁊ sunt elementares nō est dubiū. s. aīa rōnalis i
 diget fantasmate ad hoc qz itelligat. qz necē est itelligēz
 fantasmata speculari. iō h variā dispōitōē organz fantasie cō-
 ntingit ad diuersimode itelligere. iō colericz in elius student i
 byeme qñ i estate. qz illa cōpletio calida reducūt ad aliqñ dñ
 peramētū. ⁊ siccitatē vñ enes cōuerfo melliosi estate
 qñ i byeme. qz cōpletio eoz magis temperat. ¶ Intelligē
 dñ est ēt qz auctores h distinguūt qñoz qñerarios. vñ q
 rernariū cōpleritōnē. aliū tpoz. aliū corpoz simpliciū. s. elō
 rñ. qñti qñerariū etates. Quattuor .n. sunt humores fm
 cōpleritōes. s. sanguis. colera. fleuma. ⁊ melancolia. Et qñ
 oī sunt pñs ānī q nālī dñferiscant i qñtātib⁹ . s. ver. estas.
 aurinos. ⁊ byems. Et qñoz sunt etates qz dñferiscant in
 quolz. s. infantia. pueritia. iuuent⁹. ⁊ senectus. Et qñoz sit
 corpora simpliciā vel cā. aer. ignis. terra. ⁊ aq. Et istoz
 qñerarioz qz qñoz pueniūt i qñtātibz. vñi grā. aer. san-
 guis. ver. ⁊ infantia. pueniūt i qñtātib⁹. qz qñs istoz est na-
 ture calide ⁊ humidē. Silt ista qñoz pueniūt i qñtātib⁹. s.
 ignis. colera. estas. ⁊ pueritia. qz qñlibet istoz est nature ca-
 lide ⁊ sicce. s. ista ē qñoz pueniūt i qñtātib⁹ aqua fleuma.
 byems ⁊ iuuent⁹. qz qñs istoz est nature frigide ⁊ hūide.
 ⁊ ista ē qñoz pueniūt i qñtātib⁹. s. terra melancolia. autū-
 nus ⁊ senectus. qz qñs istoz est nature frigide ⁊ sicce.
 Et istē scdndū qz aīalia pñ se bñt i illa parte aīalē qñ qz
 nūti i qñtate. itā sile adueniens sili augmentat ipm. ⁊ iō i
 vē sanguine sunt demonesis seipsos alio tpe. Sile .n. ad-
 tenuens sili fac ipm furere sic dñt medicū. Et colericz peius
 se bñt i estate qñ i byeme ⁊ qz i alio tpe pp silitudinē eozū
 i qñtate. Et melancolicz pñ se bñt i autūno qñ i alio tēpore
 pp silitudinē i qñtātib⁹. Et siccitatē pñ se bñt i bye-
 me qñ i alio tpe pp eandē cām. qz sile augmentat sile ⁊ hñt
 tpat. iō colericz sunt qñ demonesis i estate. qz ppter calidi-
 tatem ⁊ siccitatē magis augmentat siccitas ⁊ caliditas in
 colericis. s. i byeme bene student. qz ppter frigiditatē bye-
 mis temperat siccitas i eis ⁊ iō colericz sunt qñ tēperati in
 byeme i isto mō ē alijs qz i vno tēpore se bñt mell⁹ ⁊ i
 alio tēpore pñ hz cōpleritōne aīaliū tēporū. vñdqñbz .n.
 aīal pñ se bz i tempore puenienti qñ i tēpore srio sue cōple-
 rioni. i eodem mō credo qz sit de etatib⁹ ⁊ temporib⁹ ⁊ re-
 gionib⁹. s. qz vñdqñbz aīal cū est i etate aliqñ pñ se bz i tem-
 pore puenienti qñ tēpore sibi srio i qñtātib⁹. Et pñ se bz i
 regionib⁹ sibi puenientib⁹ i qñtātib⁹ qñ i regionib⁹ sibi sris.
 vñde qz senes sunt frigidi ⁊ siccī pñ se babent i autūno ⁊ i
 byeme qñ est frigida ⁊ hūida qñ i vē qñ est calidū ⁊ hūidū.
 Silt qz senes sunt frigidi ⁊ siccī peius se bñt i regionib⁹ friv-
 gida ⁊ sicce qñ in regionib⁹ calidis ⁊ humidis. ⁊ iō senes
 dñti⁹ possunt vitare i regisē calida ⁊ humidā qñ in regio-
 ne frigida ⁊ sicca. Et adhuc qz caliditas est magis actiua qñ
 siccitas. senes mellis se babent i estate qñ in byeme. qz eo-
 rum frigiditas magis temperatur per caliditatem eoz cōit
 siccitas augmentat per siccitatē ematū. ⁊ eodem mō dñ
 itelligi de regionibz. Circa istud ca. de quando dñvnt pñ
 mo vñtū diffinitio ipsius quando fit bene data. ⁊ vñ qz nō.
 qñ illa diffinitio que nō cōpēt cūis contento sub diffinitio
 est male data. ista est hūimfmōdi. ergo. maloz pz. ⁊ minoz

Liber

phat. naz qñ de pterito & qñ de futuro nō derelinquunt
et adiacentia tps. qñ si ē ē tunc qñ de pterito derelinq
ret a tpe pterito. & qñ de futuro a tpe futuro. qñ si ē ē
qñ nec tps pteriti nec tps futuri est. ab eo vero qñ nō ē nō
bā pōt derelinq. **P**terea illud qñ cātur a tpe nō cātur
et adiacentia tps. qñ vñus effectus est solum vna cā. qñ qñ
cātur a tpe. ergo non cātur et adiacentia tps. **P**terea
hec diffinitio cōpetit alteri diffinitio. ergo ē male data. qñ
ps. aīa pbat. qñ senectus derelinquit in senē et adiacentia
tps. & nō ē qñ. igitur ē ē. **P**terea sequeret et adia
centia tps in eodem essent infinita qñ derelicta ab eodem
tpe. qñ tps bz infinitas ptes cū sit in infinitū dimisibile ex qua
rūz qualibet derelinquitur aliqd qñ in re tpali. illa ergo qñ
sunt infinita. et ex pte rei tpalis pcedit augmentū. qñ illa res
bz infinitas ptes in quāz qualibet est aliqd qñ. ergo idēz qñ
pñus. **P**terea. si qñ derelinq in re tpali a tpe. pñen
ti cū ē relinquitur qñ in re tpali a tpe pterito & a futuro. se
quitur qñ sicut tps pteriti & tps futuri sunt ptes tps pñis
ita qñ derelictus a pterito. & qñ derelictus a futuro sunt par
tes ipsius qñ derelicti a pñenti tpe. & ita aliqd indimidiū ip
sius qñ cōponeret et diuersas ptes pñis indimidiū. **P**te
rea. si quando derelinquit et adiacentia tps. tunc qñ nō
est in eodē quo ē tps. qñ hoc vñ auctor ē qñ dicit qñ i quo
cūqz ē tps in eodē qñ. **I**n oppositūz qñus ē auctor i
fīa. **A**d istam dubitationē est dicendū qñ diffinitio ipsius
qñ est bene data. qñ illud fin qñ aliqd dī esse fuisse vel fo
re relinq et adiacentia tps. qñ ē bñdī. igitur ē ē. **N**ota qñ
qñ pñt est pñicamentū est affectio derelicta i re tpali & tpe
mensurante rē tpales. & fin ista affectionē qñ dī qñ denoiat
tur res fuisse vel fore. & dī hēc affectio derelinq et adiacē
tia tps. qñ circūscripta quacuqz alia transmutatio ē circa rē
tpales solo tpe remanente & re tpali illa dī esse fuisse vel fo
re. qñ tps est mensura extrinseca duratiōis rei tpalis & mē
sura adiacet mensurato. ideo bene dī qñ qñ derelinquit et
adiacentia tps extrinsecus mensurantis esse rei tpalis. pñ
er go sensus descriptionis. **A**d pñmū ergo argu. dicendū
qñ pñt tps & futuri actū non sunt. tamen habent entita
tem sufficientem ad cāndū quando. **U**nde est sciendū qñ qñ
dam sunt res ad quas est motus. & qñ ad quas non ē mo
tus. nā sūba. qñtas. qualitas. & vbi sunt res ad qñ ē motus.
capiendo motū large. alie vero res alioz generū sunt. respe
ctiue & ad eas nō ē motus. illud ergo qñ nō est i nō possit
cāre rē absolutā. tñ pōt cāre rem respectiua ad quā nō ē p
se motus. ut supra dīctū est de fine qñ nō existens cāt de
fide rē actū existens. ut si qñ balneus deideret qñ nō ē. **E**t
nota qñ qñ de pterito nō cātur a tpe pterito nisi quādo illud
ē pteriti. & quando de futuro nō cātur a futuro nisi quan
do illud ē futuri. **U**nde auctor dicit qñ quando de pterito &
qñ de futuro nūqz sunt sū cū tpe pterito nec cum futuro.
Ad aliud ar. ē dicendū qñ illelct descriptiois ē i fīe. qñ ē
qñ derelinq et adiacentia tps. i. et adiacentia tpe qñ extri
secus mensurante esse rei tpalis. & ideo ista stant sū qñ de
relinquat et tpe & et adiacentia tps. **U**el alī dīctū pōt. qñ
derelinq et adiacentia tps immediate. ab ipso vō tpe me
diatē. nec est icōueniens qñ idē effectus a pluribus causet.
sū ab vno mediatē. ab alio vō immediate. **A**d illud est dicendū
qñ sicut passio immediate cātur ab actioe. sic qñ immediate cā
tur a tpe vel ab adiacentia tps. senectus vō nō immediate ex
te relinq sū mediatē. id nō est qñ. **A**d aliud dī qñ i fīn
ta qñ derelicta ab eodē tpe sunt i eadē re tpali fin diuersas
ptes illius rei. tamen ab vno tpe cātur solum vñū quando cor
respondens tpi adequato ipi duratiōi rei. **A**d aliud dī
qñ si tps pñens cōponit et pterito & futuro. tamen quando
derelictus a tpe pñenti nō cōponit et quādo derelictus a pte
riti tpe & a futuro nō ē sūba i re tpali qñ i fīpī esse. tps vō nō est
sūba i re tpali sū pñmū mobili vel i motu pñi mobili sū
sū i re tpali vñ mensura i mensurato. & hoc itendit auctor.
vel alī dīctū pōt qñ auctor itē dīctū ponere dīctū itē vbi & quā
do. qñ est bec. qñ in nullo i quo sū vbi sūba est locus a quo
cātur idē vbi. quādo vō ē sūba i aliquo i quo ē tps a quo
cātur illud quando. nā i aliq pte motus pñi mobili i fīpī

esse qñ sūba i eodē motu sūba tps ē. & hoc sufficit ad
hoc qñ vbi & qñ differat. **C**onstat. 2. vñ qñ de pterito
to & qñ de futuro distinguant spē. & vñ qñ nō. qñ si hēc. tunc
idem idē dīctū pñmū esset i vna spē postea i alia. nā idē quā
do qñ pñmū derelinq a futuro. postea derelinq a pñenti.
demū a pterito. nā auctor dīct qñ sū idē tps pñmū est futuri.
postea pñens. postremo pteriti. sic idē qñ est pñmū de futu
ro. postea de pñenti. demū de pterito. **C**ū qñ sūba dī
stinguant nō pñcant de eodē numero. & pñ pbat auctor
qñ ista nō sunt fīa. qñ pñcant de eodē fin nūqz. **I**n op
pñm ar. nā quando est genū generalissimū. ergo bz spēs. sū
nō vñ dīe alī. nisi qñ dī pterito. & qñ dī futuro. ergo. **A**d
hēc dubitationē dīct qñ qñ cātur a tpe pterito. & quādo cā
tū a futuro distinguant spē. pñ qñ est itelligendū qñ tps nō sic
absolutē cā quādo. sū fin alī & alīa bīdīne quā bz ad rē
tpali. qñ pñ. qñ idē tps vñ remōtū a nob cā quādo de futu
ro. vñ pñmū quādo dī pñenti. pñ dī ad argu. qñ nō legē qñ
idē quādo sū nūc i vna spē postea i alia. nec idē quādo sū pñi
spēm vel formālī sūpū qñ cātur a futuro pñenti vel pñi
to tpe pñ alī & alīa bīdīne ipi tps vñ demū ē. **E**t cū dī
qñ auctor dīct. qñ idē quādo pñ ē dī futuro. pñ dī futuri.
dī pterito. dīct qñ nō dīct sic. sū dīct qñ idē quādo pñ ē futuri.
postea pñens. deinde pteriti. nec isti modi loquēdī pñerit.
Ad aliud cū dī qñ quādo dī pterito & quādo dī futuro pñ
cant dī eodē numero. pñedo dīctōne sū nō essentialit. nec ē
icōueniens qñ diuersa sū spēm pñcant dī eodē denoiatiue.

Ubi vero est circūscriptio corporis a
loco circūscriptioe. pñedens. locus aut
est in eo qñ caput & circūscribit. **E**st igitur
in loco quicquid a loco circūscribitur. **N**ō
est autem in eodem locus & vbi.
Intendit 4. ca. scdē pñi i quo auctor determinat de qñ
to pñicamento. sū de ipso vbi. & pñnt tres ptes pñcipales.
In pñmā ponit & declarat descriptio ipi vbi. **I**n scdā ibi.
Ubi aut aliud est simplex. ponit dīctio ipi vbi. **I**n ter
tia ibi. **E**t tñt. ponit pñcipales ipi vbi. vñde vbi
pñmō sic descriptū. **U**bi est circūscriptio corporis a circūscri
ptioe loci pñedens. **I**ntelligendū est sū fin Alber. qñ tri
plex est circūscriptio. quēdaz est circūscriptioe actio. &
ista circūscriptio est in genere actiois. **A**lia est circūscriptio
qñ est circūscriptio pñmū. & ista est in genere passionis. **T**ertia
est circūscriptio qñ pñedat ab vñaz circūscriptioe pñmū qñ
est pñicamentum qñ noīatur vbi. **I**ntelligendū qñ
vbi qñ est pñicamentum est qñdam forma qñ pñedat a circū
scriptioe actiois loci & a circūscriptioe passionis loci. & est
forma fin quam aliqd dī esse in loco formalit. sicut alī
bedō est forma pñ quam aliqd est formalit. albin. sed
vbi in cōcreto est esse in loco. vñ esse bīc vel esse ibi vel esse
in scolis vel esse i domo vel esse alibi.

Locus. n. ē in eo qñ caput & circūscribit. vbi
vero in eo qñ circūscribit & complectitur.
Decarat diffinitionē ipsius vbi. & pñmū vñmā pñcipalē
sū vbi pñedat a circūscriptioe loci. & bec est pñmū. 12. bu
lus li. & pbat sic. **L**ocus est circūscribens locatū. & vñest
in circūscripto & in locato. sū omne qñ est circūscriptū iquā
tum circūscribit pñedat a circūscriptioe sēbentis. qñ ē ē.
Quidam formant rōnem sic. vbi aut est locus aut est pce
dens a circūscriptioe loci. sū vbi nō est locū. ergo est pñedēs
a circūscriptioe loci. **S**ola minor ponit in fīa. qñ maior vñ
manifesta. & minor declaratur sic. locus est i locante. & vbi
est i locato. ergo vbi nō est locus. qñ si vbi esset locus i quo
cūqz esset locus in eodē esset vbi. **I**ntelligendū qñ pñ
oēm motū acqñt aliqd inherens mobili. vñ pñ dīctio
nem motus. motus est actus entis in potentia ad vñerōē
pñctionē. qñ ergo qñ pñ motū localem acqñt aliqd inherens
mobili qñ est pñ terminus intrinsecus ipsius motus. & qñ
locus nō ibet et corpi. id locus nō est i locato. ergo necesse
est ponere qñ pñ motū localem acqñt aliqd inherens a mo
bi. alia a loco. qñ perfectio sūba i mobili & in locato.

Sex principiorum.

Si. n. motus localis est pñ se ad locū cuius locū sit qñtas. sed ref
qñ motus pñe dīct nō ē nūc i duobz pñicamentis. i. qñtas
et qñtas. qñ ē ē pñmū. s. pñv. **C**ū dīctur. si motus lo
calis pñe ad vbi & nō ad locū magis deberet dīcti motus vbi
calis qñ motus localis. **S**ilr sēuēntis vñ qñ nullas motus sit ad
locū tanqz ad pñe terminū. **D**icēdū qñ motus localis ad vbi
tanqz ad terminum intrinsecū. & ad locū tanqz ad terminū
extrinsecū. qñ tñ locus est nobis notus qñ vbi & denoiatio
nā notus. ideo magis dī motus localis qñ vbi calis.

Ubi ar vbi nō oibz adesse. alia. n. nūqz ē nullū
zēnū locū occupat neqz ipler. aliatū nāqz aliū ca
pe pñ. nūqz ar pñigē palā ē occupatū qñ aliū
locū aliū dīct & pñpī pñ occupatū pñmanēte. gra
nū ē tēnī modio adueniens reitieri nō posset aere
quo iplerbat qñscēte. **A**ere ar expulso granū vñ
qñ rāpī. **A**equāqz igitur duo cōpa i eodē ēē pñit
nec vñū i idē i diuersis. qñobz nec alia qñ localis
erit cū locū nllatū occupat. **S**ilr ar qñ qñ alia
a corpis rōe diffentiūt i loci circūscriptioe carēt.

Decarat pñmā pñe descriptioe ipsius vbi. s. qñ vbi est cir
cūscriptio solum corpus. & hēc est pñmū. 13. b. li. & pbat sic.
Ubi dī circūscriptio illius qñ ē i loco. & solum illius qñ ē i loco
sū solum corpus est in loco. ergo vbi dī circūscriptio solum cor
pus. ma. pñ er pñmū. nā vbi pñedat a circūscriptioe. & vbi
est circūscriptio illius qñ est in loco. **E**t minor qñ ad vñaz
eius pñe declarat. pñmā pñ est manifesta. s. corpus est i lo
co. & fā pñ. s. qñ solum corpus ē i loco declarat. **L**ocus ē
in loco. vñ pñ. & nūllū aliqd qñ corpus est in loco. pbat. qñ i
ter non corpus maxie vñ qñ alia sit in loco. sū qñ alia non sit in
loco declarat sic. **O** qñ est in loco replet locū. sū alia nō re
plet locū. ergo alia nō ē in loco. minor pbat sic. locus reple
tus aliq non pōt recipere aliqd aliud illo manēte in eodē loco
qñ replet locū illū. pñ. granū. n. adueniens modio non pōt
recipi in modio qñscēte aere i illo modio qñ pñs replebat.
sū exēmo aere pōt granū recipi in modio. ergo eodē mō sū
alia replet locū tunc remanente alia qñ est in corpore non pos
set suscipere aliam alī ipm. sū ē ē fin. ergo alia non replet
locū. **E**t bīc pñt ponit vñā pñ pñcipalis. & pbat pñdē. qñ
illud qñ pñ se replet locū eo remanente in loco non pōt re
cipere aliud corpus ille locus. sū alia remanente in corpore alio
corpore aliatum recipit aliud corpus. s. aliatum. ergo alia nō
replet locū in corpore tanqz locatū pñe i loco. **E**t bīa sūnt au
ctor duo corollaria pñmū est qñ duo corpora non sunt sū i
eodē loco. **S**cōm est qñ idem corpus non est sū i diuersis
locis. **E**t qñ auctor non pbat pñdē corollaria. id ē nō pono
in numero pñonum. **I**ntelligendū est qñ fin Alber. alia
est in loco pñ accūs pñ hoc qñ corpus aliatū est in loco pñe. **I**n
telligendū qñ illud qñ pñ se replet locū bz dimensiones
pñas pñs locūz replet. **E**t ergo alia esset in corpore pñe sic
locatū in loco. sed ref. qñ alī aliatum adueniens corpus aliatū bē
at pñas dīctioes cōes. sed qñ aliatum non posset recipi i
corpore aliatū remanente alia. qñ si reciperet. sed qñ diuerse
dīctioes corpore ēēt sū adēqte. qñ est ipse. **C**ū bīc
dubitat. qñ si rō auctoris valeat vñ qñ corpus aliatū non re
plet locū per se. qñ si sic non posset aliatum recipi in
corpore aliatū remanente corpore aliatū. qñ sic dīctioes cor
pore ēēt sū sū i eodē loco. s. dīctioes aliatū aduenientis
i dīctioes corpore aliatū remanentis. **D**icēdū qñ aliatum
non pōt aduenire toti corpore aliatū ipso corpore aliatū rema
nente in eodem loco pñe in qñ pñs erat. sū aliatum recipit in
partibus aliatū vñ pñ in ore. & adueniente aliatū oī expellit
corpus qñ pñs erat i loco in qñ recipit aliatum & postea red
pñt aliatum i pñis. & sū adueniente alimento vel mā aliatū
dī expellit corpū qñ pñs erat aut pñentat. ita qñ nūqz erit mā
aliatū sū adēqta cū mā corpore aliatū aut cū aliq parte ma
terie corpore aliatū pñentente. **D**icēdū est ergo qñ rō au
ctoris pbat qñ alia non est in corpore tanqz pñe locatū i loco
pñ hoc qñ pñ se locatū replet totū locū. & totū spātū pñentū

ista vñmūz corpus pñentis. **E**t id ē alia esset in corpore sic
pñe locatū i loco dīctioes alie repleant totū corpus alia
tū. nec essent aliqd pñi in corpore aliatū in qñbus posset recipi
aliam. **A**ntē aut qñ alia ē in corpore aliatū sic forma in
mā. & sic perfectio i perfectibīlī pōt aliatū recipi in pñis.
corpore aliatū excludit vel pñentat corpus qñ pñit ibidē.

Constat ar fortasse qñ qñ ē idē ē ē i diuersis &
i pluribz pñcludēs. **E**t enī vox i auribz diuersoz
ē. **A**ur ar si nō ē aer ēē nō pñit. qñ rē aer i auri
bz diuersoz erit qñ rē corpū idē i diuersis locis
vox qñ vna & eadē nūō in diuersis qñ aeris pñi
bz ē ē pñ. **E**ccedēnt bz nāqz nob vñā & eadē vō
ēē nūō i auribz sēntiri diuersorū. vñqz & pñi i oz
oio vñā aeris pñiculā ad aures diuersorū pñeire.
Silr ar vñū i idē i pluribz totū ipse ē i fūri.
qñobz rē pñedē cogitur vel diuersū qñ ē i auribz
diuersorū sēntiri. uel unū i idē i pluribz qñ ē locus sūq
Circū pñdē mouent hō dīctioes. pñ ē circa hoc qñ
dīct auctor qñ idē corpus non ē i diuersis locis. qñ videt qñ
aliqd corpus esset sū i diuersis locis. nā eadē vox est sū i
auribus diuersoz. sed vox non est sine aere. nec pōt eadēz
vox esse sū i diuersis partibus aeris. sed igit qñ eadem
vox est sū i diuersis locis. cum sit sū i auribus diuersoz.

Eligat ar diuersorū sēnti ē ē imaginabilī se se gñān
tū. & sū rē. qñ rē uox qñ ē ē aliatū ē. ea. n. qñ imagina
bilī sit i sū rē aliatū nō ē qñ aliatū nō pñt. ad buc
ar oīz uocē aliatū dicim⁹ ē ē uel pñmū uel vario. qñ
n. uocē audiuit ab iūno i fīctio simplicī aliatūz.

Ridet auctor ad istud dubiū intendens dīe qñ non ē ea
dem vox numero i auribz diuersoz. sū vox immediate gñāta
ab ore aliatū generat pñtes in pte aeris sūbi pñpī qñ dū
rat virtus pñentis dīctioes generat diuersas voces in auri
bus diuersoz. vñ breuiter non est eadē vox in auribus di
uersoz. sū sunt diuersae voces. **A**lber. dīct bīc qñtū imagina
tur generationē bñdī dīctioes. qñ sic ē de generationē vocis
sic est de generationē circuloz in aq. **S**i. n. aliqz pñcipat vñū
lapidē in aquā ille lapis pñentis fac vñū circū. & ille circū
lus fac aliatū. & sic quouīqz illi circuli pñtūqz rāpā aq. vel sal
tem qñ dūrat vñū ipellentis. **E**t eodē mō ē de gñātiōe
vocis. qñ vna vox generat aliatū fin circū. & illa aliatū. & sic
non ē eadē vox in auribus diuersoz. **P**ñedendū est fin cō
men. 2. de alia. qñ dīctioes qñ sēntit per mediū extrinsecū
mē. **E**xīte vñmūz dīctioes multiplicat sūā spēm fin nō
gñā circūlarē cū mediū ē ipm sēntibile. **E**t ita si hēc ipedi
tū ē tāle sēntibile multiplicat sūā spēm ad ēqñ dīctioes ex oī
parte. & ita ē de voce qñ vna vox generat aliatū. & illa aliatū fin
circū. vel saltē. pñ vox generat sūā spēm. vel aliatū vocē. &
illa ēqñ audī ē ex oī parte mediū exīte bñ dīctioes. **E**t dī
rī qñ vna vox generat aliatū vocē vel spēm vocis. qñ nō sū oz
qñ vox qñ audī sit in aure audientis illā voces. qñ non posset
eadē vox audiri a diuersis. qñ sū ē. vñ ad hoc qñ vox au
diat non oz qñ ipsa vox qñ audī realit veniat ad aurem. sic
non oz qñ color vñ qñ ipse color veniat realit ad vñmū.
& sic est de voce. qñ vna vox vñ vñ plata ab ore aliatū ge
nerat aliatū vocem realem in aere. & illa aliatū. & sic per aliq dī
ctioes. color tñ sūū generat spēm coloris. vñ vox pñmū ge
nerat aliatū. & illa aliatū per qñ dīctioes spātū. **E**t post modum cū
vox generata fuerit ita debilitata qñ non posset generare aliatū
vñmū. tunc generat sūū spēm vocis. vñ spēs vocis
qñ audī pñentit ad oīganū audientis. & ipsa vox realit
que audītur non pñentit realit ad aurem vel ad audīti.
qñ sic non fieret auditiō. cum sēntibile posūt supra sēntium
non causet sēntiatiōē. ut patet ex secundo de anima.

Quare rē uox qñ cū i fūz animalis dī qñ qñ
ipso pñerēte sit. **A**nīus igit uox ad diuersorū au
res dirigitur. una aut & eadem nō pñingens ē.

Liber

Quod et soluit vna dubitationes. q. n. dcm est q vna
vor gnat aia. possit n. alicui videri q no ois vor vor aia
lis. q illa vor q gnat aia voce plata no vt et vor aialis.
Soluit dicens q null' vnq' i fictio adiat voce aialis. In-
telligid q ois vor et vor aialis mediate vel immediate.
Ia. n. vor gnat a voce plata ab ore aialis est vor aialis me-
diate. Et si dicat q vor multiplicat' succedunt i aere.
ergo possibile e q aia a cuius ore pferat vor q fit ab aia
voce monat. et q pias vltima vor non e vor aialis aiali co-
rupto. Medid q ad hoc illa vor vltima est vor aialis me-
diate. Et oedo q aliqd pot esse mediate ab aiali qn aial e
corrupt' sicut pot patre i fili. I. aliq dirigit sagittando i a
curi i aliq'q boiem e ipm interficiat i ipse monat anq
sagitta pueniat ad ipm q interficiat a sagitta. non est dubi-
q sagittans interficiat alium In quem direxit sagittas. s3 hoc
est mediate. e sagitta interficiet eum immediate.

Cubi aut aliud simplex ē aliud ppositū. Sim-
plex qd ē qd a simplici loco pcedit. Cōpositū
ār qd ex pūcto. loc⁹ ār simplex ē origo ⁊ pstin-
tio ei⁹ qd pstinuoz ē. loc⁹ vō vī dcm ē qd cōpo-
sit⁹ ē q b3 pīculas copularas ad eūdē terminū
ad quē ⁊ pīculi pīctē pūgūf. Cōpō vō pres
ad pūctū. loci vō pres iura punctū fieri necē ē.
Erit itaz loc⁹ simplex i quo pūctū adiacē pstabīt.

[illegible]

Cloc ergo particule soliditatis priculas claudunt. Etenim loca quidem simplicia minimas corporis particulas occupantia sunt.

Caddit nunc anteo: q locus copositus bz ptes copositas
ad eundem terminum ad quem pteculis corpus terminant
vel copulant. s. ad punctus. ptes. n. copis & t' loca media
te copulant ad punctus. vt ocm est p'p'dicamentis. ptes. n.
copis copulant immediate ad supliciem. & ptes loci media
te copulant ad lineā. q'igil ptes copis etandū & p'inent
p'ncipales loci. & ptes loci p'inent ptes locati. copulant ergo
ad eundem terminum cōm ptes loci & ptes copis loca
n. maxime capiendū locum p' ipso vt i caplo de q'itate

den est. Et addit qd loca simplicia sunt occupata minime
corpus. qd pot intelligi fm vna expone qd simplicia loca s
occupata minima corpore natis. vel fm alia expone qd si oc
cupata minima corpus. i. minima qd e i corpe. hmoi e pua?
¶ Quare nec locus sine corpore nec soliditas
sine loco erit.

Ex pñcis pñciat qñ ē loc⁹ sine corp⁹ nec corp⁹ sine loco. **C**orōno āi orit⁹ de extrīnate sp⁹. Nihil āi ex-
tra idē. I eo āi loc⁹ ēē si poterit vīdēi ē a supio-
rib⁹ qđ ab eo qđē loco ābīf. Cōfīrēt⁹ igit⁹ no-
bis sp⁹ ēēse localē. pñeri vīqz necē ē alio qđez
pñer ēēse i quo extrīnatis loc⁹ exītat. Nihil
āptēr idē ē qñ extrīnatis qđē i loco nī est. De
bīf āi īsolūti ē qđ occulnū pñūciat qđ ē pñēfībīlia.

C33. De motu dubitatio. q. vñ q. aliqd corpus sit sine loco. q. sup̃ima ip̃a est corpus. r. est sine loco. cum locus sit vñ tñmū corpus cōmētens. r. sup̃ima ip̃a ē beat corpus cōmētens ipsam. vñ q. sup̃ima ip̃a sit in loco. Itā autē qñd nō solū ē exp̃te. s. dīc q. de bñd qñd insolū ē qñrere. r. bñd q. occurrū ē. q. si app̃et ad sensū vñ sit in loco vel si. r. sub dīc q. declarare bñm qñd ē extra sensibilia. i. p̃ter sensibilia. q. tāta ad sensum n̄ app̃erit. C. circa istā dubitationem fuerūt multe op̃iones. r. p̃r sūt op̃io I bñm sūt vñ recitat cōmē. 4. p̃br. dīc. n. I bñm sūt q. sup̃ima ip̃a ē in loco sūm

ptes ⁊ n̄ fm totū. n̄ eī ⁊ ⁊: celi mouet fm ptes suas.
⁊ n̄ f3. se totū. cū n̄ mouet totale locū. ⁊ Extra itaq opio
n̄ argui cōmen. q3 fī celi mouet fm pte vel pres: ⁊ totū
n̄ fī sit aliqd q3 fūe ptes fīl fūp̄re. o3 q3 fī mouet fm ptes q3
mouet fm fm totū. Itē pbs. 8. pby. foluendo rōnē zenonis
voluit q3 fpa mouet locū fm fōmā ⁊ q3 f3 mām. nūc illū
q3 mouet locū eī illo. ⁊ Ptes fm eī q3 dīc Demetrii
q3 ptes celi fī illo. nā locū fepa? eī a locato. f3 ptes celi er
q3 fūit pūntē n̄ bñt tāl locū fepari. fīl ptes n̄ fūit i
loco nūc p accis. q3 totū eī illo p. Opio aut anaragore
fuit q3 celi n̄ eī illo p̄tinentē ipm. f3 locū eī puerū
fū mēius pcamū circa q3 volūt. ⁊ Circa bāc opi. argui
cōmen. fīc. locū eī eīq3 loco fm p̄tinentiā. f3 fūp̄dies cō
n̄ra circa quā volūt celum n̄ eī eīq3 celis. igit ⁊ c. Idē
argumentū h̄et de fūp̄dies pcam. ⁊ Alia fuit opi. Alcan
dri dicentis q3 celi n̄ eī illo nec fm totū nec fm p̄tē
Sed f3 hoc arguit cōmen. q3 fī non fī de necessitate corpis
eī illo. ergo celi localr mouet. ⁊ n̄ eī illo. q3 eī il
conueniens. Opio cōmentatoris fuit q3 celum fī illo p
centrum. nec itelligas q3 centrum fī locus celi Itē p̄tinentiā
ipm. f3 q3 respectu centri celi eī alr ⁊ alr se dñs. Cū pbs
i li° de motib⁹ aīatū dīc. q3 cō mouet idiger aliqd q3
fcentē respectu cū fī h̄eat alr q3 p̄ns fm locū. ⁊ illud tāl
vī eī gēfics. aut n̄ mouet eadē velocitate vel f3 mō
q3 mouet illud mobile. ⁊ iō cū celus localr mouet. vī p3
ad fensū. o3 q3 fī aliqd gēfics respectu cuius se h̄eat alr
q3 p̄ns. ⁊ cū n̄ fī p̄cessus in fīnālū. o3 ad aliqd fūm̄l
p̄tēntē dēnare. ⁊ illud eī centrū. Cū dīc cōmen. q3 celus
n̄ eī illo nec mouet localr nīh i respectū ad centrū. ⁊ Cū
torū eī q3 dē numero eī q3 localr mouent. qdā mou
fū sap aliqd vī illa q3 mouent motu recto. ⁊ qdā circa
qd. vī illa q3 mouent motu circulari. ⁊ illa q3 mouet fūp aliqd
qd bñt aliqd immobile p̄tinent. respectū cū alr ⁊ alr se h̄nt
f3 illa q3 mouet circa aliqd fūnt illo p illud immobile circū
q3 mouent. C3 dīcēs: fī celi eī illo p centrū. ergo eī
vītūto corp3 p̄tinentis p centrū. ⁊ p p̄ns celi b3 locū p̄
nentē i3. ⁊ P3o i3to ē scēdū q3 loc⁹ duplī fūm̄l. Cūc
mō n̄b̄r p̄tē vītūto corp3 ab̄entis localr. ⁊ fīc diffīnītū
q3 p̄ns. ⁊ i3to mō cetrū n̄ ē illo. celi alio mō capī fōm̄l
līe p illo i p̄p̄atē ad q3 mobile mouet fūm̄l mō mouet lo
calr. ⁊ hoc mō centrū eī loc⁹ celi. q3 i ordīne ad centrū fū
varīatū fī i p̄b⁹. celi dū mouet circa cetrū. ⁊ i3to mō n̄b̄r
n̄ i medio fluminis gēfens mouet locū mālēm fī p̄tē
n̄tē i eodem loco fōm̄l. i. respectū ad centrū ⁊ potes mō
dī. i3to dīc Aucm. q3 motus celi n̄ eī localis f3 fīnālīs. q

Ex principiozum

est mortis ad sitū & nō ad locū. s; cōmē. rēspōndit amē. i hoc. & iō pōt dīcī illū sūm qd celi acutū p motū ē i pōi camento vbi. S; forē dīcēs. vbi ē circūscriptio corpis alio dī circūscriptiōe pcedēs. ergo si in celo ē vbi o; q; bāt lo cūm circūscribimētū ipm. Ad hoc pōt dīcī qd centrūm est locus celi v; dīctū est. nō q; pīmetur ipm. sed q; in ordine ad ipm sit mutatio sūi sūm. & locus sic dīctus dē trāspūmptiōe & nō pīue. i ideo cōmētatoris. 4. pby. multoties dīcī ce lum nō b; locū vey. intelligēs p locū vey vltimū corpūs subuēntū locatū. vñ melius est dīcīe sic qd centrūm sit lo cus celi q; illū sitū sit locus celi. qd illū sitū ē in pīdīcāte tō vbi & causatur a loco trāspūmptiōe. nō a loco vero. dē scriptiō vero ipm vbi intelligitur dē vbi causato a loco ve ro. & p hoc v; solatio ad istāntiam. Item alia descriptiō dē vbi supia posita d; intelligi dē vbi qd est in composubis mō tīs motū locali recto a centro vel ad centrū. & nō dē vbi qd est in corpore circulari qd circulariter mouetur. **E** dīc dīcī Albertus qd supia spā nō est in loco. & p locū itelligī locū diffīnī. 4. pby. i subdīcī qd sicut in ipso vltimō o dāe aliq; corpus qd ita ē locatū & pīntēs q; nīllū pīntet vñ ele mētū terre. sic datur aliq; corpus ita pīntēs oīa q; a nul lo pīntet vel locat. & tale est celū vltimū. Dīcī ēt Al bertus qd qdā sūt in loco recto in generante & saluātē ipsa. v; q; localī mouēt motū sicut in spā actiōn; & passiōn;. & idīgēt talia exteriorī pīntēte vñ saluēt. Inīusmō dī sūt ela & oīa mobīlia motū recto. Alia dīr ēsse i loco q; saluāt alia loca pīntē a eis p modū effēndī pīpositū. 4. pby. quo cū est in effectū. & res in regnō. & deus in creaturis. & hoc mō supia spā ē i loco tand; pīncipiū saluātū oīum locōy totius spē actiōn; & passiōn;. Et si dīcās corpōra celestia mouēt sūi locū. ergo sūt in loco. Albertus dīcī qd verū est qd pīma spēra mouēt p locū sīne loco; q; mouēt i dīstā tīa loci vel dīstā loci q; sūt aī & retro. dextrū & sīnīstrū. & vndīq; & equaliter circū centrū. s; nō mouēt ad locū. vnde breuīter hēc ē itēntio alberti qd celū nō ē in loco pīntēte. qd est pīnū locans. s; ē i loco; qd refert ad locū. qd ē cūm loco rum locōy. Opīnīō cōmētatoris iū cōīō; est qd supia spā sit i loco p centrū eius cū spā terre sit pēctrica celo vltimō.

Caret autem ubi intentione et remissione. Ad
enim dicitur aliter aliter magis esse in loco vel in
tamen maior locum et minor polideat. non
autem ubi ubi vel quantitate aliquid ubi in id quod aliquid.
Hec tertia pars huius capituli quae ponitur propter
dicendum ipsius ubi. et sunt duo una est quod ubi non suscipit
magis et minus. et hec est solutio. l. ubi ubi. Et probatur sic.
Nullus locus suscipit magis et minus. ergo nullus ubi suscipit
magis et minus. contra. ubi ubi causat a loco tamquam a causa
propter adequatam. nunc si non est magis et minus in causa non est
magis et minus in proprio effectu eius. aliter probatur sic. quod nulla
quantitas suscipit magis aut minus. non enim dicitur aliquid
magis aut minus secundum quantitatem. sed bene secundum qualitatem. sed
locus est ubi. aliquid ergo locus non suscipit magis aut minus.
nec indubium. licet aliquod sit in maiori loco quam aliud.

Est autem vbi nihil ēē p̄trariū eo q̄ nec loco
q̄dem p̄trarietas inest. locus enī loco p̄trarius
non est. quonīa autem nec in aliis manifestū est.
Ergo p̄trarietas ip̄s vbi ēē vbi nihil est p̄trariū. &
hoc est cōfusio. 15. huius li. q̄ p̄bat sc̄. (Non enim est vn̄)
locus p̄trarius alteri loco. ergo nec ip̄s vbi erit aliqd̄ p̄trari
ū. q̄ia patet p̄ hoc q̄ vbi est p̄trariū effectus loci. ac
cedens p̄. q̄ q̄ntatū nihil est p̄trariū. vt p̄. ex libro p̄redi
camentorum. p̄. q̄ p̄nt ip̄s vbi nihil est contrarium.

Cursus autē 7 deorsum ēē p̄raria p̄b̄ 7 vidēē
ēē. multū. n. distare p̄r id qđ fursus est ēē: 7 id qđ
ē deorsum ēē. quēadmodū fursus 7 deorsus. q̄
re vbi p̄rarietas maxime p̄r circa fursus 7 deor.
sum esse: quēadmodum 7 p̄rarietas circa locū.

tū sunt dñi. q: marie distāt sub eodē genere. Cū igit aliqđ
vbi sit surfus 7 aliqđ vbi sit deorū vř q vbi sit aliqđ dñi.
Conigit aut duo i eodē ēē paria. Sursū. n.
ēē 7 deorsū ēē i eodē sunt. Idē. n. sursum 7 deor
sum ēad diuersa qđē sumptū. nā turris altitudo
sursum ēad nos. Spe vō extrematī cōpara i se
rior ē. Ampli⁹ pariarum quog idē fibinet for
pigit. Si. n. sursum ēē 7 inf⁹ ēē paria sunt. cū
idē sursum 7 deorsum sūt: pigit idē fibinet pariarū
fieri. nō ē igit parietas vlla i eo qđ i loco ēē.

Contra dubitationē soluit auctor dicens qd sursum ⁊ deorsus non sunt contraria. ⁊ hec 2do. lo. b. utius li. qd pbat deducē do ad ipole dnpr. q. pmo seqr qd contraria essent filii eo: dē. q. idē ē sursum ⁊ deorsum. alitudo. n. tarris p ppatio: nē ad nos ē sursum. ⁊ p ppatioē ad cellū ē deorsus. Si igit sursum ⁊ deorsum essent hīa cū idē sit sursum ⁊ deorsum seqr qd eodē essent fil hīa denotatiue. hī hoc ē ipole. ergo illud ex quo seqr. **C** Secdo pbat fil. Si sursum ⁊ deorsus eēt hīa. cū idē sit sursum ⁊ deorsum. seqr ē qd idē esset contrariū libipol. qd ē ipole. ergo ⁊ c. Circa pda dubitat ⁊ vi qd ⁊ vi bit contrarietas. q. i loco ēt contrarietas. ergo ⁊ i vi. p. p. hīa. ⁊ aīe. pbat aīe pbi. a. p. vico. q. dīc qd pma contrarietas ē circa locū. **C** i. vi bit motus. ergo ⁊ i vbi ⁊ i loco ē contrarietas. p. p. hīa. q. motus ē de contrariū ⁊ contrariū s. p. v. q. dūq. marie distāt sunt contraria. hī vbi sursum ⁊ vbi deorsū marie distāt. ergo sunt contraria. hīa p. ⁊ ma ior et. s. meta. c. de oppositis. ⁊ minor ēt p. q. deorsū i cētro. ⁊ vbi sursum i supina spā maxime distāt. **C** Pro istis ē notādū pmo qd locus spū ppositio spectat sumit dnpr. vmo mō p vīte pseruatiua locali sine sit influenza quicqd sit multiplicata a pmo continente in bec inferiora. ⁊ iste lo cus ē in pīcamēto qualitatis. ⁊ in eo repit contrarietas sicut et i gener qualitatis. Alio mō accipit locus mālier. et pnt ē vītmū corpōis amictūs locatū. et iste locus nō hīz tra rīū sicut nec genes qstiatas. **C** Notādū ē vltierus qd distā tia posita in diffinitioē contrariō: nō ē localis hī formalis. vī ptarie marie distāt distātia formalī. s. de locali nō o. bec distātia formati repit filr ite ens et nō ens: qd dīc ēt inīnua. qnā solus nātrās dīc creatioē de nullo alioq. pducēdo.

Qua lora prant deus et raudet de mudo angu pnducto.
Quia sup q' q'itas sine disticta dupliet' cotradicat.
 p'hyfice. et matheumatice sine geonietrice. ¶ Primo mō sic
 dat' i' entibus maxime disticta sine q'itas. 2.º vo mō nō cō
 tingit. vt in alla scia p's. ¶ Scidēs ē vltimo circa hāc p'c q'
 Albertus dicit hic q' si fursum et deorsum essent contraria
 nōnq' inessent eide similit' nec simplicit' nec in cōparatione
 ad aliqd aliud. sicut q' albu' et nigrū sunt cōtraria nōnq' sūt
 i' eodē nec simplicit' nec i' respectu ad aliud. ¶ Istū aut' fur
 sum et deorsum sūt eadē i' respectu ad puerū i' dēu ē.
 ideo nōn sūt cōtraria. ¶ Ad p'mū ergo argumētū. et 3.^m
 p' r'fio ē deis. ¶ Ad scōs p' r'fio ē de q'itate. ¶ Co
 d'mano vō i' arboze p'dicamētali orōz: sex p'ncipioz relinq'
 solertie studētis. Sufficiat cā exēpli ordiāre ad p'dicamen
 tū vbi. ponēdo vbi p' genere generalissimū et capēdo vbi
 simplex et vbi cōpositū p' generibus subalternis. spēs vō
 spālissimū cū vbi cōsuetur et circūscriptioe loci fūmans
 fm species diu vsq' locoz. q' tarta cōmū. 3. p'hy tractatu
 de infinito. sumant' fm varias species corporū. Sūt aut'
 corporū quinq' species. s. quatuor elementa et q'nta cētia.
 q' est cētz. et istoz q'da' mouent circularit' vt celestia cor
 pora. quedam motu recto. ipsius ergo vbi quoddā est i' eo
 q'd mōnef motu circulari vt in celo. quoddā est ipsius mō
 ti motu recto. et hoc dupliet'. vel a centro. vel ad centrū.
 p'rimo mō dupliet'. vel simplicit'. et sic est vbi fursum
 ignis. vel in respectu. sic est vbi aeris. ad centrū dupliet'
 ter. simplicit' sic est vbi terre. in respectu. sic est vbi aque.

Posmo vo est qdā fir^o priū 7 gñarōis or
diatio sz quā dicunt stātia vl sedētia. 7
lenia vel aspa vel quōlibet alr disposita.

Liber.

Constat igitur capitulum huius scilicet tractatus in quo auctor determinat de quo principio. I. de positione et p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etatis. In prima determinat de positione quod est eius essentia. In secunda ibi. Sufficit autem v[er]o determinat de positione quod est eius p[ro]p[ri]etates accidentales. de prima parte ponit primo descriptionem positionis. vnde dicit quod posito est quodam sitis p[ro]p[ri]um vel ordinatio partium s[ecundu]m quod aliqua dicitur tunc sedens vel stans aspera vel lenia vel quolibet aliter d[icitu]r disposita. supple respectu loci. Nota quod Albertus hic ponit tres significationes positionis. nam vno modo accipitur posito vel refertur ad illud cuius est posito. et sic est in p[re]dicamento relationis. alio modo accipit[ur] pro ordinatione partium in toto absolute. et sic est quod dicitur Ignatius. et sic videtur quod sitis in habentem positionem in partibus et sic vno modo accipitur posito pro ordinatione partium in toto in comparatione ad locum et sic est posito de qua agit hic. vbi posuit et principium est quod forma s[ecundu]m quod partes ipsius totas sunt in toto in respectu vel ordine ad locum. vbi talis forma est p[ro] in abstracto. sed esse ipsa p[ro]p[ri]a; in toto respectu loci est p[ro] in concreto. Adhuc addo alias tres significationes positionis. nam posito vno modo d[icitu]r dignitas vel in anima. et sic accipitur p[ro]mo p[ro]p[ri]etatis. alio modo accipitur pro opinionione extranea alicuius. et sic respondens ponit positionem in suis vel opinionem suam. tertio modo accipit[ur] pro quadam sp[eci]e obligationis quod obligat ad sustinendum aliquid. p[ro] vero. Circa descriptionem positionis notandum quod loquendo de positione quod est ordinatio partium in toto in comparatione ad locum sic dupliciter est posito. Quod est posito et generatione naturalium. et est illa que statim inest rei cui ipsa est generata. et huiusmodi asperas et lenitas statim cuius rei est generata inest ipsa. Alia est positio que est a p[ri]ncipio modo nature. et velissio vel stans. et sic de multis alijs. et sessio non statim generat cum re. sed sic in ea et c[on]suetudo modo natur[is]. vbi homo p[ro]p[ri]etate natura aliquam ad sedendum. aliquam ad standum. quod autem sessio et stans s[ecundu]m positiones s[ecundu]m. s[ecundu]m. n[on] forme gub[er]nas partes ordinant in toto et in comparatione ad locum. vbi homo quod sedet aliter se habet p[re]s ordinat[i]o tota respectu loci. quod quod sedet b[er]bis stans et curuatus respectu loci. quod autem stans b[er]bis rectas et aliter d[icitu]r dispositas. q[uod] autem. Et s[ecundu]m aliquos in ista descriptio[n]e d[icitu]r v[er]um quod modus positionis. p[ro] hoc. n[on] quod dicit quod posito est quod sitis partium tangit positionem quod fit et p[ro]p[ri]etate modo nature. et p[ro] hoc quod dicit generationis ordinatio. i. rei generate ordinatio tangit positionem quod fit et generatione naturalium. vbi in descriptione positionis idem d[icitu]r diuisio. et s[ecundu]m hanc expositionem hoc p[ro]p[ri]etate. et posita in descriptione positionis non tenet. namque diffinitio diffinitio. Alij dicunt quod in ista descriptione non inest diffinitio positionis s[ed] in agna diuisio. vt p[er] exemplum quod ponit in explanatione descriptionis positionis. et sic bec co[n]tinetio. et posita in descriptione positionis non tenet. copulatione sed exp[re]ssione. vnde sensus descriptionis est iste. posito est quidam situs partium et rei generate ordinatio. et sic generatio in p[ro]p[ri]etate non accipitur pro generatione que est transformatio sed p[ro] re generate. Intelligend[um] est hic s[ecundu]m Albertum quod situs est in plus q[uam] posito. quod situs reperitur tam in mathematicis q[uam] in naturalibus. posito vero solum reperit[ur] in rebus naturalibus. et sic situs cum sit in plus q[uam] posito bene ponitur in descriptione positionis.

Cedere autem aut iacere positiones nō sunt.
sed denominatiue dicuntur ab his.

Tertia dictū ē q̄ sessio ⁊ statio sunt positiones: posset alī
quis credere q̄ sedere ⁊ stare sunt positiones. Istud remo
uet auctor: dicens q̄ sedere ⁊ stare non sunt positiones sed
sunt dicta denominatiue a positionibus.

E Soler aī qđ iduci d̄ curuo ⁊ recto ⁊ alpo ⁊ le
ni. Quadr. igto ⁊ triagulo. bicubro ⁊ tricubiro.
magno ⁊ puo. breui ⁊ longo et similibꝫ. quādā
enim priū positionē significare vñ. Aſper. n. dñ
cuius. priū altera alteri ſup̄eminet. lene vñ cuius
picule equalit̄ porrecte ſunt. Silꝛ aut̄ et de reli

qs. Nō sunt aut positiōes ea q̄ dicta sunt oīa. f3
q̄lia circa suū extēria. eo nāq3 q̄ pres sic dispo
te sunt ex eo talia sensib⁹ iudicant. nō autē ex eo
q̄ talia. Laspa vel lenia vel bicubira vel tricubi
ta sunt. Sūt autē de aliis q̄ viuifmodi priū habet
dispositiōe. Et itī igit vniū q̄q3 p̄missiōn non
positiō f3 quale quod circa positiōez nascitur.

Constat et soluit dubitationē q̄ solebat induci. verū curru
et rectū. aspm̄ et lenē. et sic de filiis sint positiones. et ar
guit q̄ sic: q̄ia ista dicit ordinatiōe p̄tū in toto et p̄tatiōe
ad locū. ergo sunt pōnes. Itā dubitationē soluit auctor: q̄
dicit q̄ ista et huiusmodi non sunt pōnes. fz sunt q̄ia circa sit
et circa pōne. Et sic q̄ p se capiunt a sensu. vñ aspm̄
et lenē. curru et rectū: sūt q̄itates sensibiles cūte ex situatiōe
ne p̄tū in toto respiciat locū. vñ dicit auctor: q̄ ex hoc q̄ p̄tel sūt
sic dispositi et hoc talia indicant a sensibilibz. aspa et lema.
bicubita vel tricubita. Et hoc p̄claudit q̄ vñq̄q̄ istoz nō
ē pōmo fz q̄le q̄d aspicit et tali pōne. Sz dubitat. q̄ p̄bs
ē p̄dicamētis. Cō dicitur q̄ aspm̄ et lenitas sunt noia equi
noca. vñ nō significat ordinatiōe p̄tū in toto in cōpara
tione ad locū. et isto mō non sunt q̄itates fz pōnes vt dicit
p̄bs in p̄dicamētis. Alio mō significat q̄itates sensibiles
resultantes ex ordinatiōe talū p̄tū in toto. ps hoc enim q̄
p̄tes sic ordinant in toto. vel ex hoc q̄ vna ps sup̄eminet al
teri. vel ex hoc q̄ p̄tes cōtiter facient res alia et alia q̄i
tas sensibilibz. nam in leni est qualitas sensibilibz p̄ q̄iaz lenē
monet sensum. vnde auctor: p aspm̄ et lenē hic intelligi q̄
itates resultantes ex ordinatiōe p̄tū in toto. et p̄bs per
aspm̄ et lenē intelligi ordinatiōem partū in toto et cō
paratiōe ad locū. Et sic ordinatiōes iste que vident esse cō
trarie non sunt p̄trarie pp̄ equiuocatiōe.

Consuſcipe aut vř ſitus pparietarię. Mā ſedere
ad id qđ eſtare ppariū eſſe videt. **C**ōtraria.n.
ſunt q̄ in idividuo uno eodęq; tpe ipſoſſibile eſt
ſimul repiriri: niſiſim tamę poſſibilia ineſſe. **S**e-
dens enim illico pōt ſtare et ſans ſedere. quęcū
q; autem ſedente impoſſibile eſt eum ſtare.

Circa et scilicet pars principalis basus. c. in qua auctores ponunt proprietates accidentales positionis. et ponit tres proprie-
tates duas coe. et una; prout ipsi positioni. prima pro-
prietas talis est. q. positioni nihil e. trarium. **C**irca hac
propterea sic procedit. primo dubitat circa hac proprietate pba
de q. positioni est aliquod contrarium. et hoc probat. q. se-
dere et stare q. sunt positiones vel denotant dicta a positio-
nibus videntur esse contraria. q. sunt posita sub eodem genere et
non pnt inesse eidem simul sed succedere et alia videntur esse co-
traria igitur videtur q. positioni est aliquod contrarium.

Ponitib⁹ aut nobis bec p^raria eē icōueniē⁹ ena recipē cogimur. eo q^d unū p^rariū sit pluriū. Scōm tēni collectōis p^rinētiā nō magis sedet ad id q^d stare ē p^riu qdē ē q^d ad accipē. Simit aut ē quēdamodū sedere et stat nūq^q i codē sit repitū ita nec sedere et accipē et stare. fm igit bⁿoi dispōnēs s^rui nulla p^raria inērit.

¶ **P**ointat ita dubitatione declarando qd nulli est priarius
positiōis. et hoc est pñsio. 18. huius libri. Et probat sic. qd
si positio est aliquid contrariis maxime videtur qd nulli
modi. ita stare. et sedere sunt tria. sed ista non sunt tria. ergo
et. maior pñ. et minor pñab dupliciter. pñmo sic. qd si sedere
et stare essent tria: eade res sedere et accubere essent tria.
et si sedere et accubere essent tria: sedere qd cide in illa eēnt
tria. qd ē falsus. et 3. Ari. qd dicit itopli. qd vni tm tria et vnu.

Sex principiorum.

Contrariis autem nec isolitum videbitur quidē unus
pluribus esse contrariū. Pallor. n. ad albu et nigrū
contrariū videtur esse. Nam sub eodē genere cum sint nū-
q̃ in eodē inueniunt et uicissim trāsmutant. Reli-
quitur igitur unum pluribus esse contrariū. Non
autē est pallidū ad album uel nigrū contrariū. etenim
cū utrunq̃ in eodē est pallor. n. et colores reliq̃
ex albo et nigro efficiunt. Melius ergo est i quo
conq̃ pallidū est in oī eo quidē esse album et ni-
grū. Similiter at et de ceteris coloribus.

Ponit et remouet quoddam dubium circa predicta. quia videtur quod plura sunt prius inter eadem. quia talis albus est niger prius pallidus. et sic videtur quod plura sunt prius inter eadem. Igitur remouet auctor et dicit quod pallidus non contrariatur albo et nigro. quod pallidus communis est et albo et nigro. et per prius non prius albus et niger.

Intelligendū qđ pallidū nō prariat albu & nigro prieta
te que est maxima distantia aliquosq; postq; sub eodē gē
que prarietas dī extremū ad extremū. sed pallidū priatur
albo & nigro prietate qđ est mediū ad extremū. Si. n. pal-
lidū priat albo & nigro prietate qđ est extremū ad extremū
pallidū tūc nō componeret ex albo & nigro cōpōne vītu-
li qđ mixtū opōnit ex elementis. nā vīnū hūior expe-
morū nō opōnit vīrtutū aliud extremū. & ita vīrū dīcū
est verū. s. pallidū nō priat albo & nigro prietate que est
extremū ad extremū. sed mediū ad extremū. & tūc cōponit
ex albo & nigro qđ intelligēdū est de opōne vīrtutū. **C**o-
būtur. qz nō videt verūm qđ auctor dicit. qđ pallidū
opōnat ex albo & nigro. hāc s. hoc est verūm in quocūq;
est pallidū in eodē est albo & nigro. & sic hāc esset simul
nā. s. cōt. cōt. nō opōnat vīrū vīrū. qđ pallidū ad nigro

in eode. Et ad opponitum arguitur. itaq; a paulo ad nigru vel ad albu pñt est motus. ergo pallidū cñiq; illorū pñtaria tur. qñ pñ. cū motus sit a ðrio in ðrio. item mediū pñtatur extremo. vt. vult pñs. s. phy. sed pallidū est mediū inter albu & nigrum. ergo ðriat vtriq; illorū. ¶ Pro istis ē no tandum qd pñō est duplex vt spectat ppositio nro s. forma lis & virtualis. Reale vel formalis ē illa in qua pñtaria manēt reali in pposito fm formas suas. vt ligna & lapides in pñone domus. & carnes & ossa in pñone bovis. & pñtio virtualis ē qñ pñtaria solam manēt in pposito virtua liter sine fm qñtates suas. ita qd nigrum vel compositum bñ filis qñtates vel virtutes qd hñt pñtaria vel miscebila. & talis ē pñō mixta ex aliis & mediū ex extremis. vt pallidū ex albo & nigro. nō sequit ergo qd vbiq; nō ē pallidum illic sit albu vel nigrū. vt pñ. ¶ Sciendū est victius qd du plex ē mediū. ut hf. 4. meta. s. p abnegatōem extremorū. & per pñcipatōes extremorū. 2° primi. ut sabm qd nō est sanū nec egrum est mediū abnegatū iter sanū & egrū. vt lapis. 2° scđi ut pallidū qd pñcipat de nroq; extremorū colorū fm eōem modū loquēdi. Scire oñ qd qd pñtaria ē multiplex in pposito vt vult pñs. pñō de celo. qdā est extremā ex extremis. & ista ē maria. qdā ē mediū ad mediū. & qdā mediū ad extremū. & iste dōe ultime sufficit ad mo

in nec lnt prietates pprie dicitur. magis ergo oem qd grauius
 mnt ē hūi dō intelligit de hūis contrarietate extrēmā ad ex-
 tremū. sed non de hūis prietate alia committit dicta qd ē
 imperfecta. qd sic nō cōtēnt nī plā hīari. Alīi tamē dicitū
 qd si plura p̄triantur nī. hoc ē solū per accēs. c. nō p se.
 qd plā nō p̄triant nī vni fm qd nī sed magis put illū nō
 accipit plā. nā abū nō hīat pallidū fm qd pallidū. s. p
 tū hūi alūd de nigredine. Sīll nīgrū hīat pallidū put hūi
 se albedine. dñt ergo qd nīgrū p̄triat al. alio pallidū. c. al
 bum nīgrū i pallidū. c. nō dñt qd alū c. nīgrū sīent pallidū
 dō. dīcūt. n. p̄ss. s. phy. qd qñ ē motus ab extremo ad ex-
 tremū. tūc ille mōs ē ad extremū in medio. i. ad medius
 put p̄tinet i. ē. alūd extrē: ut si fiat motus de albo in pal-
 lidū tūc mōs ē ad pallidū sub rōne nīgrī. uel ad nīgrū i pal-
 lidū. c. sic pōt sustineri qd nūq̄ plura hīant nī per se. m-
 tia āt extrē hīat tur virtutē medie inter illā nī per illa nī-
 tia sunt plura. sed prout conueniūt in rōne malū siue vitīū

Cimplius aut̃ p̃trarioꝝ quideꝛō ē circa idē
natura erissē. Sedere autē ⁊ iacere non sunt cir
ca idē natura. sed seiuncta sunt. Est. n. sedere cir
ca rōnalia. p̃prie. Iacere autē ⁊ accubere circa
diuersa. b̃uim̃fmodi autē signū ē equi ⁊ bouis fūi
tudo. quibus sine dubio accubir̃. p̃batur esse.

Cſedo pbat. qz ſria bnt fieri circa idē. ita qz circa quod/
cunqz bz fieri vnu circa idē bz fieri reliquū. ſz ſtare z ſede/
re nō ſunt bñōi. vñ nō bñt fieri circa idē. qz ſedere ſit circa
rōnabiliā. accūbere circa irrōnabiliā. vnde ſedere nō bz ſie
ri circa qd cunqz circa qd bz fieri ſtare z accūbere.

C Propter autem ponis est neque cum minus neque cum amplius dici. Sedere namque non magis est positio quam accumbere nec minus. nec sedens magis vel minus alterum altero dicitur. neque accubens neque ulterius secundum aliquid quam aliam positionem.

Consequenter est non suscipere magis et minus. ubi gra. se-
dere non est magis potest quam accumbere nec unus sedens di-
gitis sedens quam alius. et sic de alijs.

Conagis autē uidetur p̄p̄riū positois substa
tie assistere. oībus quidem aliis formis supposi
tis. Positio autē nihil aliud ē q̄z naturalis ipsius
sub̄e ordinatio que a principio qdē inata ē ut ea
q̄ asperis ⁊ lenib⁹ equalibus ⁊ ineq̄lib⁹ test uel a
nullo quidē motu p̄uenit ut sessio ⁊ accubitus ⁊
sistā. q̄cqd igr ē p̄rio ē sub̄e assistēs. id nēcio pō
ē ⁊ oīs qdē positio hui⁹ rōis suscipit p̄dicatōez.

Externa p[ro]prietates p[ro]n[un]t[ur] ē maxime p[ro]prie assiltere sūbe
q[uod] hoc ē. q[uod] p[ro]p[ri]e ē n[on] ordinatio p[ar]tiu[m] sūbe. sed illa ordina
tio p[ar]tiu[m] assiltere sūbe. p[ro]p[ri]e magis p[ro]p[ri]i ē p[ro]n[un]t[ur] assiltere
sūbe q[uam] aliis formis. p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]a ē de p[ro]p[ri]is q[uod] i[n]f[er]unt et ge
neratō n[on] cūctis m[od]o sūnt ap[er]tas p[er] lenitas. ēq[ui]tas ē i[n]eq[ui]tas
q[uod] ē de eis q[uod] i[n]f[er]unt sūbe et cōf[er]o i[n]o n[on] m[od]o. cūctis
m[od]o sūnt sēssio q[uod] accubitus q[uod] filia. Et his cōcludit i[n]t[er]as
p[ro]p[ri]etate maxime p[ro]p[ri]as p[ro]n[un]t[ur]. Et p[ro]p[ri]e p[ro]n[un]t[ur] p[ro]n[un]t[ur] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
h[ab]uit lib[er]i q[uod] ē. p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e assiltere sūbe ē p[ro]p[ri]as mari
me p[ro]p[ri]a p[ro]n[un]t[ur]. q[uod] p[ro]p[ri]as q[uod] ē p[ro]p[ri]e assiltere sūbe ē cō
terribilis cūq[ue] p[ro]n[un]t[ur]. q[uod] p[ro]p[ri]e n[on] o[mn]i p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]e assiltere sūbe
q[uod] omne p[ro]p[ri]e assiltere sūbe ē p[ro]p[ri]o. igitur q[uod]. **E**ntell[ig]en
gendum s[ecundu]m Albertum h[oc] q[uod] d[icitu]r i[n]t[er] formas assiltere
formas i[n]herentes. n[on] forme i[n]herentes sūnt forme q[uod] cān
tar totali ab i[n]t[er]i[n]sēco. vt q[uod] i[n]t[er]i[n]sēco q[uod] i[n]t[er]i[n]sēco. q[uod] alie forme et
t[ri]n[un]ctas aduenientes dicunt assiltere sūbe. Et t[an]to p[ro]p[ri]e
h[ab]et p[ro]p[ri]etatem de formis i[n]t[er]i[n]sēco i[n]t[er]i[n]sēco sūbe. Et i[n]t[er]i[n]sēco
i[n]t[er]i[n]sēco p[ro]p[ri]as q[uod] i[n]t[er]i[n]sēco omnes formas i[n]t[er]i[n]sēco
aduenientes maxime p[ro]p[ri]i ē p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e assiltere sūbe. n[on]
valent i[n]stante de r[ati]ōne a[n]t[er]e vel p[ro]p[ri]e. i[n]t[er]i[n]sēco. i[n]t[er]i[n]sēco
i[n]t[er]i[n]sēco de formis i[n]t[er]i[n]sēco aduenientibus. q[uod] i[n]t[er]i[n]sēco
de numero formaru[m] i[n]t[er]i[n]sēco aduenientiu[m] p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]i
i[n]t[er]i[n]sēco p[ro]p[ri]e assiltere sūbe q[uod] hoc ē verum. q[uod] q[uod].

Habitūs autē ē corporū. ⁊ eorū q̄ circa cor-
pus sunt adiacentia. fm̄ quā hec quidē
habere illa uero haberi dicuntur.

Circa est sextum ca^m in quo antior determinat de habitu
et continet quatuor partes principales. prima ē de descrip-
tione habitus. Secunda ibi. Nec autem non fin totus. ē
de diuisione habitus. tertia ibi. Suscipit autem magis ē mi-
nus. ē de proprietatibus accidentalibus ipsius habitus. qua-
ta que incipit ibi. Dicuntur autem hīc. ē de denominatione
habitus. f. de ipso habere. In prima ergo parte describitur ha-
bitus dicitur q^d ipso corp^{is} et eorū que circa corpus sūt ad
lacerta. fin que q^d dicuntur hīc. vi. corpa. et quedā dicū-
tur hīc vi ea q^d sunt circa corpus. Nec descriptio v^o sic licet
legi. hīc ē corpus scilicet et eorū que sunt circa corp^{is} esse
cū. vi. idemēta vel arma habitū faciūt. **C**irca autē
f

bic qd habens sumit tripliciter. vno modo fm qd dicitur
positione pmanet. et de difficultate mobitem corpus vel sic.
et sic in prima spe qualitat. alio modo significat vestime
turi vt tunicam vel cappam. et sic res artificial. et non e ali
quo gne. sed e aggregati per accns. tertio mo significat ad
iacentia corpus subit. et eoru que sunt circa corpus effecti
ue. et sic habetur e predicamentu per se. vbi bitus fm qd est
predicamentu est quoddam ens in corpe subit. catu effectiue
ab alijs q sunt circa corp. Et notandū est scdo qd Simpli
cias in pmento suo ponit qd ad bitu pnt est predicamentu
tria regunt. f. res q bz vt corpus. et res q bz. et bec diuidi
tur qd quedā pntat corpus vt vestimentu vel calciamentu
vel arma. quedā pntat a corpe vt gladius vel hasta a ma
nu. dicimus enī qd ite e gladiator. tertio regit adiacentia
passiva corpus. et adiacentia actiua corpe que circa corpus sunt
et qd multa sunt circa corpus. et nō tm vna res. id dicit sunt
circa corpus. et nō e. Et notandū tertio de mēte pnta. f.
meta. qd habetudo pntentis ad pntu e duplex. vna qd p
ntens bz pntentum. et ex ista bmdine catu vbi in loco a loco
pntat. alia est q pntentum dē habere pntens et nō e cōuer
so. et ex ista habitudine catu habet predicamentalis.
Et dec ar nō. boc ar nō dē fm totū f3 p3 pntula
rē dimiōne ut armatu esse et calciatū eē. Et is nā
q3 eā simplicia quidē noia posita sunt qbus ap
pellantur ea: sed sunt eis nomina armatio et cal
ciano. horum autem ad pportione et d reliquis.
Et dec est scda pars principalis in qua ponitur dimiō ba
bitus que talis ē. Quidā ē habitus fm totū corpus. et q
dam est bitus fm partem corporis. hoc ē qdā ē habitus to
tus corpus. et quidā ē bitus pars corporis q non ē totū
corpus. vt verbi g. armatum ē est habitus totus cor
poris. vt quando totū corpus est armatum. Et si oi
cas q nūq3 ē totū corpus armatu sed solum partes cor
poris. istud nō obstat. qd pōt ē qd aliquis bitus circundet
totū corpus vt ponamus totū corpus mortuū ē in iolu
tum vel capiamus faciem in quo ponat aial vniu. et tali bi
tu circūdatē totū corpus catu aliquis bitus i toto corpe et
est bitus pars corporis vt calciatū ēē vt chirotecatū ēē.
Et suscipit aut bitus magis et minus. armatio
n. eques pedite dē. et calciator qui cū caligis et
calciamentis est q3 qui solū caligis vel calciame
tis vnt. In quibusdā ar neq non est: qd mag
gis vel minus pntent vt vestitum esse et filia.
Et dec ē tertia pars in qua ponit pntates accitales bi
tus. Et sunt 3. pntates. due cōes. et vna pnta. prima
pntas ē suscipere magis et minus. vt armatū calciatū.
Eques n. dē armator pedite. et hīs caligis et calciame
tis est etiā magis calciatū hūte calciame tā solū. pntas nō
est cōis oi bitu. nā vestitum ēē nō suscipit magis et minus
intelligendo per vestitū bitū totū q ordinatur ad tegēdū
corpus. Solum n. hīs tunicam est ita vestitū sic hīs tu
nicā et supertunicā. Et notandū fm Albertū qd vestimen
tum pntatpātr ordinatur ad cooperiendū corpus. id hīs
tunicam solā ē ita vestitū sic hīs tunicā et supertunicā. i.
cooperitas. id vestitū ēē nō recipit magis et minus. Et si di
cas qd vestitū ēē non solum ordinatur ad cooperiendū
corporis. sed et ad arcendū frigus. dē qd vestitū ēē pnta
pntat ordinat ad tegēdū. si ē ad arcendū frigus ordinat
bō ē per accns. et fm vulgus. sed armatū ēē suscipit magis
et minus. qd ite bitus ordinatur ad bellandū. et qd eā me
lus pugnat qd pedes. id dē armator. Alr dicit pōt qd ille bi
tus qui ē in pntas partibus corporis dē fm magis. et ille
q in paucioribus dē fm minus. id calciator ē hīs caligis et
calceos q hīs alre pntat. sed tunicā et supertunicā in
eadē parte corporis recipiuntur. ideo non faciunt magis
vel minus. Cū pōt dicit qd auctor pntat bō dicit vestitū ēē
nō suscipere magis et minus. qd nō ē vox ipōita per quas
magis vel minus dicit pōt respectu vestitū ēē. non. n. ē in

via vestitor. non autem est sic de alijs spibus
Et habitū vero nūq3 pntat. et enī armatio cal
ciano pnta nō ē. Idē n. calciatū et armatū. qm ar
alius pnta non est. palas est: sit aut et bis filia.
Et scda pntas bitus ē nō bfe pnta. vbi. g. armatū ēē
et calciatū ēē nō sunt pnta. qd idē bō ē hūte calciatū et ar
matū. et pnta nūq3 sunt fil in eodē. Et dicit ista rō nō v
uere. qd quis idē bō sit armatū et calciatū. bō ē fm di
uerfas partes. nō dicit qd rō ē bona. qd armatio et calciatio
possunt ēē in eadē parte fil in pede. mō pnta nō possunt
ēē fil in eodē. Et notat. qd ca suscipiendi magis et minus
pntat cū pnta. vt p3 et. f. p3. et vbi nō ē ibi nō ē ma
gis et minus. vt ergo qd bitu sit aliquid pnta. Et dicit qd
aliquid dē suscipere magis et minus tripliciter. vno mō qd ma
gis et minus mulcet cū pnta. et sic loquitur pnta. f. p3. et
Et sic illud dē albus qd ē nigro iperimixtus. et mō dē ali
quid magis et minus per approximationes ad pntas vel
elōgationes ab eodē. et sic bō dē perfectior albus. qd magis
appropinquat primo enti. et bō dē aliquid magis et minus su
scipere. quia magis vel minus valz ad finem ad quem or
dinatur. et ad hunc finem plus valet eques qd pedes. et sic
eques dicitur armator pedite.
Et pntat aut bitus est i pnta qdē ut i corpe
et in bis q circa corpus sunt exister. adiacet. n.
corpori et bis que circa corpus sunt. hoc autē ut
dicitur est fil fm eā que in pntas est dimiōnem.
Et tertia pntas bitū ēē hūte pnta ēē i pnta. bitus. n. i
est corpe et bis q sunt circa corp. qd intelligit ēē sic. bi
tus ē in corpore subit. et i bis q sunt circa corp effectiue.
Et in paucis ar alijs pntas bmdō iuenies. in
quāritate. n. solū et i bis q ad aliqd sunt fil re
es. ad aliqd ar ut figuratē dicat. ut filitudo et
diffinitudo q pluribz similibz et diffinitibz infunt
Quāritas ar ut nūq3 q et in nūcrabilibz inest uni
q3 sp crescēs fm vniuātū multifaria ascensionez.
Simpliciter ar nūq3 iuenies i tot distribui pnta
possibile ēē ut nūq3. Et ar ois quāritas aut re
lano talū ē. Et ar ois i pluribz nēcio pntat ut
i corpe et i bis q circa corp pntat. oē. n. qd i corpe
et circa corp ē pntat bō nomē forat. qd ma
gis pntat qdē bō erit i corpe et circa corp pntat
nibz f3 eā q pntat ē ditionē ut i pluribz ē exister.
Et ista pntas nō solū in bitu f3 et aliq3 alijs vt retoni
et nūro. vbi. g. filitudo et diffinitudo ē i pnta. et nūq3 ē i
pnta. f. rebz nūcratis. et tamē ēē i pnta nō pntat qd qntat
nec oi retoni. f3 bene oi bitu pntat ēē i pnta. Et iō pntat
q ēē i pnta ē magis pnta bitu qd aliquid pntat. vnde
ē sic pnta bitu q pntat oi bitu. et nō solū bitu. Et intelli
gēdū qd nullū accidēs vnt nūq3 ē fil f3 se iō i diuersis sub
ie. aliqd ut accns vt nūq3 ē i diuersis subie fm suas par
tes. f. g. vna et pars ē i vno boie. et alia i alio boie. et 3 i
3 boie. vnt nō ē accns ē i vno subo nō i pnta f3 diuersas
pntas. filitudo ar ē i vno filitudo subie. et in alio terminatū.
Et dicit ar bfe multū modis bfe. n. dicuntur f3
alteratōez ut albedinē et nigredinē et quāritatem
vt lōgitudinē. Nūq3 tm aliud ē dē albedinē aut
lōgitudinē bfe qd albi aut lōgū ēē. Et ar et i uas
aliqd bfe. ut modū et tritici. qd nūq3 aliud est dē
q pntat. Et dē quoq3 et i mēbro dē. ut i digito
anulū. qd tm ē dē quāritatē i digitu in annulo ēē.
Et ar ut uxorē bfe. et recipe uxor uiz. bic ar i
solū ē bndi modū. huius ar habere nūq3 aliud

significat q3 cohabitare qre modi bndi qui pntat
uere dici quinarior nūc terminantur. Et forte ar
alii modi erit pntat bos q numerati sūt. Et f3
diligēs sit i qfiror iueniat: et de pntas bec dca
sufficiat. Reliq vero i eo qd d analitici ē qraf.
Et dec est quarta pars in qua auctor distinguit denomi
natum ipsius bitus sine habere. et ponit quinq3 modos p
prios q satis parent in libro predicamentorum.
Et dicit aut magis et minus suscipe tripliciter.
aut. n. qdā fm cremētū et diminutionem
eorz q suscipiunt subboz. Alr ar et alii ibi
qdē q suscipiunt in suscipiēte et diminui et cresce
re autumat. Alii aut f3 utrūq3 alioz dimiūtoez
et augmētatoez. A primis itaq3 ichoatē q eoz
rata sit et firma snia māifestabim. Sigs vō pri
mā et scdaz detraxerit vniq3 et tertiā detraxit q
ex vtriusq3 effectū pntat. Et dicit f3 suscipiē
um ipsoz subboz cremētū vel decremētū cū ma
gis et min⁹ aliq dñr suscipe. nulla. n. rō obuiaret
dicenti boiem qdē et aial et subam et pnta cū ma
gis et cū min⁹ dicit. pcedētibz nobis fm subie i
tionem et remissionē qlibet cū magis et cū min⁹
dicit. Ampli⁹ aut monū augmētū et diminutionis
frequēter sustinet equ⁹. Et dicit ar lapis maior vt
minor lapide quodā qui nunquā ienfonē neq3
remissionem passus est. Et dicit etiam alio mōte
maior dē. cum neuter crescat et decrescat.
Et dec est tertia pars principalis sine tertiis tractatus huius
libri. in qua determinatur de quibzdam que sequuntur co
gnitionem sex principiorum. et continet duo capitula. in pri
mo determinat de cā susceptionis magis et minus. in scda
ibi. Et ar aut generatio simplex determinat de generatione
formarum. prius caplin pntat duas partes principales
in prima determinat de cā suscipiendi magis et minus fm
opinionem aliorum. in secunda ibi. Et igitur alia iuenire
determinat de cā suscipiendi magis et minus fm opinio
nem pntat. in prima parte ponit tres opiniones. et ipro
bat duas. quibus iprobatia satis p3 iprobatia tertie opinio
nis. Et prima opinio est qd aliqd dē magis et minus fm
cremētum et diminutionem subie in quo est. vt qd aliq3
dē magis albi. qd subie in quo est: albedo ē mai⁹. et sic ali
quid dē minus albi. qd subie in quo est. ē minus. Et scda
opinio est. aliqd dicitur magis vel minus fm maiōritatem
vel minoritatem forme recepte in subo. Et tertia opinio
est. aliqd dē magis vel minus fm augmētū vel diminutio
nē vtūq3 tam subie q forme. Duas primas iprobat au
ctor. qd ille iprobatia satis ē tertia opinio iprobatia. qd tertia
opio pntat ex duabz primis. et p qd iprobatia due pnt
opiones pnt tertia opinio iprobatia. Et circa istas opinio
nes est sciendū qd aliqd suscipere magis et minus pnt itel
ligi tripliciter. Vno mō qd ipm in sua cōtia itendatur et remit
tatur. Alio mō itelligitur qd ipm crescat et decrescat sicut de
crescūt aialia et plāte. tertio mō pnt itelligi qd maior qntas
et minor est cā suscipiendi magis et minus ita qd illud qd ē
maius in qntitate sit maius fm formā. Et fm istā triplicē intellectu in
ducunt tres rōnes. primo igf pntat qd susceptio fm ma
gis et minus nō est fm intentionē aut remissionē subie. et b
est pnta. 2o. hui⁹ libri. et pntat sic. vnt lapis dē maior aut
minor alio lapide. et vnt mons dē maior aut minor alio mō
te. et tamē nec mons augmētatur nec diminuitur. nec ē
lapis angel aut diminuitur qntitate. ergo susceptio magis
aut minus non est fm augmētationem nec diminutionem
qntitatis subiecti cuius oppositum dicebat pnta opinio.

Ampli⁹ aut margarita qdāz albiore equo dē
cui pedē qntis magnū ptingit bfe. hoc ar nō f3
q equ⁹ qdē in essentia a margarita supat. Col
ligere ar o3 vel margaritā qdē albiore equo p
nūciari fm magnitudinē subie in pntat. uel nō
nerū qdē erit albiore ēē equo margaritaz uel ni
bil oino cū magis uel cū min⁹ dicit fm suborum
magnitudinē uel pntat neq3 fm cremētū ut di
minutionē. Et dicit ar palā ē qd fm magnitudinem
qdē subie margarita albiore equo nō dē: tm mar
garitā nō albiore equo esse falsum est. Relinqui
tur ergo nūq3 fm subie magnitudinem cū magis
vel cū minus dicit. Si r et neque fm pntatem.
Et pntat pntat qd susceptio magis et minus nō est ratione
maioritatis vel minoritatis subie. et b est pnta. 2o. huius libri. et
pntat sic. Alr margarita ē albiore equo. et ē pedē equi. ergo
nō ratione maioritatis vel minoritatis subiecti dicitur aliqd
magis vel minus. qd si sic. diceretur malus qntitate ma
gis tale. quod falsum est
Amplius ar neque fm ea q ificiunt. Si. n. q
dem fm magnitudinē albedinis vel aliquid cete
roz accitū aliqd albius alio dē. vel fm pnta
tem minus albi vel quolibet alr. utique et magis
albus bō uel equus uel quodlibet aliud albi⁹
margarita diceretur. et enī maior albedinis quā
tiras equo accidit q3 margarite.
Et dec est opinio qd cā suscipiendi magis et minus ē q
tiras forme recepte in subo. vnde pntat qd cā suscipiendi ma
gis et minus non est qntas forme recepte in subo. pntat
sic. et bec est conclusio. 22. huius li. et pntat. dupl pnta
sic. Albedo in boie vel in equo ē maior fm qntitatem qd al
bedo in margarita. ergo qntas forme non est causa suscipi
endi magis et minus. quia tunc vbi esset maior qntas ibi
esset magis. et vbi esset minor qntas ibi esset minus. et sic
homo et equus. esset albiore margarita. quod est falsum. et
go qntas forme nō est causa susceptionis magis et minus.
Amplius aut magis et minus alterū altero
dē. nō fm subie neq3 accitū cremētū uel decre
mentum. qm ar nō fm subie cremētū uel magni
tudinē uel diminutionēz aliquid parui⁹ aliquo dē
cat māifestū ē. nec quoque fm ampliorē ipi⁹ ac
cidētis quāritatē. Et enī quāritas ultra subiectū
pntat nō potest. Termin⁹ enī quāritatis cor
pus ē. pntas autē quāritati supponit. qre ultra
paruu⁹ quidē subie paruitas nō pntat. Quā
to ergo subie pntas efficit tanto pntatis qntitaz
miorat. Et itaq3 nūq3 cū magis et cū min⁹ p
dicari neq3 f3 solius subie augmētaz uel dimi
nutionē neq3 accitū. quare neq3 fm utrūq3.
Et secundo probatur eadem conclusio sic. qntas for
me non extenditur ultra qntitatem subiecti. sed secundū
extensionem aut qntitatem subiecti non dicitur aliquid se
condum magis et minus. vt vntum est in probatione pri
me opinionis. ergo qntas forme non est causa suscipiendi
magis et minus.
Et oportet igit alia iuenire qd cū magis et min⁹
dicit. Et dicit. Et dē vō sunt ea que sunt i uoce. Et orū q
adueniunt: nō fm subie mobilis cremētūz vt dimi
nutionēz. f3 qm eorū q sit i uoce ipōnt. pntat f3
ue ab eadē remotiora sunt. Et dicit. n. cū magis

Liber

dñr que primiora sunt ei que in voce ei ipōni cū
 min⁹ vō de his q̄ remoniora pñstūr. ut albu3 dñ
 id ī quo ē pura albedo. Quāto igr̄ aliqs ad ipō
 nem qdē uocis accedens purior īfici albedine
 tāto ⁊ cādidius assignabit. ⁊ paruius dñ q̄ aliis
 pparat a stature dūmefione ⁊ q̄ritate vincit. q̄
 quid igitur est qd̄ in q̄ritatis mensura supatur
 id priuio pui⁹ pñunciat. Sūt autē ⁊ de alus.

Certe est secunda pars principalis duobus capitulis in qua au-
ctor potest opinione propria de his suscepiendis magis et minus.
¶ dicitur quod est suscepiendus magis et minus est pinguis vel
diffusa in respectu illius ad quod est facta propria nois ipsius. ita
quod accensa quod sunt pyngora ipsius forme ut dicitur magis. ita
et quod sunt remota ut dicitur minus talia. et ita vult dicere quod ac-
cessus ad formam ad quam fit nois ipso vel recessus ab il-
la est quod est suscepiendus magis et minus. et per illud ad quod fit nois
ipsius vel per auctoritatem intelligere summum gradum forme vel per
cuiusmodi gradum ipsius illius forme. ut si ponamus statum in
obus formis. ut si fit ponere albedinem talia inueniunt vel perfectam
vel non contingit dari inter se albedo est nomen ipsius ad si-
gnificandum principalem albedinem simpliciter. id appellatur albe-
do simpliciter prima nois ipsius. Et istud vel cetera dicitur
deco. Atque. Et sic habet simpliciter quod formis suscepiendis in ma-
gis et minus potest duo extrema quod dicitur talia simpliciter. et circa in-
termedia dicitur talia in respectu. ubi gra. pinguis dicitur super
num gradum ingreditur. et albedo in gradu summo est nigredo sim-
pliciter. et omnia intermedia iter albedinem et ingreditur
sunt albedo et nigredo in respectu. Et ita potest videri po-
tere quod albedo et nigredo sunt entia ipsa simpliciter. Et eodem
modo est de aliis prius et ibi hinc circa id. Et eadem sententiam
claram tractata de formis accendit. et fit opinio multum antiqua.

Dubitabit at aliqui quod iob 2° bec qd^e cu magis
 7 minus dicat. Subie vo mime. Hoc autē
 ptingit qm subaru iposio i termino quidē ē ultra
 quē trasgredi ipole ē. addit aut^r de accitibus
 quibusdā q sine magis 7 min^o dñr. ut qdrāgul^o
 7 triāgulus 7 filia. Ad. n. qdrangul^o vnus ma-
 gis 7 min^o alio dñ. Eōgit at qm in subaru qui-
 dē designatōe accipiūt. Et eni qdrāgul^o 7 qūras
 nūcupat^r 7 corp^o qdrāgularū. ulcādē q in supio-
 rib^o est nō hoc vetat: qm bmoī iposio i termino
 quidē ē scā ultra quē trasgredi nō lz. quēadmo-
 dū ē in suplarinis. Et eni albiissimū 7 nigerrimū
 7 bmoī sine magis 7 min^o sūt. eo q bui^o iposio
 in termino ē. ultra quē ponigit ipole est. Ipso-
 bile. n. fi ptingit nullū sequi ipole. qpropter 7 fi
 oēs pūcti cōponant nullā faciunt magnitudinē.
 qm punctus puncto compositus nil auget.

¶ **Q**uia predicta autem ponit dubitationes. in prima qua-
re nolla suba fuscipit magis aut minus. ¶ **M**ane dubitatio
nem foluit dicens qd causa huius est. qd ipsa suba est in termina-
yler. quous non contingit transgredi. ideo suba non fuscipit
magis aut minus propter approximationem ad formam
cuius tempore vel alio modo. ¶ **A**lia dubitatio est quare qd
tas non fuscipit magis et minus. Soluit et dicit qd hoc est. qd
qritas est proxima sube. et qd suba non fuscipit magis et mi-
nus. ideo qritas non fuscipit magis et minus. ¶ **A**lio modo
soluitur. qd eius iposito est in termino. ideo non fuscipit ma-
gis et minus. sicut impositio superlatiue est in termino. ite-
ligendo per albusum albam in supermo grado poli res
perui in tota latitudine albedinis. quare et.

Est autē gñatio simplex & corruptio n̄ pgreg:

nōe vs segregatōe ab domorū. Sz qñ trāsmuta
nō fū ex aere specificatō i boc totū. In subo. n.
duo sūt quorū s̄ quidē ē spēs s̄ rōnē. boc āt s̄
mām. Qñ i gr̄ ibis duob⁹ ē trāsmuratō. gnatio
erit ⁊ corruptio s̄ vitatē. Dī āt gnari simplr in
bis magis b̄ aliquid ⁊ spēs b̄ qñ terra. music⁹ bō
corrupt⁹ ē. bō n̄ music⁹ gnār⁹ ē. bō āt māet idēz
Si quidē i gr̄ bis passio nō ēēt s̄ se musica ⁊ imu
fica. b⁹ quidēz gnatio ēēt: huius āt corruptio.
Iō boīs hui⁹ quidē passiōes. boīs āt music⁹ ⁊
imusic⁹ gnatio qdā ⁊ corruptio. Mūc āt boīs s̄
manentis passio musica ⁊ imusica. Iōqz altera
tio talis ē. Est āt ille. pprie marie quidē subn̄
gnatōis ⁊ corruptōis susceptibile. s̄ qñ qñ
dem discens nō dī gnārī simplr. s̄ s̄ quid gna
ri disciplinātū. Nec āt determinata sūt i pdicām
tis s̄ quidē ad aliquid subāz significat. boc āt ra
le. boc āt quārū. Quēcūqz i gr̄ nō substantiā si
gnificat nō dicūt simplr. s̄ ad aliquid gnārī
ē. i. qñ inest fm nām moueri fursum ut ignis.

Et tunc est fin cap^m tertie partis & e de generatioe forma
rū & est pars accidental. q. n. p^{ri}ma locut^r est de forma p^{ri}ma
accidental. idē determinat f. de gñatione vniūsc^q dicēs
que est gñatio sube. & que est gñatio accidentis. & vult q
generatio sube sit generatio simplex. & generatio accidentis
sit generatio fin q. & est generatio simplex quādo totū
transmutatur in totū. in subo. n. f. in suba composita sūt duo
f. materia & forma. & quādo sit transmutatio in vtrūq³ sic
est generatio simplex. & quādo nō sit transmutatio in vtrūq³
sic ē generatio fin qd. idē dico de corruptione q. corruptio
simplex est sube. corruptio fin qd est accidentis Alberti in
p^{ri}o p^{ri}o dubitationē q. cū materia sit igenita & incorruptibilis
p^{ri}o p^{ri}o. ergo in generatioe & corruptōe nō erit transmu
tatio in materia. & ita nō est vtrūq³ totū transmutē in totū.

Cad hoc uidet Albert^{us} q^{uod} materia pria duplx p^{oss}iderat^{ur}.
vno mo^{do} absolute. alio mo^{do} q^{uod} sub forma p^{oss}it^{ur} ingubilis
et incorruptibilis. eo^{rum} vt est sub illa forma vbi illa sic p^{oss}it^{ur} g^{ener}a/
ri vel corrumpi subsiste. p^{oss}it accre^{re} et alterari. ¶ Intelligēdū q^{uod} il
lud d^{icitur} p^{ri}o p^{ri}o q^{uod} generatō generatio simpliciter est transmu
tatio: t^{er}cius in toto. p^{oss}it intelligi duplx. C^{ir}cū mo^{do} intelligēdo to
tū cathegorematicū. q^{uod} tūc sic est sensus generatio simpliciter est
transmutatio subie^{cti} p^{oss}it et subas cōpositas manere eadē ma
terial^{iter} vtraq^{ue} subiecte. vbi g^{ra}ta. si ex aere g^{ra}ta g^{ra}ta transmu
tator aer q^{uod} sub aere p^{oss}it^{ur}. et eadē materia nūero q^{uod} fuit p^{ri}o
us sub forma aeris et p^{oss}it^{ur} sub forma ignis. si nō ē ita i ge
neratione accidit^{ur}. q^{uod} ibi m^{ater} eadē sub aere p^{oss}it^{ur} sub vtro
q^{ue} tenuino transmutationalis. Alio mo^{do} p^{oss}it intelligi. q^{uod} bene q^{uod}
generatio simpliciter est transmutatio totius in toto accipiendo
p^{oss}it totū fructu cathegorematicū. q^{uod} tūc est sensus q^{uod} g^{ra}ta sim
p^{oss}it et transmutatio tūc m^{ater} q^{uod} forme. sed hoc ē dīuersimodū

de cū materia p̄ia trāsmutāt subitē. q̄ eadē materia p̄ia
p̄iō ē sub forma aeris ⁊ postea sub forma ignis. f̄ forma
trāsmutāt terminatiue. q̄ cū ex aere fit ignis forma aeris ē
termin⁹ a quo trāsmutatiōis ⁊ for̄ ignis ē termin⁹ ad quē
trāsmutatiōis. ⁊ ita forma subalis trāsmutāt itaq̄ termin⁹
⁊ materia p̄ia trāsmutāt itaq̄ subis. ⁊ iō materia p̄ia ma-
ner eadē nūero sub vtroq̄ termino trāsmutatiōis. ¶ Intel-
ligendū q̄ ḡnatio sube dī ḡnatio simpl̄er. ⁊ ḡnatio accēdit
dī ḡnatio fm qd. q̄ ḡnatio ē trāsmutatio de nō ēē ad esse.
⁊ ita termin⁹ trāsmutatiōis ē ēē. ⁊ q̄ suba bz esse simpl̄er.
⁊ accēdit nō ēē nulli fm qd. iō ḡnatio sube dī ḡnatio simpl̄er
⁊ ḡnatio accēdit dī ḡnatio f̄s qd. ¶ Intelligēdū ē f̄ p̄bz
p̄ de ḡnatiōe. q̄ ḡnatio simpl̄er ē duplex. q̄da absolutā
q̄da p̄bz. q̄da p̄bz ē trāsmutatio de nō esse ad esse

a) dacă respectiva absolută este transmutabilă de non-ent în ent

Perihermenias

respectu chmicanon sube. respectiva ē qñ ex mñ? nobili sit
magis nobile. ut si er aq fiat ignis. vel ecōtra. si ex magis
nobilis fiat minus nobile. ut si ex aere gñet terra. Eade di-
stinctio fieri potest de generatione fmi qd accitit per abso-
lutū & respectuū s; hec non sunt logice considerationis.

Explicit liber sex principiorum.

Escriptum Burlei i piberméas 2
Rimum oportet 2
 fit nomen. 7 quid
 Postea quid sit neg
 matio 7 enunciatio 2

Iste liber que ad p^ro-
ponere est de enūciatio-
subo. Sed q: boetius dⁱ-
tio est h subis. Notandum est q: interpretatio

¶ Uno modo interpretatio est expolitio vni
 Alio modo idē est quod uor significatiua. et hoc
 complexa sine incompleta: et isto modo sic de
 ptiatio est uor litterata cui imaginatione signific
 sic quibet uor q per se aliq significat et ipol
 complexa sine incompleta dfr interpretatio. et
 nes coniunctiones. et hinc dfr uoces nālfr signi
 ces aīālfr bratoz non debent dici interpretatio
 de interpretatio idē est quod uor litterata et ex
 ficiat. et isto tertio modo sola enunciatio est im
 noia et uba non sunt interpretatio. s sunt ter
 pia interpretatiois. ¶ Ergo qraf quod ē int
 dicendi quod scie h traditē ē duplex subm. s.
 mune. et subm spale. subm cōe est illud quod
 de qbus in isto libro pferat. subm spale ē ill
 gnio principalit ingre in isto libro. Cū inter
 est cōia ad qlibet uoc significat ad placitū s
 sine incompleta est subm cōe bñias libi. sed in
 dicta sū q est idē qd enunciatio est subm p
 et male. et iste libet cōtinet duos libros par

et ipale. ¶ In libro p[ri]mo dicitur quod non
 mo determinat de principijs a sp[eci]bus enun-
 ciolate. In sc[ec]do ibi. ¶ Cum aut[em] affirmamus. de de-
 terminacione p[ri]mo ad aliquod sibi additū. vel
 dicitur vel opponitur. ¶ In p[ri]mo libro de deter-
 minacione absolute. ¶ et in sc[ec]do determinatur de
 p[ri]oritate enunciatōnū admittit. ¶ Liber p[ri]mo
 tractatus. In p[ri]mo determinatur de principijs
 nis. In sc[ec]do ibi. ¶ est et enunciatio nō ois. de
 enunciatōe a eius sp[eci]bus. ¶ Dicitur tractatus
 p[ri]mo in p[ri]o p[ro]p[ri]a p[er]missa. In sc[ec]do inestig
 descriptōis nōis. ¶ vbi. ¶ q[ui] sunt p[re]s ofonis.
 ¶ et enunciatōe de ofone et et enun-

est vox determinat de orone que in genus
clatols. **Ea**m primū cōtinet tres ptes. in p̄ia
in fecula ibi. Sunt ergo ea. inueſtigat quod
v̄bo ⁊ enūciatio. qđ est enūciatio. ad plac
inueſtigat genus remotū enūciationis qđ et
tina qđ placet. in tertia ibi. aut quādam modi
tate in ſignificādo iter voces ſignificantes
ad modū ſunt nomē verbū ⁊ enūciatio. in p̄ia
permittit in quo exponit de quibus poſtea et
⁊ pponit quatuor partes. p̄bo pōit partes
ſubi que ſunt nomen ⁊ verbū. ſcđo pponit
ſu ſubi que ſunt affirmatio ⁊ negatio. i. p̄
ua ⁊ negativa. tertio pponit ſum ſubm
liter intendit determinatio qđ est enūciatio
genus ſubi qđ est oīo. unde de quolibet
re quid ſit nomen ⁊ qđ ſit verbū. **¶** Nota
primo notandū ē ſim Boetium ſup̄ia p̄ed
qđ p̄bo in predicamentis determinat de vo
que ſunt nomina rerum. ⁊ b determinat de
ſunt nomina nominum. hoc eſt que ſunt co
ſignificatio. ad placitum. cuius modi ſunt n
¶ Cuiusdam evidentiā ē ſciendū qđ q̄
nomina prime poſitionis. ⁊ quedam ſunt r
ia nota ſcđo et ipōnis ſunt noīa ſolū cōia ſig

instituitis vel eorum accidentibus. cuiusmodi sunt nomē & verbum. ista. n. sunt cōia solam noiā & vbo significanti⁹ ex in
stituit⁹. & iō sunt noiā scēde ipōnis vel intētiōis. illa vero
noiā q̄ sunt cōia tam vobus significatiōis ad placitū q̄ vo
cibus significatiōis nāliter. nō vñr noiā scēde ipōnis cu
inmodi sunt hec noiā sonas vox &c. Cūtrū autē noiā cōia
vobus significatiōis ad placitum sunt noiā p̄ime intētiōis
vel scēde. cuiusmodi sunt numerus. figura. calas. &
hmoi⁹ fōi q̄ de eis loqur grāmaticus dubium est. Et pōt
did q̄ sunt noiā scēde ipōnis oī q̄ solū p̄sequunt⁹ noiā si
gnificatiōis ad placitū. nec ipōnant ad significatiōē anteq̄
hmoi⁹ noiā q̄bns accidūt ipōnant ad significatiōē. Noiā p̄i
me ipōnis sunt noiā rez acceptōe rē fm q̄ distinguē a si
gnis ad placitū significātibz. Et diuidit in nomē p̄rie itē
tiōis & nomē scēde intētiōis. Nomē p̄ime itētiōis est no
men rei q̄ nō ē nara ēē signum p q̄o supponit cuiusmodi.
sunt bōi aī albi nigrū & hmoi⁹. & etiā noiā cōia bīs reb⁹ q̄
sunt signa ad placitū significātia. vt sunt noiā trāscēdētia ut
ens vñ aliqd. & hmoi⁹ sunt noiā p̄rie itētiōis. Sed noiā se
cūde itētiōis sunt noiā ad placitū significātia pceptū vñ in
tētiōis aīe. vel aliqd cōe bīs pceptibz ex q̄bns pponit p
positio in illis. & hmoi⁹ noiā sūt vt gen⁹. spēs. p̄dicabile. f̄i
cibile. Et illud dico supposito q̄ vñ sunt res extra aīas q̄ v
rins est. dōm q̄ nomen p̄ime itētiōis & nomē rei vt ca
dit sub p̄rio cōceptu intellectus. Et nomē scēde itētiōis est
nomē rei vt cadit sub scōario pceptu intellectus. vbi gfa.
hoc nomē dō significat rē extra vt cōceptū absolute. & sic est
sub primario cōceptu intellectus. Et hoc nomē spēs signifi
cat rē vt pparat ad intellectu p idēitūda q̄bū ē qd cōe. & sic
est nomē rei vt cadit sub scōario cōceptu intellectus. &
iō ē nomē scēde itētiōis. Ex p̄dictis isq̄ apparet q̄ nomē
distinguit in nomē p̄rie ipōnis & in nomē scēde ipōnis. Et
nomē p̄rie ipōnis distinguit in nomē p̄rie itētiōis & no
mē scēde itētiōis. Itā scēde ipōnis sunt noiā solam cōia si
gnis ad placitū instituit⁹ & ex accitibus. Itā p̄rie ipōnis
sunt noiā cōia rebz extā aīas & ex cōceptibz aīe trāscēdē
tia.

tibus. q̄ sunt cōia rebuꝝ ⁊ signis ad placitū significatiōis.
Cōsecō ē notatū q̄ nomē accipitur dupl. sc. cōlēr p̄ q̄is
 vocē significatiua ad placitū. ⁊ sic eſt cōlēr p̄i ofonis. ⁊
 sic accipit̄ iſta diuiſio q̄ aliquod ē nomē p̄iē impōnō
 ⁊ quoddā ſecūde. Alloꝝ accipit̄ ſtrictē f̄z q̄ diſtinguit̄ y alias
 p̄es ofonis. Cōꝝ notatū ē q̄ p̄b̄s ſub noīe p̄p̄ebēdit
 aſter nomē ⁊ p̄nomē. diſſō. n. noīē b̄ data ē cōiā tā nomini
 q̄ p̄nomini: ⁊ ſub ybō cōp̄ebēdit p̄cipiū. vī q̄ p̄b̄s b̄c
 determinat̄ de ſimplici enūciatōe ſufficit̄ vt de illis determi
 net̄ ex q̄bus neceſſario cōſt̄ et enūciatio. ⁊ binō ſunt nomē
 ⁊ p̄nomē verbū ⁊ participiū. ⁊ idco magis de his de
 terminat̄ q̄ de alijs partibz oratiōis.

Est ergo ea que sunt i uoce eaz que sunt i aia
passionu nore. ⁊ ea q scribunt eoz q sunt i uoce
C h e c e ⁊ p a b ⁊ capli i q p b a m e s t i g a t q u o d d a c o e n o i ⁊
v b o e m e n t i a t o r i s. q d e s i g n i f i c a r e a d p l a c t u m. ⁊ p u n i t d u a s p
t e n a c i a s. i n p r i a p o n i t o r d i n e s i g n o r i s i g n i f i c a t o r i s. e o z q u e
f e r r i b u n t i e o z q d p s e r u n t ⁊ p a s s i o n u a i e. v e l p r e c e p t u m:
i n s e c u n d o l i b r. q u a d a m o d o p o n i t d i u e r s i t a t e s s i g n o r p d i c t o r i s i n
s i g n i f i c a n d o. i n p r i m a i g i t u r p a r t i c u l a p b a n a r r a n d o d i c i t
s u n t e r g o e a q s u n t i n v o c e e o z q s u n t i a i a p a s s i o n u n o t e
l y. e r g o i p p o s i t o n o d i c i t o r d i n e i l l a t o r s s e q u e n t i u. s i m a g i s
d i c i t o r d i n e p u n i a t o r s s e q u e n t i u. q u i n. p u n i t
f e d e t e r m i n a t u m d e n o i e ⁊ v b o p u n i a n d o f e a d p r e d i c t a d i
c i t. e a q s u n t i n v o c e ⁊ c. q u o d e r p o s i t t r i p l i. U n o m o q
n o i a ⁊ v b a q s i t i n v o c e i f u n t i f e r t o r i a i n o p o s i t o r s s u n t n o t e p a s
s i o n u a i e. S e c u n d o m o d o e r p o s i t f i c. M o i a ⁊ v b a q s i t i v o c e
s i c u t r e s a r t i f i c i a l i s i n r e n a t u r a l i. v o r e n i m e s t n a t u r a l i s.
n o m i n a ⁊ v e r b a s u n t e r i n s t a n t i o n e p r i m i i p o s i t o r s. ⁊ a r
t i f i c i a l e e s t i n r e n a t u r a l i. s u n t n o t e p a s s i o n u a n i m e. t e r t i o
e r p o n i t u r a c c e p t a n d o v o c e m p r o p o l a t i o n e. ⁊ t u n c e s t s e n
s a s. e a q e s u n t i n v o c e. i n o m i n a ⁊ v e r b a p r o l a t a s u n t n o
t e p a s s i o n u a i e. ⁊ h e r p o m a g i s p o r d a t t e r t i a A n. d i c i t i g
p b a q n o i a ⁊ v e r b a q s u n t i n v o c e b o c e s i n p l a c e s u n t n o

te passioni aie. hoc ē conceptum aie q sunt similitudines rerū
et ea q scribunt eoz q sunt in voce hoc est noia et verba
scripta significat noia et verba plata. Tācūqz ordinē signi-
ficat assignat hic Ari. f. q passioes aie hoc est similitudines rerū
exteriorū in aia significat res extra. et noia et verba plata signi-
ficant passiones aie. et istud nō solum est verū de noibus et
verbis q sunt pres enūciatōis. s. et de ipa enūciatōe
pā enūciatio plata significat oioni in mte q est qdā passio
mētis et enūciatio scripta significat enūciatōes plata. Cū
tandū est b q passio aie pōt duplr accipi qm ad pns spe-
ciat. Cūqz p affectōe appetitus. et sic de chideriū. amor. co-
cupiscētia. ira. et hmoi dñr passionē aie. Alio accipit pō
dispone intellectus. f. p similitudine rei in intellectu repñtate
re extra aias. et sic accipit ppositio. Cūqz est intelligēdū
q nomē et verbū significat passioes aie duplr pte intelligi.
Cūqz mō q nomē et verbū significat passiones aie tanqz il-
la q iponitur pō ad significatū. Alio mō pte intelligi q si-
gnificat passiones aie tanqz illa mediātibz qb iponitur ad
significatū. Cūqz nō ē necesse nomē et verbū significat ad placitū
pnt idēter iponi ad significatū re extra aias. et ad significatū
dum passionē aie. Jtūqz pñt ad placitū. et ad significatū
lūgū q passio q ē in aia q res extra intelligit directe. et pas-
sio aie indirecte p reflexione et cognōne directa pcedit co-
gnōne indirecta sine reflexione. In illo igit pōt in quo res ex-
tra aias intelligit seu passio aie pte intellectus iponere nomē
rei extra cognite. qm nō iponit illud nomē passioi aie cūqz
passio aie tūc sit ignota. et nomē nō iponit nisi i noto. Cūqz
si nomē nō iponit passioi. f. sūm dñi rei. bec ēt vā.
hō ē sūm dñi boīs et nō ē dubiū. qn bec vōr sūm dñi boīs significat
sūm dñi boīs. Segū igit vōces bō et sūm dñi boīs eīdē
iponeret. et sic fōret bec vera. hō ē sūm dñi boīs. qd ē sūm
Secūdo mō dico q noia et verba significant passioes aie.
q passio aie ē illud mediātē quo nomē significat re extra q
nomē nō iponit nisi rei note. et res nota nō ē nisi p similitu-
dine eius exīte in aia. vñ sic in actu intelligēdi se bñt ista tria
intellectus res intellecta. et sūm dñi rei in aia. sic ista tria se
bñt in mō significatū. f. vñ significatū re significatū. res si-
gnificatū. et passio rei in aia. vñ sic sūm dñi rei in aia nō ē illud
q pōt intelligi p vōcē tāqz illud cui vōr pōt iponit. s. illud
q mediātē quo res extra intelligit. sic passio aie nō ē illud
q pōt significat p vōcē tāqz illud cui vōr iponit. Et dico
illud loqūdo de nobz pñt intēdēs q illa nō iponit pñt
ad significatū passioes aie. bñ tñ ē pōt q aliquod nomē
significat passionē aie. et noia secūde intēdēs ē hmoi vō-
ces passio aie. sūm dñi rei in anima. et sic de sūm dñi. Cūqz
tñ dñi b q vōr nō significat pñt re extra s. aliqd in aia et
pñt significat re extra. S. credo q nō sic intelligi q vōr nō
pñt iponit. S. vō pñt significat aliqd in anima nō ē ne-
cesse q significat illud tāqz illud cui iponit p. s. tāqz illud
q p mōt intelligit ad imponēdū nomē rei intellecte.

**Et quemadmodū nec littere sunt omnibus
eodem sic nec eodem voces.**
Cūqz est secūda pars huius pñt in q pñt pñt dñeritates
pñt signōrū in significatū. f. nominū et verborū plato
rū et scriptorū et passionū anime. Et intēdēt talē dñeritates
q nomina et verba plata et scripta significat ad placitū. et
passioes anime significat nālī. et intēdēt b pñt istas pñt
nes. Cūqz q nomina et verba scripta et plata significat ad
placitū. et idē intelligi de enūciatōe. Et b pñt pñt b. q
pñt sic illa significat ad placitū q nō idē significat apud
oēs. sed noia et verba plata et scripta nō significat idē apud
oēs. ergo et de bac igit rōne innuitur minor in ista cū dñt
quemadmodū nec littere. hoc est quemadmodū littere
significat idē apud oēs. sic nec voces plate significat idē
apud oēs. unde latini greci et hebrei habent dñeritas lre-
ras et dñeritas noia et verba prolata et scripta. unde quod si
significatur per aliquod nomē scriptū vel prolātū apud gre-
cos non significatur per idē apud latinos.

Quozqz ar be primoz sūt nō eēdē oibz aie

passioes sūt. et quozqz be similitudines. res et eēdē.
Cūqz est secūda pars huius pñt in q pñt pñt dñeritates
pñt signōrū in significatū. f. nominū et verborū plato
rū et scriptorū et passionū anime. Et intēdēt talē dñeritates
q nomina et verba plata et scripta significat ad placitū. et
passioes anime significat nālī. et intēdēt b pñt istas pñt
nes. Cūqz q nomina et verba scripta et plata significat ad
placitū. et idē intelligi de enūciatōe. Et b pñt pñt b. q
pñt sic illa significat ad placitū q nō idē significat apud
oēs. sed noia et verba plata et scripta nō significat idē apud
oēs. ergo et de bac igit rōne innuitur minor in ista cū dñt
quemadmodū nec littere. hoc est quemadmodū littere
significat idē apud oēs. sic nec voces plate significat idē
apud oēs. unde latini greci et hebrei habent dñeritas lre-
ras et dñeritas noia et verba prolata et scripta. unde quod si
significatur per aliquod nomē scriptū vel prolātū apud gre-
cos non significatur per idē apud latinos.

**Et quemadmodū nec littere sunt omnibus
eodem sic nec eodem voces.**
Cūqz est secūda pars huius pñt in q pñt pñt dñeritates
pñt signōrū in significatū. f. nominū et verborū plato
rū et scriptorū et passionū anime. Et intēdēt talē dñeritates
q nomina et verba plata et scripta significat ad placitū. et
passioes anime significat nālī. et intēdēt b pñt istas pñt
nes. Cūqz q nomina et verba scripta et plata significat ad
placitū. et idē intelligi de enūciatōe. Et b pñt pñt b. q
pñt sic illa significat ad placitū q nō idē significat apud
oēs. sed noia et verba plata et scripta nō significat idē apud
oēs. ergo et de bac igit rōne innuitur minor in ista cū dñt
quemadmodū nec littere. hoc est quemadmodū littere
significat idē apud oēs. sic nec voces plate significat idē
apud oēs. unde latini greci et hebrei habent dñeritas lre-
ras et dñeritas noia et verba prolata et scripta. unde quod si
significatur per aliquod nomē scriptū vel prolātū apud gre-
cos non significatur per idē apud latinos.

Quozqz ar be primoz sūt nō eēdē oibz aie

passioes sūt. et quozqz be similitudines. res et eēdē.
Cūqz est secūda pars huius pñt in q pñt pñt dñeritates
pñt signōrū in significatū. f. nominū et verborū plato
rū et scriptorū et passionū anime. Et intēdēt talē dñeritates
q nomina et verba plata et scripta significat ad placitū. et
passioes anime significat nālī. et intēdēt b pñt istas pñt
nes. Cūqz q nomina et verba scripta et plata significat ad
placitū. et idē intelligi de enūciatōe. Et b pñt pñt b. q
pñt sic illa significat ad placitū q nō idē significat apud
oēs. sed noia et verba plata et scripta nō significat idē apud
oēs. ergo et de bac igit rōne innuitur minor in ista cū dñt
quemadmodū nec littere. hoc est quemadmodū littere
significat idē apud oēs. sic nec voces plate significat idē
apud oēs. unde latini greci et hebrei habent dñeritas lre-
ras et dñeritas noia et verba prolata et scripta. unde quod si
significatur per aliquod nomē scriptū vel prolātū apud gre-
cos non significatur per idē apud latinos.

**Et quemadmodū nec littere sunt omnibus
eodem sic nec eodem voces.**
Cūqz est secūda pars huius pñt in q pñt pñt dñeritates
pñt signōrū in significatū. f. nominū et verborū plato
rū et scriptorū et passionū anime. Et intēdēt talē dñeritates
q nomina et verba plata et scripta significat ad placitū. et
passioes anime significat nālī. et intēdēt b pñt istas pñt
nes. Cūqz q nomina et verba scripta et plata significat ad
placitū. et idē intelligi de enūciatōe. Et b pñt pñt b. q
pñt sic illa significat ad placitū q nō idē significat apud
oēs. sed noia et verba plata et scripta nō significat idē apud
oēs. ergo et de bac igit rōne innuitur minor in ista cū dñt
quemadmodū nec littere. hoc est quemadmodū littere
significat idē apud oēs. sic nec voces plate significat idē
apud oēs. unde latini greci et hebrei habent dñeritas lre-
ras et dñeritas noia et verba prolata et scripta. unde quod si
significatur per aliquod nomē scriptū vel prolātū apud gre-
cos non significatur per idē apud latinos.

Quozqz ar be primoz sūt nō eēdē oibz aie

passioes sūt. et quozqz be similitudines. res et eēdē.
Cūqz est secūda pars huius pñt in q pñt pñt dñeritates
pñt signōrū in significatū. f. nominū et verborū plato
rū et scriptorū et passionū anime. Et intēdēt talē dñeritates
q nomina et verba plata et scripta significat ad placitū. et
passioes anime significat nālī. et intēdēt b pñt istas pñt
nes. Cūqz q nomina et verba scripta et plata significat ad
placitū. et idē intelligi de enūciatōe. Et b pñt pñt b. q
pñt sic illa significat ad placitū q nō idē significat apud
oēs. sed noia et verba plata et scripta nō significat idē apud
oēs. ergo et de bac igit rōne innuitur minor in ista cū dñt
quemadmodū nec littere. hoc est quemadmodū littere
significat idē apud oēs. sic nec voces plate significat idē
apud oēs. unde latini greci et hebrei habent dñeritas lre-
ras et dñeritas noia et verba prolata et scripta. unde quod si
significatur per aliquod nomē scriptū vel prolātū apud gre-
cos non significatur per idē apud latinos.

**Et quemadmodū nec littere sunt omnibus
eodem sic nec eodem voces.**
Cūqz est secūda pars huius pñt in q pñt pñt dñeritates
pñt signōrū in significatū. f. nominū et verborū plato
rū et scriptorū et passionū anime. Et intēdēt talē dñeritates
q nomina et verba plata et scripta significat ad placitū. et
passioes anime significat nālī. et intēdēt b pñt istas pñt
nes. Cūqz q nomina et verba scripta et plata significat ad
placitū. et idē intelligi de enūciatōe. Et b pñt pñt b. q
pñt sic illa significat ad placitū q nō idē significat apud
oēs. sed noia et verba plata et scripta nō significat idē apud
oēs. ergo et de bac igit rōne innuitur minor in ista cū dñt
quemadmodū nec littere. hoc est quemadmodū littere
significat idē apud oēs. sic nec voces plate significat idē
apud oēs. unde latini greci et hebrei habent dñeritas lre-
ras et dñeritas noia et verba prolata et scripta. unde quod si
significatur per aliquod nomē scriptū vel prolātū apud gre-
cos non significatur per idē apud latinos.

Quozqz ar be primoz sūt nō eēdē oibz aie

passioes sūt. et quozqz be similitudines. res et eēdē.
Cūqz est secūda pars huius pñt in q pñt pñt dñeritates
pñt signōrū in significatū. f. nominū et verborū plato
rū et scriptorū et passionū anime. Et intēdēt talē dñeritates
q nomina et verba plata et scripta significat ad placitū. et
passioes anime significat nālī. et intēdēt b pñt istas pñt
nes. Cūqz q nomina et verba scripta et plata significat ad
placitū. et idē intelligi de enūciatōe. Et b pñt pñt b. q
pñt sic illa significat ad placitū q nō idē significat apud
oēs. sed noia et verba plata et scripta nō significat idē apud
oēs. ergo et de bac igit rōne innuitur minor in ista cū dñt
quemadmodū nec littere. hoc est quemadmodū littere
significat idē apud oēs. sic nec voces plate significat idē
apud oēs. unde latini greci et hebrei habent dñeritas lre-
ras et dñeritas noia et verba prolata et scripta. unde quod si
significatur per aliquod nomē scriptū vel prolātū apud gre-
cos non significatur per idē apud latinos.

**Et quemadmodū nec littere sunt omnibus
eodem sic nec eodem voces.**
Cūqz est secūda pars huius pñt in q pñt pñt dñeritates
pñt signōrū in significatū. f. nominū et verborū plato
rū et scriptorū et passionū anime. Et intēdēt talē dñeritates
q nomina et verba plata et scripta significat ad placitū. et
passioes anime significat nālī. et intēdēt b pñt istas pñt
nes. Cūqz q nomina et verba scripta et plata significat ad
placitū. et idē intelligi de enūciatōe. Et b pñt pñt b. q
pñt sic illa significat ad placitū q nō idē significat apud
oēs. sed noia et verba plata et scripta nō significat idē apud
oēs. ergo et de bac igit rōne innuitur minor in ista cū dñt
quemadmodū nec littere. hoc est quemadmodū littere
significat idē apud oēs. sic nec voces plate significat idē
apud oēs. unde latini greci et hebrei habent dñeritas lre-
ras et dñeritas noia et verba prolata et scripta. unde quod si
significatur per aliquod nomē scriptū vel prolātū apud gre-
cos non significatur per idē apud latinos.

Quozqz ar be primoz sūt nō eēdē oibz aie

Ziber I

aliter dñm est q si qñs quis legit i scholis. r respondeat
 magister. rē respondens de virtute sermonis. nec dicit verū
 nec falsum. de bonitate tamē intellectus pōt per dictus
 sūū intelligere vey vel sūm subintelligendo verbū qd sūū
 interrogatē posuit. Unde hoc nōmē magi nō significat
 vey vel falsum. de virtute tamē interrogatōis dat intelligere
 verū vel falsum. ¶ Ad aliud dico q verba qe sunt pūe
 aut secūde persone sūt verba excellentis actionis. q i eis
 intelligitur nominatius determinatus. r iō in eis est impli-
 citā ppositio. vnde bñm vberba significat vey vel falsūz im-
 plicite. Ad eius tamen vī ēē dñm q bñm vberba pūne r
 scōde persone. vt curro curris nō significat vey nec falsūz.
 q idē significat curro r currit. sed hoc verbū currit nō si-
 gnificat vey nec falsum. igit nec curro. Unde persona nō
 est de significatio verbī. sed ē accēs verbī. vey tamē ē q
 verbū pūe r scōde persone dat intelligere vey vel falsūz. r
 hoc verbū curro dat intelligere hoc pñomē ego. nō est tñ-
 men de significatio huius verbī curro. Unde intentio pūi ē
 hec q nec nomen nec verbū per se sumptū significat vey
 vel falsum. sed sola ppō significat vey vel falsum. difficite
 tamen vnum verbū pūne r scōde persone dat intelligere
 vey vel falsum. ¶ Sed pñā hoc. sita pñequētia est bona.
 curro igit moueor. r pñer pñequētia curro est antecessens. r
 moueor igit sequens. r nūb pōt ēē antecessē sine pñā nūb p
 positio. igit curro est ppō. igit significat vey vel fīz. ¶ Du-
 bi rē pñderi dñpñr. Cūm mō q bñc nō est aliq nā. curro.
 ergo moueor: nec ē oppositō seqs oppositū qd pī ēē añs
 vel pñā. ¶ Si dicat curro r ego curro cōuertimur. r hec
 ppō. ego curro: pōt ēē añs vel pñā. ergo ly curro pōt ēēē
 añs vel pñequētia. Dñm q curro r hec ofo ego curro cō-
 uertitū sūt pñeritā r cōplectū: r iō nō o s q vñū possit ēē
 antecessē vel cōsequens. qd pñter hoc. reliquū possit ēē
 añs vel pñā. sic positio qd. a. significat idē qd hec ofo dñc ē
 significat. nō seqs. dñc ē. pōt ēē añs vel cōsequens. ergo hec
 lra. a. pī ēē añs vel cōsequens vel pñequētia: s o s pī addere q sūt
 conuertibilia tāq cōpleta. Unde positio qd. a. significat idē
 qd dñc. nō ēē pñter hoc ē bñc aliq cōsequētia de? ē. igit.
 q. th. nec. bñc. a. igit dñc ē. r cā dñc est supē? ¶ Et si oī
 cas. pñrens hoc vñū taceo dicit fīz: ergo hoc vñū taceo
 significat sūm dico. qd pñrens hoc vñū taceo de virtute
 sermonis nec dicit vey nec dicit sūm. Unde pñter hoc di-
 citū intellr vey vel sūm. sed hoc est ex cōi vñū loquēd nō
 ē virtute sermōis: ¶ Alio modo pī dicit qd hec pñā ē do-
 na. curro. igit moueor: r tūc esset dñm q añs esset ppō im-
 plicite nō rōne significatū tñ pī rōne pñe persone intellecte
 in curro. nec valet. est ppō implicita. igitur significat uerūz
 nec falsum. sed sufficit q includit uerūm vel falsum. pñma
 rē pñeritā magis cōcordat vñb r sūte. Aristotiles.

Citad est scdm caplin primi tractatus in quo determinat
nat de partibus integralibus enudatiosis & continet duas
partes principales. In pria determinat de noie. In fecunda
de partibus. Verbo est illud: determinat de vbo. pria pars continet
duas partes in prima ponit diffio noie & manifestat rationem
noie diffionis. In scda ibi. No ho vo. excludit pbs qda a ratio
ne noie q apparat et noia & no sunt noia. Idio ergo pbs
ponit diffioe noie vides q noimen e nor significatia ad placitū
citū sine tpe cui nulla pars significat separata. I hac diffioe
ponunt quos ofie per qz dft nome ab alijs q non sūt noia
per hoc n. g. noimen est nor differt noimen a sonis q non
sūt voces. nā qda sonus est nor & qda non est nor. & que
dā est nor significatia. per hāc particulā significatia dis
fert noimen a voce nō significatia. & qz vocū significatiū
rū quedā significant ad placitū. & qdā naturaliter. per hāc
particulā ad placitū dft noimen a voce significatia nāt. &
qz vocū significatiū rū ad placitū dā significatū cm teir
pore. ut verbū & participiū. & quedā sine tēpore. per hāc
particulā sine tpe dft noimen a verbo. & participiū. Ad hūc
quia que dām nor significatia ad placitū sine tempore

Periberménias

Secundo probatur eadē conclusio per ipse sic. Si no-
men nō vōr vōr significatua ad placitū. sequerē q̄ quetū
nō ēēt idē differenter noīe. ē sic soni feratū illuteratū qui
nāliter significant eēt noīa. sed hoc ē impōse. ergo solum
vōr significatua ad placitū ē nomen. vñ q̄ voces signifi-
catue nāliter nō sunt noīa. cuiusmodi sunt soni feratū illa-
ti. f. q̄ litteris nō pōt scribi. Ex hoc p̄cladit q̄ ille vocat q̄
fuit noīa significant ad placitū. ¶ Sed h̄ occurrūt quatuor
dubia. prīmū ē q̄ primā p̄talam diffōis noīa. nō. n. vñ
q̄ nomen fit vōr. q̄ oīs vōr ē res nālit. q̄ nōmē ē res ar-
tificialis. cō sit factū per inuentionē hoīam q̄ per artē. f. nūl-
la res artificialis ē res nālit. ergo h̄ ē falsa. nomen ē vōr. h̄
ē ista. Lāmet ēt aq̄. h. n. ēt falsa. sed ista ē vā. bāneū ē. aq̄
aīn. ¶ Itē vōr ē mā noīa. igitur nō pōtcat de noīe. q̄ p̄s
mālis nō pōtcat in recto de toto cuius ē p̄s. ¶ Itē vōr q̄ nō
nōme nōmē significant ad placitū. q̄ gemitus ē latratu s
biniō sunt noīa. q̄ tñ significant nātr. ergo in diffōe noīis
male pōit h̄ p̄talam significatua ad placitū. cō nō pōtcat oī
noī. ¶ Itē nō vñ q̄ oī nōmē significant fine tpe. q̄ dies nor
q̄ ānus sunt noīa q̄ significant tps. q̄ p̄s nō significant fine
tpe. q̄ si significant fine tpe significant fine suo significatō
q̄ ē ipole. ¶ Itē illa p̄talam cuius nulla p̄s aliqd signi-
ficat. ar. sic. Aliqd nōmē cō pōit ē in multis noīb. q̄ noīa f̄
gmificat. igit p̄es noīa significant mā. ēt vā. q̄ capio hoc nō
mē resp̄ publicā. p̄es istius noīis significant. q̄ res significant
q̄ publica etiā significant. ergo q̄. ¶ Ad p̄mū dōs. vñ mō
q̄ vōr q̄ pōit in diffōe noīa ēt idē differe ad vōcē signi-
ficantē ad placitū. q̄ ad vōcē significantē natrālī. aliter fr̄
stra pōeretur in diffōe illa p̄talam ad placitū. q̄ ita illa vōr
posita in diffōitione nec ēt res naturalis nec artificialis. sed

Indifferens ad utrumque. sicut aial in cuius diffōne sic dicit. Suba aiata sensibilibus nec est bō necessarius sed ē indifferēs ad utrumq. Ad omnem spēm q̄ individua aialia. ē sic vox que ponit in diffōne nois nec ē res naturalis nec artificial. sed est genus vtriusq. per hoc. n. p3 ad 1^m dubiū. qm̄ vox q̄ ponit in diffōne nois est cōis ad nomē & ad materiā nominis. nō ē mā nois. **¶** Alter p̄t dicit q̄ sicut hoc cōe nō mēn qd̄ b̄ diffinitur ē res artificialis. q̄ sit per institutionē iponētis. ita hoc cōe vox positū i diffinitione nois ē res artificialis. q̄ sit p̄ instōnē bois. nō sequit̄ q̄ res artificialia p̄dicet̄ q̄ res naturalia. s3 p̄dicat̄ articale d̄ artificialia. **¶** Ad hoc p̄t dicit alr q̄ q̄nīs nomē sit nomē p̄ instōnē iponētis tñ nō est res artificialis. q̄ p̄ hoc q̄ instituit̄ ad significādū nōla res artificialis sibi inherēs acqrit̄. Res. n. natural p̄e supposita oī ipositi i iponit̄ ad significādū. Cū sic signum ē res naturalis. puta circul⁹. p̄t institui ad significādū vniū in taberna. ita vox natural p̄t institui ad significādū abis hoc q̄ aliq̄ forma nōna sibi acqrit̄. & sūm hoc bec ēē neganda. nomē est res artificialis. Sigs tñ velt dīe q̄ ex hoc q̄ vox iponit̄ ad significādū acqrit̄ vocd qd̄a respect̄ ad significādū. ita q̄ nomē est quoddā aggregatū ex voce & ex respect̄ ad significādū. sic dīes h3 dīe q̄ nomē ē res artificialis. nec ē incontinentēs nomē et res naturalis p̄dicari i recto de noie res artificialis accepto in pereto. sūm vō accētis p̄dicator de accētē accepto i pereto. v. p3 bec enī ē vā. sūm ē natus cōcatus. & quoddā nō p̄t cōcedi q̄ dīctus ē lignū sic vel sic figurat̄. Et q̄ bec dīssō dā de noie sūptō in pereto lō p̄t materia nois. i. vox q̄ ē res naturalis vē p̄dicari in recto de nois qd̄ ē res artificialis. **¶** Sed dīet for te aliq̄ q̄ nomen b̄ diffinitū ē res naturalis. q̄ nōi p̄suppo sito ipōi cōpetit bec dīssō. vox significatua ad placūz. & q̄ illud qd̄ p̄supponitur in ipōi ad significādū ē res naturalis. ergo &c. Dōm q̄ vox significatua accipit p̄t p̄ materialē in te dōnis qd̄ qdēm materiale p̄supponit̄ ipōi. vel p̄t accipit p̄ aggregatō ex materialē nois i respectu ad significādū. p̄tō mō p̄dicat̄ de voce q̄ ē res naturalis. & sic nō ponit in diffōne nominis. sed solū put accipit̄ p̄ aggregatō ex materialē in p̄e ofonis & ex respectu ad significādū. **¶** Ad tertiū dubiū dīssō q̄ geminus. latrat⁹ & b̄mōi p̄t accipit̄ materialē vel significatū. si materialē sic bec est vera latrat⁹ ē nomē & significat̄ ad placūz. & hoc nomē latrat̄ sine hoc materiale latrat⁹ ita b̄ potuit fuisse ipositū ad significādū boies vel aīnū sicut ad significādū id qd̄ mō significat̄. & sic bec est ita latrat̄ naturalit̄ significat̄. Si at̄ sumāt̄ b̄mōi noia significatiue sic sunt be p̄pōnes falsē. latrat̄us est nomē geminus ē nomē. q̄ sic accipitur genuit⁹ p̄ voce quā b̄ p̄fert. & illa vox nō est nomē. & sic b̄mōi sunt vere. latrat⁹ significat̄ naturalit̄. genuit⁹ significat̄ naturalit̄. & sic de alijs. **¶** Ad aliud dubiū est dōm q̄ illud dēm p̄t nomē significatū sine te. sic intelligit̄ q̄ nomē nō significat̄ suū significatū vt̄ mēsurat̄ aliq̄ certa mēsurā vel dīa tē poris. & hoc ē significare sine tēpore tāq̄ sine suo significatū. q̄ tps nō est significatū nois cum nō accidat nois. Dico igit̄ q̄ vox & dīes & b̄mōi significat̄ tps & nō cōsignificant tps. nā dīes nō significat̄ suam significatiuē vt̄ mēsurat̄ ali q̄a certa mēsurā seu dīa tēpōis. sicut currere significat̄ cursum & mēsuratur tempore. sed dīes & vox & b̄mōi sūt abstracta ab omni dīa tēpōis. Cū dīuisiōmōi nomina significat̄ tempus s3 nō significat̄ cum tēpore. & quādo ifer tur tūq̄ b̄mōi noia significat̄ sine suo significatō. dico igit̄ q̄ sūm q̄ ly sine p̄nat̄ solum cōsignificatū. sic p̄cedo q̄ dīes significat̄ sine suo significatō tāq̄ sine suo accitē. q̄ signi ficatū suū nō est suū accidēs. **¶** Ad aliud potest dīci q̄ nullū nomē potest dīci pars nominis. sicut enī vñ⁹ bō nō p̄pōit̄ ex pluribus nominibz. ita nec vñū nomen cōpōit̄ ex pluribus noibz. dīctur tñ vñū compositū. q̄ cō pōit̄ ex materialibus plurimū nominis. Cū hoc nomē res publica cōpōit̄ ex materialē. & hoc nōi. res & ex materialē & hoc nomine publica. & nō pōit̄ ex istis no mibus. Sigs. n. velt dīe q̄ nomē p̄positū p̄pōit̄ ex plu ribz noibz simplicibz dīe q̄ aliq̄ pars nois significat̄ per se & h3 q̄ ē p̄s nois aliq̄. & p̄telligit̄ p̄s. & uatet⁹ soat.

Liber.

Non homo vero non est nomē. At vero nec
impositum nomen est ei quo illud oporteat ap-
pellari. Neq; enim oratio aut negatio est. sed sit
nomen infinitum.

Ceter est secunda p[ar]ticula prime p[ar]tis . in qua p[ro]p[ri]o remo
uet quod si a r[ati]o[n]e nois que apparet nois . q[ui] n[on] sunt nois .
q[uo]d s[ecundu]m q[uo]d dicit Boetius est vt it[er]regitima diffinitio no
minis b[eat]atur . q[uo]d s[ecundu]m duo que remouet a r[ati]o[n]e nois . i . nome
infinitu[m] i[n]finitu[m] n[on] n[on] obliquu[m] . Et p[ri]mo remouet n[on] infinitu[m] q[uo]d
cens[et] q[uo]d n[on] b[eat]o n[on] e[st] n[on] e[st] nomen n[ec] e[st] nomen ei inpositu[m] q[uo]d
oporteat illud appellari . nec est affirmatio . nec negatio . sed sit
sit n[on] infinitu[m] . hoc est iponatur sibi i[n] o[mn]ib[us] p[ro]p[ri]is s[ub]st[an]tis no
men i[n] vocetur nomen infinitu[m] . Causam aut[em] p[ro]pter qua[m] no
men infinitu[m] n[on] est nomen . assignauit Boetius dicens q[uo]d
omne nomen vna rem significat determinata . q[uo]d v[er]o dicit q[uo]d
homio n[on] h[ab]et hoies q[uo]d talis significat nec q[uo]d illa significati
ue videt[ur] o[mn]e q[uo]d r[ati]o[n]e n[on] diffinit s[ecundu]m n[on] ostendit . be[ne]fici
velut q[uo]d q[uo]d assignat i[n] Boetius q[uo]d nomen infinitu[m] n[on] e[st] no
men . q[uo]d n[on] significat rem determinata . sed verificatur id[em]
ferenter p[ro] o[mn]e t[em]p[or]e n[on] e[st] . t[em]p[or]e de quolib[et] alio ab eo q[uo]d infi
nitatur per negatio[n]em infinitate[m] . dicit . n . boetius q[uo]d nega
tio infinitatis p[re]sentem nam interimit q[uo]d addit negatio infini
tatis . infinitas alias derelinquit . Et er[go] hoc denotat q[uo]d nota
transcendentia n[on] p[ot]est infinitari . q[uo]d i[n] infinitate nulla n[on] e[st]
de relinq[ue]ntia . vbi accipiendo ens in sua maxima coitate vt e[st]
coe ad o[mn]e intelligibile sic n[on] p[ot]est infinitari . vbi n[on] ens vt n[on]
cadit sup[er] ens co[n]sistit[ur] nihil significat nec de aliqua verifica
ta s[ub] p[re]dicatur . nec e[st] finit[um] nec infinitum . sed est vox n[on]
significativa . tam[en] ens er[go] s[ol]u[us] verificat[ur] de entib[us] .
bene p[ot]est infinitari . q[uo]d ip[s]o infinito relinq[ue]ntur alie n[on] pos
sibiles . q[uo]d n[on] relinq[ue]ntur aliqua n[on] existens actu .

Catonis autem uel catoni 7 quecuq; talia sunt non sunt nomina sed casus nominum. Ratio autem eius in alijs quidem eadem est.

Credo remouet noia aliq a rōne nois dicēs. q. catonis ⁊ catonē non sunt noia ⁊ filia. sed casus noim. Itēmo tamē nominis in alijs est eadem. hec diffinido nois supius posita est. casū in obliq. q. competit nominibus obliqua.

C Sed differunt. qm̃ cū est uel fuit uel erit ad
iunctum neq3 uerū neq3 falsum est. Nōmē uo
semper ut catonis est uel non est. Nōdū enī ali
quis neque dicit uerū neque dicit falsum.

Conceditur quod nomina obliqua non sunt nomina quibus est concessio
nisi dictio nominis supradicta. et hoc est dicto. 7. h. si. que. p.
batur sic. Et quod non est et hoc verbo est. vel fuit vel erit
positum oratio verum vel falsum significans. sed hoc
non est obliquum et hoc verbo est. vel hoc verbo fuit. vel hoc
hoc verbo erit. non constituitur oratio significans verum vel falsum.

sum. vt p3 exemplariter. si. m. dicator. Catois est rei vultu
vel erit. non est otiosus significans ver. vel falsum: ergo ca
tois non est nomen. ¶ eadem rō est de alijs oblig. d hac
rōne ponit minor in fra cum dicit qd differt obligatio a recto
am et hoc verbo fuit vel erit: q obligatio nō sit oīa vera vt
falsa. ¶ Notandum q pbs signanter inducit exemplū de
verbo substantiuo cuiusmodi est hoc verbū est. q sunt hec
verba fuit vel erit que sunt sua obligatio: q sunt quedā alia
verba. s. impersonalia q cum obligis significant verū vt
falsum. vt cum dicitur me. q: actus verbi intelligenti fieri
super obligum. ac si dīctur penitentia bz me. ¶ Sic oc
currunt quedā dubia. q: primo vř q nomen infiniti. q no
men obligum sunt nōia. q: eis cōpetit oīis nōia supbia
nōita. q: hoc dicit pbs expresse in textu de nobis obligis.

¶ **Itē** vñ qđ rō boettij non valet per quā dicit qđ nomen in
finitū nō est nomē. qđ si ratio sua valet. f. qđ: non dicit ali
quā rō determinatā. sequenter qđ nomen transcendētia qđ nō
significat aliquā rem determinatā non eēt noīa. qđ: cōlūm
magis idēterminatē significant qđ nomē infinitū. vt qđ
homo. sed hī mōi transcendētia sunt noīa. qđ: rō boeti nō vñ
per quā dicit qđ nomen infinitū nō ē nomē &c. ¶ Item vñ

[illegible]

Verbū autē qđ cōsignificat ē ip̄s. cui⁹ p̄
nihil seorsum significat. ⁊ est semper eo
rum que de altero predicantur nota.

Hec est secunda pars principalis huius cap. in qua p[ro]p[ri]e determinatur de verbo. & p[ro]metitur tres particulae. In p[ri]ma p[ro]p[ri]e & declarat diffinitionem verbi. in secunda ibi. Non currit autem. et c[on]cedit quod d[icitu]r a r[ati]one verbi que n[on] sunt verba s[ed] appa[re]ant verba. in tertia ibi. ipsa q[ue] d[icitu]r. ponit quoddam p[ro]uenientia q[ue] est inter nomen & verbum. in p[ri]ma ig[itu]r particula p[ro]p[ri]e diffinitionem verbi dicens. q[ue] verbum est illud q[uo]d c[on]significat ip[s]a cuius p[ar]te extra nihil significat. & semper e[st] nota eor[um] q[ue] de altero p[ar]te dicantur. in hac diffinitione n[on] ponitur vox significatua ad placitum sed substantiellitur et diffinitione nominis. q[ue] c[on]e[st] est nomen & verbo q[ue] sit vox significatua ad placitum. Unde p[ro]p[ri]e b[e]n[e]d[ict]us inter p[re]cedentes relinquit ea que sunt communia nomini & verbo intellectu legentis et his que dixerat in diffinitione nominis. Aliam tamen particulam nominis & verbo communem posita in diffinitione nominis cuius nulla pars c[on]tinetur. ponit h[ic] q[uo]d sit superius posita in diffinitione nominis. cuius ca[usa] est. q[uo]d verbum maiorem h[ab]et convenientiam cu[m] oratione q[uam] nomen. q[uo]d verbum imp[er]at compositionem p[er] qua p[er]ficiuntur & p[er]sistent oratio. & magis videtur q[uo]d verbum sit oratio & q[uo]d pars eius p[er] se aliqualiter significat q[uam] nomen. & ideo hanc

Perihermenias

particulam ponit que fuit prius posita in diffōne nominis.

T Dico autem q̄ consignificat tempus. ut cur
sus quidem nomen est. Currit uero est uerbum
Consignificat enim nunc esse.

Explanat hanc diffionem verbi. ⁊ primo declarat hanc
diffionē verbi. ſ. qd vñm ſignificat tps. ⁊ beci pto. 8.
huius ſ. qd pbat ſic. id qd ſignificat certa dñam tps. ſ. ſi
ſignificat tps. verbi ſignificat certam dñam tps. ergo ⁊ c.
maior ē nota. ⁊ minor declarat per dñā inter nomē ⁊ ver-
bum qd idē ſignificat. ſed dñm tñ in hoc qd idē ſignificat
qđ verbi ſignificat tps. ⁊ nomē nō ſignificat tps. Unde
declarat ſic. illud ineſt vbi qd diſtinguitur a noīe. ſed p
ſignificat certa dñam tps. verbi verbi diſtinguitur a noīe. qd
p3 explanat ſic. ⁊ currit qd ē verbi. ⁊ curſus qd ē nomē
idē ſignificat. ſed diſtētur p hoc qd currit ſignificat nūc eſſe.
qd ē certa dñā tps. ⁊ curſus nō ſignificat nūc eſſe. nec cō
ſignificat aliquā dñam tps. currit. n. ſignificat tale motum
aliū. vt meſuratur tpe pñt. ſed curſus ſignificat huius
modi motum nō vt meſuratur aliqua dñā tps. ſed vt ab-
ſtrahitur ab oī dñā tps. cū. n. intelligi curſum nō inagie
telligi curſum vt meſuratur tpe pñt. ſ. vt nunc pñt nō tñ
vt meſuratur tpe pñt. ſ. vt hebat. vel ut meſuratur tpe futu-
ro. ſ. vt ſiet in futuro. p hoc p3 qđ currit nō ſignificat tps. ſ.
cū tpe. qđ currit ſignificat determinatū motū inē aīa qđ
motus non ē tps. ſed dat intelligere eā certa dñam tps. vt meſu-
ratur ſunt ſignificatū ⁊ dñm motum. p3 ē qđ dies
nō nō ſignificat cū tpe. qđ ſis ſignificat tps. qđ nō ſignificat
ſua ſignificata. pat meſurant aliquā certa dñā tps. ſ. ſi
pat abſtrahant ab oī tpe. potuit enim dies ſieri vel nunc
vel in futuro ⁊ potuit fieri ⁊ hebat in futuro.

T Et semper eorum que de altero dicuntur nota est. ut eorum que dicuntur de subiecto uel in subiecto sunt.

Cilla particiuiam ponit. s. q. verbum semp e nota eoy que
de altero dñr ⁊ declarat pñs. ⁊ hec e pñs. g. b. u. q. pbat
sic. verbum semp e nota eoy q de altero dñr. s. de subo. quia
verbum e de numero eoy que sunt in subo. sed tam illa q
dñr de subo q illa que sunt in subo dñr d altero. ergo ⁊ c.

E Sciendum q^d p^r p^a q^d d^r de sabo intelligit p^rdicat^r ac-
cidental^r. et p^r ita q^d sunt in sabo itelligit p^rdicat^r accidental^r.
Et isto loco p^rot^r notari q^d res extra aiām sicut declaratur,
supra principiū libri predicam^rto^r et p^rdicat^r. et p^r p^r p^r
p^rpositio p^rponitur et reb^rus extra aiām. istud tñ nō ē p^r p^r
p^rpositam. q^d nota in p^rposito nō accipitur p^r signo. sed p^r
nōdicante. ut postea dice^r. et si verbum nō nota coru^m q^d
de alio predicatur. et si verbum nō ē nota tñ fuit sigⁿ
cat^r. sequitur q^d significatū verbi p^rdicatur. sed significatū

verbi ē res extra aiam. ergo videt q̄ res extra aiam p̄dicat.
 Alr dñt aliqui q̄ verbum in quibz p̄pōne predicat. a bo
 dñt p̄pōitū dñm p̄bi hic. Verbum ē semper nota eorum
 q̄ de altero p̄dicant. a. ē q̄ q̄q̄ in. in. lilo. ca. vñ q̄ verbi
 infinitum semper de aliquo ē. sed non alr de aliquo nisi tā
 q̄ predicatum de subo. ergo vbi infinitum ē p̄dicatum. U
 sic dicentes dñt q̄ in hac p̄pōe. bō ē aī. p̄dicat hoc totu
 ē aīal. Unde dñt q̄ in oī p̄positione verbi ē p̄dicatum v
 pars p̄dicatī. p̄pōt aduacī p̄e illud dñm p̄bi. 1. perib
 quādo ē tertium adiacens predicatum dñp̄r dñt oī p̄
 nes. ex quo pōt accipi q̄ hoc verbum ē. semper predicat
 vel fin adiacens vel tertium. Sed sine dubio sic dicent
 non intelligunt logicam ari. nec ea q̄ logicis solent dici
 Ari. in principio primo p̄pōr. ostendit q̄ sunt partes p̄
 p̄sonum et quibus sunt syllogismi et p̄dicationes in termi
 diffinit terminum di. Terminum dico in quē resolutur
 positio. et statim innuit dñsionem termini dicens. vt p̄
 catum et de quo p̄dicatur bis apposit vel diuiso esse v
 non esse. p̄ hoc itelligit vt p̄z et manifestatione fermō
 q̄ p̄positionis partes sunt predicatū et id de quo predi
 c. subm. a hoc verbum ē affirmatum vel negatus. Unde
 p̄dicato a subo apponunt et vel non ē. hoc ē hoc verbi
 et affirmatū vel negatū ē appositum p̄dicato a subo ad

situtendi rōne. In p̄mo p̄iorum vbi dicitur syllogizaretur
 dicitur q̄ medius terminus in prima figura est illud q̄d subij
 citur in maiori & p̄dicatur in minori. & in secunda figura p̄e
 dicatur in vtriusq̄ p̄missarū & in tertia figura medius subijci
 t vtriusq̄ p̄missarū. Sed in prima figura hoc verbū est nec est
 subij. nec ē p̄ subij in maiori. sic syllogizando ois bō est
 aial. q̄d rifibile ē bō. ergo q̄d rif. & ergo in minori. si in hac ois rif
 bile est bō. hoc verbū ē nec ē p̄dicatū nec pars p̄dicatū
 ē h̄m̄rmat. q̄ si hoc verbū est. est p̄ p̄dicatū in oī bō /
 nō syllo variaretur in mediū. & q̄ aliud forte p̄dicatū ē m̄
 nōi q̄d fuit subij in minori. in demōstratōe ergo postūllima
 que solum fit in prima figura est fallacia accitūs. q̄d boni lo
 gici nō solent dīe. ¶ Cū p̄b̄s semper in exemplificando
 de subo & p̄dicato. & in cap. vbi oñdit q̄ p̄ngationes sunt
 inutiles. ponit tales terminos bō aial. equus aial. bō lapis.
 & h̄m̄dī p̄dicatū. ergo p̄ponēs ē b̄m̄dī terminus aial vel
 bō. lapis. equus. & filia. & p̄ h̄m̄dī hoc verbū ē nō ē p̄dicā
 tum nec pars p̄dicatū. ¶ Cū p̄b̄s eodē mō p̄io p̄ior dīc con
 uerſione in terminis ē q̄d de subo fit p̄dicatū & conuer
 ſo. sed si verbū semp̄ est p̄dicatū vel pars p̄dicatū nūq̄
 q̄ fieret in conuerſione de subo p̄dicatū nec conuerſio. q̄
 verbū nō ē subij nec pars subij. & p̄ h̄m̄dī nūq̄ fieret con
 uerſio in terminis. Cū si ista p̄pō. q̄dā bō est aial. p̄uertat
 sic. ergo quodā aial ē bō. si bō ē p̄uersio ē eisdē terminis. q̄
 bō subijciatur in prima & aial p̄dicatur. in secunda aial subijci
 tur. & bō p̄dicatur. & ita bō cōuerſione forſit quāto: ter
 mini. f. homo aial est. bō ē aial. Lōh̄m̄rmat q̄ p̄bi. dū dīc
 terminū in subij & p̄dicatū. conuerſio ergo in terminis ē q̄d
 de subo fit p̄dicatū & conuerſio. ¶ Item fm̄ ista opti.
 m̄ p̄dicaretur p̄ se superius de p̄te inferiori. ita si si illa. bō
 est aial p̄dicatur ē aial. cū aial nō fit genus hoīs. ſequit̄ q̄
 in ista nō p̄dicatur p̄ se ſupius de p̄te inferiori. & eadē rōne
 nec in aliqua aial. ¶ Itē q̄rō vtrū genus poſſit p̄dicari
 de ſp̄e vel nō. si sic. cū aial fit genus hoīs. ſequit̄ q̄ in aliqua p̄
 poſitione bō ē aial. aial pōt ē p̄dicatū. & ita noui ſem̄ est
 neceſſariū verbum p̄dicatū. Si dī q̄ genus nō per ſe p̄
 dicatur. ſed cum verbo. ita q̄ verbū ē pars p̄dicatū. iſtud
 eit p̄ter ſcīam q̄d tradit artem de p̄dicatis p̄io totū. vbi pōt
 quatuor ē p̄dicata. f. genus dīa. p̄p̄riū & accitū. si bō opti.
 eet vera nullū iſtoz ēet p̄dicatū. item iſtud ē q̄ p̄b̄s p̄i
 mo poſte. vbi vult q̄ genus & oīa p̄dicantur per ſe de ſp̄e
 & hoc in p̄io mō dicendi p̄ ſe. ¶ Item in p̄dicamentis dicit
 p̄b̄s q̄ quando alterz de altero p̄dicatur quicquid p̄dicatur
 de p̄dicato p̄dicatur de ſubieto. q̄d intelligit̄ in p̄dicatōe
 eſſentiali. vt si homo ē aial. & aial ē ſuba. bō est ſuba. iſtoz
 ergo q̄d p̄dicatur in iſta. bō ē aial. ſubijciatur in illa. aial ē ſub
 ſtantia. alter regula nō valet. si illud q̄d p̄dicatur in p̄
 dicatione eſſentiali nō poſſet ſubijci in p̄dicatōe eſſentiali.
 ſed in iſta. aial est ſuba. nullū ſubijciatur nūi iſte terminus ani
 mal. & hoc eit per ſe notum ex p̄tis in logica. nec oīz ampu
 ſcirca iſtam opinionem moari. eo q̄ circa prima p̄ncipia
 logica maximum continet errorem & deſtruit artem ſyllo
 gizandi & artem demōſtrandi. & per p̄iis artem p̄pōnēs
 conuertendi. ſine quibus nulla ſcītia poteſt haberi. ¶ Cū
 diceret forte aliquis caniliōz q̄ in poſitione in qua p̄dicā
 tum ē tertium adiacens ē duplex p̄dicatū. f. p̄dicatū
 totale. & p̄dicatū partiale. p̄dicatū totale ē totū p̄
 dicatū aggregatū ex verbo & ex ſpecificante verbū. p̄e
 dicatū partiale ē illud quod ſpecificat verbum. Cūde in
 iſta homo ē animal. ē animal & p̄dicatū totale. animal ē
 p̄dicatū partiale. ¶ Contra. ſim hoc in omni p̄pōne in
 qua p̄dicatur ē tertium adiacens p̄dicatur vel enuncia
 rentur plura de vno vel plura de pluribus. quia certūz eit
 q̄ p̄dicatū enſciatur de ſubieto. & per p̄iis ſi ſunt p̄i
 p̄dicata & vñ ſubij plura enunciantur de vno. & ſic oīz
 p̄pō in qua ē tertium adiacens foret p̄tes. q̄d ē inconueni
 ens. ¶ Item p̄dicatū & ſubij dīr extrema p̄pōnēs. ſed
 vñiis diuiſiōis ſunt tñ duo extrema. ergo in poſpoſitōe
 vna ē tñ vñ ſubij & vñm̄ p̄dicatū. ¶ Itē si p̄s p̄dī
 cari dīz dīcī p̄dicatū p̄iale. tunc ſic & ſylloge q̄ ſunt p̄tes p̄dī
 cari totales forent p̄dicata p̄ialia. & ſic in oī p̄pōne foret
 plura extrema vel p̄dicata q̄ vno. Dico ḡ q̄ ſi p̄pōne

Liber

cathegorica in qua predicatum est tertium adiacens illud qd significat verbum qd est copula e predicatu. et verbum qd est copula nec est predicatum nec pars predicati. nec est subij nec pars subij. ¶ Cuius arguitur in 3^oru. Ad p^{ri}mu cu pbs dicit qd verbum e nota eoru ec. d^{omi} qd et bac ante segtur oppositu filius opinionis. qd n^ubi e nota sup^{er}ius. si ergo verbum sit nota eor qd de a tero dicitur. sequit qd verbum non est illud qd de altero d^{omi}. et p pbs verbum no e predicatu. ¶ Un eorpo qd verbu est nota predicatu. segtur qd vbus no est predicatu. Duo igitur qd nota accipit multipliciter sit in pposito accipit nota p eo qd notificat verbu et qd i oi p positione copular predicatu cu subo notificat qd est pdicatu. qd manifeste p3 in p^{ro}posu^o in qbus ponunt vba adiectiva. ¶ Cuius boc n^u. qd cognoscimus qd est predicatu in talib^{us} p positionib^{us} resolutivis verbu adiectiva in hoc verbu e et i p^{ri}ncipium eiusdem tpis et eiusde significatio. et facta resolutione cognoscimus qd est predicatu. qd illud qd p^{ro}positu^o cat verbu facta resolutio est predicatu. et ita verbu notificat predicatu. ¶ Contra. si verbu sit nota solū. qd notificat tunc diffio verbi non coperetur ei verbo. qd no e verbo notificat. sed solū verbum substantivum qd copulat subm cu predicato. sed hoc est incommensur. qd diffio verbi qd verbo coperetur. ¶ Ne sicut per resolutione verbi cognoscitur predicatu. ita et subm. ergo verbu no est magis nota ta predicatu qd subij. cuius oppositu vi pbs velle. ¶ Ad p^{ri}mu istor d^{omi} est qd qd verbu verbaliter sumptum est nota eoru qd de altero d^{omi}. et hoc est vel 3° se. vi verba substantiva. vel rōne inclusi in eis. vi verba adiectiva. ¶ Verba adiectiva verbaliter sumpta rōne verborū substantivū in eis inclusiōnem sunt nota predicatu. et vba substantivū. vi hec verba est. sunt vel ent. sunt sim se note iporū predicatu. ¶ Cuius aliud dico vi subij v^o. qd hoc verbum est. est ita p^{ri}ncipium notificandi subm sicut predicatu. Unde per hoc qd aliquid constituit cu verbo ex parte ante cognoscitur qd illud est subm vel se tenes et pte subij sicut per hoc qd aliqd constituit a pte post cognoscitur qd illud est predicatu vel se tenes et pte pdicatu. Et cum d^{omi} qd pbs dicit qd verbum est nota predicatu et non subij. dico qd pbs dicit verbum e nota eoru que de altero d^{omi} tangit tam tam subm qd predicatu. qd si d^{omi} aliqd dicit de alio tan guntur duo. scy illud qd o^o. f. predicatu. et illud de quo d^{omi}. f. subm. Unde cum d^{omi} qd verbu est nota eor qd de altero d^{omi}. de notatur qd verbu est p^{ri}ncipium cognoscendi alterum de altero. f. predicatu de subo. et per pbs est p^{ri}ncipium cognoscendi tam subm qd predicatu. ¶ Illon eni pot cognoscere aliqd dicit de altero nisi cognoscat tam illud qd d^{omi} qd illud de quo d^{omi}. Et si quis quereret vtru verbu magis se tenet ex pte subij qd ex parte pdicatu. dico qd p^{ro}babitur oi p^{ro} qd verbu substantivum qd copulat subm cum pdicato non magis se tenet ex pte subij qd ex parte predicatu. sed est mediū. inter illa. non magis cōveniens cu vno qd cu alio. ¶ Verba vero adiectiva qd resolutiva sunt in verbu substantivum et sui participij rōne participij in eis inclusiū magis se tenent ex pte predicatu qd ex parte subij. qd participij tal^{is} verbi est predicatu vel pars pdicatu. rōne tū copie non magis se tenet ex pte predicatu qd ex parte subij. Unde qd cōt^{er} d^{omi} qd predicatu se b3 per modū forme. et subm per modū materie. est dicit magistrale nō continens veritate. qd subm et predicatu in p^{ro}posu^o cathe^{or}ic sunt partes malf^o. et verbu qd est copula est pars formalis vbi alibi d^{omi}. ¶ Cuius dam tū dicit qd q^uis verbu copulās predicatu cu3 subo nec sit predicatu nec pars predicatu. tū magis se tenet ex pte predicatu qd ex pte subiecti. qd verbum qd est copula i ter predicatu et subm est mediū respiciens inter illa substantia terminū a quo. predicatu tanq terminū ad quē sed medium inter terminū a quo et terminū ad quē magis se tenet ex parte terminū ad quē. vi p3 ex. et. 3°. p^{ro}. vbi dicit pbs qd motus qui est mediū inter terminū a quo et terminū ad quē magis est de natura terminū ad quem qd de natura terminū a quo. et sic verbum qd est medium inter predicatu et subm magis se tenet ex parte predicatu qd ex parte subij. Ista tū n^ubi cōcludit. qd p^{ro}positio non est mo-

nas neq; mutatio a subo in predicatu. ¶ Ad fecundaz ancto
ritatz pñ dñctis q; verbū ſemper eſt de altero tanq; pñca
tū. dico q; verū eſt. ſed nō eſt ſemp de altero tanq; pñ
catum de ſubo. ſed q; verbū verbaſt ſumptum fm ordi
nem conſtructionis nanq; pōt eſe pñcipium in ordine. ſed
ſemp pñſupponit aliquid pñcedēs fm ordinē conſtructio
nis. Unde verbū ſemper eſt de aliquo pñcedite ipm ſz cō
ſtructionem. ⁊ ſic vñ intelligi iſtud dictū q; cōiter dñ q; ver
bum ſignificat per modū actōis ⁊ egredientis ab altero ⁊
inherentis alicui alteri. hoc. n. ideo dñ q; verbus ſemper
pñſupponit aliquid pñcedēs. ſicut actio pñſupponit agens
⁊ egredies illud a quo egredieſ. ⁊ inherens illud cui inher
et. Et ſi allegetur q; verbū ſemper dñ de altero vt dñ ſubo
⁊ per pñ eſt predicatū. dicendū eſt q; in textu non inveni
tur q; verbū dñ de altero vt de ſubo. ſed q; ē de altero.
ſi tamen iñtencetur q; verbū dñ de altero et hoc ad huc nō
ſequetur q; verbum eſt predicatū. q; eſt vel dic de al
tero intelligitur duplx. ſ. immediate. ⁊ ſic verbum eſt de al
tero. ⁊ dñ de altero. alio modo mediate. ſ. mediante copu
la. q; primo eſt vel dñ de altero nō eſt predicatū. ſz qd
ſcdo modo dñ de altero. ſ. mediante verbo qd copulat pñ
dicatū cū ſubo illud eſt predicatū. ¶ Ad tertiam autem
cau dicta pñs q; eſt tertiu adiacens predicatū nō. dicēdū
fm intentionem poſit. q; in illa aucte hoc verbū eſt tenetur
mātr. ⁊ non tenet poſitive. ſed datue. Et eſt ſenſus q; qñ
tertiu adiacens huic verbo eſt. eſt predicatū tunc duplx
dñr oppōne. cū. ¶ Cñ in pñſſo hoc verbū eſt non reddit
ſuppoſitū huic verbo predicatū. ſed hoc q; dico tertiu adia
cens reddit ei ſuppoſitum. ⁊ hoc verbum eſt tenet datue
¶ Cñ ſic dicendo. homo eſt aial. iſte terminus aial eſt tertiu
adiacēs in hac ppōne. ⁊ adiacet ⁊ adieci huic verbo. eſt ⁊
non ſolum predicatū adiacent verbo ſed etiam verbū adia
cet pñdicatū. Unde in iſta homo ē animal. aial adiacet hu
ic verbo eſt. ⁊ hoc verbū eſt adiacet aial. q; vt nūq; adia
citur alteri. ¶ Sed adhuc dubitat. q; nō videt vñ q; ver
bum ſemp eſt nota pñdicatū. q; qñq; ſubijcitur verbū vt
pñ hic legere eſt bonum. aut b. lego eſt verbum. dicendū
q; ſic dicendo legere eſt bonum. vel lego eſt verbum. non
accipitur iſ legere verbaſt. q; non accipitur per modū ver
bi ſed per modum ſpecificatum verbi. cum non accipia
tur per modum egredientis vel ſuſtētis ab alio. hoc eſt per
modum pñſupponentis aliquid fm ordinē conſtructionis.
ſed accipitur p re verbi. Idē. n. eſt dicere legere ē bonum
⁊ lego eſt bona. verū tamen ſic dicendo legere eſt bonū.
iſ legere eſt verbum ⁊ iſ modum ſpecificandū verbi. ſed
nō accipitur ſub iſa rōne. ſic etiam dicendo. currit ē vñ
iſ currit eſt verbum. ſed non acciuitur per modum verbi.
nec p ſignificatū vbi. ſed accipit mātr. vnde verbum acce
pitum in iſ verbi. ſemper eſt nota eorū que de altero dñr
vel fm ſe vel rōne incluſi in eo vt ſupia dictum eſt.

¶ Non currit autem ⁊ non laborat nō verbus
dico. cōſignificat quidē tēmpus. ⁊ ſemper de ali
quo eſt nota. dñe autem huic nomē non eſt iſpoſi
tum. ſed ſit infinitum verbum.

¶ Hec eſt ſecunda particula ſecunde partis huius capituli
in qua pñs excludit quedam a ratione verbi que apparēt
eſſe verba ⁊ non ſunt verba. ⁊ duo ſunt que excludit a rō
ne verbi. ſ. verbum infinitum ⁊ obliquum. Et primo ex
cludit verbum infinitum a ratione verbi narrans de ver
bo infinito cuius pñcipium eſt q; verbum infinitum non
eſt verbum. Secundum eſt q; duo ſuperius poſita in diſ
ſinitione verbi conueniunt verbo infinito ſcilicet conſignifi
care tēmpus ⁊ eſſe nota eorū que de altero dicunt. Ter
tium eſt q; huiusmodi dictiones cuiusmodi ſunt nō carro
non laborat. non ſunt verba. ⁊ non eſt eis nomen iſpoſi
tum. ſed eis nomen iſpoſitū dicens. Sit nomen infinitum
hoc eſt. huiusmodi dictionibus non currit. non laborat. im
ponitur hoc nomen cōe. ſ. hoc nomē vñ infinitū. ¶ Cū
dubitar q; ſim iſa dicta videtur q; verbum infinitum ſit
verbū. q; diſſinitio verbi ſibi cōpēt. ſ. ſignificare tps ac
tū. Dicendum q; diſſinitio verbi prius poſita cōpēt iſaz ver

Non currit autem ⁊ non laborat nō verbuz dico. cōsignificat quidē tempus. ⁊ semper de alio quo est nōra. dñe autem huic nomē non est ipōitum. sed fit infinitum verbum.

Hoc est secunda particula secunde partis huius capituli in qua pba excludit quedam a ratione verbi que apparere esse verba et non sunt verba. et duo sunt que excludit a ratione verbi. scilicet verbum infinitum et obliquum. Et primo excludit verbum infinitum a ratione verbi narrans de verbo infinito cuius principium est quod verbum infinitum non est verbum. Secundum est quod duo superius posita in definitione verbi continent verbum infinito scilicet consignificare tempus et esse nota eorum que de altero dicuntur. Tertium est quod talismodi dictiones cuiusmodi sunt non carro non laborat. non sunt verba. et non est eis nomen impossibile. sed eis nomen impossibile dicens. Sit nomen infinitum hoc est. huiusmodi dictionibus non currit. non laborat. imponitur hoc nomen esse. scilicet hoc nomen verbum infinitum. **C**erte dubitatur quod si in ista dicta videtur quod verbum infinitum sit verbum. quod definitio verbi fisci coponit. quod significare tempus et esse. Dicendum quod definitio verbi prius posita coponit ista ver

Peribermientas

bis infinitis q̄ verbis finitis. sed illa diffō nō fuit p̄p̄ia ⁊ p̄
fecta diffō vbi. sed ē diffō cōis vbi finito ⁊ infinito. In dif
finita diffō p̄fecta debet poni est p̄cūle due. finita ⁊ recta. ⁊ p̄
has particulas dñt verbū a verbo finito ⁊ a vbo obliquo.
Entellegendū q̄ vbi infinitū nō significat passione v̄l ac
tione. sed inagis significat p̄nacionē actiōis v̄l passiōis. ⁊
id verbū finitū cōsignificat tpe. nō solū actio ⁊ passio me
santur tpe. sed etiā p̄natio actiōis ⁊ passiōis mensurant
tpe. vt p̄. ex. 4. p̄by. vbi dicit p̄b q̄ tps nō solus est mē
sura motus. sed ⁊ mensura tā mor̄ q̄ genis. **C**onsequēz
q̄ verbū infinitum est nota cōmz q̄ de altero dicitur rō
ne vbi substantiū subintellectū in verbo infinito. Cū idēz
est dicere fontes non currit. s̄m q̄ nō currit est verbū infini
tū. quantū est dicere solz. est non currens.

Quoniam similiter in quolibet est uel quod
est uel quod non ē.

Paratis predictis de verbo infinito pbs pbat qd vbi i
finitu nō est verbū. ⁊ bec⁹ qd est. no. bui. lib. qd pbat sic. Jus
qd cōtiter inest ei vel illi quod est. ⁊ ei qd nō est est vbo
sed vbo infinitu inest cōtiter ei qd est ⁊ ei qd nō est. qd ⁊ c.
de ista rōe ponitur minor in ista. maior declarat sic. Qd ver
bū pprie sumptū significat actionē ⁊ passionē. vel per mōz
actiōis vel passiōis. seu p modū fluxus ⁊ fluxi eo mō qd dī
cat. sed bñ nō cōueniunt nō enti fed solū infont enti. ⁊
minor p3. nā nō currit qd est verbū infinitu inest enti. ⁊ nō
enti. nam de fonte sedente verum est dicere qd nō currit.
de cessare motu⁹ verū est dīe qd nō currit. h. n. est verū ce
sar non currit. Et istis p3 error istoz qd dicit qd verbū infi
nitū nō manet infinitu in orōe. sed in orōe positū ē pñ ne
gatiuū ⁊ nō infinitū. ⁊ bec dñr de intētiōe Boetij sup bñc
passum. qui dicit qd verbū infinitu positū in orōe nō differt
a vbo pure negatiuū. Itid tñ est manifestissime falsum. ⁊
intētiōe pbi. ⁊ hoc. dicit. n. pbs qd verbū infinitu sit
hoc est equaliter inest ei quod est ⁊ ei qd nō. h3 nō igit alio
mō qd sicut predicatū inest subo nisi in orōe. nō enim inest
sicut accis inest subo. qd nō enti nullū accis inest nec sicut p
dicatū inest bñ nisi in orōe. ergo vbi infinitu in orōe ma
net infinitu. Sñr dicit pbs qd verbū infinitu sp est nota cor
rupte de altero dñr. sicut vbi infinitu. ⁊ dicit qd verbū infi
nitū qd ē aliqz nō ē d aliqz nec nota cor⁹ qd dñr d aliqz nisi
orōe. ergo de verbū infinitu in orōe manet infinitu. **I**ta
hoc. dicit qd verbū infinitu pdicat de eo qd est ⁊ de eo qd
nō est. fed subbi pdicare nisi qd manet in orōe. igitur verbū
infim manet infim in orōe. **I**ta dñr cōfirmatur p tres rōnes
pimo sic. Participiū infinitū pot manere infinitu in orōne
vt p3 dīcēdo for. ē nō curres. fed verbū infinitu refoluit
qz quodqz aliud verbū in suis participiū eisdē tps ⁊ eiu
dē significatiōis tāq in suo pueribili. Idē. n. est dicere solū
nō currit. ⁊ est nō curres. fm qd nō currit est verbū infi
nitū. sed est nō currens manet infinitu in orōe. ergo nō cu
rit fm qd est verbū infinitu manet in orōe. vñ de quocūqz
dñ vñ pueribiliū de eodē dñ ⁊ reliquū. sed cōuertibile ē
vbo infinito manet in orōe ⁊ vē attributū subo. ergo infini
tū verbū manet in orōe ⁊ vē attributū subo cū suis pueri
bile vere attribuitur. **I**de pbat sic. ois pars orōis man
et in orōe cū ē pars. sed verbū infinitū est pars orōis. ergo
verbū infinitū manet in orōe infintū. nra. p3. ⁊ nī. declar
tur. qd nō curres est participiū. igitur descendit ab aliquo v
bo finito vel infinito. qd est pars orōis. sed nō descendit nisi ab
hoc verbo nō curro nō curris. qd est verbū infinitū ⁊ pars
orōis. **E**t cōfirmat. qd nisi verbū infinitū est pars orōis si
qretur qd vbi infinitū ad nihil esset vñ. quod est incōuen
iens. cōcedo ergo qd verbum infinitum pot est manere ve
bū infinitū in orōe. Et ad illud quod dicit hoc. qd verbū in
finitū in orōe positū nō dñt a vbo pure negatiuū. Itid si
itelligo qd orō in qua ponitur verbū infinitū quātū ad verit
atē ⁊ falsitatē nō dñt ab orōne in qua ponit vbi pure neg
atiuū. ⁊ hoc p3 in simplicib⁹ fm intellectū. vbi tā subm qd
dicatū est termin⁹ simplex. in illis. n. negat⁹ de pdicato b
finito ⁊ affirmatiua de infinito cōuertit. vt patebit in p
fectū dī libi. In alijs tñ vt in cōpositis quātū ad veritatem

salutariter dñit ois in qua ponit verbū infinitū. q ois in q
ponitur vñdū pñe negatiōis. Jñta. n. est vera. cñmiera al
ba nō currit vt est pñe negatiua. qñt falsa sñm q nō car
rit est vñdū infñ. q. tñtē sensus q cñmiera falsa est nō car
rens. a hoc est falsa pñe affirmatiōe quā ponit implici
ter. sed nō est ficti negatiōis. q. pure negatiue nō ponit af
firmatiōis. ¶ Sed dñbit qñi ista posito. sñm nō currit
vel ista. cñmiera nō currit. nō pōt esse mere negatiua vt vñ
detur. ¶ Dicēdū q h ois sñm nō currit est multiplex s; ac
cēdū eo q nō currit pōt ēē vna dictio vel pñes dictioēs. pñio
nō est mere affirmatiua. q. sensus est iste sñm. est nō car
rens. scēdū mō est mere negatiua qñtis de virtute sermo
nis nō distinguendū sñt. a hoc q. quo ad vñtātē q salutarē sē
sus nō dñit in significatiōibus. vt dictum est.

C Similiter at curret uel currebat no uerbuz e
sed casus uerbi. Differt at a uerbo qm hoc pns
significat tps illa uero qd complectitur.

Consequenter dicitur verba obliqua a rōe verbi. vt vba pteriti
q futuri tps. r dicit q bini vba obliqua nō sūt vba. q hoc
probat per hoc q dicit. Differat aut verba per diffiam interv
bū a verbū obliquū. Unde pbatur q verba pteriti tps
q futuri nō sunt verba. r bec est. n. pto b'li. q pbat sic. oē
verbi significat tps pns. q significat actionē vel passionē
ieri in pnti. sed verba pteriti a futuri tps nō significat tē
pas pns. q nō significat actionē nec passionē fieri in pnti.
sed significat actionē vel passionē fuisse vel fore ēē. ergo rē
oe ista rōe. pmo ponit q' cū dicit. Sūf curret a currebat.
p'mo ponitur vna pars minoris cū dicitur. D'r aut. sē
cūdo ponit alia ps minoris cū d'f. q ista. s. vba pteriti
q futuri tps significat illa que cōplectunt hoc est q claudūt
tps pns a dnr in habitudine ad pns. dicitur aut pteritū q
sūt pns. r aliquid d' futuri quod erit pns. **C**oncedū est
b q verbi variatur per tpa. modos. numeros. r p'onas.
variatio que fit fm numerū a personā p'statit casus vbi s;
variatio fm modos a tpa p'statit casus verbi. cui' pō ē qm
vbi p'prie dictū cōstituit actiōem a passioē in actu p'sen
tis quod simplr est agere vel pati. inō sola illa variatio que
est ex pte actiōis vel passiois casum cōstituit. iō verbi pte
riti a futuri tps. r sūf verbi imperatiui a optatiui modi
dicuntur casus verbi q nō significat actionē vel passionē
fieri in pnti. Sed variatio ex pte actiōis fm numerum
a p'sonā nō est ex pte actiōis vel passiois sed ex pte subiecti
r ideo talis variatio nō constituit casum verbi. **C** Sed hic
dubitat. q vt qō vbi pteriti vel futuri tps sit verbum
q ois oīō vera vel falsa cōstat ex noie a verbo. sed ex noie
recto a vbo pteriti tps vel futuri cōstituit oīō verū vel fal
sum significans. vt p3 de b' r oīō b'. cefar fuit. antichristus
erit. ergo bini nōi oīōnes cōstituuntur ex noie a vbo sed
nō constituntur nisi ex nomine a verbo pteriti vel
futuri tps. ergo cū. dicitū q in verbo pteriti vel futu
ri tps intelligitur verbi p'sentis tps. Idē est. n. dicere.
cesar fuit. r cesar est pteritū. r idē est dicere. antichristū erit
a antichristus est futurus. r iō ex noie a vbo pteriti vel fu
turi tps p'tituit oīō verū vel falsū significans rōne verbi re
cti. s. p'ntis tps subiecti. sed ex nōie obliquo a ex ver
bo recto nō constituitur oīō verū vel falsum significans. q
in noie obliquo nō intelligitur nōm rectū sicut in vbo ob
liquo intelligitur verbi rectū. istis exm'is a rōne verbi. s.
verbo infinito a verbo obliquo p3. q o3 addere diffini ver
bi superius posite istas particulas finita a recta. per quas a
rōne verbi excluduntur verbi obliqua a verbi infinitus.
Et bec est intentio hōe. dicitis b' q bec est diffō verbi. v
bum est vox significatiua ad placitū cū tpe. cuius nulla ps
significat extra separata finita a recta. 1

Cipsa qđ fm se dicta uerba noia sunt ⁊ signi-
ficant aliquid. Constituit enim intellectus qui di-
cit ⁊ qui audit quiescit. Sed si est uel non est nō-
dum significat.

Hec est secunda particula secunde partis principalis. i. q̄
oibz ponit quādam convenientiam que ē iter nomī. & ver

Liber.

bñ. pñio narrat qđ nomē ⁊ verbū hñt pñentētia adimōles
dīctas qđ ip̄sa. verba sñt sē dicat. sñt qđ accepta sñt sñt
noīb⁹. pñarrat hoc ponit dñas pñentētia inter nomē ⁊ v̄
bñam. pñarrat qđ sñt nomē pñ se sñptam significat
aliquid. ita verbum pñ se sñptam aliquid significat.
Sēcūda cōnēntētia ē quod sñt nomē pñ se sñptam
nec significat v̄z nec falsum. sic v̄bū pñ se sñptū nec si
gnificat v̄z nec falsum. Et itas cōnēntētia pbat. ⁊ pñio
pbat qđ v̄bū pñ se sñptū aliquid significat. ⁊ hēc ē pñ. 12
bñ. qđ pñat sic. Qñd qđ ē pñ se sñptū ⁊ consti
tuit intellectū p se significat aliquid. qđ pñ. qđ ē rōne vocis si
gnificatiue ē pñtēre intellectū. sed v̄bū p se sñptū con
stituit intellectū qđ pñ. qđ ille gaudet a pñ v̄bū pñ se sñptū p
ferri. aliquid intelligi. qđ intellect⁹ qñtē. hoc ē cōstituit. qđ
intelligēdū ēt qñtū ēt ad pñm operatiōē intellect⁹ qđ ēt
pceptio aliquid simplicis. Unde intellect⁹ qui audit v̄bū pñ
se pñtām constituit qñtū ad pñm operatiōē intellectu
ctas que ē simplicis appēhēnsio. nō autē qñtū ad tērtiā opā
tiōē intellectuē que ēt cōpōsiō ⁊ diuisio. igitur verbus p
se sñptam aliquid significat.

Theoz enim eē signum est reīvel non esse. nec
 bil est. ꝑsignificat aut quādā compositionē quas
 fine compositis non est intelligere.

Secunda quæstio nra p. 5. q. 3. sic notum est per se sumptum nec
 significat verum vel falsum. sicut et verbum. et hoc probat pbs. et est
 210. 13. b. ubi q. verbum per se sumptum nec significat verum
 nec falsum. pbat per locum a maiori sic. Si aliquid verum foret ve-
 rum se sumptum significat verum vel falsum hoc maxime foret ve-
 rum de hoc verbo est qd est substativum inclusum in omni ver-
 bo adiectivo. sed hoc verbum est. per se sumptum nec signifi-
 cat verum nec falsum. Nam dicit pbs hoc verbum est pu-
 ratur dicitur nec verum nec falsum est. hoc est si hoc verbum est p-
 ratum sine verbo adiectivo et per se nec significat verum nec falsu-
 m. vel dicit pbs hoc verbum est significat compositionem quoad
 qd sine extremis non est intelligere tunc aliquid significat verum
 vel falsum. Unde hoc verbum est cum sit verbum aliquid significat
 sine extremis nec significat verum vel falsum. Hoc dicit b. q.
 pbs dicit qd hoc verbum est significat qd a compositione et qd:
 hoc verbum est: non significat naturam aliam rei sed solam signifi-
 cationem extremorum et c. Et nota sunt hic tria. primo
 qd si aliqd verbum significat verum vel falsum hoc maxime fo-
 ret verum de hoc verbo est. qd circa compositionem vel diuisio-
 nem consistit veritas vel falsitas. sed hoc verbum est vel aliqd ei
 obliquum in oi propositione et proprio vel copula extremorum
 adinacit. et id dicit pbs oem propositionem coartare ex note
 et hoc vbo est. vel aliquo ei obliquo. cum in oi ppone de pnti
 hoc verbum est: in tertia psona vel in prima vel in secunda et
 copula et in oi ppone de preterito hoc verbum fuit et copula
 et in oi ppofitione de futuro hoc verbum erit est copula vel co-
 po. et id pbs pbat qd nomen et verbum per se sumptum si signi-
 ficant verum vel falsum. per hoc qd hoc verbum est cum in oi
 propositione sit copositio nec significat verum nec falsum.
 quod m inter oia verba videtur significare per se maxime
 verum nec falsum. qd nullum aliud verbum est. apud sen co-
 pula nisi virtute huius verbi est in eo inclusum. et hoc ver-
 bum est intelligi indifferenter verbum prime secunde et ter-
 tie persone huius verbi sum est et c. etiam fuit et verba obli-
 qua descendencia a verbo est et verba preteriti vel futuri
 tps. Et secundo notandum qd hoc verbum est quandoqz
 secundum adiacens in ppone. et qd tunc tertium adiacens. qd
 est scdm adiacens tunc est catb. et tunc per se significat aliquid
 naturam. s. esse existere. et quando est tertium adiacens. tunc e-
 st fraca nullam naturam per se significans determinate. et hoc e-
 solet dici qd hoc verbum est predicat secundum adiacens.
 tunc qd in se est. s. qd pddcat tertium adiacens. tunc predicat
 dicant quod in alio est. quando hoc verbum est ponit secundum
 ad adiacens in ppone. tunc pddcat id quod significat per hoc
 verbum est. s. existere vel ens est. sed qd hoc verbum est ponit
 tertium adiacens in ppone. ita qd aliqd qd sequitur hoc ver-
 bum est in ppone significat aliquam determinatam nam. tunc p-

dicatur illud qđ in alio est. hoc est tñc pđicat illud qđ deter
minat est quod nō includit in hoc uerbo est. ut cū dicatur
homo est animal. nō. n. s. b. predicatur est existere. fed aial p
dicatur. ¶ Etia āi distinctio de hoc uerbo est. pnt accipiatur
s. a. hoc. potest probari per rōnē. s. q. quando predicatur
tertiu adiacens i ppositiōne. tñc est syncategoreuma.
q. qñi pđicat fñ adiacens tñc. est categoreuma. q. qñ
hoc uerbum est pđicatur fñ adiacenstunc per pñōi i q
ponitur hoc uerbum est pñitit intellect. ¶ p. pñola tali p
positiōne intellectu audiētiis quiescit. fed qñādo hoc uer
bum est pđicatur tertiu adiacens. tñc pñolō subiecto
cum hoc uerbum est pñeif nō constituit intellect. ¶ audiē
tis nec quiescit. fed expectat aliud. ut per qñōs patet qu
renues de subiecto est secundū adiacēs. qđ. n. si est que
rit de subiecto est secundū adiacēs. ¶ tñc pñolō subiecto
autz cesar ē. ut nō ē. ¶ respondetur cesar est. qđ soluit
tñc intellectus audiētiis constituitur nū qñcit. Et si querat
de cesar q. est. ut si queratur qualis est cesar. ¶ respondet
q. cesar est fñ adiacēs. qđ nō soluitur nec intellectu ge
scit. fed expectat tertiu adiacens. f. album uel nigrum bo
num uel malum. ens uel nō ens quō quiescit intellect. ¶ au
diētiis. Et si potest apparere q. hoc uerbum est quando
q. pđicat categoreuma. q. per le fine tertio adiacēte cō
stituitur intellect. nō cōstituit intellectus. fed qñādo pñdi
catur tertiu adiacens nō cōstituit intellectum fine tertio
adiacēte. ita tñ regula fortassis patitur calumnias. q. p. eā
dē rōnē aial ē syncategoreuma. Tñ si queratur quale aial
est. for. ¶ si respondet aial fine alio determinante intellectu
nō quiescit. fed expectat aliud dēterminans. f. rōnale nē al
bum uel nigrum. nē aliud huiusmodi. Dīcēdm est q. nō
est simile. q. si respondendo. for. ē. animal. quōis expectat
aliud dēterminans ly aial. tam en constituitur oīs expectat
nerum nē falsum. fed qñi respondet ad qñem qualis est
for. dicendo q. for. est nō constituit intellectum alicuius p
positiōis. Non enim si respondens constituit intellectum
istius ppositiōis. for. existit. quia potest tale ēē pđicatu
m dādo rēpōsiōne ad hanc q. poneret for. existere. ut si
respondetur q. for. ē. operat. nē aliquid tale. Cūde si qñ
tor si for. sit ens uel nō ens respondens q. for. est fine pō
nō cōstituit intellectum audiētiis in aliqua ppositiōne. q.
talis posset esse rēpōsiō q. ipsa nō poneret for. ēē. si re
spondetur q. for. est. nō ens ēē hoc nō sequitur q. for. ē
ens. unde hoc uerbo ē. nō ē tertiu adiacēs. q. nō expō
siō pđicatio nūbi significat. q. nec ēē existētie nec ēē specia
fici. ¶ Tñ nō notandū q. sicut hoc uerbum ē. pōt ēē cathe
goreuma nē syncategoreuma. ita hoc participiūz ens pñ
ē categoreuma nē syncategoreuma. hoc ē illud partici
piūz ens descendēs ab hoc uerbo ē. ut ē fñ adiacēs ē cathe
goreuma. ¶ ē pđicatu i ppositiōne in qua hoc uerbum ē
pđicat fñ adiacēs. ¶ hoc participiūz ens pñ deficit ab hoc
uerbo ē pñ ē tertiu adiacēs ē syncategoreuma nec ē pđicatu
tunc nec pñ pđicatur per hoc p. q. bec pñpositio. aial ē oīs hoc
pōt cōuerti i istam. ens oīs homo ē aial. f. q. ly ens ē fñ
categoreuma. q. illud idē ē. q. ē pđicatu i pñtē ē fñ
i secundā. q. ens descendēs ab hoc uerbo ē. ut ē tertiu ad
iacēs ē syncategoreuma. ¶ neq. ē extremum nec pars ex
tremi. ¶ Circa pñmum notabile dubitatur. quia nō uidet
q. hoc uerbum ē. sit copula in omni ppositiōne. q. bec ēē
ra pñpositiō. for. sit albus. q. in hac pñpositiōne hoc uer
bum ē nō ē copula. Dīcēdm q. hoc uerbum ē. ē copla i
hac pñpositiōne. for. sit albus. q. hoc uerbum sit. rēsoluitur
iñ hoc uerbum ē. ē participiūz eiusdem temporis. q. eiusd
ē dignificatiōis. nñ idē ē dicere. for. sit albus. ¶ for. facē ē
b. f. q. hoc participiūz factus sit pñsēntis temporis. ¶ In
hoc sensu idē ē factum ēē ē ēē iñ fieri. Cūde uerbus pñ
ficiū. licet nō habeat participiūz pñsēntis temporis. f. uo
ce distincta a uoce pñteritiūz. habet tñ participiūz
pñsēntis in eādē uoce cū pñcipio pñteritiūz tñ. Cūde amat
ēē. q. b. ¶ sunt qñ uoce pñcipia pñteritiūz q. pñsēntis. q. ex ista
pñpōne pñ qñ aial. pñpō. nūll. facerdos nē diacon. ¶ q. b. i. de
hinc uenit q. ē. Et bec de hoc uerbo sufficiat.

Perihermenias

O Ratio at ē vox significativa: cui⁹ prius
aliquid significatiuū est separatim. vt di
ctio non ut affirmatio.

Consequenter tunc capitulum primum tractat in quo determinat de
 ordo q est gen primum enunciativus. r continet tres particulas.
 In prima ponit diffinitione ordis. In scda ibi. Dico aut vt bō.
 expōit diffinitione ordis. In tertia ibi. Et si ordo. rōnet qdā
 dubiū. In p̄ia igitur pte ponit diffinitione ordis dicēs q ordo ē
 vox significatiua cui ps p̄ est aliqd significatū separati vt dicto
 nō vt affirmatio. Intelligēda sunt b̄ tria. P̄mo q quis illa
 particula vox significatiua p̄ fuerit posita in diminutione no
 minis r verbi. t adnāc ponit in diffinitione ordis. r cā b̄ ē
 q significatio ordis d̄t a significatione nois r vbi. q nomē
 r vbi significat simplice cōceptū intellectus. r ordo significat
 intellectū cōpositū. Secūdo est intelligēdū q istā particula ad
 placitū nō ponit pbs in diffōe ordis. q ista particula satis
 potest b̄i ex hoc. q nomē r verbum q sūt partes eius si
 significant ad placitū. Tertio ē intelligēdū q vbs v hoc q dic
 q aliquid p̄sū sē p̄ ordis significat separati vt dictio nō
 vt affirmatio. nō d̄z intelligi p̄ hoc q sit de rōne ordis q
 nulla pars ei significat vt affirmatio. q aliq ps ordis signifi
 cat vt affirmatio vt p̄z de ista orde. si bō currit bō mouet.
 s̄z intelligit q l̄z ordo h̄at aliā p̄tē q significat vt dictio si vt af
 firmatio. q hoc ē cū illū p̄tē t cathē. q̄ hypoteticē q
 aliq ps ei significat vt dictio nō vt affirmatio. iō hec diffō
 p̄p̄tē cuius ordi t cathēgonicē q̄ hypoteticē t simplici
 q̄ p̄positē r non contentis sōl ordis simplici vt aliqui. dixerūt

CDico at ut bō significat aliqd. s3 nō qm̄ ē aut
nō ē. sed erit affirmatio uel negatio si qd addaf.

Codex est secunda pars bⁱ capituli in q^{uo} exponitur diffinitio orōnis solum replicat vna pteculā. sicut n^o p^{er} abgd significat se parati. Et circa hoc vno facit explanari p^{ri}o q^{uod}ter pars orōnis significat sepatim. Secundo q^{uod} pars orōnis significat sepatim. Et q^{uod} nō sepatim. Dico p^{ri}mo q^{uod} enūlis orōnis aliq^{uod} p^{er} significat sepatim vt dictio. vt iste termin^{us} bⁱ significat vt dictio sed nec significat verū vel falsū. Ideo nō significat vt affirmatio nec vt negatio sepatim. Sicut vt verbus additur erit orō signifi-
cans verū vel falsū. Et sic p^{er} qualiter pars orōnis significat sepatim vt dictio. nō vt affirmatio vel negatio. hoc. n. cōe-
st enūlis orōnis vt exposuimus est supra.

Ced nō una nois syllaba. Nec in hoc quidē
q̄ est forex rex significat aliquid : sed uox est nūc
sola. In duplicibus uero significat quidem . s; .
nō scđū sē . sed quemadmodū dcm̄ est.

[illegible]

Est autem oratio quod omni significatiua non sic instrumentum
sed quodammodo deum est secundum placitum.

Est et tertia pars butis capituli in qua philoſophus
remonet vniuū dubium tale. quia enim in definitione no
minis ponitur hec particula vt ſignificatiua ⁊ nō ponit
pſentia ad placitū. poſſet tamen alicui videri qd oſo ſignifi
cāliſ. ū oſa aliud vniuū remouet dicēs qd ois oſo ſignifi
cat nō ſicut inſtrūmētū nāt qd naturaliter ſignificat id cui eſt
inſtrū vel ſignū. ſed quādmōdū dictum eſt de noīe ⁊ v
bō prius qd ipſa ſignificant ad placitū. ⁊ oſo eſt vt ſignifi
cat ad placitū ⁊ nō ſignificat naturaliter. **S**ciendū
ē qd inſtrūmētū naturale naturaliter reſignificat cuius eſt
inſtrū vel ſignū. vt color in ſimo qui eſt inſtrū ignis natura
lit ſignificat ignē. ⁊ latrā cantis nāt ſignificat trā cāl. ⁊ ſic
nō ſignificat oſo. ſic ſignificat ad placitū. **C**irca ſignificatiō
nē oſo notāda ſunt quatuor. **P**riō qd platonici diſperunt

qd oio significat nallf. quod pbat tall rōe. ois vntus nalls hys
 ltrā nalla gbus opnatur. qd natura nō deficit in necēssē sed v
 ntus interpretatua est vntus nalls boi. ergo iſtrā ē? ſunt nā
 lla. ſed oio eſt inſiſt vntus interpretatue. qd hō per oio
 nē interpretatū ēp mētū acceptū ſue mētū. ⁊ aliud ē inſiſt
 quo agēs agē. ergo oio ē aliqd naturale naturalū ſignificās
 ⁊ nō ēr inſiſtūōe humana. ſed hō ſoluē per hoc qd i pſi
 b⁹ ars inſiſtat naturā ⁊ etiā natura artē. qd p3. nā v⁹ dōu
 ficatua ad faciendū res artificiales vti inſiſt naturalib⁹
 vt brachij. ⁊ ſic v⁹ interpretatua ad interpretādū pceptū
 vltur inſiſt artificialib⁹. cuiſmōdi ſunt noia ⁊ vba. ⁊ c. ⁊ c
 oio ſim eſt i prolatoe. Unde qñs vntus naturalis ſint inſi
 ta inſiſta naturalia. nō tū ois qd cuiuſcūqz virtutis natural ſit
 oia inſiſtētia nalla ſicut artis in agēdo nō ſp ſunt oia iſta
 artificialia. vt ars domificatua nō ſolū vti inſiſt artificiali
 bus cuiſmōdi ſunt ſecurus dolab⁹ ⁊ b⁹ l. ſed cū vti inſiſt
 naturalib⁹ vt brachij ⁊ manib⁹ qd ſit inſiſta nalla. ¶ Se
 cūdo notādū qd verba noia ⁊ oīōnes ſunt res artificiales.
 iō includūt aliqz formas artificiales ſupaditas formis nā
 lib⁹ cuiſmōdi ſunt ſignificatiōes ſen reſpēc ad dēriata ſi
 gnificata. ⁊ ſicut ēr variatōe formaz artificialū circa eadē
 mām reſultat alia ⁊ alia res artificiales. nā in eadē mā pōt
 induci forma ſcutellē. ⁊ forma olle. ⁊ alia forma inducta ē
 alia ⁊ alia res artificiales. ita variata ſignificatiōe circa idē
 mām noia ⁊ verbū ⁊ oīōis variatur nomē vbi vlt oio. Et
 quo p3 qd ſi h vor hō imponit ad ſignificādū idē qd h vor
 aſignificatur erit aliud nomē ſignificās aſinū ⁊ aliud ſignū
 cās boiem. ⁊ ſi h vor hō eſt aſin⁹ ſignificat idē qd bec vor.
 hō ē aīal in modo ſignificat: erit alia oīō. tunc in iſtis materialib⁹
 h⁹ b⁹ eſt aſin⁹. ⁊ aſin⁹ ſignificabit idē pſe ift hoc nomē
 aīal nō ſignificat ⁊ erit aliud nomē qd pī? qñ hoc nomē aſi
 n⁹ ſignificabat aīal rudibile. Et iſtis p3 qd illa oīō hō ē aſin⁹
 ſignificat idē qd bec oīō hō ē aīal rudibile. ⁊ nūqz poſſet
 eſſe vera qñs ex eiſdē materialib⁹ poſſet fieri oīō vā teria
 aliter ſignificatib⁹ qd nō ſignificat. ſed tūc erit alia ppō. vñ
 vna talis ppō hō ē aſin⁹. in cōſiſt⁹ materialibus pōt ēvā.
 ſed illa hō ē aſin⁹ teris ſic ſignificatib⁹ ſicut in modo ſignificat
 nūqz pōt eſſe vā. ¶ Iſtud pōt poni qd ſi bec vor aſinus ſignifi
 cat⁹ equoce ſicut eſt poſe vno ſenſu idē qd aīal rudibile. ⁊
 alio ſenſu idē qd aīal rōnale. nō eſt dubiū qñ alia oīō hō ē
 aſinus eēt multiplex. ⁊ vñ ſenſus eſt ver⁹ ⁊ alia ē falſus ⁊ ſi
 alio ſenſu ſorēt alia ppō. ¶ Tercio notādū eſt qd qñs oīō
 ſignificat ad placitū nō tū primo. qd nō ſignificat ad placitū.
 niſi qd er⁹ ptes ſignificant ad placitū. Et iſto p3 qd ſi aliqz oīō
 primo imponatur ad ſignificandū. ita qd ipō fiat ei primo iā
 nō erit oīō. ſed vna dictio. vnde ſi bec vor hō eſt aīal iponi
 tur ad ſignificandū boiem eſt aſin⁹. h vor que ſic iponiſt
 vna dictio. ⁊ tūc bec vor hō ē aīal erit multiplex ſim accen
 tū. qd in vno ſenſu eſt vna dictio. ſ. vt imponit primo. ⁊ p
 ſe ad ſignificadū. ⁊ alio ſenſu eſt oīō. ſ. ſim qd ſignificat er
 pōne pūā. ⁊ er hoc qd partes ſignificat. ¶ Quarto eſt no
 iādū qd oīō accipit duplī. ſ. cōter ⁊ ſtrictē. Oīō cōter ac
 cepta ē idē qd cōgertes. ſ. cōpō dictionū. ⁊ ſic oīō eſt cōis
 ad oīōnē perfectam ⁊ imperfectam. Oīō. n. imperfecta ē
 cōgertes pluriū dictionū ⁊ noīam ſine verbo vlt pluriū
 verborū ſinemōie. ⁊ ſic hō alib⁹ mūſic⁹ eſt vna oīō. oīō ſtrī
 ctē accepta eſt idē quod cōgrua dictionū ordinatio. ſ. con
 grua ordinatio noīum ⁊ verbi vlt alicuius accepti loco no
 minis ⁊ verbi. ⁊ ſic oīō diſtinguitur in ordinem idicacū ipa
 tiā optatū ⁊ ſubſtāciā. ⁊ oīō ſic accepta eſt idē qd oīō
 perfecta ⁊ c. ⁊ bec de oīōe dicta ſufficiunt.

Liber I

ibi. Et āt oīs enūciatīa vna. deteriat in spālū de mēbris
illaz diuisiō nū. qđia ps pmet tres ptes. In p̄tia fil immū
dīsiōē oīs. et pōt dīsiōē enūciatōis. In scda ibi. nō aut
in oibz. distinguit oīs enūciatīa ab alijs spēs enūciatō/
nis. et illas excludit a sua cōsideratione. In t̄tia ibi. Enūciatīa
vna vō. narrat qđ spēs p̄tinet ad cōsideratiōē suā. in p̄tia par
ticia narrādo dicit. qđ nō oīs oīs est enūciatīa. sed solū il
la in qua est v̄z. et fallūm. et in hoc dicto mirābilē breuitate
v̄z fil innit dīsiōē oīs et dīsiōē oīs. in hoc. n. qđ dī
cit enūciatīa nō oīs. innuit dīsiōē oīs que ē ista. Oīs nū
qđā est enūciatīa. qđā nō est enūciatīa. sed p̄ hoc qđ f
i qđ v̄z vel filū ē. innit pbs dīsiōē enūciatōis. Enūciatōis
dīsiōis qđ est illa in qua verūm vel fallūm est.

Nō ā ī oīb⁹ vt dīcatio qđ orō ē: s; n; vā n; falsa ē: 7 cetere quidē relinquātur. Rbetorice. n. vel poēice cōuenientior p̄sideratio est

Certe secūda p̄tula in q̄ diffīgunt orōnē enūctatīā ab alijs sp̄b̄ iſcēdēs p̄r iſā p̄tūlā in q̄ ē v̄x vel falsū diffīguere enūctatīōnē ab orōnē nō enūctatīa. nō. n. in oib̄ b̄ orō nūb̄ ē v̄x vel falsū. nā orō de p̄catīs ē i p̄eritatīs ē optatīs ē b̄ i sunt orōnes. sed nulla illāz est vera vel falsā. nō b̄ i orō nes sunt relinquēde a p̄sideratōe b̄ scē. p̄tīnēt. n. magis b̄ i orōnes ad cōsideratōnē r̄toricē vel p̄ocēte.

Enunciatio uero presentis est speculationis.

Certe est tertia p[ro]p[ri]a in q[ua] narra[tur] q[uo]d sp[eci]es enu[n]ciatio[n]is p[ri]m[us] n[on] ad p[ro]p[ri]at[i]o[n]e[m] h[ab]et[i]c[e] d[ic]it[ur]. Enu[n]ciatio[n]a hoc est sola o[mn]i[n]o enu[n]ciatio[n]a est p[ri]m[us] sp[eci]at[i]o[n]is. ¶ Et a b assignat. ¶ Et h[ec]. q[uia] hoc f[i]c[i]t ordinat[i]o ad sciam de enu[n]ciatio[n]e. n[on] p[ro]p[ri]at[i]o[n]e aliis ordinis nisi illis q[ui] significat v[er]u[m] vel falsu[m] n[on] p[ro]p[ri]at[i]o[n]e nisi o[mn]i[n]o nes et q[uo]d n[on] f[i]c[i]t s[ed] eaz[us] opposita. i[n] sola o[mn]i[n]o in est v[er]u[m] vel falsu[m] enu[n]ciatio[n]is est o[mn]i[n]o enu[n]ciatio[n]a est de p[ro]p[ri]at[i]o[n]e h[ab]et[i]c[e]. ¶ Intelligend[um] est q[uo]d m[ul]t[e] sunt sp[eci]es ordinis. q[ui]b[us] p[er] intellectu[m] n[on] solu[m] percipit v[er]itat[em] rei de[m]o[n]strabilis v[er]o p[er] intellect[us] c[on]siderat[i]o[n]e q[uo]d h[ab]et signat p[er] ordin[em] enu[n]ciatio[n]is. sed etiam b[on]o p[er] intellectu[m] b[on]o aliis ordinare ¶ dirigere igno[r]ans. n[on] a sapiente b[on]o ordinari ¶ dirig[i]. dirig[i] aut[em] v[er]u[m] et intellectu[m] alteri b[on]o ad t[ri]a. p[ri]mo ad attendend[um] m[en]te. ¶ Et ad hoc deservit o[mn]i[n]o vocat[i]o[n]e. Secundo ad resp[on]dend[um] voce ¶ Et ad hoc deservit o[mn]i[n]o indicatio[n]e. Tercio ad erequend[um] o[mn]i[n]o ¶ Et ad hoc deservit quatuor ad inferior[es] o[mn]i[n]o i[m]perat[i]o[n]e ¶ v[er]u[m] superior[is] ad inferior[em]. ¶ Et q[ui] ad superior[es] o[mn]i[n]o deprecatio[n]e. inferior[is]. n[on] eccitatur superior[is] p[er] ordin[em] deprecatio[n]is ad erequend[um] o[mn]i[n]o. sic ergo sunt quatuor sp[eci]es p[ri]ncipales ordinis. s. enu[n]ciatio[n]a qua exp[ri]mitur v[er]u[m] vel falsu[m] seu i[n]t[er]itas vel i[n]t[er]itas r[ati]o[n]is. Et vocatio[n]a qua dirig[i]t v[er]u[m] b[on]o ad alio ad attendend[um] m[en]te. Et interrogatio[n]a qua v[er]u[m] b[on]o dirig[i]t ad alio ad t[ri]a ded[uc]it voce. Et o[mn]i[n]o i[m]perat[i]o[n]a qua s. inferior[is] dirig[i]t a sup[er]ior[is] ad erequend[um] o[mn]i[n]o. ¶ deprecatio[n]a qua superior[is] eccitatur ab inferior[is] ad erequend[um] o[mn]i[n]o. Si aut[em] aliq[ui]s modi ordinis i[n]e n[on] red[uc]itur nisi ad aliq[ui]s illar[um] sp[eci]es. Si in aliq[ui]s ordin[em] i[n]e[n]iatur v[er]u[m] vel falsu[m] p[ro]t[er] sub enu[n]ciatio[n]e vel ad ea red[uc]it t[er]culisim[us] d[ic]it o[mn]i[n]o i[n]t[er]at[i]o[n]e vel q[uo]d d[ic]it. o[mn]i[n]o aut[em] dubitatio[n]a re ducit ad ordin[em] indicatio[n]is. ¶ optat[i]o[n]a re ducit ad p[ro]p[ri]at[i]o[n]e.

Est aut una pria orō enunciatiua affirmatio. & inde negatio: alie uero coniunctione une.

Cum sit secunda pars principalis b'ca. in q' pōt duas dīfō
nes enūciatīōis. f. dīfōne enūciatīōis in cōi. et vna subdi
fōne spēi enūciatīōis. et p'met tres p'tulas. in p'ia pōnit
due dīfōes. f. secūda ibi. *hīc ē ēst. pōnit vna dīfōne. et po
nit vnu dubiū et remouet falsā r'fōne. p'ia vna q' ēst enū
ciatīōis in cōi ēst f'ia. Enūciatīōnē q'da ēst vna f. enūciatīō
simp'ler cōi'f'm dōi ēst enūciatīō categorica. q'da ēst cōi'f'm
cōi'f'e vna. et enūciatīō hypōthetica. Cū b' dīfōne ēst eadē
cū dīfōne enūciatīōis in enūciatīōē categorica et hypōthe
tica. Alia ēst dīfō q' ē subdīfō v' m' mōb' p'ime dīfōis. q'
enūciatīō vna simp'ler q'da ēst affirmatīua et q'da negatīua.
et pōnit addūc' itē illa mōb'a dīcēs. q' affirmatīua p'ior ēst
negatīua. q' v'itū ēst cōparando affirmatīua et negatīua in
l'p' f' r' p'arado t' cas ad enūciatīōnē in cōi f'it cōd' cōi. enū*

dicitur. n. dicuntur qualiter de enūciatiua affirmatiua & negati-
 uia. n. non per pna de vna q̄ de alla. pōt tñ vnam eē p̄
 alia in natura propria & eē cōmū in natura cōi. Quod autē
 affirmatio sit p̄ior negatione cōparando eas adinūce patet
 ex parte vocis & ex parte intellectus & ex parte rei. Ex par-
 te vocis. q̄ affirmatio est simplicior negatione quoniam ne-
 gatio super affirmationē addit negatiuam particulam. Ex
 parte intellectus patet q̄ affirmatio significat compositionē itel-
 lectus. & negatio significat diuisionē intellectus. nūc autē dī
 q̄ posterior: est positio. q̄ nō est diuisio nisi pna ppo-
 sitio. Ex parte rei sic. q̄ affirmatio significat eē. & negatio
 significat non eē. & esse p̄ius est non esse: & habitus p̄ior ē
 q̄ p̄iatus vel q̄ negatio. Un p̄ba multum bene loquens
 simul ponit p̄iū membrum diuisionis principalis & s̄
 diuisionis illius mēbrī. & ordinē inter mēbra illius diuisionis
 .q. d. est quedam enūciatio vna simplr. & illa diuidit in ne-
 gationē. & affirmationē & h̄c. s. affirmatiōis & negati-
 ōis affirmatio prima est. hoc est affirmatio p̄ior est negati-
 ō in modo quo dicitur est. ¶ Et inde ponit aliud membrū
 diuisionis dicens q̄ alie sūt enūciationes vne coniunctio-
 ne cuiusmodi sunt enūciationes hypotheticæ. sic ergo inte-
 dit tales duas diuisiones enūciationis. prima talis est. enū-
 ciationū quedam est vna simpliciter vt enūciatio cathæ. que
 dāz est vna coniunctio. vt enūciatio hypothetica. secun-
 da diuisio. Enūciatio vna simpliciter diuiditur in enūciatiōē
 affirmatiuā & negatiuā. ¶ Hic tria intelligenda sunt.
 ¶ Prima q̄ p̄ba s̄ coniunctio nō intelligit solū illā p̄m
 cōmū que dicitur & punctio. sed intelligit indefinitē quāq̄ p̄
 s̄ cōiunctiois cōsistentē duas partes. s. categoricas adinū-
 eē & facientē et eis vnam p̄positionē hypotheticā cuiusmo-
 di sunt aduerbia tpis que faciūt. p̄pōnē hypotheticā tpalē
 vt quando. nū. & alia h̄i vt aduerbiū loci. & est hoc segunt
 q̄ tpalis: cūlis: & localis sunt hypotheticæ & categoricæ.
 ¶ Secundū est notādū q̄ affirmatio & negatio aliquā fāmū
 ter complectē aliquādo incōp̄lere. affirmatio & negatio cō-
 p̄lata non sunt abō q̄ enūciatio affirmatiua vel negatiua.
 & est accipiantur in p̄posito. ¶ Sciendū est tertio q̄ enū-
 ciationes affirmatiue habent robur & dignitatē affirmatiua
 negatiue & dignitate negatiua. & q̄ affirmatiua dignitas est
 p̄ior negatiua sic affirmatio vinceret aliter est prior negatio
 ne q̄ in nō faceret intelligit facere. primo electōrū.

Piece at e oez orone enuciatiua ex vbo ee nel casu uerbi. Exeni bois roi. Si no at est. aut fuit aut erit aliquid bui addatur nodu est oro enun ciatiua. qz significat unum ee uni rei.

E hoc est secundum puncta huius in qua preteritum coniungitur
 actione et hoc est enunciatum est et verbo vel est causa verbi. et hoc
 confidit. i. h. verbi. que preteritum loci a maiori fine magis
 videtur quod est diffinitiva sine verbo et sine casu verbi fit enunciatum
 sed aliqua alia oratio. sed oratio diffinitiva sine verbo et sine ca
 su verbi non est enunciatum. hoc enim oratio diffinitiva. animal
 gressibile bipes. si non addatur hoc verbum est. vel aliquis cas
 sus et erit vel finis. non est oratio enunciativa. quod oratio ergo enu
 ciativa sine oratione est et verbo vel est causa verbi.

¶ Quare aut unū quiddā est ⁊ non multa aīal
grefibile bipes.

Pone vnu dubiu ⁊ remouet ſiaꝝ rñſione ad illũ dubi
um. den. eſt. n. in oĩo diffinitia nō ē vbi aliqđ. ideo n̄ ē
enunciatio. et hoc eſt dubiu qñ oĩo diffinitia ē vna. cñ. n.
qđ enunciatio categorica n̄ hēat vnitatē niſi a verbo vni⁹
re p̄dicatur cū ſubto. ⁊ i oĩo diffinitia non ē vbi aliquod s
quo poſſit hēre vnitatē. vñ eē dubiu qñ oĩo diffinitia ſit vna

CAcq3.n.co q pres. ppique dñr unū erit. est
aut alicuius boc tractare negocii.

Remouet fallam responſionem qua quidaꝝ rident ad
modu dubiū. ꝛ hoc ꝛ responſio ꝓ diffinitio eſt vna et quo
partes eius propinque iacent ꝛ proferantur ſine interpolla
tione. Iſtam reſponſionem remouet ꝓba ꝛ dicit ꝓ affirmati
o non eſt vna per hoc quod eius partes propinꝓ iacent.

Perihermenias

¶ Itud. n. f. pinguiculus pili sine interpolatioe nō sufficit ad
vnuatē diffōis. qz in ente; p accis: cū pres nō faciū p se
vnu: inuenit b^o pinguas pinguas. f. piao pili sine iter
polatioe pōtina. sed illud tractat. f. qz est cū vnuatū diffōis
est alterius negocii. qz ad metap. permet. li. 7. 4. 8. me.
assignatur causa vnuatū diffōis et est. qz genus est per se
in portū ad differentiā. et vbia est per se ad genus respectu ge
neris. et ideo et genere et vbia sit per se vnam.

Est at una orō enūciatiua que unum de uno
significat uel coniunctione una. Plures autem
que plura ⁊ non unum uel inconiuncte.

Hec est tertia pars principalis bⁱ cap. in qua pbs deter-
minat in spali predictas diuisiones. f. q^d enūciatio est vna sim-
plici. ⁊ que est vna cōiunctio. ⁊ q^d est enūciatio ples simplici
⁊ vno vna ⁊ q^d est enūciatio vna affirmatiua ⁊ q^d negatiua.
Distingit igitur ista pars quatuor plicales. In prima refutit
ēssentia orōnis enūciatiue addens que enūciatio sit ples orō-
nes ⁊ non vna. In secunda ibi. H^{ic}uram autē est. ponit aliam
diuisionem enūciationis que ē vna. que diuisio realiter f3
aliquos est eadem cum diuisione prima. In tertia diuisione
ibi. Est autē enūciatio simplex. subdit vni membris diuisio-
bis postē. f. enūciatio ē simplici. ⁊ membris v^o diuisiois dīci
bit. dicit igit q^d nūciatio orō vna qdā est que significat vnu
de vno. v. enūciatio cathegorica. ⁊ qdam enūciatio vna est
vna cōiunctio v^o orō hypothesis ⁊ orō que est ples enun-
ciationis ⁊ est que significat v^o orō multiplex vel incommu-
cte. hoc est plures enūciationes sine cōiunctione acceptē.
Intelligendo per cōiunctionem dictionē facientē ppōnes
hypothesicam cuiusmodi sunt quedā cōiunctioes v^o cōdi-
tionalis cālis ⁊ quedam aduerbia v^o aduerbia tpiā. cuius-
modi sunt ista a duerbia. dū. qñ ⁊ similia. **H**ic sunt qtu-
or notanda. p^oio secundū aliquos q^d pbs bⁱ diuidit enūciator-
nē in enūciationē vnā ⁊ enūciationē plures. ⁊ vtrūq^m mem-
bram diuiditur dupliciter. nam enūciatio vna diuidit^r i enū-
ciationē vnā simplici. ⁊ est ista que significat vnu de vno. i
enūciationem vnā cōiunctionē. ⁊ enūciatio plures diuidit^r.
q^d quedā est plures fm significationē ⁊ vna f3 vocē vt orō
multiplex ⁊ qdā est ples fm vocē ⁊ fm significationē. f.
illa in qua accipitur plures enūciationes incommute. vt b.

bō currit, asin⁹ currit. Si ēt sint pl'es enūciationes fm vocē
accepte incoñiūte q̄nīs significant idē. in. nō ē enūciatio plu
res et bō currit, aīal rōnate currit. ¶ Secūdo sciendū ēt

res vt hō currūt. alia rōnale currūt. ¶ Secūdo sciēdū ē
q pprie loquēdo enūciatō nō dicitur in enūciatōne
plures. qz enūciatō ⁊ vna enūciatō cōuertuntur sicut hō ⁊
vñ hō cōuertuntur. ⁊ si hō ponat dialōis enūciatōis in enū
ciatōne vñ ⁊ enūciatōne plēs. nō est dialōis pprie dicta.
sed ipropia. sicut dialōis in boiem vñiū: ⁊ boiem monūi.
est ipropia. ¶ Tercio est sciēdū qz vñtan opponit plū
tas ⁊ quot modis dī vñū oppōit: tot modis dī ⁊ reliquū
⁊ iō sicut sūt duo modivñtan enūciatōis ita sūt duo mo
di pluralitatis enūciatōis. Enūciatō. n. vno mō dī: qz signi
ficat vñū de vno. ⁊ iō mōdo vñtas enūciatōis opponit
pluralitati enūciatōis in qmō enūciat vñū de vno sed vñū
de pluribz. et omnia de pluribz vt nō in opōitibz mōlūmū

b². In ista. n. canis currit. enūciat vñu de plurib². & in illa. latrabile animal est canis. enūciantur plura de vno. & in illa.

canis est canis enūciatur de plurib'. Aliomē dicitur vna cō
fūctiōe vñ enūciatur bypothetica. q̄ isto mō vnitatis oppo
nī fecūdas mod' pluralitatis enūciōtis que est in q̄ expi
mūtur plures ordēs cōiūctiōe. s̄. sine dīcōne faciente pō
positiōē bypothetica. **Q**uarto est itelligēdū q̄ enūcia
tio dicitur tunc plures pīmo modo pluralitatis que signifi
cat plura p̄posita de vno vel vno de pluribus. vel plura
de pluribus ex quib'. s̄. plarib' nō sūt vñū extremū p̄pōs.
Si vero plā enūciat de vno ex qb' plib' sūt vñū extremū
p̄pōs. q̄ vñū de plib' ac. nō ppter hoc est enūciatio plu
res. Ita. n. enūciatio est vna categorica. [or. est] hō albus
de. mīes. q̄ ex plib' q̄ hic ponūtur ex pte p̄dicatī sūt vñū ex
tremū p̄pōs. Sī illa est vna categorica hō albus de. omīes
ēb' hī. q̄ ex plarib' p̄positis hic ex pte subī sūt vñū extremū
p̄pōs. sic ligē p̄ q̄ orō dicitur plēs pīmo mō pluralitatis

tis. qz sub unitate vocis enūcationis. f. sub tantavnitare vo
cis q̄ta est vnitās vniūs significat plura. hoc est enūcantur
plura ex quibus non fit vñū extremū ppositiōnis de uno vl'
vñū de plurib⁹ talib⁹ vel huiusmodi plura de plib⁹.

Nomē ergo et vñ dictio fit sola: qm̄ n̄ ē dice
re sic aliquid significant ē voce enūciare uel ali-
quo interrogāte uel non sed ipso pferente.

Edec est tertia p̄tula in q̄ p̄s cōcludit vna p̄clusionē: q̄. n. dcm̄ est q̄ enūciatio est q̄ vnu significat. posset aliquis credere q̄ enūciatio vna significet vnu sicut vna dictio. ideo p̄s hoc excludēs dicit. Monē ergo 7 vbn̄ dictio sit sola.

hoc est ita fit dictio qd non fit enūciatio. qd āt nec nomen nec
verbum fit enūciatio probat pbs. 2. h. est pclusio. 15. bñt? li.
que pbat fit. Ois pferens enūciationem aliquid enūciat.
qd aliquid enūciat de aliquo. sed null? pferens null? nōm? vel
null? vñb? per se aliquid enūciat. ergo nullus pferens vñb? nō
mē est pferens enūciatiōe 2 per pbs nec nōm? nec vñb?
per se est enūciatio. maior est manifesta per se. nulloz pō
bat pbs in sra innuendo duos modos vñendi enūciatiōe rñ
dendo per interrogatiōe alicui inuērogāt seu qñti. v. g
si querat quid fit in scholis. 2 rñdeat magis disputat. bñ rñ
de? interrogāt per hāc enūciatiōe magis disputat in scholis.
Aliomodo vñtur quis enūciatiōe cā pferendo nullo in
terrogante. dictio hō est aial. vel dens est. sed sine vñtur
enūciatione nullo sine aliquo iētrō oate. enūciatio qñtū

non significat vnū sc̄ vnū nomē vel vnū v̄bū per se. ¶ **E**nd
bitatur q̄ si querat q̄s legim̄ in scholis ⁊ respondēat maḡ
sc̄ r̄ndens nō profert nisi vnū nomē ⁊ tñ enūciat q̄ videt
significāre verum vel flin. ¶ **R**ecūda q̄ respondēs p̄vni
nomē vel per vnū verbū de v̄ritate sermonis nec dicit v̄x
nec dicit flin nec enūciat. q̄ nollam enūciatōnē profert. tñ
fm̄ cōfem v̄sūm loquēdū nōi nomē vel v̄nūm verbū p̄
latum interrogatōne p̄cedente equaleat v̄t enūciatōni.
q̄ audientes cōtē subintelligunt alteram interrogatōnis.
partē m̄ interrogatē aliquo q̄s legit in scholis. si r̄spon
deatur maḡ. audientes cōtē subintelligunt p̄dicatū in
interrogatōnis. l̄git in scholis. unde per hanc r̄sponsiōnē
intelligitur cōtē q̄ maḡ legit in scholis. ⁊ hoc nō est v̄
ritate sermonis sed tñ v̄sūm loquēdū.

Charū autē bec qdā simplex ē enūciatio: ut aī
quid de aliquo uel aliquid ab aliquo.

Cec est tertia particula b^o tertia pars in q^a pbs ponit unā
diminonē enūciatiōis que s^m aliquos est realē eadē cū pri
ma. enūciatio una dimidit in enūciatiōē q^a significat unū de
uno. et in enūciatiōem que est n^a cōtinentiōe. diu^a anteq^m
ponit in ista particula est ista q^a enūciatiōis quarum quelis
est una simpliciter est una sic q^d nō predicat aliquid de aliquo.
ut hō per se nō animal. et quodq^d istorum abusive d^r enū
ciatio q^a p^rferat. quedā est enūciatio simplex predicans unū
de uno. ut hō est alb^u ut p^rpe dictum est.

Chec aut ex his pūcta uelut orō iā qdā ē pōa
Chec ē alla enū^o ex his enūciatōib⁹ simplicib⁹ cōiuncta ne

Cest aut simplex uox enūciatio significatiua ē eo
quod est aliud uel nō ē quādmōdū enūciatiua sūt

Cec est tertia particula tertie partis principalis in q̄ phs
subdiuidit nūm membrū dimidiōis immediate superius posi-

te et illius subdistinguis modis describit. Subdistinguit ergo p
mo enūciationē simpliciter dicentē q̄ simpliciter enūciatio ē nos
significatiua de eo quod est aliqd quod p̄inet ad affirmati
ōē. uel nō est aliqd quod p̄tinet ad negationem. et hoc
est uel secūdo p̄sūptis. uel fm alia temp̄ora. nō enim inue
nitur negatio uel affirmatio in enūciatiōibus solum de p̄
senti. sed etiam de p̄terito. hoc est diuisio enūciatiōis sim
plicis. q̄ quedam est affirmatio et quedam negatio. hoc
ē quedam ē affirmatiua enūciatio et quedam negatiua enūci

Affirmatio ē alicuius enūciatio de aliquo. ne
gatio vō enūciatio alicuius ab aliquo.

C Describit membra illius subindivisiōis dicē q̄ affirmat

Liber I

[illegible]

de vniuersali sub^o et quedam est de subiecto singulari. In
omni enim enunciatione simpliciter vna aut subijctur vniuersale
aut singulari. ¶ **T**ercio modo diuiditur enūciatio simplici
ter. vna q: quedam est de presenti quedam de preterito
¶ quedam de futuro. ¶ Quarto modo diuiditur enūciatio
vna simpliciter. q: quedam est in materia contingentī que
dam est in materia necessaria. si scilicet q: enūciatio vna of
niditur quatuor modis. ¶ **H**ic loquitur dubia. pūmū
vtrum ppō hypothetica debeat dici vna vel plures. ¶ **S**e
cūdu vtrum ppositiōnes plures incontinent: et aliquo modo
sint ppositiō vna. ¶ **E**tia pūmū videndum ē de
vritate ppositiōnis hypotheticę. ¶ Scīdo de eius contra
dictiōne quālis. s. in hypotheticis contradiciō accipienda ē
¶ **E**tia pūmū arguitur q: nulla ppositiō hypothetica
sit vna. q: ppositiō vna est que tñ vnam de vno significat.
sed omnis ppositiō hypothetica significat plura de vno
nelymū de pluribus vel plura de plurib⁹. cum in oi ppō
ne hypothetica sint plures ppositiōes categoricę vimer
se. ergo quelibet ppositiō hypothetica est plures q: non
vna. ¶ **A**d oppositū est pbs hic qui diuidit ppositiōne vna
in vnam simpliciter: et vnam coniunctione. cuiusmodi ē
ppositiō hypothetica. cum ergo diuisum vere predicetur de
diuisiōnibus. sequitur q: ppositiō vna cōiunctione cuius
modi est pppositiō hypothetica sit vna. ¶ **A**d istud dubiū
dicendū est q: pppositiō hypothetica sit vna unitate sufficiē
te ad contradiciōem. q: pppositiō hypothetica est vna vel fla.
¶ per cōsequētis. b: ppositiōne. itam si aliqua ppositiō sit
vna. sua dicitōria est falsa. p: dicens pōm cōpositaz
dicit verū vel falsum. Unde dicens istā. bō est afm⁹. vbo
est bōa. dicit falsum. ¶ dicens istā. bō est ribilis. vel bō est
animal. dicit verum. ¶ eodē modo est de copulatiua et de
aliis hypotheticis. ¶ **T**ercio pppositiō hypothetica potest esse
vna. p: potest esse cōsequētis in bona pna. sed si cōsequē
tia sit bona. et oppositio cōsequētis sequit oppositū antea
ergo ppō hypothetica b: ppositiō. sed ois oppositio est
ante dicitōnem. ergo pppositiō hypothetica b: cōtradiciōne.
¶ p pbs b: vritate sufficit ad dicitōnem. q: at ppō hypo
thetica sit afm⁹ vel pna in pna bona. p: q: diffinitio sequit
et vnaq: sul pte. et copulatiua infer vtrāq: sul ptem. ¶ et
hoc p: p: q: vna est vna vel falsa. q: pōt b: afm⁹ vey. ¶ et sic
vna. ¶ **E**t si dicat q: ppō hypothetica sit ples ¶ per pbs
est vna. p: p:io assumpti. ¶ illa ppō est ples ad qnā si dā
de plures respōsiōnes. ppō hypothetica vt ppō copulati
ua est b: i. hoc p: p pbs in li. cūc. si qras an for. ¶ theositi
des tñ domi. ¶ ppositio q: for. sit domi ¶ theositiōnes nō re
spōdēt est pbs⁹ rñsibū⁹. s. for. est domi ¶ theositiōnes
nō. ¶ **A**d cūdu q: ppō hypothetica est vna ¶ et ples. nō tñ
p: vntū et plura repngant. ppō hypothetica est vna vrit
te cōiunctiōis ¶ et plures pluralitate opposita unitati simpli
ci qū vritate ppositiō simpliciter categorica ē vna. cū g⁹ dicit
ur q: ad iterrogatiōe de ppō copulatiua respōdēt cūc
pbs⁹ rñsibū⁹. dicendū q: vey ē. et iō nō est simplr vna. sed
quodāmo vna ¶ quodāmo ples. ¶ iō ad b: i. p: pdes p: cū
uenient responderi pluribus respōsiōnibus et etiā re
spōsiōne vna. quia si queratur vt dicit Aristoteles an forte
et theositiōnes tñ domi. et respōdēt vna unitate respōsiō
dicendū q: si. accipit sūm sed apparens tñ. et i3. responderi
de vna rñsā: reali tñ. nō seqt aliq: iōcōnēns sed appo
ritū tñ. apparens. tñ. seq q: si for. et theositiōnes si tñ domi q:
for. si ē dōi. s. in vritate nō seqt q: ē fallacia accidētis. ¶ **A**d
pncipale rōes cū d: q: ppō hypothetica significat plā. di
dū ē q: ples significat plā. hoc tñ ē mediāte pūiciōe. et iō
vna ē mediāte cōiunctiōe. et ē ples plūritate opposita unitati
enūciatiōis singularis. ¶ **S**cīdu ē q: qūis sit vnerū et cōi
pessū q: copulatiua et pūiunctiua hnt unitatē sufficē ad
dicitōnem tñ d: adiōnāli d: q: nec est vna nec falsa. cōditionāl
vna. cōiūctiō. ēē bōa nō mala. sed non concedit esse v
nē. ¶ **E**t cōtra istas optiōne pōt sic argui. ¶ quicq:
pūgit negare pūgit affirmare p: pbsi. sed p: adiōnāl pūgit
affirmare. dices. nō. q: si homo currit animal currit. affir
matur et affirmatur istā adiōnālē. g⁹ pūgit istam negare et p
pna pūciōis h: negatiōe sibi oppositū. ¶ **T**ercio ita est in

Perihermenias

[illegible]

posita illi morali. Et hec fit est affirmatiua. si for. nō mone-
tur. for. non currit. qz nota p dicitur i vir. qz affirmat. & hec
est negatiua. nō si for. monet. for. currit. qz dicitur b negat.
Sicut hec est affirmatiua. for. currit vel for. non currit. s; qz
negatio i ista refert ad vbi. qz nota disunctionis in vtraq;
affirmat. s; hec est negatiua. non for. currit vel for. non cur-
rit. s; qz negatio refert ad disunctionē. & eodē mō eueni-
di est de cāi & tpali & sic de alijs. qz ip est ppositio affirma-
tiua qñ dictio faciens ppōnem hypotheticā q est in ista p-
positiōe affirmat. & negatiua qñ buisimodi dictio vel pñm
ctio negatur. ¶ Adhuc vltimus est videndi qñ ppōnis ne-
gatio ppositiōis hypotheticæ cui egpollet. ¶ Circa qd est
scilicetundū q quatuorq; accepta copulatiua q euacuat nega-
tiuum vnus dicitur: contradictoria dū disunctiue accepta
euacuant intellectum alterius contradictoriorum. disunctiua
na scā er pñbus dīcentibus pñbus copulatiue pñertit cū
altero dīctoriorum. & qñq; ppōnes acceptę disunctiue
euacuat intellectum vnus contradictoriorū copulatiue acce-
pie euacuat intellectum alterius. Et p hoc pñt parere cui eg-
nalet contradictoriorum conditionalis. & cui ēt egualē cōtra-
dictoriorum tpalis. qz oīs disunctiua ponit suas ptes sub di-
sunctione. ¶ Sic contradictoriorū egualē disunctiue facit
ex contradictoriorū copulatiue. vt ista. non for. currit. vel pla-
to currit. s; qz est negatio disunctionis egpollet buic. non
for. currit. nec plato currit. vel buic q est eadem. for. nō cur-
rit. & plato non currit. & qz copulatiua ēt ipōtata p suas p-
tes sub copulatione. Ideo sūi contradictoriorū egpollet bñuū
ctiue facit ex contradictoriorū pñm copulatiue. vt ista. non
for. currit. vel plato currit. egualē isti. for. non currit. & pla-
to non currit. Et qz cālis ponit suas ptes sub copulatione &
ēt ponit qz vna ps vt pñna ps fit cā alterius. & Ideo contra-
dictoriorū cālis egpollet disunctiue facit ex tribus pñbus. s;
ex contradictoriorū ppōnem ex qbus constat cālis & ex con-
tradictorio tertie ppōis. q dicit vñā pte esse verā cām alte-
rius. vbi gfa. qz. n. ista ppō. qz. for. est bō. for. est aīal. egpol-
let buic copulatiue. for. est bō. for. est aīal. & illa for. est bō. est
cā qre for. est aīal. Ideo ista negatiua. nō qz for. est bō. for. est
aīal. egpollet buic disunctiue. for. nō est bō vel for. nō est
aīal vel for. nō esse bolez nō ē cā qz for. est aīal. & eodē mō
est de tpali. Si. n. tpalis ponit suas ptes copulatiue & aliq;
ppōes alterā denotante eandē esse mēsurā pñi inay. qz
posita tpalis egpollet vñi disunctiue facit ex contradictorio
is istay pñi sen ppōnem. vbi gfa. si illa tpalis dñz for. cur-
rit for. est albus. sic exponat. for. currit. & for. erit albus: &
for. simul currit & erit albus. suum contradictoriū nondū
for. currit for. est albus. egpollet buic disunctiue for. non
currit vel for. non erit albus vel for. non simul currit & erit
albus. ¶ Sed de opposito conditionalis ē dubiū. qñ con-
ditionalis non ponit suas ptes disunctiue nec copulatiue s;
solum sub conditione. Ideo videndū est cui ppōis opp^m
conditionalis egpollet. & dico qz sicut inibi vt ad pñs con-
ditionalis egpollet vñi categorice q significat qz contradi-
ctoriorū sūi consequentis non repugnat suo aīni vel suis aīni
bus sine copulatiue facit ex suis aīnibus. qz dico. qz non
oīs conditionalis bz p aīte vñā ppōnem simplicē bñtem
dīctoriorū vt patet i conditionali syllogistica. Unde ista.
non si for. currit alius currit. egpollet buic categorice.
for. currit & nullus alius currit non repugnat. qz ista. non
si oīs bō currit for. est bō. ergo for. currit. egpollet buic. oīs
bō currit for. est bō & for. non currit qz repugnat. ¶ Dis vi-
sis videndum est circa scōm pñcipale an oīo q est ppōis ē
continante: sit aliquo modo vñitate sufficientē ad contra-
dictionem q vt infirma vñitas ppositiōis vnus & vt qz
sic. qz sic pñmissi i syllo sunt duo ppositiones inconiuncte
vt p3 sic dicendo. oīs bō currit. for. est bō. & tñ sunt vñum
antecedens. qz constituunt antecedens syllogisticum. sed i
cōsequentiā bona ex opposito consequentis legē opp^m
aītis. ergo aīte syllogistici qd ē ppōes plures iconiuncte
bz opp^m & p consequens bz contradictoriorum. ergo ppō-
nes plures iconiuncte bñt vñitate sufficientes ad contradicto-
riū. ¶ In opp^m arguit. qz ppōnes plures iconiuncte sunt
simpliciter plures. ergo nullo modo est vna. ¶ Dicendum est

Ziber I

q̄ p̄pōnes plures icōnificite nō h̄nt vnitatē nisi vnitates ag
 gregatōis q̄lem vnitatem d̄s acerrima lapidū. ¶ p̄ hoc non
 h̄nt vnitatem sufficientem ad p̄dictōnē. ¶ Ad rōnem i op
 positū pōt esse duplex modus r̄ndendi. Unus pōt esse q̄
 ista crō p̄ntia et plurib⁹ p̄pōib⁹ icōnificat q̄ sunt p̄missē
 i s̄ylo form vnu āns s̄ylogisticū. Et si hoc dicat non d̄s p̄ce
 di q̄ i oīa p̄na bona et p̄dictōnē p̄ntis legē p̄dictōnū āntis.
 q̄ b̄ntis modū āntis nō b̄s p̄radictōnē cū nō s̄r p̄pō aliquo
 in oī vna. S̄z i tali p̄na q̄ āns est simplr plures et oppo
 p̄ntis cū vna p̄te āntis b̄s i ferri op^m alterni p̄tis. ¶ hoc non
 solū ē v̄z i p̄na s̄ylogistica. s̄z i p̄na enūtiatiua vt enūtiame
 matica i q̄ antecedit tale āns cōpositū et plurib⁹ p̄pōib⁹ icō
 nificans. ¶ q̄ i p̄na enūtiatiua possit ēē b̄ntis modū āntis
 p̄s et hac reglā. q̄ q̄cūq̄ antecedit ad āns antecedit ad p̄nti
 s̄. n. legē s̄ylogisticē oīs dō currit. s̄or. ēb. s. ergo s̄or. currit
 i legē s̄or. currit. ergo s̄or. mouet. legē oīs dō currit. s̄or.
 currit. ergo s̄or. mouetur. ¶ p̄ h̄nt s̄ylogisticē s̄b enūtiatiua
 c̄. Et q̄ p̄s q̄ illud idē qd̄ est antecedens i s̄ylo pōt ēē āns
 i p̄sequentiā enūtiatiua. Alio ergo s̄m modū illū. dicē
 dū q̄ nō s̄p et oppositō p̄sequis legē op^m āntis. s̄z illū
 vbi est āns cōpositū i vbi nō ē p̄pō p̄les sine p̄dictōne. ¶
 p̄ p̄ns non b̄ntis op^m illū. ¶ et oppo^m p̄sequitis cū vna p̄te
 āntis legē op^m alterni p̄tis. ¶ Et bis appet q̄ non legē
 vtr. p̄sequens est s̄m ergo āns est s̄m. vel aliq̄ p̄s antecē
 dētis est s̄a. nec v̄z i talib⁹. ¶ p̄sequentiā ē bona. ergo opp^m
 p̄sequitis repugnat ānti. s̄z i talib⁹ oppositū p̄ntis cū vna
 p̄te āntis repugnat alterni p̄ti. ¶ Et ē q̄rā vtrū tales p̄pō
 nes plures icōnificat b̄nt vnitates. Alio q̄ mibi vtr s̄m
 istā vtrā q̄ b̄nt vnitatē sufficientē ad p̄ntiendū vnu āns.
 ¶ Istō dico tamen s̄m vnitatem q̄ sunt vnu āns. q̄ p̄tes nō
 s̄nt s̄p totū s̄z p̄ntiūt s̄u totū. vnde v̄e p̄missē p̄ntiūt
 vnu āns s̄ylogisticū. q̄ b̄nt vnitatē sufficientem ad vnitatē
 āntis. s̄z nō b̄nt vnitatem sufficientem ad vnitates p̄dictōis
 n̄is. vnde b̄ hypothetica vt d̄iūctiua et copulatiua maiorem
 vnitatem b̄nt q̄ b̄z āns s̄ylogisticū. s̄z ānt vnas f. vnitatis
 āntis est mīnīa iter vnitatis oīum p̄pōnū. vel s̄m istā nō d̄s
 dici q̄ p̄missē antecēdēt p̄clonē s̄z q̄ p̄missē p̄ntiūt āns ad
 p̄clonem. ¶ Cūis b̄mōi vnitatis attributā ānti āntis p̄ne
 vnitatis. tamē ad vnitates p̄ntis nūq̄ sufficit vnitatis. talis ad
 vnitatem p̄sequitis requirē vnitatis sufficiens ad p̄dictōnē.
 ergo nūq̄ est aliq̄ p̄s q̄ ex p̄te p̄ntis ponunt aliq̄ p̄pō
 nes p̄les icōnificite. ¶ Aliū pōt esse mod⁹ dicendi q̄ p̄sequē
 tia s̄ylogistica nō b̄nt b̄ vnu āns. nec p̄pōes p̄les icōnificite cō
 stituūt vnu antecedens. ¶ i illa p̄na s̄ylogistica s̄z duo āntia
 s̄c̄ s̄c̄ due p̄missē. vnde q̄ p̄missē p̄cedūt p̄clonē. iō antecē
 dunt ad p̄clonem. nec tamen ōs q̄ et oppo^m. p̄ntis i s̄erā
 op^m antecedens cuiusq̄ s̄z ē i s̄erā de antecede p̄te
 sufficiente ad i s̄erandū p̄clonē sine adiūctōne alicui alterni.
 ¶ vel forte sine calūniā poterit dici q̄ p̄ antecedens possunt
 telligere duo. s̄. vel q̄ p̄te s̄ufficiente sine adiūctōne alterni
 i s̄erā p̄clonē. Et loquendo de tali antecede p̄te s̄z illū modū
 dicendi bene legē consequē esse s̄m. ergo qd̄ s̄z autē ante
 cedens est s̄m. ¶ Alio mō possum⁹ itelligere p̄ antecedens
 illud qd̄ cō alio et non p̄te s̄ufficientē i s̄erā p̄clonē s̄z p̄ns.
 i loqundō de tali ante nō legē p̄sequens est s̄m. ergo qd̄ s̄z autē
 antecedens est s̄m. nec ōs q̄ et oppositō consequētis seq̄
 op^m cuiusq̄ sui antecedens. ¶ Aliū pōt esse mod⁹ loq̄n
 di q̄ i cōsequētia s̄ylogistica due p̄missē antecedit ad p̄clō
 nem. et tamen neutra antecedit. s̄c̄ concedit q̄ mlti trahūt
 nauim. i tamē null⁹ eoz trahit nauē. itelligendo p̄ trahens
 illud qd̄ p̄te s̄ufficiente s̄c̄ q̄ntas alio trahere nauem. ¶ Et si
 dicat q̄ s̄ p̄missē antecedit q̄ sunt antecedentiā et p̄ conse
 quens sunt duo antecedentiā. Dicendi est distinguēdū istā.
 p̄missē s̄t duo antecedentiā eo q̄ ly duo pōt enūciare ante
 cedens vel ens. si n̄derit ens. s̄c̄ ista v̄a. q̄ p̄missē s̄t duo
 q̄ s̄c̄ entia. s̄z v̄o enūmeret anteceds s̄c̄ p̄missē s̄t illa. q̄ dīc nū
 mer antecedentiā. i d̄notat q̄ s̄t duo q̄rū vtrūq̄ ē antecedens.
 ¶ i p̄ s̄m nō legē p̄missē s̄t antecedentiā ergo s̄m duo āntia.
 ¶ Quid autē est enunciare. i qd̄ ē esse i qd̄ ē non
 esse. i qd̄ nō ē esse. et qd̄ non ē nō ē esse. et circa ea
 q̄ sunt extra p̄ns t̄ps. Similiter oē p̄rigit qd̄ q̄s

affirmauerit negare. ⁊ quis negauerit affirmare. quare manifestum est. qm̄ omni affirmationi est opposita negatio. ⁊ omni negationi affirmatio. ¶ **C**irca ista. b. ⁊ tractat. i q. pbs deteriorat de opposit. enū dicationē adiciēs. Et pñter duas ptes principales. In pma ostendit qd oī affirmatiō est aliq̄ negatiō opposita ⁊ cō. In fa. bi. Qm̄ autē b. qdē rex. ponit duos mōs opposit. inf. enūciationes. pma pbs continet duas pculas. In p. p. ponit pñones quā pñcipaliter intendit. In fa. bi. Dico autē oppōit. remouet qd dā dubit. pma pbs pñter duas pculas. In p. ma pbat pñones quā intendit. s. qd oīs affirmatiō bz negōne sibi opposita. In fa. bi. Et si pñtō. iponit noni oppōit qd iter affirmatiōne ⁊ negōne. In pma pculā pbat istā pñtōne qd oīs affirmatiō bz negōne sibi opposita ⁊ cō. oīs. negatiō bz affirmatiōne sibi opposita ⁊ b. est pñtō. 16. b. u. ⁊ si pñtō pbat sic. oīs affirmatiō quā pñtō negatiō bz negōne sibi opposita. ⁊ oīs negō quā contingit affirmari bz affirmatiōne sibi opposita. s. qd affirmatiōes contingit negari ⁊ cōm negatiōem in contingit affirmari. ergo oīs affirmatiō bz negatiōem sibi opposita. ⁊ oīs negatiō bz affirmatiōne sibi opposita. ma. pbs. qd si aliq̄ affirmatiō non bñt negatiōem sibi opposita. oportet qd illā affirmatiōne non pñgeret negari. Et si aliq̄ negatiō non bñt affirmatiōem sibi opposita. oportet qd illā negatiōem non contingit affirmari. Unde maior est manifesta. qd alr non pñtō affirmari vel negari nisi p. pñtōem affirmatiō vel negatiō. ⁊ affirmatiō negatiō pñtōem negatiōem affirmatiō id qd negat ⁊ negatiō. ⁊ negatiō pñtōem affirmatiōem negatiō illud qd affirmatiō ⁊ affirmatiō. ⁊ pbs eā supponit tanq̄ manifestā. Et itelligit hec p. affirmatiōne ⁊ negatiōne pñtōem affirmatiō ⁊ negatiō. minorem bñtōis rōis declarat pbs ostendendo qd modis cōtingit enūciare. qz nūbū aliud est enūciare qd affirmare vel negare. dicit ergo qd pñtō enūciare aut esse de eo qd est. aut esse de eo qd non est. aut non esse de eo quod est. aut non esse de eo quod non est. Et sicut bis q. tuor. modis cōtingit enūciare in pñtōibz de pñtōis ista bis quatuor. modis cōtingit enūciare in pñtōibz de pñtōis de pñtōis de futuro. ⁊ q. ita est q. bis quatuor. modis cōtingit enūciare affirmatiō vel negatiō. sequit qd omne qd quis affirmat cōtingit negare. ⁊ hec est minor. ratiōis pñcipaliter vel cōuertibilis cum illa. ⁊ ista minor. sequit ex hoc qd istis quatuor. modis pñtō affirmare ⁊ negare. nā de affirmatiō vel affirmatiō de eo qd est esse. vel de eo qd nō est esse. oī. affirmatiō affirmatiō pñtō de subo. aut ex hoc affirmatiō pñtō de subo cui pñtō nō est. aut affirmatiō pñtō de subo cui pñtō nō inest. s. vtrōq̄ modo cōtingit negare qd affirmatiō affirmatiō. qd cōtingit negare esse de eo qd est. qd oīs negare pñtōem a subo cui subo pñtōem inest. ⁊ cōtingit negare ab eo cui pñtōem nō inest. ⁊ ita omne qd pñtō affirmare pñtō negare. ⁊ cō qd cōtingit negare. pñtō affirmare. qd omne negans aut negat esse de eo qd est. hoc est aut negat pñtōem a subo cui pñtō inest. aut negat esse de eo qd nō est. hoc est aut negat pñtōem a subo cui pñtōem nō pñtō. S. vtrāq̄ istā. pñtō affirmatiō esse de eo qd nō est. pñtō. n. affirmare pñtōem de subo cui nō pñtō. Et sic ex hoc qd istis quatuor. modis cōtingit enūciare. sequit qd oīs pñtō affirmare pñtō negare ⁊ cō. Et bis concludit pñtōsophus concludent. pñcipaliter i. tentā b. dicens. qd manifestū est ex dictis qd oīs affirmatiō negatiō est opposita. ⁊ oīs negatiō affirmatiō est opposita. ¶ **N**otanda sunt hic duo. pñmum qd quatuor. eriscentibz. modis enūciandi duobus modis enūciatiō est vera. ⁊ duobus modis est enūciatiō falsa. q. si enūciatur esse de eo quod est. vel non de eo qd non est. est enūciatiō vera. si autem enūciatur esse de eo qd non est. vel non esse de eo qd est. enūciatiō est falsa. ¶ **S**ecundo notanda qd pbs p. est vel non esse non intelligit put sunt idem qd existere ⁊ non erit. sed per esse ⁊ non esse intelligit affirmatiōem ⁊ negatiōem. vel esse affirmatiōem vel esse negatiōem. ⁊ hoc

Perthermenias

*idifferēter sine hoc vbi est i pōne sit scōm adiacens siue
 tertius. ⁊ p illud qd est. nō itelligit pēle illud qd actualiter
 existit. s; p illud qd ē itelligit de quo pdicatur; vere affirmat
 tar. ⁊ p illud qd nō ē. itelligit illud de quo pdicatum nō v
 affirmat sine illud sit existens siue nō existens. Cū i illa. hō
 ē aiāi. pdicat esse de eo qd est. q; pdicatur vere affirmat
 de eo cui vere cōpēit. ⁊ in illa cesar. nō est ens. pdicat esse
 de eo qd est. q; pdicatur affirmat hō cui vere cōpēit. Et
 in illa. hō nō ē aiāi. pdicat non esse de eo qd ē. q; pdicatur
 negat a subo de quo vere affirmat. ⁊ in illa. hō ē aiāis.
 enūciat esse de eo qd nō ē. q; affirmat pdicatum de subo
 cui vere non cōpēit. ⁊ in illa. hō non est aiāis. enūciatur
 nō esse de eo qd nō est. q; vere negatur de subiecto cui ve
 re non cōpēit sen de quo non vere affirmatur.*

Et sic est $\dot{\text{p}}$ dictio affirmatio et negatio opposi-
te. **D**ico aut oppositioni eiusdem esse de eodem
non aut equivoce. et quocumq; cetera talium argumē-
torum sophistica determinauim⁹ oportunitate.

Dec est scda p̄cula in qua ponit nomen oppositioni q̄
est iter affirmationis et negationis. et narrat q̄ regunt ad b̄
talemodi oppositionē. et dicit q̄ non eis affirmatio opponit^r
et negationi. s; ad hoc q̄ negatio et affirmatio sunt oppositae
q̄ b̄cant idē s̄bām. et idē p̄dicant nō solum s̄m vocē s; et
s; rē et significationē. et adeo ad hoc q̄ sit oppositio iter affir-
mationis et negationis o; q̄ nō sit b̄t nōmē et quocumq;. et sic d̄
alijs adiutorib⁹ requisit ad contradictionē de huius est deter-
mināda cum illi. etc̄ho.

Potēda sunt h̄ duo binus q̄ p̄b̄s
accipit h̄ $\dot{\text{p}}$ ditionē p̄ suo genere. i. p̄ oppositōe. q; non eis
oppositio iter affirmationis et negationis est p̄dictio accipien-
do contradictionē strictē. q; p̄tarietas ē iter affirmationis et
negationis. et tñ p̄tarietas nō ē p̄dictio. et tñ si aliq; d̄ret
q̄ p̄dictio sit accipiendo strictē p̄ determinatā sp̄e oppo-
sitionis. tñ sic d; itelligi q̄ p̄dictio est oppositio iter affir-
mationis et negationis. q; altera p̄tarietas. i. vniuersalis nega-
tiua nō solum negat qđ oppositio affirmatiua affirmat. ne-
gat. n. p̄dicatūa a quocumq; p̄tento sub s̄bō. vñ illa p̄posi-
tio. nullus b̄s currit. nō solum negat qđ illa p̄positio. ois b̄s
currit. p̄mo affirmat. sed illa. non ois b̄s currit. solum ne-
gat qđ illa. ois b̄s currit. affirmat. **E** p̄do notandum
q̄ non eis affirmatio et negatio eiusdē p̄dicatūi vnioci de eodem
s̄bō vniocio opponant^r. s; requiritur necessarium q̄ p̄ eodē
mūmero seu p̄ eodem oim fiat affirmatio et negatio
eiusdē p̄dicatūi vnioci de eodem s̄bō vniocio. Et p̄p̄ hoc
siste due p̄positiones. aial est b̄. aial nō est b̄. nō opponit^r
iter. cūis vna sit affirmatiua. et alia negatiua de eodem su-
blecto vniocio et de eodem p̄dicato vniocio. q; qđ per
illas p̄positiones p̄dicat nō ois q̄ verificet de eodem nū-
mero. i. iſta. aial est b̄. est vera p̄ for. et illa. aial nō ē b̄.
est vera p̄ vniuello. q; enim b̄tarietas nō est homo. Ideo
aial nō est homo. et i; nō ois affirmatio et negatio de eodem
sublecto et de eodem p̄dicato sit oppositae. it̄ omnis affir-
matio habet aliquam negationē sibi oppositā.

Quoniam autem sunt hec quod rex vniuersalia illa vo-
cungularia. Dico autem vbi quod in pluribus nati est p-
dicari. Singulare vero quod non. ut homo quidem vni-
uersale. plato vero eorum que singularia sunt.

¶ Hoc ẽ tertia pars principalis huius capituli in q̃ p̃s ponit di-
uersos modos oppositiõis. et p̃tinet duas p̃tulas. In p̃ma
ma ponit distiõisẽ sumptã et diuersitatẽ subor̃ enunciatiõis
nũ et quã apparet diuersitas modor̃ oppositiõis. In se-
cunda ibi. Si ergo ṽr. ponit diuersitatẽ oppositiõis finitã
diuersitatẽ modor̃ subor̃. In p̃ma ergo p̃tula ponit distiõisẽ
nẽ enatiõis acceptã a diuersitate subiector̃. et distiõisẽ su-
biector̃ talis est. ṽr et subiectiũ qdã sunt vniuersalia. et
qdã singularia et. Itẽ distiõisẽ m̃bã manifestat p̃s tã
p̃ diffinitionẽ q̃ p̃ exẽpla. p̃ diffinitionẽ dicit q̃ vniuersale e-
st aptũ notẽ de pluribz p̃dicari. sed singulare est illud qdẽ
vno solo est aptũ natiũ p̃dicari. manifestat idẽ p̃ exẽm-
pla dicens q̃ homo est vniuersale. et plato singulare.

Necessesse est etiam enūciare qm̄ inest aliqd aut non inest: aliquoties quidē eorū alicui q̄ sunt vñā aliquotiens quidem eorū que sunt singularia.

¶ Et dicta diuisione subiectorum includit pbs diuisionē enun-
ciatōis. q pōt ponit pclusio. 17. bñus li. 7. est ista. q oīs enū-
ciatio est de subiecto vniuersali vel de subiecto singulari. 7
pbat ex pcedentibus sic. In oī enūciatioē enūciat aliqd
de aliqua re. 7 oīs res vel est singularis vel vniuersalis. er-
go oīs enūciatio vel est d subo vli vel singulari. vñ ex quo
sic est q oīs res vel est vli vel est singularis. 7 claudit q ne
cessē est q quicūq enūciat aliqd esse vel nō esse enūciat
in se vel nō esse alicui vli. aliqñ alicui singulari. 7 sic accipi-
tur bñ diuisiō enūciationis q quēdam enūciatio est vni-
uersalis 7 quēdam singularis. ¶ Hic pñt quēdam notari.
pñmo q pbs ponit istā diuisionē q qdā enūciatio ē de subo
vli. 7 qdā est de subo singulari. 7 postea diuidit vñū me-
bñ diuisionis i diuersos modos supponis. s. q enūciatio
est de subiecto vli. q subo existit singulari nō ē nisi vnus
modus oppositionis. l. oppositio pdictoria. s. subo existit
vñ sunt diuersi modi oppositiōis. vt inferi patebit. ¶ 2o pñ
notari q extra aiām est aliqua res vli 7 aliq singularis. p 5
p diuisionē rez. scōe ex eodē pōt notari q enūciatio cō-
ponitur ex rebus extra aiām q sunt vliā 7 singularia. 7 ista
fuit extra aiām. 7 tñ modernis nō placit ista notabilia quā-
nec ponit vliā extra aiām. nec ponit ppositionem cōponi
ex rebus extra aiām. ¶ 3o tñ dicit pprobabiliter q pbs hic p res
intellegit res subijcibiles cuiusmodi sunt voces plate. fm. n.
7 dōe. i. toto isto libro loquitur de vocibus ideo p res pbs i
tellegit res de qbus i hoc libro determinat cuiusmodi sunt
voces subijcibiles 7 pdicabiles. 7 res vliēs vocē voces cō-
munes p pditionē cuiusmodi sunt noīa appellatiua. 7 res
singulares vocat noīa. pñia q nō pditionē de pluribus nisi
equocē cuiusmodi sunt bñe noīa. s. pñ. 7 silia. 7 ex tali-
bus rebus cōponit ppositio. istā ppositio pationē cōpo-
nit ex vocibus plateis. 7 ppositio i mente cōponit ex ope-
ribus. ¶ 3o dñbitur. q qñ vñū ista vox q est cōis plu-
ribus p pditionē fit vor vliis cūctis i pluribus vocibus
singularib⁹. velē vor singularis. vt bec vor singularis quā-
pfero hō. q sic est i isto aere q nō alibi. Si det pñm. fegē
q vli sit res extra aiām reali existens i pluribus reb⁹. q
hic voc homo quā ego pfero. 7 hūc voc hō quā tu
pferis est vna nā cōis existens i hac voce 7 ista q cūctis
vnoce de istis. 7 ita rōnale test duob⁹ i diuindis emicet spci-
vt loz. 7 pationē cū fit vna nā cōis extra aiām existēs i vtro-
q illoz. Si dñ q vor cōis multis p pditionē fit vor singu-
laris. vt bec vor quā pfero 7 tu audis. Istud nō pōt da-
ri. q i possibile ē talē vocē singularē pdicari de multis. q cū
semel pdicat de vno i possibile ē q eadē vor refumat ut i
diceat de alio. q qd semel est dictū manet irremocabile nec
bñ. ubi ergo nūc vbum ponit i vocib⁹. nūc alia vñā ponit
i rebus nō pōt sustineri qm fit aliqua nūc nō ceptus reali-
eris i illis pceptib⁹ de qb⁹ pdicat. Et q rōne nūc ē i pcepti-
bus eadē rōne ē i reb⁹ 7 ē i pceptib⁹. sic ut reali ē dñs
singularib⁹ pceptibus a qbus abstrahit. p. q. q i duobus
pceptibus abstrahit vnus pcept⁹ cōis nenter illoz pceptu-
m singularitatem abstrahit ab ntroz illoz. q ista rōne
nūc. 7 alia rōne ē altius. o. ergo dñe q pceptus abstrahit
ab isto pceptu nā alio pceptu sunt tres pcept⁹. 7 sic i p-
ceptibus ē illa res alia a quolib singulari a quo abstrahit.
Ista pphabile ē ponere extra aiām nē aliud a quolib singulari
suo. qd fit de isto ad pñs nō curremus. ¶ 3o tñ circa d
ista pñi dubitat i textu. nā diffiniedo vniuersale dicit. q
nerfale ē illud qd aptum natum ē de pluribus pdicari. 7
homo singularē nero qd nō ē aptum natum de pluribus
pdicari. ut plato. fm. n. pbs p nūc intellegit nomē appellatiuū
7 p singularē nomē pñū sicut dixi extra expositio pcedē
tūc dubitat q nomē singularē pdicat d plurib⁹ q pntes
appellat i illo noīe sor. ¶ 4o nūc q nō ē nomē appellatiuū
vñū fit aptū natū de plurib⁹ pdicari. q bec nomē ē nō ē
cūct⁹ 7 nō ē aptū natū de plurib⁹ pdicari. ¶ Ad pñm d
cendū q sustinēdo q nomē appellatiuū significat p nā

Liber

cōm plurib⁹. ⁊ nomen ppriū significat p nām q nō ē cōis
plurib⁹. tūc dico q illud ē nomen ppriū cū significatio nō
puenit plurib⁹. ⁊ illud est nomen appellatiuū cū significa-
tio puenit plurib⁹. q ē apta nata puenire plurib⁹. Dico tūc
q nō seq^r. hoc nomen. for. puenit plurib⁹. ergo. est nomen
appellatiuū. s; o; addere q tam nomen q significatio nois
puenit plurib⁹ ⁊ ita nō ē de hoc noie for. q; quib⁹ hoc no-
men for. puenit plurib⁹ in significatū bñ nois nō puenit
pluribus. q; hoc nomen for. nō significat nisi vñ. i. istum
boiem. ⁊ ita vñ illoz puenit pluribus. ⁊ hec est snia sancti
Thome in expōne sua bñis lib. sine sup bñ lib. q dicit q
Arist. nō diffinit hoc nōi vñterale ⁊ singulare. s; diffinit
res. ponendo tū q nomen appellatiuū nō significat naturā
cōm. q; bñis modi cōe nō ē in res nā vt plurimū dicit.
pōt tūc dici q illud est nomen appellatiuū qd puenit plu-
rib⁹ p vñū pceptū cōm. ⁊ illud qd puenit pluribus me-
diāntibus plurib⁹ pceptibus nō o; q sit nomen appellatiuū
us. itāne autē hoc nomen for. si puenit pluribus hoc nō
est mediāte vñū pceptū cōi. s; mediāntibus pluribus pcep-
tis. ⁊ Alter pōt dici q nomen appellatiuū est illud qd con-
tinet p vñā ipositiōem pluribus. ⁊ illud ē nomen ppriū.
qd si puenit plurib⁹. hoc ē p plures ipositiōes. vbi qd. ille
q iposuit hoc nomen hō ad significādū nō magis iposuit
ad significādū istū boiem q illū. s; iposuit istud nomen hō
ad significādū cōiter cōm boiem. ⁊ sic hoc nomen hō pue-
nit pluribus p vñā ipositiōē. s; hoc nomen for. ⁊ si puenit
plurib⁹ hoc ē p plures ipositiōes. q; vñ iposuit hoc nomen
for. ad significādū istū boiem. ⁊ idē hō vel alius iposuit idē
nomen alteri hōi ⁊ p aliā ipōnem. ⁊ ideo hō est nomen ap-
pellatiuū. ⁊ for. ē nomen ppriū. ¶ Tercio pōt dici q
nomen appellatiuū vel nomen ppriū. q; nōm appellatiuū
sic puenit plurib⁹. q; iponit vñ. sic q; eipso ⁊ eade; rōne i-
ponit cui; alteri. nā hoc nomen hō iponit vñ boi vt si ē
nomen cōe illius bois. s; nomen ppriū pueniens pluribus
sic cōuenit vt iponit vñ boi. ac si multi alteri poneret vt p;
qd. n. iponit vñ hoc nomen Beāne. sic iposuit istud nomen
isti qd nō iposuit alteri nisi illi boi. vel ad minus nō opo-
tasset q p tūc iposuisse idem nomen aliter alteri. ideo no-
men ppriū pueniens plurib⁹ puenit ei quocūq; si nōm ap-
pellatiuū pueniens pluribus puenit ei vñnoce. ¶ Ad aliū
dico q hoc nomen sol; quib⁹ nō puenit pluribus actualit^r
puenit plurib⁹ apudmodalit^r. ⁊ est puenire pluribus apud-
modalit^r intellectui nō repugnare q sit plura bñis flo-
di etasidē spci. vñ nō repugnāt intellectui q sint plures
soles. bñ. n. pōt d; ppe intellectus q sit alius sol. id ē apt^r na-
rus pdicari de pluribus. s; q; repugnāt intellectui q sint plures
res quoz q; est ille hō demōstrat^r for. ideo for. nō ē no-
men appellatiuū nec apt^r nāci pdicari d pluribus. Tū fo-
me solus nō repugnāt q sint plures tales soles. q nō sit
vñ vñ sol hō nō est ex parte forme s; ex ore materie.

Chis q̄ vñt enūciat i vñ qm̄ causat nō ē. erunt p̄
rie enūciatōes. Dico aut̄ i vniuersali enūciatio
ne vniuersaliter. ut ois hō albus ē. nullus hō al
b⁹ ē. Qui aut̄ i vniuersa ib⁹ nō ultr nō sunt p̄rie.
Et ecce est kōa ps sedē p̄is vnius ca. i. qua p̄is ponit di
uerfos modos op̄ōnis q̄ vniuersitate accepta ē et p̄e sub̄o
rū vniuersalū. q̄ i singularibus nō ē nisi vñs mod⁹ p̄
positionis. f. op̄ō p̄ dicitōis. Et p̄inet hec p̄a duas p̄tici
las. in p̄ma ponit mod⁹. f. q̄ sit op̄ō p̄ria. dicit q̄ q̄t de
vniuersali vniuersaliter sumpt⁹ affirmat aliq̄ p̄dicat⁹
i idē p̄dicatū negat de eodē sub̄o vniuersaliter sumpt⁹. tunc
ille enūciatiōis sunt p̄rie. f. ille enūciatiōis i q̄b⁹ p̄dicatū
idem affirmat ē negat de eodem sub̄o vniuersaliter nō vni
uersaliter sumpt⁹ nō sunt p̄rie. vbi q̄r. ille bō est albus.
hō nō est albus. nō sunt p̄rie. In aliq̄b⁹ tñ terminis p̄v̄
q̄ butifmodi p̄pōnes ēē p̄rias i q̄b⁹ idē p̄dicatū affirmat
ē negat de eodem sub̄o nō vniuersaliter sumpt⁹ q̄ ē ve
rū q̄t ad legē n̄ nās p̄rariōis. f. q̄t ad hoc q̄ i aliq̄b⁹ tñ
terminis p̄v̄q̄t q̄ butif p̄pōnes nō possunt esse s̄t vere sed
necio vñs est v̄a ē alia est fals̄a. vt ps. ille. n. p̄pōnes bō ē
p̄ial. bō nō est aial. nō n̄t simul esse vere. f. necio vñs ē

vera & alia falsa. & hoc intelligit per hanc regulam.

Que autem significantur contingit esse con-
traria aliquando.

Ecce idem predicatum affirmatur & negatur de eodem subiecto vniuersaliter sumpto hoc est puenit esse ptaria licet intelligendo qd vniuersali modi propositiones habeant leges contrarias in hoc qd non pnt esse simul vere. Alter exponitur sic qd significat non puenit modo puenit esse ptaria p additionem significandi vniuersalium in suis subiectis.

E dico autē nō uniuersaliter enūciār i his q̄ sūt
uniuersalia. ut ē albus hō. nō ē albus hō. Lū. n.
uniuersale sūt hō. nō uniuersaliter utif enūciatio-
ne. Omnis nāq; nō ut ē. s; qm̄ ut p̄significat.

¶ Exponit quid est enunciare in vniuersali non vniuersaliter saltem simpliciter dicens. q. cum subiicitur terminus cōmuni sine signo vniuersali. tunc est enunciare in vniuersali non vniuersaliter. vt cum dico. homo est albus. homo non est albus. subiectum. n. in istis est terminus vniuersalis. s. non vniuersaliter accipitur. q. non accipitur cum signo vniuersali. omnis non est vniuersalis. s. significat vniuersaliter.

In eo vō qđ uniuersale pđicat. id qđ est uniuersale pđicari uniuersaliter nō ē uerx. Nulla. n. affirmatio erit uera i quo de uniuersali pđicato uniuersaliter pđicet. ut oīs homo ē omne aīal.

Remouet quoddā dubiū. posset aliq̄ credere q̄ sicut
triarierat p̄positionū attendit penes subiecta vniuersalia
et accepta q̄ nā attendat penes predicata vniuersaliter
accepta. itēd remouet p̄bs dicēns q̄ nunq̄ est v̄z q̄ vni
uersale vniuersaliter sumptū p̄dicat. signōz. n. vniuersale
nunq̄ distribuit p̄dicatū. vñ dicit p̄bs q̄ nulla affirmatio
i q̄ v̄le v̄r sumptū p̄dicat. vñ ois bō est oē aīal. ¶ Dic sūt
quē notādā. ¶ Primū ē q̄ p̄bs affert q̄ nulla affirmatio ē
v̄a i q̄ vniuersale v̄r sumptū p̄dicat. q̄ hoc p̄t h̄re duas
cās vitiosas. vna q̄ quēlibet est falsa. alia p̄t esse q̄ nulla tra
his p̄posito est affirmatio. ¶ Secūdo notādū est circa p̄ma
istaz carū q̄ si aliq̄ est talis affirmatio i q̄ v̄le v̄r sumptūz
p̄dicat. t̄rminos distribuit. b̄at p̄ura p̄posita. q̄ sup
ponat p̄sonaliter. tunc q̄s talis affirmatio est falsa. vñ p̄
istis bōm est ois bōm. Si aut̄ v̄le v̄r sumptū b̄at vni
uersaliter talis affirmatio p̄t esse v̄a sumptū p̄dicatō
sonalr. vñ si nullus bō est t̄rminus n̄s. hoc est v̄a. i. ois
bōm alius. si aut̄ p̄dicatū sumptū aliq̄ capiat mālīter
p̄t talis affirmatio esse v̄a siue terminis n̄s b̄at uniu
uersaliter t̄rmine p̄ares. hoc enim est vera. aliq̄s totū i quā
tate est ois n̄s bōm. q̄ bec sumit aliq̄ totū i quā tate
ē ois p̄bent. sumptū p̄dicatō mālīter. q̄ si n̄q̄ talis affir
matio est vera q̄ p̄tē falsa in oia p̄dicam̄ n̄minaliter
v̄r.

sumptū est uniuersale. ¶ Tertio est notandū circa secundam
cūm ueritas q̄ est q̄ nulla ppositio affirmatiua ē in qua p̄
dicatur uniuersale uniuersaliter sumptū q̄ signū uniuersale
le uniuersaliter sumptū est pte p̄dicā nōq̄ est dūp̄ q̄ totū
nō p̄dicat q̄ est sp̄ p̄ns p̄dicat q̄ in ita. for. est oīs b̄. hoc
totū oīs b̄ est p̄dicatū. q̄ hoc signū oīs non est dūp̄ b̄
totū oīs b̄. Et p̄ quā signū positū a pte p̄dicat est p̄
p̄dicat & tenet categorizemmatic respectu cōpositiōis
ita. q̄ signū p̄dicat est parte p̄dicat & contrahitū
cōpositiōnem ad esse tale quale est totū illud quod subse
quar cōpositiōnem. cōmne p̄dicat & contrahens re
spectu contracti & p̄dicatū habet rationem rei: distinguū
de rem contra modum. q̄ ideo totū q̄ subsequitū co
ntrahit b̄ rationem rei & non modi respectu cōpositiōis.

Quarto est docendum qd quantis signis uniuscuiusq; b^e rationem esse et sit cathe^a respectu cōpositionis tñ respectu termini cōis et ad additū pñent sub ipso descendere ad qd libet pñentū. sequitur enim. soz. est omnis hominē. ergo soz. est plato et cicero. et sic d^e singulis. illud manifeste patet in obliquis. nam sic dicendo soz. uidet omnem hominē; sic uidet hominē et sic pñatū et tñ signis respectu termini quē sⁱ tribuit tenet sⁱ cathe^a gorem matice. sequit^r. n. soz. uidet

Perihernias

oem boiem. ergo soz. videt platonem & clecronem & sic &
singulis. ¶ Quinto est notandum qd ex isto loco potest ac-
cipi illud qd a subiectis capunt propositiones suas quantita-
tes. & non a predicatis eorū qd subiecta possunt accipere vniu-
saliter & particulariter cum signum manere possit in eis si-
gnum ex parte subiecti & nō ex parte predicatoris sicut pars
predicati vt dictum est. ideo a predicatis vel a dispositioni-
bus predicatorum nō accipitur. ppositioes suas quantitates.

Copponi aut affirmatiōe negatiōi dico p^otra
dictorie. que vniuersaliter significat ei qm̄ nō vni
uersaliter. vt omnis homo albus ē. nō oīs hō al
bus est. nullus hō albus est. quidā hō albus ē.

[illegible]

Cōtrarie vō vlem affirmationē ⁊ vlem negationē. vt ois homo iustus ē. nullus hō iustus ē. Quo circa has qdem impossibile est simul veras esse. His autem esse oppositas ptingit i eodem. nō omnis hō albus est. ⁊ qdā hō albus.

Certum ē tertium ca. scđi tractatus pñm h. q. q. pbs do-
cet qualiter ppositiōes oppositē se hñt ad veritatē & fal-
sitatē & pñter istud ca. duas partes pñcipales. In pñma
docet qualiter pposiōes oppositē de pñt & de pñterito se hñt
ad veritatē & falsitatē. In scđa ibi. In singularibus ve-
ro & futuris. docet qñter ppositiōes oppositē de pñterito &
futuro se hñt ad veritatē & falsitatē. In pñma pa pñm
pñlis dñdit ī duas ptes. qñm ī pñma declarat qualiter ppo-
sitiōes oppositē pñtrarie se habēat ad veritatē & falsitatē.
In scđa ibi. Quōdvis vero dñditiōes. ostēdit qualiter op-
posita dñditiōis se hñt ad veritatē & falsitatē. Dicit ergo pñ-
mo q. vñs negatiua sit pñtraria vñ affirmatiua ī eisdem ter-
minis & eōverso. verbi gratia. iste sunt pñtrarie. ois homo
est albus. nullus hō ē albus. quo ad esse. i. q. ita ē iposibile
pñones pñtrarias esse simul veras & pñtradiatoriā fāse. pñ-
trariarū. s. subcōtrarie possunt esse simul vere. sicut iste due
sunt simul vere qđā bō est albus. & qđā bō nō est albus. si
ne iste due. homo ē albus. & homo nō ē albus. pñtrarie igit-
tur fāse se hñt ad veritatē & falsitatē q. nōqñ pñt esse sñ vā.
Sed ī oibus terminis si vñ ē vera reliqua est falsa. vñ ppo-
sitiōes pñtrarie pñt esse simul falsē ī terminis accidentib⁹
& ī terminis substantialibus in quibus est predicatio indi-
recta. Iste. n. sunt simul falsē. omnis homo ē albus. nullus
homo est albus. & iste similitur sunt simul falsē. ois aīal ē
hōm. nullum aīal ē hōm. & semp ī eisdem terminis sunt
subcōtraria simul vera & eōverso. q. subcōtraria con-
tradictoriarī. s. q. vñvñm pñtradiatoriū fuerit falsum ois
q. reliquum sit verum. & eōverso. q. q. pñtraria nōqñ pñt
esse simul vera. idco subcōtraria nōqñ pñt esse simul falsa
s. n. subcōtraria essent simul falsa eōrum pñtradiatoriā. f. cō-
traria possunt esse simul vera. & per pñs cōtradiatoriā ēēnt
simul vera. q. pñtraria antecedit ad pñtradiatoriā. & si antece-
dens sit verus oportet q. pñsequens sit verum.

Quecumq; igitur ꝑdictiones vniuersaliū sunt vniuersaliter necesse ē alterā esse verā alterā falsam. ⁊ qūq; ī singularibus sunt. vt socrates est alb⁹. nō ē socrates alb⁹. Quēcūq; autē ī vniuersalibus non vñt non semp̄ decuerat esse. illa vero falsa. Simul enim ē uerū dicere. qm̄ ē homo albus. ⁊ nō est hō alb⁹. ⁊ est hō. pbus. ⁊ nō est hō

phus. Si. n. turpis est tñc non est phus. Et
bomo pulber. 7 non est homo pulber. Si. n.
fedus est non est pulber. 7 si fir nōdum est.

[illegible]

Exidebit at subito icōueniēs eē iccirco qđ nr
nō ē bō alb⁹ simul idē significare. qz nemo alb⁹
ē. hoc at neq; idē significāt neq; sūt sunt necio.

¶ Sed q: alium pot' videri q: idē dicere. homo nō ē al-
bus. nemo ē albus. q: si illi essent simul vere. homo ē al-
bus. nemo ē nō albus. iste foret simul vere. hō ē albus. q:
nemo ē albus q: ē impossibile. Itud dubii remonet p's-
dicts q: alibi dicit p'ponēs hō ē albus. nemo ē albus. nō p'st
eodē nec idē significat cū vna sit vls & alia indefinita. Ita. n.
ē vnuerfalius. nemo ē alb'. q: n'y nemo ē signū v'le idēdēs i
se terminū distribubilem. q: n'y ista p'pone. nemo ē albus.
subijct' iste terminus homo. idē. n. ē dicere nemo. & null'
hō. q: ideo scit p'positio vls & sua particularis v'el indefi-
nitam sunt eodem: ita nec illi sit esse eodē homo nō est al-
bus & nemo ē albus. ¶ Intelligendum ē q: p'si i' exē-
plo vbi dicit: q: sit non est. nō itendit idē de quocūq: qd
sit. q: hoc solū v'x ē de re pmanente. res. n. pmanens dūz
est in hiet nō ē. s; de re successua est eontra. q: res succes-
sua nō b' esse nisi qñ est in hiet. v' patet de motu & tpe &
molendinis. de ludis agonisticis. qñ. n. huiusmodi successi-
ua sunt facta tūc nō sunt. Sic ergo q: p'dictis p'z. q: sunt co-
traria & q: p'dictoria & q: subcontraria. q: q: h'ia p'nt ē q' sit
fa & nō sit vā. & q: p'dictoria nō p'nt esse simul vā nec simul
falsa. & q: subcontraria possunt esse simul vā & nō simul fal-
sa. ¶ Circa partē istā ad sciendū q: sit contraria & que co-
tradictoria: sunt tria notanda. p'mo notandum ē q: ad
hoc q: aliqua sit contraria v'el contradictoria. o: q: illi ter-
min' p'se fupponant. p' eisdē nō tñ eodē modo v' videbū-
tur. Et ideo si i vnuerfali affirmatiua aliq: termin' suppo-
nat p' pluribus q: i vnuerfali negatiua & eonuersio ille p'
positiones nō sunt h'ie. & tñ si p'pone vnuerfali termin'
supponat actualiter p' pluribus q: idem terminus suppo-
nit i p'pone p'cularit' tunc ille p'positiones nō sunt h'ie: tra-
dictorie. Et hoc p'z q: si hoc signum omnis distribuat ter-
minum eodē continentem masculos & feminas supponit
tam p'z masculis q: p'z feminis. & hoc signū nullas p' in a
sculis tñ distribuit v' plurimi dicunt p'positiones quarū

Liber.

una est affirmativa & alia negativa in eisdem terminis pro quibus sic fit distributio ita qd pro pluribus in una supposito qd in alia non sunt propositiones contrarie. vtrbi gratia. si in illa. omnis homo currit fiat distributio pro masculis & feminis & in alia. nullus homo currit. pro masculis. tñ iste propositiones non sunt contrarie. omnis homo currit. nullus homo currit. Nam ille propositiones posito casu possibilibus pnt esse simul vere. supposito. n. qd nullus homo masculus sit in verum natura. & qd multe mulieres sint ita qd omnes ille currant. iste sunt simul vere. omnis homo currit. nullus homo currit. Ita enim est vera. omnis homo currit. qd non sit distributio nisi pro feminis. & ois femina currit. qd sequitur nullus hō currit. ergo nullus homo currit. & añs est vez p casum. ergo & pñs. & posito eodem casu. iste sunt simul vere. ois homo vituit. aliquis homo non vituit. nec ppositiones iste sunt paradoxice. qd subiecta in istis nō supponit pō eisdē omnino posse. Et hic facit qd Arist. videtur hic dicere pteritum dicit enim qd vniuersalis affirmatiua & vniuersalis negatiua de eisdē terminis sunt pparie. exemplificat sic. omnis homo est albus. nullus homo est albus. qd non esset nisi ille esset parie. ¶ Dicendum est qd non ois vniuersalis affirmatiua cōtrariatur omni vniuersali negatiue in eisdem terminis. sed requiritur qd termini illius supponat pcesse pro eisdem. quod non contingit in ppositio. Ideo obstat qd Arist. exemplificat in istis terminis. qm̄ exempla non ponimus vt ita sint. sed vt sentiat additōes. Cūde p istas propositiones intelligit suppositiones in quibus supponunt termini pcesse pro eodē vel pro eisdē. & sic forte fuit lingua greca. ¶ Et hic queratur que ergo sit pparia illius. omnis homo currit. dicitur qd bec est sua cōtraria. ois homo nō currit. nec est ita. nullus homo currit. qd termini in istis non supponunt pcesse pro eisdem. cum in ista. omnis homo non currit. fiat distributio taz pro masculis & pō pro feminis. & in ista. nullus homo currit. pro masculis tñ. ¶ Pro modo oportet dicere nisi dicatur qd masculinus genus condeit feminis in numero singulari. & in numero plurali. ita qd sicut bec est vera per conceptionem generum. vir & mulier sunt albi. ita bec est vera. mulier est alba. quis homo. ¶ Secundo notandum qd in pparis dñt predicata & etiā partes predicatorum habere suppositiones personales contrarias. qd in vniuersali affirmatiua predicatum habet suppositionem confusam tñ. & in vniuersali negatiua predicatum habet suppositionem confusam & distributam eodē modo quo pars predicati bz suppositione. & propter hoc vniuersalis affirmatiua non cōtrariatur vniuersali negatiue in qua predicatum vel pars predicati non bz suppositione pñsam & distributam. & pp hoc iste non sunt cōtrarie. omnis homo est alia. omnis hō alia nō ē. qd illa negatiua predicatum supponit pñse tñ. qd negatio supponit sequens ipm non confundit. Similiter ista non sunt contraria. cuiuslibet hominis asinus currit. & cuiuslibet hominis asinus non currit. Similiter ista non sunt contraria. ois homo habens filium diligit illum. & omnis homo habens filium nō diligit illum. qd ly illum est pars predicati. & i negatiua nō stat qd pñse distributōe. qd reliatum capit suppositionem a suo antecedēte. & iam i antecedēs non stat pñse & distributōe. Cūde supposito qd ois homo habens filium dicitur dūo filios. tñ qd diligit alium quem odia ista est vera. ois homo bñs filius diligit illū. & ois hō habens filium nō diligit illum. de affirmatiua nō est dubium qd illa sit vera in isto casu. & qd negatiua ē sit vera pp. qd sequit. ois hō habens filium nō diligit illū. ergo nō ois homo habens filium diligit illū. nec equipollent illi ppositiōes. ois homo habens filium nō diligit illum. & nullus homo habet filius diligit illum. singulares aut boius ppositiones. nullus homo habet filium diligit illum. nō sunt ite. iste homo bñs filius diligit illū. & singulares fac sunt nō iste homo bñs filius diligit illū. & sic dico habens filium diligit illū. & sic de singulis. ¶ Tertio drmo paradoxica est notandum qd ppositionibus habentibus subm & predicati terminos cōpō. debet vterq terminus cōis in cōtradictorijs habere oppositos modos supponendi. Nam in vniuersali affirmatiua

subm supponit confuse distribuitur. et in sua contradictoria vt
i particulari negativa subm supponit particulariter seu diffi
ctine. i. determinate. Et in vniuersali negativa subm qd
predicatum supponit confuse distribuitur. et in particulari
affirmativa sibi particulariter supponit particulariter. i. determi
nate. Et sic verificatur illa antiqua regula logicorum. In con
tradictorijs. s. habentibus tam subm qd predicatum termin
nos cōtes. termini habent oppositos modos supponendi.
Et ista regula debet intelligi de oppositis modis supponen
di quantum ad suppositionem mobilem et immobiles. Ter
minas enim cōtes supponens mobiliter in vno contradicto
riorum supponit immobiliter in reliquo contradictorio.
Vnde in vniuersali et particulari habentibus tā subm qd pre
dicatum terminos cōtes et partes terminorum non suppo
nit modis oppositis. ita qd iste terminus qui supponit mo
biliter in vna ppositione nō supponit immobiliter in alla vel
econtrario: ille ppositiones non sunt contrarie. et ideo ille
ppositiones non contradicunt. cuiuslibet hominis affinis
currit. et affinis hominis affinis non currit. qd ille terminus
affinis qui se tenet ex parte predicat in vtriusq ppositiōe
stat immobiliter. sed contradictoria veritas. cuiuslibet hominis
affinis currit. est bec. affinis hominis nō affinis currit. qd
in istis habent terminus et partes terminorum modos oppo
sitos supponendi quantum spectat ad mobilem et immobile
suppositionem. nec isti contradicunt. omnis homo habens fili
um diligit illū. et aliquis homo habēs filium nō diligit illū.
qd in illis istis ppositionibus nō bz oppositos modos sup
ponendi. et pp eādem rationem iste ppositiones nō tradi
cūt. Iste homo hās filium diligit illas. et iste homo hās fi
lium nō diligit illū. s. iste contradicunt iste homo habens
filium diligit illū. et non iste homo habens filium diligit illū.
C Manifestū ē qm vna negatio vni affirmatio
tis ē. s. n. idē o3 negare negationē qd affirmatio
affirmauerit et de eodē vel de aliquo singula
riū vel de aliquo vniū vel utr vel nō utr. Dico
aut utr ē for. alb. nō ē for. alb. Si aut aliqd aliū
vel ē eodē vel de alio idē nō ē opposita s3 ab ea
diuersa. Quic vō qd ois bō alb? ē. illa q est non
ois bō alb? ē. Illa uero qd aliqis bō albus est.
illa q est nullus bō albus est. illi aut qd ē bō alb?
est. illa q est nō est bō albus. manifestus est ergo
qm vni negationi vna affirmatio est opposita.
C Pec est scō pars scōe particule pntie pntis in qua pbs
ostendit qd vni enunciationi solum tradidit vna enunciatio
ostendit qd vni conclusionem. vni affirmatiōi est vna ne
gatio trā opposita et bec est conclusio. 19. huius libri que p
batur sic. Omnis negatio illud idem negat quod affirmatio
no affirmat et de eodem. sed illud qd affirmatio affirmat.
quatenus affirmatio fuerit non pōtuit negare nisi vno mo
do. ergo omnis affirmatio vna trā vnam bz negationem si
bi oppositam. affirmatio enim et negatio oppositę debent
esse eiusdem predicat et de eodem subiecto. qd si non sunt
de eodē subiecto nō sunt oppositę sed diuersę solum. Iste
n. ppositiones. forte est albus. plato non est albus. non
sunt oppositę sed diuersę. Et ponit exempla pbs tam i vni
uersalibus qd in singularibus qualiter vni affirmatiōi est
vni vna negatio opposita dicens qd negatio huius for. est al
bus. est. for. non est albus. et negatio huius. omnis homo
est albus. est. ista. non omnis homo ē albus. et sic de alijs.
C Quoniam aut alie sunt prie. alie cōtradictorie.
et q sunt bec dictū ē vel quādo nō ois vā vel falsa
tradidit et quare vel quādo vna vel falsa est.
C Recapitulat et dicit manifestū ē ex dictis qd aliq sunt pp
nes prie et aliq dīctorie. et q sunt ille dēni est. et qdō se hnt
ad vtiatē et falsitatē. et cū ē qd pria pnt esse sit falsa et non
simil vera. et q dīctoria non possunt ē nec simili vā nec
sit falsa. Et nota sūt bicia. Primum ē qd ista ppositio

Perihermenias

et affirmatiō ē tñ vna negō opposita. pōt vno mō itelligi
 de oppositiōe dictōnariū. et ite intellect⁹ pcedat tertul.
 vel pōt itelligi de oī pponēdi differētē et tunc qō itelligi sic
 q oīs affirmatiō vna hōt tñ vnā negatiōē sibi oppositā pō
 in eodē gñe oppositiōis. pñt. n. vni affirmatiōi diuerse re
 gatiōes opponi diuersis qñibus oppositiōis. vt vna hñe et
 alia dictōrie. et in eodē gñe oppositiōis. sed nō pñio. vt
 bñc oīs hōt currīt. dñctit ista. quidā bō nō currīt. et illa
 nō oīs hōt currīt. sed ista sī oīs hōt currīt. dñctit et p. **S**e
 cūdo notādū ē q nō oīs affirmatiō et negatiō de eodē subō
 ē pñctico opponūt. qñ subōia sunt affirmatiō et negatiō
 eūsdē subī et pñctat. in subōctriā sī sūt oppositā q: pñt
 simul eē vera. **T**ertio notādū est q oppositiō pñōm
 accipitur duplx. vno mō large. Alio mō stricte. stricte acci
 plendo opponē. sic est solū oppositiō inter affirmatiōes et
 negatiōē eūsdē predicati de eodē subō. et hoc oppositiō sic
 accepta est duplx. hñe et dictōrie. Sed oppositiō large
 accepta ē iter. pñōnes q nō pñt esse simul vere siue sint af
 firmatiue siue negatiue. siue vna sit affirmatiua. et alia nega
 tiua. et oppositiō sic accepta idē ē qō repugnantiā pñōm.
 et idē est repugnantiā qō ipolitas. oīs n. due pñōes q nō
 pñt esse sūt vē repugnāt. Itē. n. repugnāt pñōes et alb⁹ for
 et niger. et iste oppositiō large accipēdo oppositiōnem.
 nullū aīal currīt. et oīs hōt currīt. opponūt large. et tñ nō
 opponūt hñe nec dictōrie. Tertiū qñ aīq pñōnes re
 pugnant oīs q vtrāq illar inferat contradiciōē alterius.
 Et si qñq qñō ite pñōes repugnāt. nullū aīal currīt. oīs
 hōt currīt. dñctū est q nō opponūt. pprie loquēdo d op
 positionē. sed reduciūt ad oppositiōē dictōriū. Et vtr qñ
 aīas et oppositiō pñtis. nertantur q pñs debite ifertur et
 antecēdēt. ite aīas et dictōriū cōsequētis habent legē pñō
 riū. q pñt eē sūt falsā et nūq sūt vā. Itē aut illa cōsequētia
 ē bona. oīs hōt currīt. ergo aīal currīt. Ideo iste due pñō
 nes. nullū aīal currīt oīs hōt currīt. bñt legē pñōriū. q iste p
 pñōnes possunt eē sūt falsē et nūq sūt vere. et pñs et opposi
 tiō q sequit oīs hōt currīt. ergo aīal currīt. idē iste pñōes
 nō oīs hōt currīt. et animal currīt. bñt legem subōctariū
 itē. n. pñōes possunt simul esse vē et nūq sūt falsē. qō pñ
 sī aīas ē sūt et pñs falsū et idē pñs et dictōriū antecēdēt
 essent sūt falsā. sequit q aīas et pñctatiōis pñtis eēt sūt fal
 sū. qō eēt ipole. et pñmūt rōnē antecēdēs et cōtradictōriū
 sequētis nō possunt esse simul vā. q: si aīas ē vēr pñs est
 vēr. idē si aīas et pñctatiōis pñtis eēt simul vera. seqt q
 duo cōtradictōia eēt simul vā qō eēt ipole.

Cona it affirmatio ē uel negō q̄ unū ē uno si-
gnificat. uel cū sit ulr̄ ulr̄ uel nō ulr̄. ut oīs bō al-
b⁹ ē. nō oīs bō alb⁹ ē null⁹ bō alb⁹ ē. quidam bō
albus est. Si album unum significat.

¶ Hec est tertia pars secunda pars vltima. in qua pars re
monet quoddam dubium. et tale. q. dicitur q. qd. propositio
necessitatem altera preter contradictionem esse veram et altera falsam. po
set aliquis dubitare q. propositio est vna et q. non est vna. id. pars o
dit que. propositio est vna. et que non est vna. et primo ostendit q. propositio
est vna. secundo q. non est vna. dicit ergo q. enunciatio omnis est vna
q. significat vnum de vno fine significat vnum d. vno vltimo fine
vlt. et hoc dicit q. posset aliquis credere q. i. propositio vlt. signific
est vnum de pluribus. cum in propositione vlt. attribuit predicatum omnibus. co
tens sub facto. et ita est q. in propositione vlt. attribuit vnum de plu
ribus. sed illud remouet per hoc q. i. propositione vlt. attribuit predi
catum factum pro omnibus suppositis factis. et ita attribuitur vnum
vel pluribus vel pro multis. illis tamen multis non a tribuit predicatum
in propositione vlt. quia ad propositionem vlt. sequitur attributio predi
cati multis. Et hoc notat q. multitudine suppositionum. per qui
bus fit distributio in propositione vlt. non in specie vltimate. propositio
vniuersalis. q. i. propositione vniuersali non attribuitur predicatum
suppositis factis. sed solum attribuitur predicatum factum pro suppo
sitis. ita q. illud cat. predicatum attribuitur est aliud ab illis
pro quibus attribuitur.

Si vero duobus unum nomen posuerit ex quibus non est unum. non est una affirmatio nec una negatio. ut si quis ponat hoc nomen tunica boi et equo et dicat Est tunica alba. hic non est una negatio nec una affirmatio. Nihil enim differt dicere: tunica est alba quam equus est albus: et boi albus. Si ergo be multa significat. et sunt plures. manifestum est quoniam prima multa significat. uel nihil significat. neque. n. aliquid est homo equus. Quare nec in his necesse est habere quidem contradictionem ueram esse. illa uero falsam.

Nunc ostendit qd ordo sit vna. posset aliquis credere qd ois ordo sit vna. in qua vna vor attribuitur vni voci sine illa vor cui sit attributio significat vnu sine plura. Istud remouet pbs dicens qd ad vnuatē enūciationis nō sufficit qd vna vor attribuitur vni voci. sed requirit qd vor cui sit attributio significet vnu & nō multa. q idē requiritur ex parte vocis quē attribuitur. i. ex pte predicati. i. qd vor quē predicatur significet vnu & nō multa. q illud probat pbs. a illa est pōlō .20. b. h. q nulla orō in qua ponit termin⁹ equiuoc⁹ ē hui⁹ plr vna affirmatio vel vna negatio. pbat scī nulla orō que est. orō ples incōiūctū est simpli vna affirmatio vel vna negatio. sed ois orō in qua ponitur termin⁹ equiuoc⁹ ē orō plures incōiūctū. ergo nulla orō in qua ponitur termin⁹ equiuoc⁹ est vna negatio vel affirmatio. maior est nota ex pcedētib⁹. q enūciatio vna simpli & enūciatio plures in cōiūctiōe opponitur. q minor declaratur declaratio exēplari scī. Si boi nomē tunica imponitur ad hācificādiū boi min⁹ ē equ⁹. & dicatur tunica est alba. idē est dfe. ac si dicere⁹ qd est alb⁹. equ⁹ est alb⁹. sed hec orō. hō ē alb⁹. qn⁹ ē alb⁹. ē orō plures incōiūctū. & per pbs non est vna affirmatio nec vna negatio. & per consequens in equiuocis non est necesse vna partē contradictionis esse veram & reliquā falsā. Ex isto loco pōt notari qd termin⁹ equoc⁹ pponat sua significatiua incōiūctū & per psequētes nec copulatiue nec dissiunctiue. sed qd vbi idē sit dicere tunica est alba. & dicere hō est alb⁹. equus est alb⁹. tamē inter ista nō pōt esse psequētia aliqua. nō. n. sequitur. tunica est alba. ergo hō ē alb⁹. aut equ⁹ ē albus. nec cōuerso. qd orō multipli nō pōt ēē nec antecēdēs nec psequētes. nec orō ē plures incōiūctū pte est psequētes. **C**oncedū qd quidā libi habet talē ifraz. si tunica imponit boi & equo. nihil refferet dicere tunica ē alba hō est alb⁹. & equ⁹ ē alb⁹. sed decia falsa ē qd superflui⁹ b cōiūctiōe copulatiua. Et si tamen hec ifra innuat & aliqui vellet talem ifraz exponere non d3 intelligere qd illa orō. tunica est alba. significet idē quod b copulatiua boino ē albus & equus est albus. s3 d3 intelligere hāc idēitatē quāntū ad attributionē predicati vni⁹ de plurib⁹ nec differt dicere tunica ē alba. hō est albus. & equ⁹ ē alb⁹. q in vtrāqz istarū attribuitur vnu de plurib⁹ & in hoc cōueniunt. sed in hoc differt. q in copulatiua attribuitur vnu plurib⁹ mediante cōiūctiōne copulatiua. & in hac orōne multiplici. tunica est alba. attribuitur vnu plurib⁹ incōiūctiue hoc est nulla cōiūctiōne mediātē. Et ex hoc possumus notari qd ad qdē multi plicē non est respondēdi vnicā rēspōsiōne. qd ad orationē qd plures orōnes ē incōiūctiue nō ē respondēdi vnicā rēspōsiōne. Si. n. queratur vtrū hō sit alb⁹. equ⁹ sit alb⁹. hec qd ē plures. nec est respondēdi vnicā rēspōsiōne sed plurib⁹.

In his q̄ q̄st 7 q̄ scā sūt nece ē affirmatiōe3
uel negatiōe nerā uel staz eē. In uisib⁹ qdē uli
sp̄ bāc uerā illā voflāz. 7 i bis que sūt singula
ria quēadmodū dcm̄ est. In bis vō que in uisib⁹
nō vlt dīr nō ē neceffe. Dcm̄ āt 7 de bis.

Capitulum superius declarata. s. q. ppones opposite
de presenti & de preterito. necesse est q. vna sit vā & alia fal
sa. & hoc tā in pponibus vniuersalibus q̄ in singularibus
s. quando affirmatio vel negatio ē ppō vniuersalis. & alie

Liber I

ra pe stradiculis particularis. sed in vlt^o nō vlt sumptis n̄
ē necesse qđ affirmatio sit vā qđ negō sit fals. nec eēbra. v
p3 de subcōtārmis qđ ponditū simit ē vere & nūqđ sit fal
se. quāf autē verū qđ in illis de pñti & de pterito ne
cesse ē alterā pñ stradiculis esse verā & alterā falsū. app
rebū in sequēb^o. hoc nē vēr i pōpōnū de pñenti &
de pterito quāz veritas non depēdet a futuro.

[illegible]

Nā si oīs affirmariō vel negō vel flā ē. ⁊ oē
necē ē ēē vel nō ēē. Si itaqz bic qdē dicat futurū
aliquid. qm̄ vō dicat hoc uel ipsū futurū. māise
flū ē. qm̄ necē ē vēr dfe alterū ipsoz. si oīs affir
mariō vā vel flā ē. vtrazqz enī nō erunt sili talibz.
¶ Nā si verū ē dfe. qm̄ albū ē uel nō albū. ne
cessē ē albū ēē uel nō albū. Et si ē albū uel nō albū
uer ē uel affirmare uel negare: ⁊ si nō ē mēf. ⁊
si mēf nō ē. Quare necē ē oēs affirmatiōnē uel
negōnē uerā ēē uel flāz. Nihil igit n3 ē n3 fit n3
casu. n3 utrūlz nec erit nec nō erit aliqd p̄tēger
sed er necitare oīa ⁊ nō ad utrūlz. aut. n. qd dic
rus ē aut q negat. Silf. n. aut fier uel nō fier. utrū
lz. n. nībū maqis sic uel nō sic fe bz aut dēbit.

Probatur p^ossibilis quā indest. c. est ista. q^o nō ois affirmatv. in d^o vel negō illius de futuro ē v^o vel f^o illā. q^o becē cōclū fio. 2°. dicit^r q^o que probat p^o ipse sic. Et ois affirmatv. negō de futuro sit deterioratē v^o vel f^o sic sit illis de p^ont. tūc illud q^o eveniet de necessitate eveniet. ergo t^o. p^os ē ipōssibile. ergo a^o a^o p^omo. p^omo p^o d^o p^o illā p^ossibilisem sen inco^onsēntiā. 2° p^o p^ossibilisitatē p^osequētiā. p^oima p^oba tio est talis. si ois affirmatvā c. negatvā de futuro sit d^oer minate v^o vel f^o illā. ergo si v^o dicat hoc erit. c. alius dicat. hoc nō erit. o^o q^o v^o nōdy dicat determinate v^o v^o. c. ali^o de terminatūm c. mīstiat nec pōt d^o q^o v^oterq^o illud dicat v^o rū cū p^otradictoriā nō possint cō^o simul v^o. c. sic omnia d^oer minate eveniunt. c. q^o p^os nūllū eveniet a casu nec ad v^otrū p^ossidō ē ipōssibile. 3° ita rō fūdas tūc hoc q^o illā cōntrītur. q^o illa illa sūt cōntrītur. p^o p^o est determinatē falsā. c. dīcē eam dīcē determinatē falsūm.

Cmpli n̄ ē albu nūc: uerz erat d̄re p̄. qm̄ cr̄
albu: q̄re sp̄ uerz fuit d̄re qd̄lz corz q̄ fca fuit cr̄
erit: q̄ si sp̄ uerz d̄re. q̄m̄ ē uel erit nō p̄ hoc n̄
er: uel nō futurz ēē. qd̄ aut̄ nō poruit nō fieri i pos
sibile ē nō fieri. ⁊ qd̄ ip̄le ē nō fieri necē ē fieri.
D̄ia ergo q̄ futura sunt necesse ē fieri. n̄bil igit̄
ut̄ illz cr̄it n̄ casu. Nā si a casu nō et necessitate

Secundo probatur eadē conclusio sic. si hec est modo deter-
minata vā. hoc est album. ergo hec prius fuit determinata
vā. hoc erit album. ⁊ eadem rōne hec semper fuit vā. hoc

erit albus. & sic de quolibet eorum quod scilicet sunt sic fuit verum dicitur quod
ipsum erit. & si tempus fuit verum dicitur quod ipsum erit non potest esse quod
ipsum erit. ergo non potest non fieri. & impossibile est non fieri. &
per consequens necesse est fieri. alio ergo quod finit de necessitate
tamen. & per hoc mobilis erit a causa nec ad veritatem. nam quod sit
a causa vel ad veritatem non sit de necessitate. ¶ Notanda sunt tria
maiora. quod hoc ordo fundat super banc regulam. propter
singularitatem de pterito est necessaria. arguitur. sic. si hoc de pterito
modo est vera. hoc fuit vera de omnifratro illius. hoc erit
verum. ergo est necessaria. hoc fuit vera. hoc est albus. & per hoc
consequens non potest fieri nec alter enenire. ¶ Secundo notandum
est quod per hoc in istis rationibus non capit necessitate per necessitate per
petua sed per veritatem perpetuam. sed cum quod dicitur inevitabilitatem
tatem pro aliquo determinato tempore. Unde illa consequentia non
valet. dicens hoc dicitur verum. ergo necesse est sic enenire finem
per necessitate dicitur perpetuam veritatem. sed finem quod dicitur inevitabili
tatem pro aliquo determinato tempore. & hoc non dicitur intelligi propter inter
necesse & non possibile non. ita si necesse est. inevitabiliter sit
hoc enenire pro aliquo determinato tempore. ergo non possibile est
non enenire pro isto tempore. sed non capit simpliciter quod non potest
enenire. ¶ Tercio notandum quod illa ratio probat quod non dicitur
mutata veritas in illis de futuro in maiori contingenti sicut in illis
de presenti. nam si effectus determinata veritas in illis de fu
turo sicut in illis de presenti quod non dependet a futuro
& in illa de presenti quod non dependet a futuro est de
terminata veritas. quod est inevitabile. quod probatur sic
sit vera vera pro nunc. sequitur quod illa de futuro est determina
ta. quod non potest per tunc non esse. & ita de quocunque futuro
non potest enenire quod est futurum. & sic oporteret futurum necessarium erit
accedendo necessarii pro determinato tempore. v. g. si pro. nunc
sit albus. hoc. est albus. determinate v. g. quod tunc non
potest inesse non vera. Si ergo ista. for. erit albus. fuit propter
determinate v. g. sicut hoc. hoc. est albus. est modo vera. tunc
ista. for. erit albus. fuit ita determinate vera quod pro tunc fuit
inevitabile qui for. erit albus pro aliquo determinato tempore.
& sic in pterito propter quod propter fuit determinate verum. for.
erit albus. & in quolibet tempore quocunque remotio fuit hoc determi
nate vera. for. erit albus. & quod sequitur. quod semper ve
rum fuit inevitabile quod. aliquando fore albus. & ita est de quocunque
alio futuro eadem ratio quod ita determinati est ipsi fore aliqui
sicut modo est determinati quod for. est albus. & ergo quod ene
niet de necessitate enenire. & mobilis a causa.

CAr vo nec qm neutrvex e contigdre ut qm
neg erit neg no erit. Primu. n. cu sit affirma
tio falsa erit nego non uera. Et cum bec sit falsa.
contingit affirmatione no ee ueraz.

Remouet incidentaliter falsam responsionē, quā posset
et talis qd in p^ossib^o de futuro in materia contingenti neu
tra est. v. q. in talibus vtraqz ps contradictionis est f^a. It
lud remouet pbs pbs qd nō vtraqz ps est falsa in p^oss
bus de futuro in materia contingenti. qd hoc est p^ossib^o. 2°
b^o. q. qd p^oatur dupl^o. p^omo sic. si aliqua p^opositio affir
matius sit f^a p^o negatiua qm fibi p^oradicit est v^a. & si ali
qua negatiua sit f^a p^o affirmatiua qd fibi p^oradicit est v^a.
ergo si in illis de futuro in materia conting^o vtraqz ps cōtra
dictionis sit falsa: sequitur qd in illis vtraqz pars contradi
ctionis dic^o est vera quod est impossibile. ergo &c. Unde
dictū qd pbs remouet responsionē quā p^oridet qd in talib^o
de futuro neutra pars contradictionis est v^a. & hoc v^a f^a f^a
sonare dices sic qd neutri est verū nō conuenit dicere. qm
nec erit nec nō erit. Et scūdū hoc videtur idem intellig^o
per illam. hoc non erit & p^o illa v^a est qd hoc non erit. &
tū nō sua probat qd in talibus non vtraqz pars cōtradictōis
est falsa. videtur esse dicendum qd probat qd non est verus
dicere qd neutra pars contradictionis est v^a vera propter hoc
q vtraqz pars contradictionis est falsa. Unde plūs p^oss
nō hoc dicere qd in talibus non vtraqz pars contradi
ctionis est falsa.

Eadbuc si uerū ē dīe qm̄ album ē ⁊ magnuz
opz urūqz eē. Si uero erit cras. opz esse cras.

Peribermenas

Si autem erit neque non erit cras. non erit utrumque: ut
nauale est bellum opus. et neque fieri nauale bel-
lum neque non fieri nauale bellum.

Ergo pbatut eadē pñālio ē. & inppōit qd oīs ē ve
rū de futuro erit verū qñq; de pñti. & qd nō ēit verū de fu
ro nō erit verū de pñenti. v.g. si erit verū qd aliqd erit al
bū & nigrū erit aliqd verū dicere de isto qd erit albū & nigrū
& sūperius erit dō qm hoc erit cras albū & magnū. & tē erit
verū dicere de pñti hoc erit albū & magnū. & si nō ēit verū
dicere de futuro nōq; erit verū dicere de pñti. & hoc argui
tur cū. In pñtōnōiōb; de futuro vtraq; pō cōtradictōis
ē flā. hoc erit hoc nō erit. ergo vtraq; istaq; est falsa d; pñti/
si. hoc est hoc nō ēit. & si bec est falsa hoc nō ēit. tunc docē
est. & si bec sit falsa hoc nō ēit. tūc bec nō ē vera. & ita si ista
duo sint sit flā. hoc est. hoc nō ē. & sic aliqd erit verū qd
nec hoc ē. nec hoc nō ēit. qd ē it īmpōssibile. expēditū ē na
li bello. Si. n. vtraq; cap; est falsa nāuale bellū erit. nāuale
bellū nō erit. & si vtraq; istaq; erit falsa. tunc erit verū qd nec
nāuale bellū ēit. nec qd nāuale bellū nō ēit. quod est īmpō
ssibile. Vtāro fūdatā super duās regulas. pīma qd oīs p
pñti de futuro bz aliq; ppōnē verā d; pñti qd quādoq;
erit vā. Alia regula ēit qd ppōnē eē falsam cōnētitur cum
dīctōrio istī? pppositiois. v.g. ista ppō. for. ē ista & con
nētitur cum ista. for. non ēit. igitur si vtraq; istarūm sit flā
hoc erit. hoc non erit. idēo vtraq; istaq; est falsa istis demō
stratis. hoc erit. hoc non erit. pueritur cū illa. hoc erit. hoc
non erit. Circa pīma regulā ēit scēdū qd oīs ppō fū
gularis que est de sō singulari simpliciter vera de futuro hē
bit alā de pñenti verā in eisdem terminis que aliquando
erit vā. vt si bec sit vā de futuro antīpōs erit. bec de pñenti
t aliquando erit vā. p. antīpōs erit. sed si ppō sit vā de futu
ro. & beat teriz cōm pō subiecto vel singularē cōpōsi
tam ex fabo cōi vel ex pñōis de monstratū & non com
muni. nō opōz qd si ppō sit vera de futuro qd beat aliqua de
pñenti in eisdem terminis que aliquando est vera. ista. n.
erit vā & albū erit nigrū. & bec nūq; erit vā. hoc albū
erit nigrū. sed in tali pñtōis de futuro vā ē cōmīdū ali
qua de pñti in q subiectū sūbim simplr respectu eisdem p
dicatū. vt illa albū erit nigrū. habebit illā de pñti verā. hoc ē
nigrū de monstrādo sūbim albedinē. & illa hoc albū erit nigrū
habebit tālē de pñenti verā. hoc ē nigrū.

¶ Que si ngun mouentia de l'un v' l'autre. Si ois affirmatiouis 7 negatiouis uel in bis q̄ in n'is d'icq̄ uir. uel in bis que sunt singularia ne-
cessite est oppositz hāc ueram eē. illaz uero flāz
Nihil autē utrūlibet eē in bis que sunt 7 que h'
unt sed oia esse uel fieri ex necessitate.

Hec est secunda pte pte in qua pbs ostendit in-
conuenientia q sequitur ex illo inconuenienti. qd est q oia q
euenient de necessitate eueniunt. Et ppter duas ptes q
In prima ponit illud e inconueniens per ipole deducendo
ad ipolis q sequitur ad banc. oino que euenient de necessi-
tate eueniunt. In secunda pte. Quod si hec no sunt probat idē
ostēdit. In prima pte ostendit inconuenientia. et remouet
duas falsas responsiones. dicit q p^o qd hec inconuenientia.
et huiusmodi sunt que sequitur. si dētor q tam in vniuer-
salibus q singularibus de futuro determinat altera pars
contradictoriae est vera et altera falsa. quia si sic esset alterū
contradictorium erit necessario verum et alterum falsus
et sic nihil fiet a casu nec ad vtrūlibet. sed oia que sunt de ne-
cessitate sunt. et omnia que fiēt de necessitate fiēt. quod ē
inconueniens. hec consequentia p^o ex precedentibus.

Quare nō oportebit n3 auxiliari n3 negociari
qm̃ si hoc facim⁹ erit hoc. Si nō b: nō erit hoc.
Et hoc incōuenient q̃ oīa que eueniunt de necessitate e
ueniunt deducta ad ista duo incōuenientia. Cū ponit istā cō
clusionē que est. b3. l. q. nō oīa que eueniunt b3 necessi
tate eueniūt. hoc conclusio pbat p̃ impossibile. secūdo ostēdit

ibi. Quid si hoc non sit. probat tertio resolutione. primo deducit
do ad apolo. i. ad non inueniētia. i. primum est qd non oportet
bit de ipso. qd confilium accipere. illud sequit. qd vt pba/
tam est. tertio tibi. confilium non est de his vel ex his que
sunt ex necessitate sed soli de contingētib. esse vel non esse
que sunt in nostra potestate. Secūda inueniētia est qd oēs
actiones humane que sunt propter aliquē finē erunt super
flue. qd siue operetur siue non operetur euenient finis qd
intēdimus. sed hoc est contra mentem hominū qd nego
ciantur & consulantur. qd ea causa videntur consilii & ne
gociari vt fines intēti eueniant. & propter alium & alium si
nem homines negociantur & consulantur

Cibil enim prohibet in miliesimū annū hunc
quidem dicere hoc futurum ēē. hunc uero nō di
cere. Quare ex necessitate erit quodl3 coruz qđ
uerum erat dicere tunc.

[illegible]

Cum vero nec h. differt h. aliquis dixerit. predictio
ne uel no. dixerit. manifestu. e. n. q. sic se h. res.
ut si hic qd. affirmauerit ille uel negauerit. n. n.
potest affirmare uel negare erit uel no. erit. nec i.
millesimu. annu. magis q. m. quatoliber tpe. qua
re si in omni tempore sic se babebat ut unu. uere
diceretur necesse est hoc fieri. 7. unu. q. q. coru.
q. sunt sic se h. ut ex necessitate fieret. q. n. ue
re dicit quis quoniam erit. no. pot. no. fieri. 7. qd.
factum est uerum est dicere sp. qm. erit.

Remouet secundam rationem. q. posset aliquis dicere q. si aliquis affirmaret aliquod futurum contingens. q. alius negaret illud idem. q. tunc necesse ē alterū istorū dīe verū deter-
minare, sed hoc est propter eorū dicere. q. nō q. alterū isto-
rū est determinate verū. affirmatiue vel negatiue. Itam rati-
onē remouet dicens. q. ppter dicere aliquam nec magis
nec minus euenient. sed in eo q. res est vel non est dī orō
ya vel falsa. Unde nihil refert dicere hoc est verū. hoc erit
ante mille simū annū vel p. q. iō siue sit determinatū q.
hoc erit siue sit indeterminatū q. hoc non erit omnia sicut et
necesse est. q. nihil a casu. nec ad p. libet q.

Quod si hec non sunt possibilia. uidemus. n.
esse principium futurorum 7 ab eo quod cōsilia
mur atq; agimus aliquid.

Cum sit secunda pars huius secunde particule in qua ostendo per impossibile quod non omnia que enuntiant de necessitate enuntiant ostendit idem per rationes ostensivas. et dicit primo quod si predicta non sunt possibilia. tamen probatur propositum alia via. et probatur quod dupliciter quod non omnia que enuntiant de necessitate enuntiant. prima ratio est hec illa. quoniam non sumus principia non sunt de necessitate. sed quoniamque futurorum nos sumus principia. ergo quedam futura bene necessitate non enuntiant. et per consequens non omnia que enuntiant de necessitate enuntiant. maior patet. quoniam sumus nos domini nostrorum actuum ita quod in libera potestate est agere quoddam vel non agere. sed manifestum est quod talia quoniam non sumus principia non de necessitate enuntiant. Si. n. talia de necessitate enuntiant oia per que in puer satione humana doles elucideri ad bona et retrahuntur a malis esse inutilia et superflua: cum in modis sunt puerationes et depre-

Liber I

catōes. cōtūratōes. pluratiōes. & remuneratōes. si. n. oia q̄ agim⁹ & necessitate agim⁹ siue fierēt pluratiōes siue q̄ suasitōes siue nō fierēt. nūm⁹ min⁹ agim⁹ oia. Et sic oia q̄ boies eliciūt a bōis & trahūt a mat̄e elc supflua. qd̄ ē lōcū teniēs. & sic pz mat̄. & mi. pz et. l. q. nos sum⁹ q̄m⁹ q̄m⁹ futuroz. nā nos p̄sumam⁹ & agēd⁹ a nob. Is q̄ p̄sumam⁹ mīsi & hīc q̄ sunt in nra potestate. i. quoz nos sum⁹ p̄ncipia.

Et qm̄ ē oīo in his q̄ nō sp̄ actu sunt eē uel nō
eē possibile ut in quib⁹ utrūq; contingit ⁊ esse ⁊
nō esse. Quare ⁊ fieri ⁊ non fieri.

Confiteri in rebus humanis quod non omnia que eueniunt de necessitate eueniunt. ostendit idem in alijs reb' quod non omnia que eueniunt de necessitate eueniunt. Et est ratio talis. quæcūq; pñt fieri et non fieri illa de necessitate non eueniunt. sed in illa que eueniunt pñt fieri indestit fieri et non fieri. ergo multa que fiunt non de necessitate fiunt. inais: est de se manifesta. vñq; p5 p rōne. et p exēmplo pñt sensibilia. pñmo fit. Quæcūq; non sunt semp actu pñt esse et non esse aliqñ. vel sp cēnt vel sp nō cēnt. et pñs nō pñt fieri et nō fieri. q; talia nō pñt esse vel nō esse nisi p eoz fieri vel nō fieri fieri. In quibus ergo contingit fieri et non fieri in eisde contingit esse et non esse et eodiuerso. ergo talia non ex necessitate fiunt vel sunt. fieri in eis est natura pōssibilitatis p quā indifferēter possunt ad fieri vel non fieri. et ad esse et non esse et c.

Et multa alia nob̄ māifesta sūt sic se b̄nta v̄
qm̄ hāc vellē pōtē ē icidi. ⁊ nō icidit: sed pri^o er
terit. Silr̄ āt ⁊ nō icidi pōtē ē. Nō. n. ēt pri^o eā
exteri nisi ēt pōtē nō icidi. Quare ⁊ i aliis sum
ris q̄cūq; s̄m pōtēti d̄n̄r b̄uissimodi: manifestū
est qm̄ nō oīa ex necessitate vel sunt vel fiunt. s; alia
quidem ad r̄trūlibet ⁊ non magis vel affir
mano vel negatio vera est. alia vero magis qui
dem habent in pluribus alterum. Sed contin
git fieri alterum. alterum autem minime.

¶ Quidamque minor: obaf p exēpla sic. Accipiat vna noua vel
 tibia. manifestat qd possibile est eandē incidī. qd prē vetulū
 nitū oblatū: nec ē aliqd oblatū et prē agētis qd nō possit i
 cidī. possibile est et eādē vetū nō incidī: qd obaf. qd posē ē
 illa vetē indū. q p pns est pole ēē exteriū. vērnatē eam
 corripit. sed ē extera nō incidit. q p pns posē est eādē nō
 incidī. ergo vtrūq ē possibile. ē. eādē vetē incidī q nō incidī
 q per pns nō est necesse ēē incidit: nec ē necesse ēē nō incidī.
 Et et hoc pchdit pba qd vlr in alijs futuris que nō sp sunt
 actu. sed in pot^a manifestū ē qd nō oia et necitate sūt vlr sūt.
 3. cōū quēdā ē bñt ad vtrūq qd cūq ē sūt ad bñt affirmatū
 nē vel negatōnē. alia vō sūt in qb^a alterū pōtōnōnū cōm
 git vlr in pluribus q reliquū vlr in pauciorib^{us}. sed i oib^{us} tali
 bus est pās ad esse vel nō esse. ad fieri vel nō fieri.

Cum igitur quod est quoniam et non est quod non est quoniam non est necesse est. Sed non oportet quod est necesse est et nec quod non est necesse est non esse. Non enim idem est quod quod est esse necessarium. et necio quoniam et simpliciter et ex necessitate. sicut autem et in eo quod non est. Et in dictione eadem ratio est et quod vel non est oportet necesse est et futurum esse vel non esse. non enim est diuinitas dicitur alterius necio. Dico autem necesse est quod futurum est bellum nauale cras. uel non esse futurum. Sed si futurum est cras nauale bellum necesse est uel non futurum esse. futurum autem esse uel non esse necesse est.

Et est secunda particula secunde partis principalis i qua ostendit dist. vpones de futuro in materia vngenti est bñt ad veritate q saluatur. et ponit tres pculas. In prima ostendit q liter in bñt ppositionibus est determinata veritas. In scda sibi. Quare qñt. ostendit qñt in ipso nñt determinata vras. In tñtia sibi. Quare pcludit duo correlaria. In pñia ergo pte po nit duos modos in ppoib de futuro qbñ in mñ vngenti est

determinata veritas. *P*rim^o mod^{us} est ω in propositionibus de futuro limitatis π determinatis ad mensuram ad quā res futura debet esse est veritas determinata. sicut in illis de pñi^o de pñterito. v. g. sic iste pñpositiones de pñi^o sūt vere. ϕ qđ est qđ est necesse est ēē. sicut qđ nō ē vñ nō ē necesse ē non esse. Ita itē pñpositiones de futuro sunt determinate vere ϕ quod erit necesse est fore quando erit. Similiter ista est vera ϕ quod non erit necesse erit non fore quando non erit. sicut b^o est falsa. omne qđ est necesse est ēē. Ita b^o est falsa. qđ qđ erit necesse erit fore. nec itē sunt pñpōes eedē. ϕ qđ ē necesse est esse. π ϕ quod est quando ē necesse est esse. Et in pñdictis ne eadē res. Secūdis modis per quē est determinata veritas in illis de futuro est. qđ sicut in pñpōe de pñsenti dñstīctīa cū suo pñdictōislo est deterīata veritas. sic qđ dñstīctīa scī ē contradictōis ē deterīate vā π necessāria ita est ī illis de futuro. s. qđ dñstīctīa scī ē contradictōis de futuro ē deterīate vā π necessāria. v. g. sicut bec ē deterīate vā antīpē est vel antīpēs nō est. ita b^o ē deterīate vā. antīpē erit. vel antīpēs nō erit. Unde qđis nānale bellū nō fit necēssariū nec mō fore. nec fore cras. itē necēssariū est nānale bellū fore. vel nō fore cras. π hoc in sensu composito in qđ b^o notat qđ b^o est necessāria nānale bellū erit. vel nō erit cras in aut in sensu dñsīto in qđ denotat qđ necēssariū est nānale bellū cras fore. vel necēssariū ē nānale bellū cras non fore.

Chi sunt duo notanda. primo dicitur primum quod possit de
tertiaria vltima in illis de futuro. est ergo notanda qd h p. ad. o.
qd qd qd e necesse est ee. e multiplex fm compositione. i. diui
sione. In sensu oponis pdaic ly. necesse. i. denotat qd h p.
positio fit necessaria. ee qd e est qd e. i. hoc e ver: i. sensu di
uisione. Est vltim^o distinguenda eo qd potest ee tpalis vel d
tpali extremo. eo qd hae distinctione pot ee distinctio fm copone
i. diuisione. si sit tpalis hic est falla. i. est sensus. o. qd qd e ne
cesse est ee qd ipm est illud e vn^o sensus diuissus i. sic est fls.
q: et hac lequ^o qd aliquid ee qd e necesse est ee. Jo fm qd
e tpalis hic hoc est falla. fm qd e de tpali extremo est vltim^o
multiplex eo qd h deteratio qm potest tenere et pte fusi
i. tictoru illud est subm qd e qd e. i. sic est falla. qd denota
tur qd ee illud de quo d hoc totu qd e qd e. q. tale ee fit ne

esse effe hoc e fallum. qd hoc tota quod in quatuor est
verificatur de quolibet effente. n. non quodlibet effentia
necesse est effe. sed secundum qd ly quando se tenet et per
te predicatur. sic est vera et determinat modum necessitatis
vel effe modificatur per modum necessitatis. et tunc ille est
sensu qd oē qd e necesse est effe qsi est. hoc est p illo tunc i
quo est. et sic ly necesse non dicit necessitate simpli. sed dicit
necessitate limitatā ad determinatā mēsurā in qua ipsa refert
est. Unde denotat qd oē qd e in aliquo instanti nō pot nō ee
p illo instanti in quo est. Unde e in hoc instanti sit bec. va. for.
est. impolle est qd in hoc instanti. sit bec fallu. for. et
impossibile. et ly qd mutet in instanti de veritate in falsitate. et
e converso. Alius rō est. qd si aliquid mutetur in instanti devi
tate in falsitate. ant ergo mutatioe subita. aut successiva nō
subita. qd quando mutatio est subita tunc est terminus mu
tationis scilicet terminus a quo et terminus ad quem: ergo
si aliquid in instanti subito mutaretur de veritate i falsitates
aliquid in instanti finaliter effe verum et fallum. quod e im
possibile. nec potest aliquid in instanti mutari mutatione suc
cessiva. qd omnis mutatio successiva habet necessitate prius
et posterius. sed prius et posterius non possunt esse in in
stanti. cum instanti sit indivisibile. ergo in instanti non potest
effe mutatio successiva. et per consequens non potest al
iquid in instanti mutari a veritate in falsitatem vel econtra
rio mutatioe successiva. Et secūdo est notandū circa mo
dam quo ponitur determinata veritas in illis de futuro co
tingenti qd omnis disunctio est necessaria in qua sit disjunctio
inter contradictoria opposita et per consequens talis disjunctio
cuius est determinate vera. qd autem talis disjunctio sit ne
cessaria pz. qd si contradictoria e impossibile. tūz ineluctat
e iferat fūz disjunctioe ppositū. et p pñs includit opposita. qd
p. nā illa ppo. nō antipus erit. vel antipus non erit. idē
dicit et iferat fūz ppositū contradictoria. nam sequitur nō ant
ipus erit vel non erit: ergo antipus erit. et sequitur anti

Perihermenias

xpus erit ergo antixps erit vel nō erit. q: arguitur a pte d
 functione ad totā distinctionē ergo a pulmo ad vitulum fegē
 nō antixps erit vel nō erit. q per pñsis ita antixps erit
 qz erit necessaria. qz sequitur ex sua hōlitiona. q sua hōl
 goria includit opposita. qz includit itas suas. antixps erit
 q antixps nō erit. q per pñs sua hōlitiona ē ipollis. ¶ Scī
 dū ē q ita distō vti. I. qn qn pōt tenet ex pte sibi vti ex
 parte predicator. pōt ē distō fm apbologā ppter diuersi
 tate constructiōis. vel pōt ē distinctio fm ppositiōe q dimi
 nutione qz bec deteriorat qn ponitur inter vno determinā
 tina. q pōt indifferenter cōponi cū vno vel cū alio.

Quare qm̄ orōnes sūt v̄e sūt quēadmodū ⁊ res se habēt. manifestū ē qm̄ q̄cūq; sic se habēt v̄e ad utrūq; sūt ⁊ p̄ia ipsoꝝ p̄ingere queāt necesse ē sūt se b̄re p̄dicationē qđ p̄tigit i bis q̄ non sp̄ sūt ⁊ nō sp̄ nō sūt .boꝝ. n. necesse ē qđē altera p̄ t̄ p̄dicationis verba ēē vel falsā non tamē hoc aut illud sed utrumlibet ⁊ magis quidem alteraz uerā ram non tamen iam verāz uel falsā.

Edec est secūda particula b' p'tincit i q' ondit q'lr i xpōe
de futuro in una p'tingēti nō est d'terminatua. s' declarat q'p
in illis de futuro in mā p'tingenti nūq' p' d'ictōis per se
accepta est d'teriatē vā. t' est v'z. 24. b'lli q' p'bat sic q'p
reē futu'a. p'tingens ē bz ad fore. nō nō fore. una p'vō p'tingē
de futuro ē bz ad vitatē t' fallitatē. hoc p'z. q'm i eo q' reē ē
vel nō est d'f o'vō vera nō fallat sup'a d'cti ē d'ed res futu
ra cōtingens ē bz ad fore q'litē t' nō fore. q' hoc ē vey lo
quēdo de cōtingēt ad v'ritutē. ergo p'vō de futuro in mā
p'tingēti q'litē ē bz ad vitatē t' fallitatē. aut ergo erit v'ra
p'z p' d'ictōis d'teriatē vā in talib' de futuro cōtingentib'
aut nētra p'z erit vera. sed nō v'ra q'z p'crit vā in talib'
d'teriatē. ergo nētra q'c. s' d'ic ē in oib' q' nō sunt sp vā i
talibus de futuro. s' nētra p' d'ictōis per se accepta est
d'terminatē vā in illis de futuro. sed q' d'istinctōe ad fuzs
contradictōis est d'terminatē vā. hoc ē d'istinctiō fca erg p
tib' s' d'ictōis ē d'teriatē vā. vt declarat est sup'a.

¶ Quæ manifestū ē qm̄ non ē necē oēs affirmatiōes uel negationes oppositarz hāc qdē uerā illā āt falsā ē. n. n. quēadmodū i bis q sūt sicse b3 ēt i bis q non sunt possibilia tamē cē aut non esse. sed quēadmodum dictum est.

Cum est 3^a dicat^{ur} p^{ro}dicat^{ur} in q^uo p^{ro}b^{is} infer^{re} duo correla-
ria ex dictis. p^{ro}dicta est q^uo n^{on} f^uit necess^{aria} q^uo alia par^{te}
3^a dictioⁿis f^uit deter^{mi}nata v^{el} a altera falsa. sc^{ilicet} q^uo n^{on} f^uit
b^{on}u^m p^{ro}es 3^a dictioⁿis ad veritat^{em} q^uo f^uit in illis 3^a p^{re}sent^{is} q^u
in illis de p^{re}terito. q^uo in illis 3^a futuro iⁿ m^u p^{ro}ngit^{ur}. C^{on}sid^{er}
sunt tria nota^{nda}: a. v^{er}u^m dubiu^m. b. p^{ro}dict^{ur} 3^a p^{ro}io s^unt int^{er}io^{re}
n^{on} p^{ro}b^{is}. b^{ic} q^uo in p^{ro}b^{is} 3^a p^{ro}nt^{is} et 3^a p^{re}terito 3^a d^{ic}ter^{ia} v^{er}itas
v^{el} f^ul^{sa}. f^u n^{on} iⁿ p^{ro}b^{is} 3^a de futuro iⁿ m^u p^{ro}ngit^{ur} t^{er}c^o. In
p^{ro}b^{is} 3^a de p^{re}terito p^{ro}nt^{is} s^unt de regule. p^{ro}dicta est q^uo
ois p^{ro}p^o affirmat^{iva} v^{er} de p^{re}terito est necess^{aria}. alia est
f^ul^{sa}. Ois p^{ro}p^o negat^{iva} f^ul^{sa} de p^{re}terito est imposs^{ibil}is.
Sed iste regule intelligende s^unt de singularib^{us} p^{ro}b^{is} de
p^{re}terito v^{bi} f^ul^{sa}bu^r termin^{us} singularis s^ump^{er}it. In v^{er}is
p^{ro}b^{is} aut^{em} n^{on} s^unt iste regule v^{er}. Nam b^{ec} est hoc modo v^{er}
ois homo s^uit ante. a. f^uit. a. iⁿstant^{is} p^{re}sens. a. b^{ec} n^{on} est ne
cess^{aria}. quia q^uis erit f^ul^{sa} qu^{ando} alii hoies erunt qui n^{on}
fuerunt ante. a. Similiter in singularib^{us} v^{bi} f^ul^{sa}bu^r t^{er}ti^{us}
sing^{ular}is compos^{it}us ex f^uba a. accide^{re} cap^{er}it s^unt due
regule iⁿstant^{is} nam b^{ec} est v^{er}a. f^or. v^{ig}ilans f^uit b^{ic} iⁿ
tus. f^u ita q^u f^or. f^uit v^{ig}ilans a. f^uit b^{ic} iⁿtus a. f^u f^orte dormi^{er}e
t^{er}ti^{us} b^{ec} f^uit b^{ec} f^ul^{sa} p^{ro}pter f^ul^{sa}m implicat^{io}ne^m. q^uo iⁿmp^{li}c^{at}
f^or. esse v^{ig}ilante^m accipiendo v^{ig}ilante^m p^{ro}io ex q^uod
est v^{ig}ilans. Adhuc in p^{ro}positioⁿib^{us} singularib^{us} v^{bi} f^u
f^ul^{sa}bu^r termin^{us} s^ump^{er}it n^{on} s^unt iste regule v^{er}e. f^u solu^m
in illis de p^{re}terito q^uo n^{on} depend^{er}e a futuro cui^{us}modⁱ
s^unt tales p^{ro}positioⁿes. ant^{er}ip^{ro}s f^uit nascit^{ur}. Jacob f^uit
morit^{ur} in. a. f^uit. a. iⁿstant^{is} futur^{us}. Unde sicut in p^{ro}b^{is} f^u

de futuro in materia cōtingēt nō est deteriatā vītas. sic p
ponib⁹ de presenti vel de pterito q̄ dependēt a futuro. vel
que equipollēt propositionib⁹ de futuro. nec est deteria
ta veritas. nec est determinata falsitas. Cū sicut illa ppō. a.
erit. nec est determinate vā nec falsā. sic illa. a. est futur⁹ que
equipollēt illi. a. erit. nec est deteriatē vā. nec determinate
falsā. Cūde pbs inēdīt hic dicere q̄ in illis de presenti ⁊ d
pterito quaz veritas non dependet a futuro. necesse est
alteram pars dīctōnis esse determinate verā ⁊ alterā dīc
tinate falsā. sed non est ita de ppōib⁹ dē presenti nec de p
terito. quaz veritas dependet a futuro. ¶ Secūdo est no
tandū q̄ ppō est determinate vā tripliciter. Cūno modo q̄
sic determinat ad veritatē q̄ non pōt ēē falsā. ⁊ līto mode
sola ppō necessaria dē determinate vā. Alio mō dē ppō d
terminatē vā que sic est vā per hoc q̄ nō poterit nō ēē vā
p hoc instāti. ⁊ sic ppō de presenti cū⁹ veritas nō depēdet
a futuro est determinate vera. vīsta. .sor. est alb⁹. est ita d
teriatē vera pro hoc instāti q̄ non potest nō ēē vera i hoc
instāti. nec vnq̄ potuit esse falsā in hoc instāti. Tercio dī
ctur. ppō determinate vera que sic est vera pro hoc instā
ti q̄ non pōt ēē falsā p hoc instāti. ⁊ sic est altera pars d
tīctionis in illis de futuro in materia ptingent vera deter/
minate pro hoc instāti pro quo est vera q̄ non est falsā. po
tuit tamen fuisse falsā pro eodem instāti. v. g. si. sor. mone
tur in. a. hec est determinate vā. mīc. f. in. c. sor. p. presens i
stans sor. mouetur in. a. que non est falsā. in. c. potest tñ fu
isse falsā in. e. quod probatur. nā sequitur. sor. non mouet
in. a. ergo hec est falsā. sor. in opertur in. a. sed in hoc instā
ti. fallit in. c. est antecēdēs pote. ⁊ Ideo in. c. instāti ē p̄s
pote. ⁊ ita ista sunt fī vera in. c. sor. mouetur in. a. ⁊ pote ēē
q̄ sor. nō moueatur in. a. sequit⁹ q̄ possibile sit q̄ hec sit fī
in. c. q̄ sor. moueatur in. a. fī si i gēcat ppō. a. tūc hec fuit
falsā in. c. sor. si mouet in. a. si ista aliqua pars de futuro
est vera in hoc instāti. ⁊ tñ est pote q̄ sic falsā in hoc instāti.
⁊ possibile est q̄ fuit falsā in hoc instāti. ¶ Tercio notan
dum est q̄ aliqui ponunt q̄ ppositio de futuro in materia
contingenti nec est vera nec est falsā. ⁊ rō eoꝝ est ista. Jūs
quod ē indifferens ad verū ⁊ ad falsū equaliter nec est ve
rum nec est falsū. q̄ quā rōne est verum eadē rōe est fīn
ci ergo nō pōt esse simul verū ⁊ falsū. sequit⁹ q̄ bī pposi
tio nec est vā nec est falsā. Et fm istā opīnionē est bec negā
da. deus scit. a. fore. sit. a. vnum futurū cōtingens. q̄ nihil
scitur nisi verū. ⁊ p̄ p̄mo posse. ⁊ a. fore. nō est verū. Ideo
deus non scit. a. fore. nec fī. a. non fore. ¶ Et si dicatur q̄
bec psequentiā sit bona. a. erit. ergo deus scit. a. fore. quia
non pōt antecēdēs esse verū sine p̄ntē cū nullū verū sit nescit
tamen a deo. si ergo bec sit falsā deus scit. a. fore. sequitur q̄
bec sit determinate falsā. a. erit. ⁊ per p̄ns sua dīctōia erit
determinate vā. ⁊ ita in. ppōnib⁹ de futuro in materia cō
tingenti erit determinata vītas. ¶ Hūc rōnī respondet q̄
si sequit⁹. a. erit ergo deus scit. a. fore. nec valet in talib⁹ aīs
non potest esse verum sine consequente. ergo consequētū
est bona. Et si dicatur. fī non sequitur. a. erit ergo deus scit.
a. fore ergo oppositū cōsequentiā stat cū antecēdētē. ⁊ per
psequens oppositū cōsequentiā ⁊ aīs possunt fī ēē vā. a.
erit ⁊ deus nō scit. a. fore ⁊ per p̄ns est pote q̄ aliqd siue
rū nescit⁹ a deo. q̄ est impossibile. hūc conceditur q̄ op
positū psequentiā ⁊ aīs possant esse simul vera. Cū dīcūt
q̄ aliqua stat fī pōt ēē dūp̄l. aut q̄ possūt ēē simul vera
aut q̄ vnū infert oppositū alteri. ⁊ itō scōm nō stant ista
sī. a. erit ⁊ deus nō scit. a. fore. ¶ Ad illū tñ vī ēē dīcen
dum q̄ in. ppōnib⁹ de futuro in materia cōtingenti alte
ra pars est vera ⁊ altera pars est falsā mō quo dīctū est.
Cū pbi. loquētes dīctōis de futuro in mā p̄tēti dīcūt.
q̄m nec neant⁹ ē verū nec nō cōtingit dīc. Cūde fm p̄bm.
q̄m dīc. q̄ aīs p̄ dīctōis sit vera in illis de futuro quib⁹
tñ neutra sit ita deteriatā sicut in illis de p̄sū ⁊ de pterito q̄
nō dependent a futuro. Cūde fī. a. erit. erit verū dīc. a.
erit. ⁊ fī nō erit. erit verum dīc. q̄. a. nō erit. Si g°. a. erit
vel non erit. erit verū dīc. q̄. a. erit. vel sī. est dīc. q̄. a. erit.
Itō illius opt. q̄ est q̄ ppō de futuro ē cōfī indifferens ad
verū ⁊ ad falsū nō valet. q̄ p eandē rōnē pōt pbari q̄.

Ziber. I

nec erit nec non erit. sed id quod est indifferens equali ad fore
et ad non fore non est necesse magis fore q̄ non fore. sed. a. q̄
ēditer indifferens ad fore et ad non fore. ita. vñ tale qd cō
tingit ad vtrūlibet fore et non fore. g. qua rōe fore ipsi. a. in
erit. eadē rōe non fore inerit. q̄ rōne erit. a. eadē rōe. a. non
erit. ergo h. a. erit. a. non erit. q̄ nec. a. erit. nec. a. non erit. 30
dico q̄ nulla ppō de futuro in mā p̄tingit est in boc infāti
ēq̄r infāns ad veritatē et falsitatē. q̄ cuius ppōi de futuro i
hoc infāti inest veritas. ita q̄ non inest falsitas sibi. Sūi nūb
qd aliq̄ ad vtrūq̄ fore est in boc infāti ēq̄r infāns ad fore
et et non fore. ita q̄ vtrūq̄ p̄dicat ēq̄r de ipso in boc infānti
q̄ cuius tali vel nō inest fore. ita q̄ non inest sibi non fore. vel
sibi inest in boc infāti non fore ita q̄ non inest sibi fore. ¶ 35
fore diceret aliq̄ h. s. mō sibi vā antīpōi erit. q̄ rait p. h.
infāns erit vera. ergo vītas b. ppōnis. antīpōi erit fuit iā
ergo necesse est q̄ vītas b. fuit i. a. q̄ aliq̄d fuit. necesse ē
ip̄ius fuisse. ergo ip̄ole ē q̄ b. fuit falsa i. a. et vā in. a. q̄m in
cōpossibilia sunt. q̄ eadē ppō fuit falsa i. a. et vā in. a. et per
p̄s h. bec. antīpōi erit. fuit vera i. a. nō pōt in futuro ēē fā i.
a. nūll ergo ēdē dicere q̄ aliq̄ ppō ē fuit falsa i. a. et pōt fū
isse vā in. a. ¶ 40 dñi ē q̄ bec cōdictio nō vāi. 5. p̄positiō
fuit vā in. a. ergo nō potuit nō fuisse vā in. a. nec legetur. bec.
p̄positiō fuit ergo vītas b. ppōnis fuit. sicut nō legetur. an
tīpōi fuit futur. ergo futurū antīpōi fuit. 3lūd. n. qd non
existit actuali pōt denotare rē q̄ est et rē qd ēst. nā tā illud
quod existit q̄ illud quod nō existit denominat a tempore
p̄terito et ēt a tempore futuro. nā tā illud qd existit qd nō
existit fuit et erit. q̄ ac. ¶ 45 P̄positiō notabilis ē refutatio du
bitatio grādia circa istā materiā. f. vtrū oē qd euenit de ne
cessitate euenit. et v̄s q̄ f. q̄ qd de f. cēt ē vtrū de necessi
tate euenit. q̄ p̄s. q̄ scia dē ē infallibilis. sed oē qd euenit
de f. cētē ventur. nā de f. cēt vtrūa sicut a p̄sentia. ergo oē
qd euenit de necessitate euenit. ¶ 50 Itē oē qd bēbit cām per
sufficientem sui euenit de necessitate euenit. q̄ p̄posita cā
sufficienti de necessitate ponitur effectū. sed oē qd euenit bē
bit cām per se sufficienti sui euenit. ergo et. p̄batio minus.
nā q̄ro vtrū cā p̄ductiua effectus sit sufficienti ad p̄ductiū
effectū. ita q̄ illa p̄posita oportet effectū poni. vel nō est iusti
ciens. ita q̄ illa p̄posita et. Si detur p̄mū. b̄f p̄positū qd
qd euenit bēbit cām sufficientem sui effectus. q̄ p̄posita ne
cesse est effectū poni. et si de f. aliud mēbr. f. q̄ cā p̄ductiua
non sit sufficienti. ita q̄ ip̄sa p̄posita non necesse est effectū po
ni. tunc ad hoc q̄ effectū ponat q̄ plus p̄tere quā pluri po
sito quero an necesse sit effectū poni vel nō. si sic. habebat p
positū q̄ p̄posita cā cū illo pluri adq̄dū. qd est cā sufficienti
oē effectū poni. et ita ad hoc q̄ effectū ponatur op̄z poni cām
sufficienti quā p̄posita et. Si et f. q̄ illo pluri posito non est
necesse effectū poni. ergo ad hoc q̄ effectū ponat oportebit
p̄i ponere. et querēdū est id illo pluri sicut p̄i et ita ad hoc
q̄ effectus p̄ducant in eē oē ponere cām sufficientem effectus.
qua p̄posita necesse est effectū poni. et eadē rōne ita cā bēbit
cām q̄ p̄posita et. c. sic est arguēdū id oē effectū. c. sic sequi
q̄ oē quod eueniet de necessitate eueniet. ¶ 55 In oppositū
ē p̄s b. q̄ nō oē negotiari nec cōsiliari et c. sic nihil fieret a
causa vel eueniet ad vtrūq̄ qd videtur incōueniens. ¶ 60 Ad
istud dubiū dñi quibz. q̄ omne quod eueniet necessario e
ueniet. qd pōt p̄bati fortē rōne fundata super tribz fundamē
tū. 1. dñmū fundamētū sapia quod fundatur est illū qd
dens scit oīa futura certitudinaliter. Unde si aliq̄ eueniet
dens scit q̄ ipsū eueniet. et hoc p̄s per deā scōm q̄ dñi
q̄ dens nō alit cognoscit scā q̄ fienda. sed certitudinalit co
gnoscit et scit fēc sēn p̄terita. ergo certitudinalit scit fēcā.
Scōz fundamētū super quod fundat est illud q̄ dens oē
illud quod scit potest reuelare alteri. vel soi. vel plā ita
q̄ pōt primarie intellectu aliq̄ sciam de oīo futuro qd ip̄
se nouit. et hoc p̄s et p̄mo meta. nā signū scientis est posse
docere. Tertiū fundamētū super quod fundat ē illud. q̄
qd fuit necesse ē fuisse. Cū h. aliq̄d fuit. necesse est illud fū
se. dicte et. 6. etbi. auctoritate illius agaton quā opprobat
ip̄se sic. recte dicit agaton. id hoc solo p̄uarum dens facere i
genita quod vtrūq̄ fuit scā. hoc est dens p̄uarat illo posse. f.
facere de p̄terito non p̄teritū. 3lūd ergo p̄ncipiū

est necessarii. de quod fuit necesse est fuisse. sic necessarius est. de preteritis fuisse pteritis. ¶ Et istis ar. sic. Deus nō scit alter: itor: a. erit. a. non erit. vt et primo p̄supposito. si tunc ita q̄ sciat in hoc instanti itā. a. erit p̄ote est tunc q̄ erit in hoc instanti imp̄nam scientiā illius. a. erit in intellectu. for. hoc enim est possibile et secūdo fundamēto. q̄ sup̄posito statim post. c. b. erit vera. scia b. uisus. a. erit fuit it̄ lecto for. in. c. instanti. mō sequitur. scia b. fuit in. c. itati erit q̄ necesse est scientiā b. fuisse in. c. instanti. vt p̄ et tertio fundamēto. c. viteri. sequitur. ergo impossibile ē sciam b. nō a. erit fuisse in. c. instanti. c. viteri. ergo impossibile est deū scisse itā. a. nō erit in. c. instanti. ergo si necesse est hanc. a. erit. fuisse veram in. c. instanti. sequit̄ q̄ necesse sit. a. fuisse futurū in. c. instanti. q̄ scia b. a. erit. fuit in. c. instanti. sequit̄ q̄ m. c. a. fuit futurū. et si a. nō sit necessarii p̄ns est necessarii. ergo si. a. erit. sequit̄ q̄ necesse erit fore. ¶ Sed eo ex pte sic de arguitur sic. Scia dei est infallibilis. nec pot̄ mētiri. q̄ scia dei est ipse deus q̄ d̄ oio inmutabilis. ergo si de scit. a. fōi necesse ē a fore. q̄ si de opp̄tū. f. q̄ p̄ote sit. a. de q̄ ponit itā nō ē. f. q̄ a. non erit. seq̄ q̄ scia dei inuatur de scia b. a. erit in si scia eiusdē. ¶ Sōfirmat sic. for. scit. a. fore. ergo inenutabile ē q̄n. a. erit. ergo cō scia for. nō sit magis certa q̄ scia dei. sequit̄ q̄ si deus scit. a. fore q̄ in enutabile sit q̄m. a. erit. ¶ T̄ sic de scit. a. fore b. statim erit vā de scitū. a. fore. sed p̄o affirmatiua vera de p̄terito ē necessarii. ergo si de scitū. a. fore. statim p̄ hoc itā ē nec cessarii. a. sequit̄ de scitū. a. fore. ergo erit. a. a. nō ē necessarii. ergo p̄ns c. necessarii. et p̄ns. a. nō ē. ¶ T̄ sic p̄tingit aliqd̄ euenire. hoc maxime p̄tingere in agentib⁹ libere. sed in illis nihil euenit p̄tingit. q̄d p̄bat ex pte p̄e/rationis ē reprobabilis sic. de ab eterno p̄destinat aliqd̄ bonū ad viā eternā. f. for. si ita quero t̄c. aut for. pecca re pōt p̄ finalē p̄tentiā vel nō. si nō. ergo nec essarii salubari tur. ita q̄ in p̄tate sua nō ē finalis peccare et nō peccat fidei q̄ pōt peccare. seq̄ q̄ pōt ē ab eterno reprobatus. c. p̄nat in esse. et tunc sequit̄ q̄ for. fuit reprobat. et q̄ ab eter no nō fuit p̄destinat. ¶ T̄ sic pōt argui sub hac forma. si for. sit p̄destinā statim post hoc itā ē erit hec vera p̄destinā tio for. fuisse. q̄ nō ē p̄ote for. reprobati. hec p̄na p̄. q̄ ita repugnat. necesse ē p̄destinationem for. fuisse. c. for. erit reprobatus. c. ita repugnant. for. fuit semper repro batus. p̄ necesse ē forem fuisse p̄destinatū. ergo ita repugnant. necesse ē forem fuisse p̄destinatū. c. for. erit reprobatus. c. cūcūq̄ actuali repugnat aliqua necessi/ tas potentie eiusdem actus repugnat eadem necessitas. ergo ita repugnant. necesse ē p̄destinationē for. fuisse. c. possibile est forem reprobati. et per consequens ex vno fe quitur oppositum alterius. ergo sequitur necesse ē p̄des/ tinationem for. fuisse. ergo for. non pōt reprobati. ¶ S̄ ista opi. est irrationalis quē destrui liberum arbitriū c. destrui p̄siam c. diuinam potentiam. c. leges humanas c. apostolicam potentiam. ¶ Primo destrui liberum arbī trium. q̄ ponit quicqd̄ homo pōt facere de necessitate fiet illud etiā pōt q̄ homo nihil pōt esse facere libere libertate contradictionis. Unde fm̄ istam opi. ad quā p̄ponēs de possibili sequit̄ quēlibet sua de inesse in eisdem terminis. q̄ cūq̄. n. de mōstrato. hec p̄na fore bōa. hoc pōtē fore. er go hoc erit. for. pōtē fore albus. ergo for. erit alb⁹. in po tes suspēdi. ergo tu eris suspēsus. c. sic d̄ omnib⁹ aliis. q̄ in diuinis modib⁹ p̄sequit̄ ex opposito. p̄ns sequit̄ op̄positū a. nō. sequit̄. n. fm̄ itā op̄. hoc nō erit. ergo nec ē hoc nō erit. c. viterius. ergo. nō ē possibile fore. q̄d ē op̄ firmū anteceditis. sequitur ē. in non suspēderis. ergo ne cesse ē te nūq̄ suspēdi. ergo tu nō potes suspēdi. ergo a pōt ad vltimū tu potes suspēdi. ergo tu suspēderis. ¶ T̄ sic b. opl. destruit p̄siam nāq̄ c. p̄ncipius scientie naturalis ē q̄ agēs sufficiens ad agēdū amodo quocūq̄ impedimē to pōt agere in passiuū dīspositū ad patiendū appropriatū agēdū. sed b. opl. destruit hoc p̄ncipiū quia p̄s opi. itā hec nō ē bona. m. potes p̄buri ab illo igne demōnstra ta igne martino c. calidissimo. ergo tu eris combustus ab

Peribermenas

No igne. aia est ver p dictum principium scie naturalis. si
 muliter seqt fm ista opt. tu potes coburi ab isto igne. ergo
 tu no eris cobustus ab igne. ergo si fec opt. sit va p dictu
 principii naturale fit ver. seqt q paradoxica sunt simul ve
 ra. s. q tu eris cobustus ab isto igne. q q tu non eris co
 ustus ab isto igne. sed hoc est impossibile. ergo p q vel dicta
 opt. sit falsa. vel q dictum principium sit falsuz. ¶ Ad ista q
 similia respondetur dubiis antecedens. s. tu potes cobu
 ri a maximo igne: q similitur dubitat ista. tu potes non co
 buri a maximo igne cum in igne sit potentia actua sufficiens
 ad coburendum te. q in igne est calor: maximus q e poten
 tia actua ad coburenduz. q a qualibet potentia denotatur
 suam potens. ergo ignis habens illam potentiam cobusti
 tus a potens coburare te. ergo ignis e potens coburare te.
 Similiter i te e potentia receptiva cobustionis. ergo tu po
 tes coburi ab isto igne. Unde si qs dubitet si possit coburi
 a maximo igne pñcia in ignem pp istam pternam q cer
 tificari poterit vtrq ignis possit tibi coburare vel no. ¶ Itē
 sic dicentes habent dubitare in cunctis. scilicet enim dicentes ha
 bent dubitare an ipsi possint leuare paleam de terra cuz illa
 leuare a posse leuare sint conuertibilia apud istos. ¶ Itē
 sit bz dubitare an possit vinci ab aliquo boie. q bz du
 bitare an vincere ab aliquo homine. q it dubitare bz an pos
 sit vinci ab oibus doibz mundi. q dubitat an vincatur ab
 eis. ¶ Item bz dubitare vtrum fontis possit vincere debi
 lissimum. q vtrum fortissimus possit vincere debiliorem.
 ¶ Item ista opt. destruit omnes regulas pbi. versas sinez
 7. phy. fm. n. illam opinionem ista efficit falsa. si aliqd mo
 mens aliquod mobile mouet in aliquo tēpoze. in omens du
 plex virtutis pōt inuicem duplam mobile in equali tēpo. q
 actus non consequitur se fm posse. non enim sequitur si ali
 quod motus mouet aliquod mobile a aliquo tēpo. mouet
 duplex virtutis mouet dupli mobile in equali tēpo. si act
 non psequitur se fm posse. posse non sequitur se fm istam
 opi. ¶ Itē accipiant duo homines equaliter potentes ad
 quecunq patientia q agens. q sint sor. q pla. vna istoz
 pōt currere altero sedente. sed vno illoz corrente alter pōt
 currere cum sit equalis potentie. ergo si sor. currit pla. sedē
 te plato pōt currere plato e sedente. ergo plato currit pla
 tone sedente. sed hoc ē impossibile. ergo q boc ē impossibi
 le. plato pōt currere platone sedente. ergo nō sequitur pla
 to pōt currere platone sedente. ergo plato currit platone se
 dente. ¶ Qd a ista opt. destruit diuinam potentiam p3.
 q fm istam opinionem deus nihil potest facere ad esse co
 tringenter q libere. qm hec psequitua foret bona. deus pōt
 facere te esse episcopuz. ergo in eris episcopuz. q similitur
 sequitur. deus pōt facere te esse episcopuz. q facere te epi
 scopum conuertitur cum posse facere te episcopum. ergo
 deus faciet te episcopum. ergo a primo ad vltimum seqt
 si deus pōt te facere episcopum. ergo tu eris episcopuz. q
 ita sequit q deus facit quicquid pōt facere. q tunc si possit
 te facere inleioz qz es faciet te inleioz qz. ¶ Ad istud
 possunt dicere distinguēdo de potentia dei. qm qdā ē ordi
 nata qdānat ab eterno aliquid fiendū. q qdām absolu
 ta per qāz pōnt omne possibile loquendo de potentia dei
 ordiata. bene sequitur. iste hō pōt coburi ab illo igne. ergo
 iste hōmo coburetur ab illo igne potentia enim ordiata ē
 qua ab eterno deus ordinat aliquid fiendū vel non fiē
 dūz. sed loquendo de ista potentia dubitatur an iste hōmo
 pōt coburi ab illo igne. q dubitatur vtrq deus ab eterno
 sic ordinauerit vel non. tamen ista distinctio non soluit dubi
 tationem. q dubitatio est de possibilitate simpliciter. vtrq
 aliqd qd eneniet pōt simpliciter nō enenire. q dubitatio nō
 est de ordinatione dei. q rōnes istius opi. pbant q nihil qd
 eneniet pōt simpliciter non enenire. q hec est vna loquen
 do de necessitate simpliciter. omne quod fuit necesse est fu
 isse. q super hoc fūdatur ratio opi. superius posite. ¶ Itē
 fm istam opinionē contingentia simpliciter non sunt qz par
 te causatorum. sed solum ex parte dei qui tamen est sūma
 necessitas q sūma imobilitas. ¶ Item illa cōis distinctio de
 potentia dei ab absoluta q ordinata non videtur valere. q in
 deo nihil est. nec poterit esse inordinatum. omnis ergo po

tentia dei est ordinata. Confirmatur per hoc qd beatus psequen-
 tia est necessaria. deus facit hoc. ergo facit hoc de potentia
 sua ordinata. qd si detur oppositum. scilicet qd deus facit. et hoc
 non facit de potentia sua ordinata. sequitur qd deus facit
 hoc non ordinare. qd est absurdum. ergo beatus psequentia est
 bona. deus facit. a. ergo facit. a. de potentia sua ordinata.
 sed si antecessens est possibile psequens est possibile. ergo se-
 quitur. deus potest facere. a. ergo deus potest de potentia
 sua ordinata facere. a. quicquid ergo deus potest facere de
 potentia sua ordinata potest facere. ¶ Item potestas aliqua
 per quas deus dicitur potens facere aliquid vel pati aliud
 ab eo non solus est ex parte dei. imo et in rebus naturalibus.
 et in agentibus a proposito est potentia intrinseca tunc activa
 quod passiva a qua creatum dicitur posse facere vel pati. dicitur
 activa quod non dicitur aliquid possibile. qd agens potest
 per ipsum sed qd aliquid et in se possibile. ideo agens potest
 facere. et quod patet qd tunc dicitur possibile a possibilitate
 sup. infra. et non solum a possibilitate dei agentis. quod co-
 firmatur. qd conceditur deum posse facere omnia que non in-
 cludunt contradictionem. sed qd includit contradictionem non potest
 facere. si. n. non diceretur aliquid possibile nisi possibilitate
 dei: deus posset facere illud quod includit contradictionem
 sicut et illud quod non includit contradictionem. qd neutrum
 horum haberet in se aliquam possibilitatem vel impossibilitatem
 a qua diceretur possibile vel impossibile. ¶ Quid autem ista
 op. destruat leges humanas. p. qd leges humane statuunt
 et ordinant quod mali puniantur et boni premientur. et quod ne-
 mo puniatur pro eo quod entitare non potest. sed si dicne
 quod entitare de necessitate entitare. quicquid homo age-
 ret de necessitate ageret. et per consequens nullus esset pu-
 niendus vel laudandus nec vituperandus pro eo quod en-
 titare non potest. ¶ Confirmatur. qd accipiantur duo homi-
 nes. quorum unus propter ignorantiam aliquid facit malum
 vel homicidium. vel aliquod aliud malum. et alius fe-
 cit consimile malum ex intentione et ex certa malitia. recte
 reus puniuntur qui ex intentione et malicia fecit malum. vel
 homicidium. et non puniuntur qui ex ignorantia fecit co-
 simile malum. si tamen uterque fecit illud ex necessitate. et e-
 quiter ex necessitate sentit ista opinio non sequitur qd neuter
 ipsorum est puniendus vel quod uterque ipsorum est puniendus?
 cum non sit maior ratio quare unus sitotum sit magis pu-
 niendus qd alius. vel uterque sit puniendus quorum utrum
 qd sit fallum. ¶ Quid autem ista opinio destruat apostolicam
 potestatem patet. qd si istam opinionem esset dubitandum
 utrum papa posset aboluere te ab aliquo peccato. qd si in
 istam opinionem sequitur. papa potest aboluere te ab alio
 quod peccato. ergo aboluere te ab illo peccato. consequens est
 dubitandum. ergo et antecessens esset dubitandum. qd assu-
 ptio autem est perniciosa. sed hoc est contra apostolicam potesta-
 tem. ¶ Item dubitandum est utrum papa posset tibi con-
 ferre aliquam prebendam vel aliquod beneficium ecclesiasticum
 cum quod est absurdum. ¶ Item esset dubitandum an papa
 vel rex posset tibi dare denarium. qd dubius est an dabit tibi
 denarium. qd oēs rationes in contrarium de facili possunt solui.
 ¶ Explicat liber primus perihieremias. Incipit secundus.

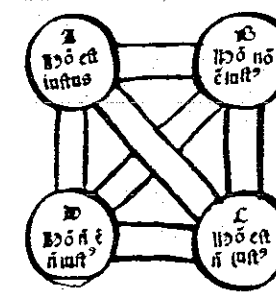

Noniam aut est de aliquo
 affirmatio significans aliqd
 hoc aut est nomen siue ino
 minabile. vñ aut oꝝ esse
 ⁊ de vno hoc qđ in affirma
 tione est. Nomen aut dñi
 est ⁊ innoiable prius. n. non
 hō. n. nomē qđē non dico
 ⁊ s iñitū nomē. vñum. n.
 inear infinitum. quemadmo
 do non verbum sed infinitum
 omnis affirmatio vel ex no
 mine ⁊ infinito nomine ⁊ verbo.

Lib. I

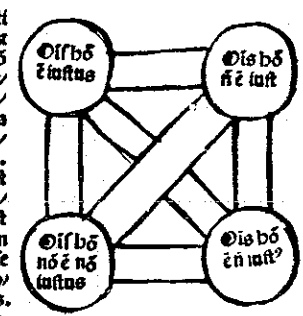
Preter vbum aut nulla e affirmatio vel negō.
Est. n. uel erit uel fuit uel quonqz alia bmo uer-
ba ex his sunt q sunt posita. significant. n. rps.
Iste est scds liber in quo determinatur de enūciatione
fm q contrahitur p aliquē extremū supadditū uel p finitū
uel p infinitū simplex uel compositus q de oppōe q pna
huiusmodi enūciationū adiacent. q pmet tres tractatus.
In primo determinat de oppōe q pna enūciationū i esse. in
sco ibi. Ibi vero determinat. determinat de oppōe q
pna enūciationū modalitū. In tertio tractatū ibi. Cū aut ē.
monet q solat vna dubitationē circa oppōnem enūciatio-
nis. Tractatus primus pmet duo cap. in primo deter-
minat de oppōe q pna enūciationum hūmū terminos
simplices variatōr fm finitū q infinitū. in sco ibi. At vero
vnuū. determinat de enūciationibus habentibus aliqz
extremum simplex uel cōpositū q habitudinē hūmū
di enūciationū. Capitulū pmi pmet duas ptes. in pma
ostendit pbs q ois enūciatio pstat ex noie q vbo finito uel
infinito. in scda ibi. Quare prima affirmatio. terminos finitos uel
infinitos. q remouet qdā dubia. in pma ergo parte pbat q
ois enūciatio pstat ex verbo q noie finito uel infinito. q bec
est prima pdaio huius li. q pbat sic. Ois enūciatio signi-
ficat aliqd de aliquo. illud qd significat ē aliquo est verbū.
q illud de quo aliqd significat est nomen finitū uel infinitū.
ergo ois enūciatio cōstat ex noie finito uel infinito q
verbo. Quid aut est nomen finitū uel infinitū dictum
est in pmo li. Iste dī q verbum est de aliquo. q ita vī aī
cui q verbum est pdicatum. qd negatum est supra pmiū
butus. Is sit nota eo q de altero pdicant. Et ideo est sic di-
cendum sicut ibi dictum est q verbum est de aliquo. s. de
subō immediate. sed pdicatum est de aliquo mediate. s. me-
diante copula. Notandū est q pbs accipit h nomen lar-
ge. s. idēter p noie q pnoie q participio q p qdlibet
qd pōt esse subiectū in enūciatione. accipit etiam hanc
dictionē verbū. s. indifferenter pō recto q obliquo.
Quare pria est affirmatio uel negō ut est bō.
non ē bō. Deinde est nō bō. non ē non bō. Rur-
sus est ois bō. non est ois bō. ē ois non bō. nō
ē ois non bō. q i extrisecis pibz eadē rō ē. Cū
ā ē tertiū adiacens pdicat duplīr dūr oppōes.
Dico āt vī ē iust? bō ē tūi adiacere nom uel v-
bū i affirmatōe. Quare quor ille erit qm due
ad affirmatōem q negōnem sese hnt f3 pna ut
pnaōes. due vō mie. Dico āt qm ē. aut iusto
adiacebit aut nō iusto. Et ē negōnes quor er-
go fr. Intelligam? vō qd dī ex his q subscripta
fr ē iust? bō. bō negō ē. non ē iust? bō. ē non iust?
bō. bō negō non ē non iust? bō. ē. n. s. loco q non
ē. iusto q non iusto adiacet. bec igit quēadmodū
in resolutoriis dictum est sic sunt disposita.
Dcc est fa pcula hui? ca. in qua determinat de oppōe
q pna enūciationum habentium terminos finitos uel in-
finitos. q pmet duas particulas. in pma determinat de op-
pōne q pna enūciationū. in fa ibi. Non. n. dēndū ē. mo-
net qdā dubia. in pma ergo pcula determinat de oppōe
q pna enūciationū pstat ex noie q verbo finito uel in-
finito. q q verbum in enūciatione accipit duplīter. nā al-
tī nām certā. q tunc verbū est pdicatū in enūciatione. q i ta-
ll enūciatōe nō est nisi verbū q subm. q tunc dī q vbus ē
fm adiacens ut in ista. bō ē. q aliqñ accipit verbū specifi-
cā q determinatū ad aliqñ nām determinatā. q tūc dī
vbi esse tertiū adiacens. ut bec. bō ē aīal. uel bec bō ē al-
bus. nā tūc sunt tria i enūciatōe. ideo pbs pmo determinat
de oppōne enūciationū i qbus hoc verbum est. ē fm adia-

cens. q ponit eadē oppōnem enūciationū i qbus hoc vbi
est. ē tertiū adiacens. pmo ergo intendit pbs q si hoc
vbi ē sit fm adiacens i enūciatōe multiplicat enūciatio-
nes q oppōnes. p hoc q subm pōt variari p finitū q infini-
tū q p hoc q pōt sumi cū signo vniuersali uel sine signo
vniuersali. q sic sunt quor oppōnes. q 8. enūciatōes. nā
subō existente finito sunt due oppōnes q quor enūciatōes
ut p5. nā bec ē vna oppō bō ē. bō non ē. q due enūciatōes
q bec ē alia oppō. ois bō ē. non ois bō ē. Si aut subm sit
terminus infinitus. sic sunt due oppōes q quor enūciatōes
ut p5. bec est vna oppositio nō bō est. non bō non ē. q due
enūciationes. q bec est alia oppositio. ois non bō est. nul-
lus non bō est. q sic sunt quor oppōnes q octo enūciatio-
nes. qñ hoc verbum est. est fm adiacens in enūciatione.
Notandum est q pbs accipit h oppōem large p dūer-
sitate inter ppos de eodem subō q de eodē pdicato. qua-
rum vna est affirmatio q alia negatio. siue possunt simul
esse vere siue simul falsē. q isto mō ppos subōstrarie nō
sunt oppositae. Cū aut hoc verbum est. est tertiū adiacens
tunc sunt i duplo plures oppōnes q in duplo plures enū-
ciationes. q tunc pōt esse multiplicatio ex variatione p finitū
tam q infinitū tā a pte pdicatī q a pte subī. pōt aut h accipit
certas numeros oppōnum q enūciationum sic. i oī ppo-
sitione hoc vbi ē uel aliqz eius obliqñ copulat pdicatum
cum subō. aut ergo in ppositione hoc verbum est. est fm
adiacens uel tertiū adiacens. si sit fm adiacens aut subijet-
tar terminus finitus aut infinitus. si finitus. aut vniuersali-
ter aut pculatē. si pculatē ē vna oppō q due enūcia-
tiones. ut bō est. bō non ē. Si vniuersaliter sic ē alia oppō
q due enūciationes. ut ois bō est. ois bō non ē. si subijet-
terminus infinitus. q hoc vbi sit fm adiacens. tunc sunt
due alie oppōes. vna iter vniuersales q alia iter pculares
q sic qñ h vbi ē. est fm adiacens i ppos sunt quatuor op-
pōes q octo enūciationes. Si aut hoc vbi sit sit tertiū
adiacens. aut subm sumit vīr siue pculatē. si pculatē
aut ergo vterq terminus ē finitus. q sic ē vna oppositio q
due enūciationes. aut vterq terminus ē infinitus. q sic ē alia
oppositio q due enūciationes. aut subm finitū q pdicatū
tam infinitū. q sic est tertia oppositio q alie due enūcia-
tiones. aut subm infinitū q pdicatum finitū. q sic ē q
q alie due enūciationes. Si aut subm sumat vīr. aut ergo
vterq terminus est finitus. q sic vna est oppositio q due
enūciationes. aut vterq terminus est infinitus. q sic ē alia
oppositio q alie due enūciationes. aut subm ē finitū q pdi-
catum infinitū. q sic est tertia oppositio. q alie due enūcia-
tiones. aut subm infinitū q pdicatum finitū. q sic est q
ta oppositio. q alie due enūciationes. si aut subm sumatur
vīr. q sic ē vna oppositio. q due enūciationes. sic ergo qñ
hoc verbum est. est tertiū adiacens in ppositione sunt octo
ppositiones q 16. enūciationes. q sic i vniuerso sunt. 12.
oppositōes q 24. enūciationes rōne finiti q infiniti. q hoc
qd dicitur est. est verum qñ subm est terminus cōis. Alie
multiplicationes pnt fieri subō existente singulari q quatuor
erunt. Cū numero oppositōnum q enūciationū
narrat pbs quāter due enūciatōes. de pdicato finito q i
finito se habent adinuicem fm oppositōnez q pmo i par-
ticularibus. scdo i vniuersalibus. docit ergo pmo q quor
sunt ppositōes pti-
lares seu indefinite de
predicato finito q infi-
nito. vbi qñ. bō est in-
iustus. bō nō est iustus.
bomo est non iustus.
bō nō est non iustus.
quarū due se hnt ad
affirmatōem q negatō-
nem fm copulā. due
vero minime. q dispo-
nunt se quatuor ppo-
sitiones eo modo quo
posse sunt in resolu-
tione. i. in libro pmo.

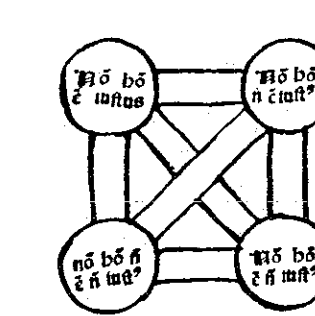

Peribermenias

Quid qd pbs dicit hic. Quorum due se habent q est
obscurum dictus. q a dūeris dūerimode exponitur. Ex
pōno tamen que magis valet de istis ē q de numero ista-
rum quatuor ppositionū due affirmatiue in omnibus
terminis inferunt duas negatiuas. sed due negatiue non in-
ferunt duas affirmatiuas. q sic de predicato finito q infini-
to inferuntur existentibus affirmatiuis de predicato finito
q infinito. sicut inferuntur ex duabus affirmatiuis habenti-
bus predicata pūatue opposita. sicut enim sequitur homo
est iustus. ergo homo non est iustus. ita sequitur homo ē
iustus. ergo homo non est non iustus. Cū talis est habi-
tudo inter ppositiones de predicato finito q non finito qua-
lis est inter ppositiones de predicato finito. q de predica-
to pūatūo. q hoc intelligit cum dicit. Cū pūatūo. sed
sic est in ppositionibus de predicato finito q de predicato
pūatūo. q non inferuntur ex negatiuis. non enim sequi-
tur. homo non est iustus. ergo homo est iustus. eodem
modo est de ppositionibus de predicato finito uel infini-
to. q affirmatiue non inferuntur ex negatiuis. non enim se-
quitur. homo non est iustus. ergo homo est non iustus. si-
cut nec sequitur. homo non est non iustus. ergo homo est
iustus. non enim valet talis consequentia in omnibus. q hoc
intelligit cum dicit. Due vero minime. hoc est due negati-
ue nō inferunt duas affirmatiuas in omnibus terminis f3
q pateret in dubitationibus. Notandum est q differen-
tia est inter terminum infinitum q terminum pūatūum.
q terminus pūatūus est terminus inferior ad terminū
infinitū. sequit. n. hic est infinitus. ergo hic est non iustus.
sed non econuerso. non. n. sequitur. hoc est non iustus. er-
go hoc est iustus. similiter sequitur iste est cecus. ergo
iste est non videns. sed non econuerso iste est non videns.
ergo est cecus. quia lapis est non videns. q tamen lapis nō
est cecus.
Similiter autem sic se habet q si vniuersalis
nominis sit affirmatio. vō omnis ē homo iust?
nō est omnis homo iust? Omnis est homo nō
iustus. omnis homo non est nō iustus. Sed nō
similiter contingit angulares esse veras. Contin-
git autē aliquando. de igitur due oppositae sunt.
Harrat quomodo se habent vniuersales de predicato
finito q infinito ad consequentiam sicut particulares. q si
cui in particularibus ex affirmatiua de predicato finito se-
quitur negatiua de predicato infinito. q ex affirmatiua de pre-
dicato infinito sequitur negatiua de predicato finito. eodē
modo in vniuersalibus. s. q ex affirmatiua de pdicato fini-
to sequitur negatiua de predicato finito. q sic in vniuersali-
bus negatiue inferuntur ex affirmatiuis. q affirmatiue non
inferuntur ex negatiuis in omnibus terminis q disponen-
tur vniuersales ea forma qua disponebantur particula-
res sic.
Affirmatiue isti
us figure inferunt
negatiuas q n eō
uerso. sicut in par-
ticularibz affirma-
tiue inferunt nega-
tiuas. q non econ-
uerso. sequitur. n.
omnis homo est
iustus. ergo om-
nis homo non est
non iustus. q non
econuerso. similiter se-
quitur omnis bo-
mo est non iustus.
ergo omnis homo
non est iustus. sed non sequitur econuerso in omnibus ter-
minis sicut apparebit. q sic quantum ad consequentiam su-

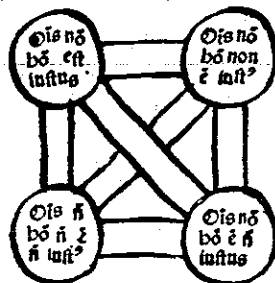
biecto existente finito eodē modo est de vniuersalibus q
particularibus. in eisdem enim terminis sicut in particu-
laribus in quibus affirmatiue inferunt negatiuas q non econ-
uerso. sic in vniuersalibus. differentia est tamen inter vni-
uersales q particulares non quantum ad consequentiam.
sed quantum ad esse simul vera uel non esse simul vera.
quia in particularibus contingit omnes particulares simul
esse veras. similiter contingit ppositiones singulares esse
simul veras. q intelligo ppositiones singulares omnes p-
positiones que ponuntur in quatuor angulis figurarū de-
scriptarū. q verum est q in figura particularium contin-
git omnes angulares esse simul veras ut patet. nā omnes
ille sunt simul vere. homo est iustus. homo non est iustus.
homo non est non iustus. homo est non iustus. Sed in fi-
gura vniuersalium non contingit omnes angulares esse si-
mul veras. ut patet. nam non est possibile q iste finitū
vere. omnis homo est iustus. omnis homo nō est iustus.
omnis homo est non iustus. omnis homo non est non i-
ustus. iste enim non possunt esse simul vere. omnis homo ē
iustus. omnis homo est iustus. nec etiam ille. omnis ho-
mo est non iustus. omnis homo non est non iustus. Con-
tingit autem aliquas illarū angularium esse simul veras.
nam ille possunt esse simul vere. omnis homo est iustus.
omnis homo non est nō iustus. q iste possunt simul esse ve-
re. omnis homo est non iustus. q omnis homo non est in-
iustus. q sic patet q in particularibus possunt omnes angula-
res esse simul vere. sed in vniuersalibus non possunt om-
nes angulares esse simul vere. sed aliquē ut dictum est.
Quidam autē per angulares intelligit solum propo-
sitiones stantes in angulis contradicitoriū. pmo tamen
exposito melior ē. lde ergo due ppositiones subiecto exi-
stente finito sunt due oppositae in vniuersalibus. iste eni
sunt vere oppositae. omnis homo est iustus. omnis homo
non est iustus. q etiam ista sunt oppositae. omnis homo est
non iustus. omnis homo non est non iustus. in particulari-
bus vero non est oppositio nisi extenso nomine oppositio-
nis ad veritatem que est inter affirmatiuam q negatiuam
de eodem subiecto q de eodem predicato ut dictum est.
Alie autē ad id quod est non homo quasi ad
subiectum aliqd additū. ut est iustus non ho-
mo. non est iustus non homo. est non iustus nō
homo. non est non iustus nō homo. Magis au-
tem plures bis non erunt oppositōes. de aut
extra illas ipse fm se erūt vt vterque nomine eo
qd non homo. In his vero in quibus est nō cō-
uenit vt in eo qd est currere uel ambulare idem
faciunt. Sic bec posita ac si est adderetur vt cur-
rit omnis homo. non currit omnis bō. Currit
omnis non homo. non currit omnis nō homo.

Multiplicatis opposi-
tionibus fini-
to existente sub-
iecto multipli-
cat opposi-
tiones subie-
cto existente
infinito. q pos-
sunt poni di-
uerse figure
subiecto exi-
stente infini-
to. vna i par-
ticularibus.

Ziber II

¶ Exemplum in vniuersalibus ponitur talis figura.

Ecce sic p̄ quod sunt oppositiōes nec possunt esse plures
oppositiōes q̄ ille q̄ dicitur sunt multiplicando oppositiōes p̄
finitū & infinitū vtr̄ p̄ticulariter vtr̄ visam ē. q̄. q̄. dicitur ē
q̄ p̄pōnes de p̄dicato finito & infinito h̄nt b̄itudinē adinai
ces f̄m p̄sequentiā. q̄ affirmatiue inferunt negatiuas vtr̄
dēm ē. nō ē econuerso. nec credat q̄ p̄pōnes de sub̄o finito
& infinito b̄eant b̄itudines adinacem f̄m p̄sequentiā. id ē
dic. lib̄e acētē erit extra illas. hoc ēf̄ illas oppositiōes q̄ sunt
de sub̄o infinito sunt extra illas q̄ sunt de sub̄o finito & econ
uerso. ita q̄ inter illas enūnciatiōes q̄ d̄rnt penes finitum
er̄ pte sub̄i. nō ēf̄t bona p̄f̄m. q̄ nec affirmatiua isert̄ nega
tiua nec econuerso. non. n. seq̄. non bō currit. ergo bō nō
currit. nec seq̄. bō nō currit. ergo nō bō currit. ¶ Sciē
dū t̄i q̄ i allegabz terminis. f. vbi p̄dicatū ēf̄ terminis sin
gularis. enūciatiōes de sub̄o finito & infinito se h̄nt adinacēz.
f̄m p̄f̄m. nā bene sequitur. nō bomo ēf̄f̄t sor. ergo bomo
nō ēf̄t sor. q̄ sequit̄ nō bomo ēf̄t sor. ergo sor. ēf̄t bō bomo.
& v̄tutis. ergo sor. nō ēf̄t bomo. & v̄tutis. ergo nullus
bomo ēf̄t sor. & v̄tutis. ergo bomo nō ēf̄t sor. is̄q̄ a p̄mo
ad v̄tutis seq̄. nō bomo ēf̄t sor. ergo bomo nō ēf̄t sor. is̄
bec ēf̄t gr̄a materis. is̄ loquendo de p̄f̄a formalis sic nō ē bō
nā p̄f̄a iter enūciatiōes de sub̄iecto finito & infinito. & hoc
intelligit p̄r b̄c̄t̄erum. lib̄e ēf̄ sunt extra illas p̄r literā ēf̄
quātem. ipsa vero f̄m se erunt vtr̄ v̄tutis negatiua. eo q̄
ēf̄t nō bomo. p̄t̄ intelligi q̄ enūciatiōes d̄ sub̄iecto infinito erūt
f̄m se sic q̄ nō b̄nt babitudines ad illas enūciatiōes de sub̄
iecto finito. vtr̄ p̄t̄ intelligi q̄ enūciatiōes de sub̄iecto finito
nō. hoc ēf̄ iter se habent p̄sequentiā adinacē. q̄ sub̄o erūt
te termino finito ad affirmatiuam sequunt̄ negatiue. sicut
sub̄o erūt termino finito. seq̄. n. nō bō ēf̄t iustus. ergo non
bō nō ēf̄t iustus. & sic seq̄ non bomo ēf̄t iustus. er
go non bomo nō ēf̄t iustus. ita q̄uis enūciatiōes d̄ sub̄o
finito nō b̄eant b̄itudines ad illas de sub̄o finito. habent t̄i
babitudinē iter se. in lib̄e ēf̄ i ḡbus narrat q̄ sicut enūciatio
nes & oppositiōes multiplicāf̄ i ḡbus ponit bō verbz
ēf̄t exp̄f̄e. sic p̄f̄t multiplicāf̄ i quibus nō ponit bō ver
bz ēf̄t exp̄f̄e. sed alia verba adiectiua. vtr̄ p̄ b̄ic. ois bō
currit. ois bomo nō currit. ois bomo nō mouetur. ¶ Cir
ca istā sc̄bz p̄t̄ in qua d̄f̄ q̄ affirmatiue de p̄dicato finito
& finito inferunt negatiuas & non econuerso occurrūt due
dubitationes. & p̄mo vtr̄m vniuerſaliter affirmatiua
seq̄ negatiua. & vtr̄ ēf̄ affirmatiua de p̄dicato finito seq̄
negatiua de p̄dicato infinito. & ēf̄ affirmatiua de p̄dicato in
finito sequitur negatiua de p̄dicato finito. ¶ Sc̄dm d̄
b̄m. vtr̄m ēf̄ negatiua sequant̄ affirmatiue. & vtr̄z
ex negatiua de p̄dicato finito sequatur affirmatiua de p̄e
dicato infinito. & ex negatiua de p̄dicato infinito sequatur
affirmatiua de p̄dicato finito. ¶ Ad p̄mum ar. proban
do q̄ affirmatiua non sequant̄ negatiue. ¶ P̄mo q̄
nō sequitur sor. videt̄ non dominem. ergo sor. non videt̄
dominem. q̄ posito q̄ sor. videat̄ dominem & ahiunt.
an recedens ēf̄t verum. & p̄sequens falsum. nec sequit̄ sor. s̄u
nō albus. ergo sor. nō fuit albus. q̄ supposito q̄ sor. q̄is
fuerit alib̄ & q̄isq̄ niger. ahi ēf̄t ver. & q̄is falsus. nec seq̄
sor. erit nō mouet̄. ergo sor. nō erit mouens. q̄ ahi ēf̄t ver
& q̄is falsum. nec seq̄ fortis ēf̄t ahi. ergo sor. nō ēf̄t ahi.

q; posito q; for. bñt boni ⁊ affinis. affis est verum. ⁊ pñs falsum. ¶ In oppositis vñ pñs. ¶ Ad scñm dubiaꝝ. p bando q; negatiue iserit affirmatiu. nā iustū ⁊ nō iustū sunt dñtione opposita. ergo a quocunq; remouet vñum ipsoꝝ idē attribuit reliquū. q; atq; pñdictorioz of de quo libet. ergo seq; homo nō est iustus. ergo hō nō est non iustus. Sñr seq; si hō non est non iustus q; homo ē iustus. ¶ Ad pñm of q; in illis de ineffe ⁊ de pñti ⁊ i recto sumpto pñsñr ē bona pñsequētia ab affirmatiua de pñsñcato finito ad negatiua de pñdicato infinito. aut ex affirmatiua de pñdicato infinito. sequitur negatiua de pñdicato finito. ⁊ addo istas quatuor additōes. q; in modalibus non tenet pñsequētia ab vñiusmodi affirmatiua ad negatiua de pñdicato pñdictorio. n. seq; for. pñt esse albus. ergo nō pñt nō esse albus. q; antecēdēs ē vñ. ⁊ pñsequēs falsus. ⁊ ideo dñt i illis de ineffe. sñr i pñnōb⁹ de ineffe ⁊ qb⁹ verbis pñtiū tps vñ futuri est copula. ⁊ ex vñiusmodi affirmatiua non seq; negatiua de pñdicato pñdictorio nisi cū determinatiōe dē terminatē ad idē istans vñ terminum. n. n. seq; fortis fuit nō albus. ergo nō fuit albus. nec sequitur. antichristus erit existens. ergo antips nō erit nō existēs. q; i oibus talibus antecēdēs pñt esse vñ pñsequēte existēte falso. ⁊ iō dñt de pñti cū determinatiōe determinatē tps significatū p vñbi ad idē tps p quo verificat antecēdēs est pñsequētia bona. seq; n. for. fuit albus. ergo nō fuit tñc non albus. ⁊ seq; antips erit existēs. ergo tñc nō erit nō existēs. ⁊ sic dñt alijs. nō pñt antecēdēs esse vñ sine pñsequēte sic determinato ad mēsuram pꝛo qua verificat antecēdēs. sñr i illis d obliquo nō valet pñsequētia ab affirmatiua de pñdicato finito ad negatiua de pñdicato infinito. nec ecōuerso. n. n. seq; fortis ē affinis. ergo for. nō est nō affinis. nec seq; solis est nō affinis. ergo fortis nō est affinis. q; posito q; for habeat affinem ⁊ bonem. vñtalis q; pñsequētia antecēdēs ē vñ. ⁊ pñsequēs falsus. ⁊ ideo dñt i recto. sñr si pñdicatū nō supponit pñsonaliter s; mālter vñ simplicr nō valet pñsequētia ab affirmatiua ad negatiua. n. n. seq; aliqua vox est nō vox. supponēte pñdicato mālter. ergo aliqua vox nō est vox. q; antecēdēs est vñ ⁊ pñsequēs falsus. sñr nō seq; alq; cō ē nō cō fm q; pñdicatū supponit simplicr vñ mālter. ergo alq; cō ē nō est cō. itā antecēdēs est vñ ⁊ pñsequēs falsus. nā hoc cō ē nō cō ē cōe forti ⁊ platoni. ⁊ sic dñt alijs supponēte pñdicato pñsonaliter. ¶ Ad pñm i istarū cūz dñt q; non seq; for. videt non boiem. ergo for. non videt boies. dñt q; ista for. videt non boiem. non ē de pñdicato infinito. Unde in ista. for. videt non boiem. totū istud est pñdicatū vidēs non boiem. Unde pars pñdicatī est nomen infinitū ⁊ totum pñdicatum non. ⁊ regula non est intelligenda nisi d ppositionibus de pñdicato finito ⁊ infinito. Unde in pñdicta i istania non arguitur ab affirmatiua de pñdicato infinito ad negatiua de pñdicato finito. ¶ Ad secundam instantiaꝝ pcedo q; non sequitur. for. fuit non albus. ergo for. non fuit albus. cum determinatione tamen sequitur. for. fuit non albus. ergo for. tñc non fuit albus. ¶ Ad tertiā dñco. q; nō seq; for. fuit non alb⁹. ergo for. non fuit albus. q; huiusmodi pñsequētia ab affirmatiua ad negatiua non tenet in illis d obliquo vñ dictum est. ¶ Ad secundam dubiam dñco q; i illis de ineffe vñtꝛo extremō existēte mere simplicr. i. itz subiecto q; pñdicato existēte simplicr fm intellectum nam meri singularis ficut ex affirmatiua de pñdicato finito vñ i finito sequitur negatiua de pñdicato contradictorio: sic ecōtra ex negatiua sequitur affirmatiua. sequitur. n. homo nō est iustus. ergo homo est non iustus. per hanc regulam de quolibet mere simplicr verificatur alterum contradictorioꝝ vñ. vbi tamen alterum extremum. s. subm vñ pñdicatū ē cōpositū significatū aggregatū p accidēs non tñz huiusmodi pñsequētia a negatiua ad affirmatiua. q; pñt de pñdicato q; de subiecto. non. n. seq; for. nō est albū lignū. ergo for. nō est non albam lignum. q; antecēdēs ē vñ. ⁊ pñsequēs falsus. q; ad pñs seq; q; for. sit lignum. q; sic dñcō. non albam lignū: negatio non cadit sup hoc totum albam lignū. sed solum sup ly albam. ⁊ ita lignum est affirmatiuum. ⁊ ideo seq; h for. sit non albam lignum q; for. sit lignus. ⁊

Peribermenias

p3. qd vbi p'dictatū ē cōpositū ex negatīua non seq' affirmatīua. ¶ Et si dicat qd alibi lignū v' alibi lignū fuit p'tra dictoria. ergo de quolibet vere d' alter eor. ¶ Dico qd alibi lignum ē non alibi lignū non sunt p'dictoria. q' negatīo non cadit sup hoc totum alium lignum: s'z sōlū sup p'mā p'tē. si it' negatō caderet sup hoc totū tūc fuit p'dictoria ⁊ a negōne vltius ad affirmatōne alterius valeret p'na. Et sic p3 qd p'dicato exsistente cōpositō ex negatīua non seq' affirmatīua. s'il' lūso exsistente cōpositō ex negatīua de p'dicato finito vel infinito non seq' affirmatīua de p'dicato opposito non. n. seq'. bō albus non ē bō. ergo bō albus ē non bō. q' aīa ē p'ole. cūq' possibile sit q' nullus bō sit albus: ⁊ p'ns ē i' p'ole. q' seq' bō albus. ē non bō. ergo non bō ē bō albus. ⁊ p'ns non bō est bō. qd est i' p'ole. S'il' non seq' ridens non ē bō. ergo ridens ē non bō. q' posito qd nullus bō rideat. aīa ē v'p' ⁊ p'ns i' p'ole. q' seq' ridens ē nō bō. ergo nō bō est ridens. ⁊ vltius. ergo non bō est i' s'ibilib'. ⁊ vltius non bō ē bō. ¶ Et si dicat qd ridens est terminus f'm/plex. ergo v' qd bec p'na sit bona. ridens non ē bō. ergo rīdēns ē non bō. dicendū q' quīs ridens sit termin' simplex f'm vocatōem est it' terminus simplex f'm intellectū. q' signīficat aggregatū p' accidēs. i. aggregatū ex s'bo ⁊ actu rīdēti. v' nōia p'creta accidentū signīficat aggregata p' accidēs cūctimōdi fuit bec noīa. Et substantiua q' fuit nōia officioꝝ vel dignitatū: r'p: ep's: d'na seruus ⁊ vniu'smodi. i. nō q' subijcti talis terminus. q' est nomen officii vel dignitatis ex negatīua non seq' affirmatīua: itā non. n. seq' ep's non ē bō. ergo ep's est nō bō. q' aīa est v'p' posito q' vnus ep's sit. ⁊ p'ns est falsum. Dico ēt qd acceptus terminus i' plurali numero ex negatīua nō seq' affirmatīua de p'dicato opposito non. n. seq' s'or. ⁊ vniu'ellus nō sunt boīes. ergo s'or. ⁊ vniu'ellus fuit non boīes. q' aīa est v'p' ⁊ p'ns falsum. Cūde demum forte ⁊ vniu'ello. q' aīa est v'a. itā non sunt boīes. ⁊ bec est falsa. itā sunt non boīes. q' non sunt duo non boīes nec tres nec sic de multis. Cūde acceptus terminus i' numero plurali ex negatīua non seq' affirmatīua de p'dicato op'posito ⁊ cū p'stātia subī. non. n. seq'. itā non sunt boīes. ⁊ ē ita f'm. ergo ita sunt nō boīes. sic ergo p3 i' q' bō terminus ex negatīua seq' affirmatīua ⁊ i' q' bō nō. ¶ Ad rōē i' opp'n q' v' p'bare q' i' oib' terminis ex negatīua seq' affirmatīua q' arguit p' bāc regulā de quolibet v' p'dicatū ē cōpositū nō arguit p' bāc regulā v' p3. itā albi lignū. nō albi lignū non sunt p'dictoria. q' falsificat d' eodē. v'ra q' n. itāz est falsa. f'or. est albi lignū. f'or. est non albi lignū. si ēt subī sit cōpositū adducit non arguit p' bāc regulā. de quolibet vere d' alter v' duoz p'dictorū. in itā. n. p'sequentia. melius deo nō ē deus. ergo melius deo ē non deus. non arguit p' itā regulā. de quolibet d' alter duoz p'dictorū. q' bec est falsa melius deo ē aliqd. s'il' supposito q' nullus bō rideat. bec est falsa ridens est aliqd. ⁊ i' i' bac p'sequentia ridens non ē bō. ergo est nō bō. non arguit p' bāc regulā de quolibet vere. ⁊ c. S'z pōt d'bitari. itā ex quo nec i' oibus terminis ex affirmatīua sequuntur negatīue de p'dicato p'radictorio nec eonuerso. q' non i' oib' terminis ex negatīua sequuntur affirmatīue. s'z i' aliq' sic ⁊ i' aliq' nō. q' r' dicit Ari. q' ex affirmatīua sequuntur negatīue. ⁊ ex negatīua nunq' sequuntur affirmatīue. Dicendū q' q' illa de melle ⁊ de p'leni ⁊ i' recto: sumptis terminis v' habent sup'pōnē p'sonalem vltēr. ⁊ i' oibus terminis ex affirmatīua sequuntur negatīue de p'dicato opposito. q' hoc tam in simplicibus q' in cōpositis. seq' tur. enim. homo est non iustus. ergo homo non est iustus. sequitur etiam. s'or. est non lignum. ergo s'or. non est lignū. Sed non est v'p' i' oib' terminis in illa de melle ⁊ de p'leni sentit i' recto sumptis terminis. v' habent sup'pōnēz p'sonalem ex negatīua sequuntur affirmatīue. q' non in cōpositis v' patet. non. n. seq' f'or. non est albus lignū. ergo f'or. est non album lignum. ideo dicit p'bs. q' ex affirmatīua sequuntur negatīue. q' in omnibus terminis cum istis conditionibus b' positis ex affirmatīua sequuntur negatīue. ⁊ d' b'itis eisdem conditionibus non in omnibus terminis ex negatīua sequuntur affirmatīue.

Cho. n. dicēdū ē nō oīs bō. S; non negatio ad id qđ ēbō addēda ē. Dis. n. non vīe significat s; qm̄ vīe. māifestū est aut ex eo qđ est. currit bō. nō currit bō. Currit nō bō. non currit n̄ bō. bec. n. ab illis differtur eo qđ n̄ vīr sūt. Quat oīs vīr nūb⁹ nibil aliū significāc nisi qm̄ vīr dō noīe vel affirmat vel negat. ergo ꝛc. eadē o; opponi. **C**hecē scōa pīcula scōe pīs bīus ca. i. qđ pīs remouet qđā dubia. et sunt res dubia qđ remouet. pīmulū dubiū est vīrū enūciationes. et oppositōes possint multiplicari p additionē negationis infinitatis ad subū vel p dīcatū. istud dubium remouet dicens. qđ negatio infinitas nō d; addi ad signū vīe. et p sequeus ad negationem dīctionis infinitas vīe signū non multiplicat enūciationes. Qđ aut negatio infinitas non fit addēda signū vīi pbat. et bec est pō scōa hui⁹ lī. qđ pbat sic. Negatio infinitas solū d; addi subō vel p dīcatū. s; signū vīe nec est subū nec p dīcatū. ergo negatio infinitas non est addēda signo vīi. ma. p; qđ negatio infinitas solū est addēda illi qđ b; de re intellectū finitū et de terminatū. qđ negatio infinitas destruit aliqd finitū et de terminatū et aliqd derelinqt vī vīsum ē. et huiusmodi sunt subū et p dīcatū. qđ subū qđ p dīcatū qđ d; infinitari d; se iporat intellectū finitū et de terminatū. et sic p; ma ior. et minor declarat p hoc qđ signū vīe non est vīe nec supponit significare. signū enim vīe n̄ p significat vīr hoc est fact terminū cui addit stare vīi et non singulariter et non significat vīe nec singulare. et hoc declarat pīs p dīas iter ppositiōē vīem et singularem. ppositiōes enim vīas et singulares non dñt in subō et p dīcatū. qđ semp bñt idē subū et p dīcatū. s; solū dñt in mō supponēdi subū et p dīcatū. vt p; de istis homo currit. oīs homo currit. et quo p; qđ signū vīe non est subū nec p dīcatū. q; ppositiō vīas et pīcularis b; idē subū et p dīcatū et non b; idē signū. ergo signū nec est subiectum nec p dīcatum. et hoc intendit pīs p hanc lītēram. Cetera eadē o; apponit. hoc est illa qđ sunt in ppositiōe vīi et pīculari. alia etiam vībus et pīcularibus o; esse eadē. nā subiectū p dīcatū et copula o; esse eadē in ppositiōe vīi et pīculari. **C**ū vō pīa ē negatio ei qđ ē. est oē alī iustū. illa qđ significat. qm̄ nullū alī ē iustū. hoc qđem manifestū ē. qm̄ nāq; erūt vere neq; simul i eo dē ipso. Dis vero ppositiō erūt aliqñ. vt aliqđ animal iustum est. non omne animal iustum est. **C**scōa dubitatio quā remouet ē ista. quā vez ē qđ in vībus non ptingit oēs angulares esse simul veras. istud dubiū remouet. pīans duo qđ supīus narrauit. s. qđ in vībus non ptingit qđ oēs angulares sunt simul vere. s; pīcularibus ptingit qđ omnes angulares sunt simul vere. et bec est tertia pō dubiū lī. pbat sic. iste puer tūc. īstallus bō est iustus. oīs homo nō est iustus. sed ptingit ista esse i figura ppositiōnem vīem. et non ptingit istas esse simul veras. oīs homo ē iustus. oīs bō nō est iustus. ergo ī vībus non ptingit oēs angulares simul esse veras. Et sic pbat ē vna pars pīationis. Alia pars probatū sic. iste due puer tūc. aliq; bō nō ē iustus. aliq; homo ē non iustus. et iste due puer tūc. aliq; homo ē iustus. aliq; homo nō ē non iustus. et omnes possunt esse simul vere. aliq; homo ē iustus. aliq; homo nō ē iustus. aliq; homo ē non iustus. aliq; homo non est non iustus. **C**Seq; eā qđ ē. nullus est homo iustus. illa qđ est oīs homo est non iustus. illa vero qđ est. ē aliq; iustus homo. opposita. qm̄ nō oīs homo est non iustus. Necesse. n. est aliquid esse. **C**Qđ aut dē vīas et pīculares quāz alīcra ē affirmatiua de p dīcatū infinitū. et altera negatiua de p dīcatū finito puer tant. p; qđ manifestū est qđ affirmatiua de p dīcatū infinitū n̄ est negatiua de p dīcatū finito. seq; enim oīs homo

Liber

et si non iustus. ergo nullus hō ē iustus. & hoc p̄s et p̄cedit
 b°. & q̄ negatiua affirmatiua iſerat oſendit bē dices q̄ ad eā
 q̄ ē nullus hō ē iustus. ſeq̄ affirmatiua q̄ iſta ois hō ē
 iustus. & eodē mō de particulari°. nā ad iſtas q̄ ē aliquis hō ē
 iustus. ſeq̄ iſta nō ois hō ē iustus. ſeu iſta aliquis hō nō
 non iustus. q̄ cadē ē cōtrōuerſia. ſeq̄. n. ſi non ois hō ē non
 iustus necēſe ē aliquis hō iustus eſſe iugo. hoc ē bec p̄a ē
 cetera. ſeq̄ hō nō ē iustus. ergo aliquis hō ē iustus°. & ita
 p̄s q̄ vltis q̄ſi altera ē affirmatiua & altera negatiua de p̄di
 cato ſdictiois de p̄dicato iſinito. & altera negatiua de p̄di
 cato hnto p̄uertit. & idē p̄s de particularibus. ſ. q̄ p̄dica
 res quāq̄ altera ē affirmatiua & altera negatiua de p̄dicato
 ſdictiois p̄uertit. ¶ Intelligendū ē q̄ terminis ſimplicib
 ſus fm̄ intellectū ſicut affirmatiue iſerūt negatiua de p̄di
 catis oppoſiti. ita negatiue iſerūt affirmatiua. ſicut dicit b
 Ari. exp̄ſe. in terminis tñ cōpoſitis fm̄ intellectū q̄ termini
 ſignificant aggregata p̄ accidēs affirmatiue iſerūt negatiua.
 ſ. negatiue non iſerūt affirmatiua. vt dictū ē ſupra qd̄ tñ
 exponit qdā ſic. q̄ et affirmatiua ſequuntur negatiue. & et
 negatiua non ſequuntur affirmatiue niſi ſuppoſita cōſtanti
 ſubi. ſ. ſupponendū q̄ illud qd̄ ſignificat p̄ ſubiectis. ſic
 tenens. & ideo dicit bē Ari. q̄ bec ē bona ſequentiā. aliquis
 hō ē non iustus. ergo aliquis hō ē iustus. q̄ necēſe ē
 aliquem hominem eſſe. hoc ē. q̄ necēſe ē q̄ ſubiectum eti
 iſtā. tñ non vt et intermō Ari. b̄ q̄ eſſe in p̄poſito acceptū
 vt ē fm̄ adiacenti. ita q̄ ſignificat q̄ bec homo ē iſtā necēſa
 riā. ſ. ſignificat q̄ bec ſequentiā iſtā necēſaria. ſi aliquis hō nō
 ē non iustus. aliqua hō ē iustus. ita iſte bē ē tertium adia
 centia. & necēſaria hic dicit necēſaria; conſequentiē.

Conamissu ē aut qm t ī singularibus. Si ē
vz interrogatū negare qm t affirmare vtrū ē
vz putasne locrates sapiēs ē non. Igit locrates
nō sapiēs ē. In plūibus vero nō vā ē q similiter
dicat. vera aut negatio ut putasne oīs bō sapiēs
est. Non igit oīs bō non sapiēs est. Hoc enim
falsū est. sed non igit omnis homo sapiens est:
vera ē: bec enim opposita ē: illa vero contraria.

Tertia dubitatio quæ remouet ista. Dicitur q. i. vñb. et negatiue sequuntur affirmatiue. s. vñbñi est vñz eodẽ modõ sequuntur affirmatiue et negatiue in ppositiõibus vñibus sicuti in ppositiõibus singularibus. i. singularibz et ænegatiua pposñe singulari de pñcato finito ptingit inferre affirmatiua de pñcato infinito manente eodẽ subo et eodẽ modõ supponente. A. n. qñaf. vñrũ for. sit sapiens. q. rñdeaf. q. n. ptingit inferre affirmatiua de pñcato infinito manente eodẽ subo et eodẽ modõ supponente. sic. ergo for. est non sapiens. Et ergo dubitũ vñrũ sic fit in vñuerfalibus. i. q. et negatiue vñuerfalibz de pñcato finito ptingit inferre ppositiõẽ affirmatiua de pñcato infinito subo eodẽ modõ accepto. Ar. dicens q. non est dñia inter vñuerfales et pñcularẽ qñũ ad illationẽ affirmatiua de pñcato infinito et negatiua de pñcato finito. vñrũ pñb in singularibus. s. vñp et interrogatũ negare. qñũ vñz et affirmare. hoc ē si singularibz affirmatiua de pñcato finito neget. ex illa neganna sñ negatiue pñcata de pñcato finito neget. ex illa neganna sñ negatiue pñcata de subo singulari ptingit inferre affirmatiua de pñcato infinito de eodẽ subo singulari eodẽ modõ sumpto. vñrũ qñaf. vñrũ for. sit sapiens. et rñdeaf. q. non. ex ista negatiõẽ ptingit inferre. ergo for. est non sapiens. s. non est ita de vñuerfalibus affirmatiua de pñcato finito et infinito subo eodẽ modõ supponente. n. qñaf. vñrũ ois bõ fit sapiens. et rñdeaf. q. non. ex hoc non ptingit inferre affirmatiua de pñcato infinito subo eodẽ modõ supponente. n. qñaf. vñrũ ois bõ fit sapiens. et rñdeaf. q. non. ex hac. rñdeaf. non ptingit inferre. ergo ois bõ ē non sapiens. s. bñe pñt qñ inferre vñrũ. ergo non ois bõ ē sapiens. Et sic in vñuerfalibus non ē rñdendũ p negatiõẽ imẽdiate additam cõpositiõẽ. s. i. singularibus sic. Si. n. in singularibus. fiat qñ pñb de pñpñe singulari affirmatiua de pñcato finito. et rñ

deat ad illa dicendo non. est ista ratio ne ptingeret isferre ne
gatur de p'dicato hinto. vbi gra. si q'rat vtru soz. si sapias.
r'ndeat q' non. est ista p'ntio q'rat. ergo soz. no e sapias.
non negat q'rat immediate vbo copulati p'dicati cu' subo.
Cui e q'rat vtru ois bo si sapiens r'ndeat q' non. est
bac ratio ne non ptingit isferre negatur in qua negatio tem
e diate addit vbo subo eodem mo' supponente. est bac. n. ri
sione data non ptingit isferre. ergo ois bo non e sapiens. s'z
ben ptingit isferre. ergo non ois bo est sapiens. vna. n. ista
ru est tria butas. ois bo est sapias. a sua est p' dictio. a

Et ito loco accipit vna regula cōis q̄ est ista q̄ in singu-
laribus non refert pōnere vel postponere negationem. ⁊
rō datus est ista. terminus singularis non b3 supposita seu
inferiora. ⁊ ideo non pōt confundi a negatione ⁊ ideo p̄ eo
dem omnino fiat ⁊ p̄ eo eodem supponit terminus singula-
ris sine negatio pōnatur sine postponatur. ista autē regu-
la in singularibus non refert preponere ⁊ postponere nega-
tionem: est intelligenda de p̄positiōibus singularibus q̄
sunt de subo singulari simplici non accepto cū aliquo mō.
Et dico de singulari simplici. q̄ i aliquibus cōpositis refert
pōnere ⁊ postponere negationem. supposito enim q̄ ista
habetur duos filios q̄z vni diligit ⁊ alii non bec ē vna
iste bō bñs filius non diligit illum. q̄z legē ēr bac vna. iste
bō bñs filius odit illum. ⁊ bec ē falsa. non iste homo habes
filiū diligit tūq̄. q̄ sua dicitur ē vera. Et dixi q̄ intelligi
de singulari non accepto cū aliquo modo. q̄ pōt accipi cū
aliquo modo vbi refert pōneret ⁊ postponeret. negatio
nem multum. n. refert dicere. non tñ for. currit. ⁊ dicere
tñ for. non currit. Scire tamē debes q̄ si in aliquibus sin-
gularibus refert preponere ⁊ postponere ⁊ negationes. hoc
non ē ratiōe terminū singularis. sed ratiōe admiñi.

Solle vo q fz ifinura ptra iacētes noīa uel vba
 oppositē sunt ut ī eo qd ē non bō uel non iustus
 uel non currit. uel non laborat: q̄fi negōnes sine
 noīe ⁊ vbo esse uidebunt fz nō sunt. Sp. n. uel
 uerā esse uel falsam negōnem necesse ē. Qui uo
 nō dicit non bō nibil magis de boīe fz ē minus
 nēius uel falsus fuit. Si non aliquid addatur.

[illegible]

Confirmat autē ē oīs nō bō iust⁹ nulli illa idē
nec bōne opposita negatio ea q̄ ē nō ē oīs nō bō
iustus. illa uero q̄ est oīs nō bō ē non iustus: illi
que est nullis nō homo est iustus idē significat.

Quinta dubitatio quod remouet ista. qd pbs vias est
 peccandum enunciamus de finito suo. et de subo
 finito: pot esse hominibus vtrius ppositio affirmatiua de subo
 infinito sic eadem vel egpollens alicui de subo finito. pot
 esse dubiu vtru iste propositiones sint eadem. ois no homo
 currit. ois ho non pposit. istud dubiu remouet pbs dicta
 q ista. ois non ho e infinis. non e eadem alicui earum enun-
 ciationum q sunt de subo finito. q nec eadem affirmatiua
 nec negatiua de subo finito. ista. n non sunt eade ois non ho
 e infinis. ois homo non est infinis. omnis homo est infinis.
 et sic de cibus alijs de subo finito. in quibus ppositioes de
 subo infinito non sint eadem alicui de subo finito. in vna p-
 positio de subo infinito e eadem alteri de subo infinito. ista.

Perthermenias

funt eedē. ois non hō est iustus. ⁊ null⁹ non hō non ē iust⁹.
E In illa dicitur sunt bē dno. q̄ dno q̄ p̄s vocat bē p̄p̄
 nes eadē illas p̄p̄nes q̄ p̄uertunt ⁊ b̄nt idē subm̄ ⁊ idē
 p̄dicatū. q̄uis i rei veritate nō sunt eedē fm̄ vocē. ⁊ sic dī
 cātur iste p̄p̄nes eedē. ois nō hō est iust⁹ ⁊ null⁹ nō hō non
 est iust⁹. ¶ Secūdo illigendū q̄ cū q̄re p̄p̄os de subō
 finito non est eadē p̄p̄m de subō finito ⁊ alia. q̄ ad hoc q̄
 aliq̄ue p̄p̄nes differentes fm̄ vocē sunt eedē vel p̄uerbi
 les regit q̄ in vtrāq̄ p̄dicatū enūciat de eodē vel de cō
 uertibilibus sed in enūciationib⁹ quaz vna est de subiecto
 finito ⁊ alia de infinito non enūciat p̄dicat⁹ de eodē vel
 de cōuertibilib⁹. ⁊ ideo t̄les enūciaciones. q̄rū vna est dī
 nō finito ⁊ alia finito non sunt eedē nec conuertibiles.

Transposita vero noia uſuerba idē ſignificā
ur ē alb^o bō ⁊ eſt bō alb^o. Nā ſi hoc nō ē euſidē
mulie erūt negatio ſed oñ ſu ⁊ eſt. qm̄ una uni⁹
eſt. Si⁹. n. q. eſt. alb^o bō. negatio eſt: nō eſt al
bus bō. Si⁹ uero q. eſt. eſt bō alb^o. ſi nō eadē eſt
ei q. eſt. eſt alb^o bō erit negatio uel ea q. eſt. nō eſt
non bō alb^o. uel ea q. eſt: non eſt bō alb^o. ſz alie
ra qdē erit negatio ei⁹ que eſt non bō alb^o. Alia
uero eius que eſt. eſt albus homo. quare erunt
due uni⁹. Qm̄ igit⁹ t^{ra}ſpoſito noie uel vbo ea
dem ſit affirmatio uel negatio manifeſtum eſt.

[illegible]

positio: est eade disciplina. ¶ hec est falsa. eades est disciplina
oīus oppositio. ¶ hec est falsa. for. differt ab hoīe. ¶ hec ē
vā: ab hoīe differt for. ¶ hec est pgra. cicronez videt su⁹
filius. ¶ hec est incongrua. sūus filius videt cicronem. ¶ ta
men in oībus pōitōis est solū diuersitas ī trāspōitione no/
minū ¶ vboy. ergo. non sū ppoitiones ī qbus noīa ¶ ner
ba trāspōitū significāt idē. ¶ Pōico q pbius loqē de trās/
pōitione noīs adiectiui ¶ substantiui ¶ verbi copulatiue ad
iectiui cū substantiō. sūe. n. verbiū pponat vtriqz sūe pōi
ponat vtriqz. sūe itē pponat. sū qm ad intellēdū sūe signi
ficat: p omnes. n. istas ppoitiones. est homo albus. ¶ est
albus homo. significat idē. omnes. n. iste ppoitiones sū
significat idē qd ista ppoitio homo est albus: vnde ī istis
ppoitionibus hoc verbiū est non est fm adiacens. v. qdā
dicit. s. est tertiū adiacens. q intellectus oīum bay. ppo/
itionū est q homo est albus. ¶ Poteſt etiā dici qd pbius
loqē de ppoitionibus ī diffinitis non de vbius ¶ de tali/
bus diffinitis vbi vñ illoz notum quoz vñ pponit alte
ri vel postponit natū est esse subm ¶ alter. non. ut p. ē exē
pio suo. est albus homo. nā iste terminus homo ē ē subz
¶ iste terminus albus. non ē esse subm nisi substantiue nō
intelligat terminus ī subo pumptus: n. ī talibus nōbī refert
ppone re verbiū nō. vel econuerſo. nec etiā refert pponē/
re vñ nomen alteri. q: sū intelligidē p istas. est homo al
bus. ¶ est albus homo. est albus homo est. et sic de aliis. q
p istas itellr ista ppoitio homo est albus. vnde omnes
tales ppoitiones sūt eodem ī. pueritōis. vnde pbiū hic
et multoties alibi ppoitiones pueritōis vocat eadem.

¶ Poteſt at gnalius dici. qd terminoz ī ppoitione ē m
tipler esse trāspōitio. aliq. a pte eiūdem extremi. ut p. ī
istis. homo albus est aīal. albus homo est aīal. qhōz trāspo
sitiō est extremi ī extremū. ut aliusqz qd est ex pte vnus
extremi ī vna ppoitione ī aliud extremū. ita qd istō qd
ī vna ppoitione ponit ex pte vnus extremi ponit ī alia
ppoitione ex pte alterius extremi. Exēplū quādo extre
mū trāspōit ī extremū vbi hō est aīal. aīal est homo. exē
plū scōl. quādo aliqz qd ponit a pte vnus extremi trans
mutat. ita q fiat p alterius extremi. v. hic hō albus est
aīal. hō est aīal. sū. si fiat trāspōitio a pte eiūdem extremi
sic nō refert pponēdo v. postpōnēdo adiectiui substanti
ui. vel substantiui adiectiui. nōbī. n. refert dē hō albus
est aīal. ¶ dē albus hō est aīal. Si at nō ē hī babeat sic adie
ctiui ¶ substantiui refert ī multis transponere lex parte
eiūdem extremi. ¶ maxime vbi vna pars extremi est termi
nus cōs. ¶ alia pars extremi ipōit negatiōe vel distātiā
¶ Refert. n. dicere. for. est ab hoīe differētia ¶ for. ē differē
ab hoīe. Si at fiat trāspōitio extremi ī extremū vel ali
cuius. possit ex pte vnus extremi ad aliud extremum sic q
quādo terminus ¶ partes terminoz ī vtraz ppoīe acci
pimur pto eodem ¶ habent eandem suppoīem. ¶ facta
trāspōīe vtrazqz ppoīe remanet intelligibilis. hmoī ppoīes
ī qbus sit trāspō de vno extremo ad aliud extremū sunt
cōuertibiles. ¶ per hoc p. ad instantias. ¶ Cū pprimū q
iste ppoīes nō pueritatur. oīs hō est animal. aīal est oīs
homo. q iste terminus animal non supponit eodē modo
ī vtraz. Et per idē ad scōlam instantiam. q: iste nō puer
itatur. oīum oppositioz est eadem disciplina. ¶ eades disci
plina est oīum oppositioz. q: iste terminus eadē disciplina
nō supponit eodem mō ī vtraz. ppoīe. ¶ Sūit iste non
conuenitatur. for. dī ab hoīe. ¶ for. ab hoīe differt. q: iste
terminus hoīe non supponit eodem mō ī vtraz. ¶ Cū
allam instantiam q hec non est intelligibilis. sūus fili⁹ videt
cicronem. ¶ Ideo iste non conuenitatur. cicronem non videt
sua filia ¶ sūus filius videt cicronem.

Huero unū de pluribus uel plura de uno affirmare uel negare. si non est unū de pluribus non est affirmatio una. nō negatio. Dico āt unū non frunum nōmē sit. pōz ne non sit eam unū ex illis. ut hō est forralle ⁊ animal ⁊ bipes ⁊ manufactum. sed ex his unū sit ex

Ziber II

albo aut 7 homine 7 ambulante nō fit unū. Qua
re nō fit unū aliquid de his si affirmet alig non
erit affirmatio una sed uox quide3 una. affirma
tiones uero multe. nec si de uno ita s3 fit pēs.

Cum sit fin capituli primi tractatus in quo determinatur de enunciatione fin q per arduum ad extremum sum plex vi composuit. et pñtet duas ptes principales. In pma determinat de enunciatione hñte aliq extremū ppositū. offendendo q enūciatio habēs aliq extremū ppositū ē vna et que nō est vna. In scēda pte ibi. Qm̄ vero bec q dem. determinat de būdñe et pñta enūciationū adinuicē qñ quēdā hñt aliq extremū ppositū et qdā extrema simplicita. Pñma ps cōtinet duas particulas. in pñta determinat q enūciatio habens extremū ppositū est simpliciter vna et q non in scōla ibi si ergo dialectica interrogatio determinat incidenter de interrogatio de dialectica cōcoidendo et dicens q interrogatio nō ē dialectica. in pñta ergo particula narrat que enūciatio ē vna et q nō. sicut breuiter q enūciatio ē vna que enūciat vñū de vno. intelligit per vñum nō vñū nomē tñm. sed vñā rē vel vñū pceptū. Si. vñū nomē significet pñā. ex qbus nō fit vñū nō ē enūciatio vñā sñ q vñū tñte subijcit vñē pdicat. et illa enūciatio q enūciat al pñra de vno. vel vñū de plurib. vel pñra de plurib. ex qbus plurib nō fit vñū per se. ita enūciatio nō est vna. Siāt enūciat pñā de vno. et qbus plurib fit vñū vel vñū de binō plurib. vel pñra binōr. ex qb̄ fit vñū d binō plurib. hoc nō fīdēt vñū enūciatioe fī. n. et aliat mñ factū ē bipede aliat nū. itē bec enūciatio. bō et aliat man factū bipes. est enūciatio qñā. q de vno enūciat pñra. et qbus fit vñū per se. si aut pñā ex qbus non fit vñū pñv censē de vno nē de plurib nō ē enūciatio vna. sed plures nā et homine albo et ambulāt nō fit vñū. et nō bec cōr sor. ē homo ambula nō ē vna sed plures. **C**ontrādā sūt bñt. ē. Vñō cū arit. oīct bñt q et aliquibus plurib̄ fit vñū. et et aliquibus nō. pñs non loquitur de vocibus. q et istis vocibus. lobliāna corpā alia sensiblis rōnā nō magis fit vñū q ex istis. bō ambula nō mñscus albus. et sic de alijs non cū ē bec vno subā magis in pñtia ad bñt nocē composē aīat. q. q bec vno bō ē in pñtia ad bas nocēs. albus mñscus et vñū vñū nomen nō ē magis in pñtia ad aliud nomen q aliud quodcūq indifferēter. et sō non magis ē vñū natum fieri et istis vocib̄. aīat rōnā fī. q et istis vocibus albus mñscus. istud etiā pñs qz si uor sit vna et significatā mutā nō ē oīe vna. et ita pluralitat fit unitas nō referant ad nocēs. nec vñ q pñs loquat de cōceptibus. nō. n. uidet q et de vobus pceptibus fiat vñū magis q et qbusdā alijs pceptibus. non enim est cōceptū animālis magis in pñtia ad conceptum rōnālis q cōceptū pñs albi ad conceptum mñscū. q sicut animal est in pñtia ad rationale et irrationale. ita albus ē in pñtia ad mñscum et non mñscum. et etiā mñscum ē in pñtia ad album et nigrum q alborum quoddam ē mñscum et qdādam non mñscum. et mñscorum quoddam est album et quoddam nigrum. Quibet etiā conceptus est forma. et non uidetur q et ista duabus formis magis possit fieri vñū q et alijs duabus formis quibuscūq. et ideo nō uidetur q pñs loquitur bñt de rebz significans per voces. ita q nō dicit q quando plures res et quibus non fit vñū enūciatur de vna nocē significante vñā rē non est enūciatio vna. sed plures duobz nocē significatē plures res et qbus rebz fit vñū enūciatur de vno nūbulo minus fit vna enūciatio. Secundo notandū ē q et aliquibus rebz fit vñū per se. sicut et materia pñma et forma sub stāntiā fit vñū per se. et aliquibz fit vñū per accidē. sic et subo et accitit ut et boīe et albedine. et aliq sunt res qbus non fit vñū per se nec per accidē. sicut et diuersis subiectis per se subiectibz in actō. ut et homine. et lapidē nec fit vñū per se nec p accidē. et quo uidet seq q pñs in qua enūciatur plura et qbus fit vñū de vno ē enūciatio vna. et tñt unitatē ē pñtio vñā quā unitatē et illas pluri bñz fit vñū. qz si et illis pluribz fit vñū per se pñtio

est vna per se. et si ex illis pluribus fit vnu per accidens ppositio est vna per accens et no est vna per se. id bec ppositio est vna per se. hō ē aial rōnale. et bec ē vna per accidēs hō ē aial mēse alibi. et est plures pluralitate opposita vni tati p se. et bec oio dō ē aialbus plures. nullo mō ē vna. qz qz lapide et aīno nullo mō fit vni tanq̃ ex actuali et potētiā vñ bec oio dō ē aīals lapis. ē simpliciter plures qz equalis istis duobus pponibz. hō ē albus. homo dē lapis. Et tertio pōt et dictus hic et in p̃rio li. notari diuisio pponis vni in suas species. et quia potest apparere diuisio pponis q̃ ē plures. ppositio vna diuidit p̃rio sic. quēdā ē ppositio vna simplr. vñ illa in qua enūciat vnu de vno. f. vna res dē vna res. vel vōr significās vñ rem de vna significatē vñ rem. et qdā ē ppositio vna p̃iunctio. vt ppositio hypotbetica. in qua plangunt multe categorice mediātē p̃iunctio nē p̃pō vna simplr ē duplex. qz quēdā est vna per se. vt illa in qua enūciatur vnum de vno vel plura ex gbus fit per se vnu de vno vel vnu de pluribus et gbus fit per se vnu Alia ē ppositio vna simplr qe p accēs ē vna. vt illa in qua enūciat plura ex gbus per accēs fit vnum de vno. et sic ē ista simplr vna per accēs sōi. ē homo albus muficus et c.

Et ita diuisioe pponis vnius p̃ diuisio pponis que plures ē. qz quēdā est ppositio plures pluralitate opposita vnitati p̃iunctioe. et sic oio in qua ponuntur plures inconiuncte pponēs. i. sine p̃iunctioe media dē ppositio plures et quēdam ē ppositio plures pluralitate opposita ppositōi vni simplr. et sic quelibet p̃pō hypotbetica dicit ppositus plures. et quēdam est p̃pō plures pluralitate opposita ppositōi vni simplr p per se. et sic ppositiōes in quibus enūciantur plura et quibus fit vnu per accidēs de vno vñ vnu de pluribus talibus est ppositio plures pluralitate opposita vnitati simplr et per se. et sic ē ista ppositio plures sōi. ē homo albus muficus. Ista autem pluralitas opposita vnitati simplr et per se ipedit contradictionē. ppositio enim hypotbetica que ē plures pluralitate opposita vnitati simplr qz contradictionē. et etiam ppositio vna simplr et per accēs qz dē plures pluralitate opposita vnitati simplr et per se bz contradictionē. vt bz videri et p̃mo libro.

Cergo dialectica interrogatio rñsonis est petitiō:uel propositionis vel aliterius partis cōtradictōis:propōitiō vero pars vñius cōtradiōis est huiusmodi interrogatōi. non erit una rñsio ad hec neq3. n. una interrogatio nec si sit vera:dictum est autem de his in topicis.

Et hec eſt ſecunda pars prima pars. In qua concludit
duo correlaria. ¶ Primum eſt qd interrogatio In qua plura er
gobus non fit vñq̃ querunt de vno nō eſt interrogatio dial
ctica. Et hec eſt p̃lo. 6. b. uñq̃ ille qd pbat ſic. ¶ Ois interroga
tio dialectica petit vñā reſponſionē. ſ. qd altera pars p̃tendi
tūſis p̃cedat. ſed interrogatio In qua plā q̃runt de vno
nō petit vñā r̃ſionē ſed plures. ergo interrogatio In qua
plura q̃runt de vno nō petit vñam r̃ſionē ſed plures. er
go interrogatio In q̃ plura er gobus nō fit vñum querunt de
vno nō eſt interrogatio dialectica. Immo qd vtray affirmatio
in illa interrogatione que plures eſt. eſt vera non eſt dan
da vna reſpoſio. maior de ſe p̃. minor etiā de ſe p̃. qd ſi
q̃rat vtr̃ ſor. ſit aīa lapides iſti In interrogatione nō eſt dan
da vna r̃ſio ſed plures. ¶ Idē iudiciū ſi vñum interroge
tur de pluribus. vel plura de pluribus ex quibus non ſit
vñum. ¶ **E**ſt probatur an hec fit vera interrogatio vtrū ſor.
ſit homo albus muſicus. ¶ videtur qd non. qd hic plura q̃
runtur de vno ergo eſt plures. ¶ **E**dicendum qd iſta. ſ. ho
mo albus muſicus p̃t queri de ſor. tanq̃ oſerua p̃dicata
¶ ſic eſt interrogatio plures equalens iſtis tribus inter
rogationibus. vtrū ſor. ſit homo vñum ſor. ſit alb⁹. vtr̃
ſor. ſit muſicus. ¶ ſic danda ſunt plures reſponſiones. Alio
modo poſſunt hec tria queri tanq̃ vñum predicatum. Vtr̃
tanq̃ conſtituentia vñum predicatum. ¶ ſic eſt interroga
tio vna per accidens. qd er iſtis pluribus ſit vñum per ac
cidens. ¶ danda eſt vna reſpoſio. ¶ altera pars contradicit

Perihementias

ontis. r3. qz for. est bō alb' music' vel qz non ē bō alb' mu-
sicus. vitayp. n. illayz ē vna p accēs vt dē mē. ¶ Ad argu-
mentū i. qz dōm c qz illa iterogatoē. f. vtr for. sit bō al-
bus musicus f3 qz illa tria faciūt p dīcatū. qz vni p dīcatū
dē vno subq. qz p dīcatū ē vni p accēs. qz i qz rūt h pla. qz
tū. ex illis plib' sit vni p accēs. iō iterogē vna p accēs tū.

Cilic at manifestū est qm̄ nec hoc ipm̄ qdem
dialectica est iterrogatio ut si q̄ iterrogat qd est
aial. 03. n. ex data iterrogatōe tūc eligere utram
velit p̄dicatōis prem̄: quā 03. iterrogatēz de
terminare vtrū hoc aial homo sit an non.

Cecundū comelariū qđ cōcludit ē istud qđ qđ est. nō ē qđ dialectica. Et hoc ē cōclusio. 7. huius li. qđ pbatur sic. Ad oēm cōclusionē dialecticā pōt rīderi p. vtrāq. partē. Jdī etōis indifferēter. vel si qđas si hoc aīal sit hō. vel. non ad istā interrogatōēz ptingit cōnēnter rīderi p. vtrāq. partē. Jdīctōis. vīcēdo qđ hoc aīal est hō. vel. vīcēdo qđ hoc aīal non ē hō. sed ad qñē qñēnt. qđ ē hō. non ptingit rīderi p. vtrāq. partē cōtradictōis. sed solū p. affir. matīā. vt si qđas qđ ē homo. rīdētē negatīue qđ nō ēst lapis. nō ē rīfio cōmēntens. qđ qđ qrit qđ ē homo. rīfio vīcīt qđ nō ē hō. ergo qđ quid ē. nō ē qđ dialectica. ¶ **D**ī sunt duo notanda. a vīnū dubitādū. ¶ **N**otandū ē pīo qđ pbs qñē dialecticā vocat h. qñē. qđ ē. que fit p. hoc inter. rogatū vtrū. a ad talem qñē factā per vtrū rīdendū est. per illā qđ posuit ē in interrogatōē. vel per etīs oppo.

hū. vt si qratr vtrū omne bonū fit eligendo o3 dare. vel
sint qd postū ē in qdne dicendo qd sic. vel etas oppositū.
dicendo qd nō. ⁊ siue respondeat dicendo qd sic. siue dicen
do qd non cōuenienter rñdetur qd satisfactum ē qñstioni.
Sed ad qñem factam per quid non cōtingit cōuenient
ter respondere dādo affirmatiuam vel negatiuam. vt si cō
uenienter rñdetur per affirmatiuam. respondendo p neg
atiuam non ē cōueniens. ¶ Secūdo ē notandum qd qñ
q3 ē qñe dialectica exprimitur vtrāqz pars contradictōis
⁊ quandoq3 altera tñ. qñ exprimitur vtrāqz pars cōtra
dictionis sufficit respondere dicendo sic. vel dicendo non.
qd sic respondendo nesciret quam partem respondens da
ret. ⁊ tō o3 in responsione exprimere actualiter alterā pte3
3dictionis. vt si qratr vtrū omne bonū fit eligendum vel
nō si velt partem affirmatiuam cōcedere o3 dñe qd oē bo
nū fit eligendum. sed si in interrogatōe exprimāt altera
pars contradictionis tñ. sufficit respondere dicendo sic vñ
dicendo nō. ¶ Tñbutur circa cōclōnē quā pbs pōit hic.
vñ enī qd quid ē fit qd dialectica. qd omnis qd quāz h3
dialectic⁹ tminare ē qd dialectica. sed dialecticas bz termi
nare qñstionē quid ē. qz in pmo topi. Ari. dialectic⁹ tñs
determinat qd ē diffinitio. quid genus. quid dñā. quid p
positum. ⁊ quid pñema. ⁊ sic de multis alijs. qd nō ē
nisi ēēt qd dialectic⁹. ¶ Dicendum qd dialectica ⁊ etiam dia
lecticus ē duplex. s. docens. ⁊ vtens. Dialectica docens ē
scīa tragitis in lib. topi. Ari. s. dialectica sic accepta est scīa
dēfinitiuā. ⁊ pcedo qd ad dialectic⁹ ⁊ etiā dialecticū sic ac
ceptū pñnet qd quid ē dialectica vtens bz viam ad pbā
dam vtrāqz partem cōtradictionis. ¶ Et si dicatur qd dia
lectica docens qd traditur in lib. topi. Ari. docet syllogizare
ex pbabilibus. ⁊ querere vtrāqz partem ptradictionis.
qd non esset nisi sylis esset ex pbabilibus. ⁊ talis qd qñs
vtrāqz partē 3dictionis pertinet ad dialectic⁹ docentē. cu
ius oppositū distit. ¶ Dicendū qd dialectica docens
quod tradit in li. topi. dēfinitiuē docet syllogizare ex pbā
bilibus ⁊ querere vtrāqz pte3 ptradictionis. sicut pñssibi
ca docens qd traditur in li. elenchō. docet qñter contingit de
cipere p syllos eñchos. ⁊ tñ pñssibi ca docens inquantūz
h3 nō docet decipere per binōi. Vñ tamē qd sit hō qui
bz logic⁹ vel dialectic⁹ docēt ea vitio arguendo ex pbā
bilibus. sed tūc ē dialecticus vtens ⁊ nō docens. sicut hñs
scīam traditā in libro elenchō3 pōt vñ syllogisimō sōpñsticō
sed tūc ē pñssibi ca vtens ⁊ nō docens.

¶ Qm̃ vob̃ q̃dez p̃dicat̃ p̃posita ṽt vnũ fit oē

predicantū eoz que extra predicāt alia vero nō
que dñia est. de boie. n. vez est dre. q. est aial ex
tra bipes ⁊ extra bipes animal. ⁊ hoc ut vnum
⁊ hominem ⁊ album ⁊ bec vt vnum.

Eccē est secūda pars principalis huius. c. in qua pbs de-
terminat de habitudine & p̄ia enunciationis adinleq̄
rū qdās hnt aliquod extremū compositū. & quedā extre-
ma simplicia. & p̄tinet ista pars tres p̄dicatās. in p̄ia remo-
uet dubitationē tātem. quādoq̄ per p̄dicatīs diuisis legē
p̄dicatū cōiunctū & quādoq̄ nō. sicut declarat per exēpla.
ērit ergo qd quando ē q̄ per p̄dicatīs diuisis legē p̄dicatū
p̄iunctū. & quādo non ē ita. in scōa particula ibi. *Ergo* igit
q̄ p̄dicat. soluit per bec istā dubitationē ostendēs quādo
per p̄dicatīs diuisis legē p̄dicatū p̄iunctū. & quādo nō. In
tertia particula ibi. *Clerū ē aut dīc. ostendit quādo per p̄dicatū*
p̄iuncto legē p̄dicatū disiunctū. & quādo non. In p̄ia
ma particula monet talē q̄nē q̄ quibus p̄dicatīs diuisis legē
tār p̄dicatū p̄iunctū. & er̄ gbus nō. & q̄ ē cā diuersitatīs.
& q̄ bec qd supponit q̄ er̄ aliquibus p̄dicatīs diuisis sequi
tar p̄dicatū cōiunctū. & er̄ aliquis nō. manifestat exē-
plariter istud quod supponit. & p̄mo ponit duo exēmpla
in quibus per p̄dicatīs diuisis sequitur p̄dicatū cōiunctū
tam. p̄imum ē ista. *p̄ia ē bona. homo ē animal. & bō ē*
bipes. ergo bō ē animal bipes. s̄m ē ista cōsequētia ē bō ē
na. for. ē homo. & ē albus. ergo for. ē homo alb⁹. vnde cō
tingit dicere extra. *l. diuisim qd for. ē bō. & qd for. ē albus.*
contingit dicere cōiunctim qd for. ē homo albus.

Ergo si si citbaredd⁹ est ⁊ bon⁹ ⁊ citbard⁹ bon⁹.
Et manifestat exemplariter q^d in quibsdam ex predica-
 tionibus non sequitur predicatum continuu^m. q^d post qua-
 tuor exempla. primum dicit ad istud inconueniens q^d ex hoc
 sequitur falsum. Alia exēpla docent ad negationē duo pri-
 ma ad negationē explicitā. ⁊ vltimū ad negationē implicitā.
 primum ē. nō legatur sol⁹. ē citbaredd⁹ ⁊ ē bonus. ergo ē citba-
 redus bonus q^d posset p^{ri}us esse v^{er}ū p^{er}sona existente falsa.
Si enī qm̄ alterut^r d^{icitur} ⁊ ambo dicent^{ur} multa
 incōuenientiā crūt. De boie. n. ⁊ boies neq^{ue} est
 d^{icitur} ⁊ albu^s. Quare ⁊ totū rursus ⁊ si albu^s p^{er} se ⁊
 boiem ⁊ totū: q^{ui}re erit hō albus ⁊ homo albus
 ⁊ hoc in infinitum. ⁊ rursus musicus albus am-
 bulans ⁊ hec eadem frequenter implicita.

Secundū exemplū ē in quo dēducitur ad explicitam negationem si vtr̄ ex p̄dicatis diuisis sequitur p̄dicatus cō
iunctum q̄ est tale. verū ē dfe de homine q̄ ē homo. ⁊
verū ē dfe q̄ ē homo albus. ⁊ ē iterum verū dfe de
homine q̄ ē homo albus. ergo data bipositi verū est
dicere de homine q̄ est bō hō bō ab? vbi ē negatio ex
plicita. ⁊ sic contingit arguere in infinitum. Secundus ex
emplum. verū ē dicere de homine q̄ est homo q̄ est abso
l q̄ est musicus. ⁊ q̄ est ambulans. ergo verū est dfe de
hōie q̄ est bō abso musicus ambulā. ⁊ hec eadē secūda
bipositiois contingit dfe frequenter implicita ⁊ repetita.

Simpli⁹ fi socrates ē 7 bō 7 bipes. 7 socrates
bō bipes est. qm̄ ḡ siqs simpli ponat pplexiōes
fieri pluri ma inconuenientia n̄ igit dicere māse
stū est. quemadmodū ponendū est nūc dicem⁹.

Quartum exemplum est in quo deducitur ad negatio-
nem implicitam data hypothetici. q. semper ex predi-
catis diuisis sequitur predicatum coniunctum. c. est tale. verum
est dicere de soi. q. est homo. a. q. est bipes: ergo data by
potest sequitur q. est homo bipes. vbi tamen negatio im-
plicita q. ex hoc q. est homo per se intelligitur bipes. sic in
specie per se intelligitur differentia. sic ergo patet q. si soi.
sit homo q. sit bipes. siquis peteret simpliciter fieri com-
plexiones. i. siquis peteret simpliciter predicata coniuncta
inferre ex diuisis multis inconuenientia sequuntur. Sed
quemadmodum non sit dicendum q. ex predictis diuisis se //

Libri II

quintus predicatum conjunctum nunc dicimus.

Cor igit que p̄dicat̄ 7 de qb̄ p̄dicat̄ quecunq̄
q̄s fm accis dicunt̄ vel de eod̄es uel aliez d̄ alte
ro bec nō erunt unū. ut bō alb⁹ est 7 music⁹. seu
nō id̄es est music⁹ 7 alb⁹. accidentia. n. sunt utriusq̄
q̄s erit. Nec si albus musici⁹ nez est d̄re m̄i n.
erit albus musici⁹ unūz aliqd. Scōz accis. n.
music⁹ albus dicat̄. Q̄ nō erit albus music⁹
aliqd unūz. quo circa nec citared⁹ bon⁹ simp̄r
fz aīal bipes n̄ f̄. n. fz accis. ampli⁹ nec q̄cunq̄
iī alio. q̄re n̄z albus frequē dicet̄ n̄z bō 7
aīal v̄t bipes. Insunt enī in hōie aīal n̄z bipes.

Cum igitur scilicet gentilia unus partis in soluti ista dubitatio
que et quoniam per predicatos diuinitas sequitur predicatum coniunctum et quoniam
non sequitur. dicitur quod si sunt talia predicata diuinitas quoniam membra ac-
cidit alteri nec ambo accidenti alteri tertio edictis. et si sit ista
sit quod neutrum includit reliquum. nec quod totum sit repetitum
in vtroque diuinitatum. tunc ex talibus predicatis diuinitas seg-
tur predicatum coniunctum. Unde tres conditiones ponit pbs
ad hoc quod per predicata diuinitas sequatur predicatum coniunctum. pri-
ma est quod illa predicata diuinitas non accidat alteri nisi secula et
vniuersali non accidat reliquo. tertia conditio est quod nulli istorum
includatur in reliquo. et hec conditio includit quatuor conditiones quod
innotat in ista. scilicet quod idem non sit repetitum in vtroque diuinitas. scilicet. n.
vniuersali sit repetitum in vtroque diuinitas. sequitur quod vniuersali includatur
in reliquo. ite igitur tres conditiones requirunt ad hoc quod et predica-
tis diuinitas vltra sequatur predicatum coniunctum. pbs primam et secundam
conditiones non sequitur for. est bonus et est faber. ergo est bonus fa-
ber. quod ista predicata diuinitas accidit. scilicet. for. et tunc vniuersali
ad relique. quod accidit fabro quod sit bonus. nec valet ista pfa
a diuinitas tanquam ad vniuersali se coniunctum. for. est albus et est musicus
ergo est albus musicus. quod albus et musicus non faciunt vniuersali se
et tunc vniuersali accidit alteri tertio. nec valet. for. est albus albus
et est musicus ergo for. est bonus albus musicus tanquam a diuini-
tate ad vniuersali se coniunctum. quod albus musicus non est al-
quis vniuersali se. et sic intendit pbs quod vniuersali accidit alteri vel
vtriusque tertio. non sequitur predicatum coniunctum vniuersali se in
in istis terminis a diuinitas ad coniunctum quod est vniuersali pacifici
est pfa bona. ista. n. est bona pfa. for. est albus. et for.
est musicus. ergo for. est albus musicus. nec est hec pbs
for. est albus musicus. ptes apponens simpliciter. sed ptes
pluralitate opposita vniuersali simpli. et per se vtriusque et ptes
ppter tertiam conditionem non sequitur. for. est albus. et
for. est albus ergo for. est albus albus. quod vniuersali ite
dicitur in reliquo. nam in voce albus includit. albus. Idem est etiam
hoc repetitum in vtroque diuinitas. et ppter hoc non sequitur
for. est albus. et est bipes. ergo for. est albus bipes ppter tertiam
conditionem. quod aliter diuinitas includit b in reliquo. **C**ubus
quod ista pfa est bona for. est albus. et for. est albus. ergo for. est albus
b. et tunc vniuersali accidit alteri. nam albus accidit boi.
ergo non requirit ista conditio quod vniuersali non accidat al-
terius ad hoc quod pfa sit bona a diuinitas ad coniunctum. **C**dic-
tum quod ad hoc quod regula fit generalis requiritur ite tres
conditiones pte. vnde quod quis in aliquibus terminis teneat
pfa a predicatis diuinitas ad predicata coniuncta quando vniuersali
accidit reliquo tunc non est talis consequentia teneat. vniuersali non ob-
stat quod in aliqua mai teneat talis pfa. vbi non deficit aliqua
predicatur conditionis. vel dicatur quod ad hoc vniuersali teneat re-
gula intelligitur quando vniuersali non accidit. sicut vniuersali accis
accidit alteri accidenti. vtriusque quando vniuersali accidit alteri sicut acci-
dens accidit suo subiecto. **C**Ad sciendum quod consequenter in oibus
terminis quando et predicatis diuinitas sequitur predicatum con-
iunctum et quando non. est notandum quod si alteri diuinitatum sit
natum determinare reliquum. et vtriusque diuinitas recipit
per eodem quando accipitur diuinitas et quando accipitur coniu-
ctum. tunc semper ex predicatis diuinitas sequitur predicatum
coniunctum in quo coniunctio istud quod est natum et determinat de
terminatur istud quod est natum determinari. et si aliqua ista

conditionis dēciat tunc ex predicatis diuisiis non sequitur
punctum. pūctum. vnde cōsiderandū ē an diuisiā finē ita
q̄ vnam sit natūm determinare reliquū. vel nō. si nēntur
natū determinare reliquū. tunc nanq̄ ex predicatis diuisi
is sequitur predictum cōiunctū. et iō nō sequitur. for. ē bō. et
for. ē rōnalis ergo for. ē bō rōnalis. nec seq̄. for. ē bō. et
rōnalis ergo for. ē bō rōnalis. Si at̄ aliter sit natū determi
nare reliquū. aut ita diuisiā accipiat p̄ aliqd̄ quādo accipit̄
tūm diuisiū. et quādo vniūsum adiūctū: aut accipiat̄ pro
diuersis diuisiis et i cōiunctiois accipiat̄ p̄ aliqd̄ diuisiū et
in pūcto. et aliqd̄ qd̄ ē natū determinare determinet aliqd̄
quod est natū determinari. sp̄ ex diuisiis sequitur pūctum.
pp̄ hoc sequitur. for. ē bō. et for. ē albus. ergo for. ē bō albus
et sequitur. for. ē ens. et rōnalis ergo for. ē ens rōnale. q̄ rō
nale est aptū natū determinare ly ens. et nō eōuerso. et iō
nō sequitur. for. est ens. et rōnalis. ergo for. est rōnale ens.
q̄ ly ens non est aptū natū determinare ly rōnale. Si at̄
ita diuisiā vel aliqd̄ diuisiōis accipiantur pro alio et aliqd̄
quādo accipitur diuisiū et quādo accipitur in pūcto. tūc
a diuisiā ad cōiuncta non tenet p̄sequētia: sed est falsa an
tis p̄nes secundū modū. et iō non sequitur. iste est faber.
et iste est bonus. ergo iste est bonus faber. q̄ bonū acceptus
per se et diuisiū accipitur pro bono moris sed quādo accip
itur in cōiuncto et est determinatio fabri tūc accipit̄ pro
bono artis fabilis. vnde cum dī. iste est bonus faber. signi
ficatur q̄ iste bene b̄z artē fabilem. vel q̄ iste est bon⁹ vel
excellens in arte fabili. et iō non sequitur iste est bonus et est
faber. ergo iste est bonus faber. q̄ hoc dictio bonus aliter
accipit̄ q̄n accipit̄ diuisiū et q̄n accipitur in pūcto. et pro
pter eadē rōnem nō seq̄. iste canis est p̄ et i m. ergo iste
canis est pater tuus. q̄ b̄ dictio tuus q̄ accipitur diuisiis ac
cipitur pro possessore. sic. n. dicendo. iste canis est tuus. de
notatur q̄ i tua possessio. sed quādo accipitur in pūcto sic
dicendo iste canis est tuus p̄. accipitur p̄ genitore. et ideo
non sequitur. Si at̄ arguitur negatiue. et ex negatiue vniu
p̄dicat diuisiū cum affirmatiue alterius predicat diuisiū
ad negatiuē predicat cōiunctum et termini diuisiis et cō
iunctum accipiantur pro eodem sp̄ est bona p̄sequētia. q̄
sequitur. for. est bō. et for. non est albus. ergo for. non ē bō
albus. nam tūc arguitur a negatiue superiori ad negati
uē inferioris. Si alterum diuisiōis accipiat̄ aliter seu p̄
alio q̄ accipitur diuisiū et quādo accipitur pūctum: tūc
si negatur in vna pūctūz illud qd̄ p̄ alio vel aliter accipit̄
diuisiū et cōiunctum tūc nō valet p̄ia a diuisiis ad cōiū
ctum. non. n. sequitur. for. non ē bonus et ē faber. ergo nō ē
bonus faber. nec valet iste nō ē magnus et ē latro: ergo nō
est magnus latro. Si at̄ illa pp̄s sit negatiua i q̄ dicatur il
lud qd̄ p̄ eodē accipitur diuisiū et i pūcto tūc p̄i et p̄ia
bona ab altera affirmatiua et altera negatiua ad negatiuē
rotas cōiuncti: sequitur enim for. nō est faber. et ē bonus
ergo nō ē bon⁹ faber. Si at̄ utraq̄ pūctūz sit negatiua ita
q̄ utraq̄ diuisiōz neget a bō bō diuisiū: ex illis negatiuis se
quitur negatio rotas cōiuncti: seq̄. n. for. non ē faber. et for.
non est bonus. ergo for. non est bonus faber: Sed aūta
tūc ut̄ ex diuisiis quorū ut̄ diuisiis addit̄ alteri sequitur cōiū
ctum ubi utraq̄z diuisiōrum accipitur pro eodem. et eodē
modo quādo sumitur diuisiū et quādo cōiunctum verbū
q̄. utrum ita cōsequētia sit bona for. ē alb⁹ et ē musc⁹.
ergo for. ē albus musc⁹. Et ad istud vī mibi dōm qd̄ talis
p̄ia est bona q̄: bec nō ē simplr p̄es. for. ē alb⁹ musc⁹ nō
alb⁹ et musc⁹ faciunt unū per accēs simplr et utraq̄z istō
rd̄ natū est deteriare et s̄bere reliquū. nā alb⁹ et idiferens
adiūctū et nō musc⁹: q̄ qd̄dā alb⁹ ē musc⁹ et qd̄dā nō
musc⁹. et qd̄dā musc⁹ ē albus et qd̄dā nō alb⁹. et si dū
co alb⁹ musc⁹ s̄b̄t alb⁹ ad musc⁹ trīn. et iō alb⁹ et idifer
ens faciūt unū extremū p̄positiōis per accēs trīn. et illū qd̄
dicit̄ tri. qd̄ et talibus diuisiis nō sequitur cōiunctum. intel
ligēd̄ qd̄ ex talibus diuisiis nō seq̄ cōiunctum per se nūm
trī et talib⁹ diuisiis sequitur unū cōiunctum per accidens.

Ceterum est autem dicere de aliquo ? simpliciter ut quendam hominem album esse hominem:?

Perihermenias

quodā album hominem album esse.

Cum igitur terna ptecula secunde pte principalis b^o ca. i. q. pbi
deteriat ista qdne. ex quo pducatur cōiūto sequuntur pēica
ta diuisa. et ex quo pūcto nō sequuntur diuisa. Et p^o ex
pūctificat pbi ex pūcto sequuntur diuisa dēcs qv^o verū ē dfe de
aliq^o hoie vt de los. q. i. b^o alb^o. a. v^o ex dēcere simpli hoc
ē diuisum eo eodē q. d. b^o. a. q. d. alb^o sequit^o. n. los. est b^o al
bus. ergo los. est b^o. et q. sequit^o. ergo los. est albus.

Conspicitur autem quod in adiecto quod aliqd opposi-
torum inest ad q sequat p traditio. nō vez ē s flm
vt boiem mortuū boiem dīe quādo at nō uest ue-
rum est. uel etiam quando inest semp falsum est.

Confirmat qñe ponens conditiones duas q requirunt ad hoc q ex pñdico pñcto sequat pñdica distia. pñta pñcto est q non sit pñdlectio in adlecto. i. q. Steriatio non repugnat deteribiilit in illo pñdico pñctio. si. n. deteriatio non repugnat tunc ē pñpositio in eo qñ addiscit. i. qñ ē opñ pñ adlecto. i. pñter hoc nō cēsar. qñ ē hō mortu⁹. ergo cēsar ē hō qñ. sic dēdō. hō mortu⁹ ē opñ i adlecto. q. hēc dēstīnatio mortu⁹ q adiscit hōi opñonit hōimī. qñ āt ē opñpositio in adlecto i qñ nō docet pñs dēcs. q. dēcs ē opñ nēdē loco nōim. i. dēcs nō pñssit loco nōim intelligēdi est an dēcs dēstīnatiois repugnat dēstīnatioi dēstīnatio. bñs. i. si sic tūc pñctiois nōib⁹ sit opñpositio in adlecto. si dēstīnes non repugnant non fuit pñs opñs i adlecto. Et dēst pñs q p opñpositū in adlecto intelligit opñpositū ad quod se quis dēstīnōi. i. qñ ē talis opñpositio in adlecto sp ē pñctio nalle falsi a pñdicator talī confīnato ad pñdicator dēstī. i. ad īpsum dēstīnabile dēstīnī acceptam.

Con vo si test: nō sp uer ē. Ar homer⁹ ē aliqd
ur poeta. q̄ ēt enō. fm accūs. n. eē dō homero p̄di
cat qm̄ test ei poeta s; nō fm se p̄dicat dō boero
qm̄ ē. Quā i quantūcūq; p̄dicat nōq; p̄terias
aliq. n; uia oppositiō inest. si diffōnes. p̄noib⁹
reddant. Et fm se p̄dicetur 2 nō s; accūs in bis
simpli uerū erit dīc. Quod ā nō ē. qm̄ opinabi
le ē. nō est uerū dīc eē aliqd en s. Opinatio eniz
cū nō est onomiaz est. sed qm̄ nō est.

Conit scdm dñsonē regitā ad hoc qd ex predicato cō
fucto sequitur p̄dicata vniūsa. ¶ Primo tamen dicit qd non
semper est oppositum in adiecto nec ex cōfucto sequit̄. nō
vniūsa. qd non sequit̄. bomez ē poeta. ergo bomez ē nō
vniūsa. ¶ 2. reddit causas dīcēs. qd hoc predicatio ē p̄
accidēs bōmo. nā ēē poetam p̄dicatur per accidēs de bomez
par accidit sibi ēē poetam. vel in ori. bōmz ēē. sed circa. p̄
sequitur hoc est circa esse vt est fm adiacens non p̄dicatur
de bomezo. ¶ propter hoc intendit ponere scdā p̄dictio
nem requisitam ad hoc qd ex cōfucto sequatur p̄dicata vniū
sa. qd hoc est scdā p̄dictio qd nō sit p̄dicatio fm accidēs. s̄
telligendū qd nō accidit determinabili qd determinabile sit.
aut non sit indifferenter. per predicationem fm accidēs in
telligit predicationem in qua determinatio cōfucta deteria
bili nec ponat deteriable nec ipsam destruat. sed est idiffere
rens ad deteriable ¶ ad oppositum determinabilis: sic op
nabile est idiffereē ad ēē ¶ 2 ad nō ēē. qdā nō op
nabile est. opino. n. potest ēē de aliquo non ente. qd ipm ē. ¶ 3 op
nabile potest esse de aliquo ente qd ipsum non est. ¶ Intellig
dam qd p̄s in proposito per cōfucta nō solum intelligit illa
qde coniunguntur adiuñcē sicut partes extremi. s̄. subiectū
et p̄dicatū. sed intelligit illa qde coniunguntur indifferen
sicut extrema. ¶ illa qde coniunguntur adiuñcē sicut p̄d
catū ¶ 2 copula qm̄ in ista p̄pōne. hoc est inopinabile. hoc ē
dicatū inopinabile. ¶ hoc verbū est cōiunguntur adiuñcē
¶ de tali cōfucto nō sequit̄ distim. ¶ Circa p̄māz con
ditionē quā ponit p̄s b̄c sunt septem notāda. ¶ Primo ē
notādā qd qñ cōp̄pō i adiecto de q̄s loq̄tur b̄c ostēditur
et repgnat deteriable p̄ se et seorsū accepto. et deteriatio n

repugnat deterribili ut sit ptes eiusdē extremi. q. si mor-
tuū opponeret hoi. ut bō accipit in hoc extremo bō mortu-
us. hic nō ēt intellectus. for. est bō mortu. sic nec ita. for.
est bō irrealis. Dicitur igitur oppositū in adiecto qd istud qd si
gnificat per deteriorationē per se sup̄a repugnat deterribili
per se secus accepto. ¶ Secundo ē notandū qd iste terminus
bō. accipit. p alio qd accipit. p se. v. diuissim. p alio qd ac-
cipitur in hoc extremo ppositio bō mortu. q. qd accipitur
diuissim hō accipit pro ppositio ex corpore ⁊ aia intellectua
q. nō ēt in cōposito ex corpore ⁊ aia intellectua. nō. n. accipi-
tor in hoc pposito p cadaverē. nā cadaver nūq. fuit bō. ⁊
bō mortu. fuit bō. ⁊ iō nō sequitur. for. ē bō mortu. ergo
for. ē bō. q. p alio ⁊ alio accipit ly bō in ante ⁊ pnte. ¶ Et
si qratū qd est cā quare accipit. p alio ⁊ alio cōiunctū ⁊ di-
uissū. dicēdū ut inibi v. qd hōitur per ly mortuū ad stādū
p eo qd fuit bō ⁊ nō est bō. ista mortu. ē idē qd nō vīnū
q. qd fuit vīnū. de rōne deteriorationis est hēre deterribi-
le ad suū nūm. ⁊ iō sic dicēdū bō mortu. ista p eo qd nō
est bō. sed fuit bō sine. p eo qd fuit bō vīnū. sed nō ē bō
vīnū. Illi dnt qd sit ex sola volūt vīnū. f. qd bō. p alio acci-
pit qd accipit p se. ⁊ qd cō alio accipit vti qd accipit i hoc
pūcto. bō mortu. sicut voces significant ad placitū. sic vti
vociū. p talire vel pro tali ē ad placitū. ¶ Tertio ē sciēdū
q. scdm intentionē pbi bō. qd bec est falla. bō ē mortuū. q.
hic predicat oppo. de oppositū nā iste terminus bō qd suppo-
nit respectu verbi pntis tps supponit p pntis. tūi. lo. per
istā. bō ē mortu. denotatur qd aliqui qmō est bō ē mortuū
istā. hō ē mortu. velle dfe qd ly mortu. b. vīnū amphādū ad p-
terita poterit dfe qd illa. bō ē mortu. ē multipler penes ter-
tiū modū enocutionis. ex eo qd sūbū pōt sumi pro eo qd
ē bō sine. p eo qd fuit bō. ⁊ vnō sensu bec est vā. ⁊ alio sen-
su bec est falla. ¶ Quarto ē notandū qd qn est oppositū in ad-
iecto in aliquo extremo ppositio nō ptingit inferre deterri-
bile. sed oppositū deterribilit. tū cōtingit inferre deterioratū
nō diuissim. v. g. nō sequit for. ē bō mortu. ergo for. ē bō s. s.
magis sequit oppositū. f. qd for. nō ē bō. bene tū seq. for.
est bō mortu. ergo for. ē mortu. ⁊ cō. b. vīnū. q. qd mortu.
p eodē accipit diuissim. ⁊ qd accipit in cōiuncto. p eo qd fuit
vīnū ⁊ nō est vīnū. qmō deterribile nō hōit determinatio
nē ad stādū. p alio qd qd stat p se sine deteriorabili. s. deterri-
bile possit hēre deterribile. ¶ Quinto notandū ē qd qn cū-
q. aliq. dictio p eodē accipit. qd accipit diuissim. ⁊ quando
pntem. tunc a pōicato pūcto ad pē. predicatū diuissim. ac-
ceptū. p eodē sumptū. p quo sumit in pūcto ē bona pntia
sed ad pē q nō accipit. p eodē in cōiuncto. ⁊ diuissim nō va-
let pntia. ⁊ ppter hoc seq. for. ē bō alio. ergo for. ē bō. q. p
eodē accipit quando accipit pūctū ⁊ diuissim. f. p bōie.
sed ista pntia nō valet. for. ē bō mortu. ergo for. ē bō. q. p
alio accipit. l. bō in antecedēte. ⁊ p alio in pnte. ista tū pntia
ē bona. for. ē bō mortu. ergo for. ē mortu. q. ly mortu. pntia
accipit pro eodē qd accipit pntem ⁊ qd diuissim. ista enā
pntia nō valet. iste est bon. faber. ergo ē bon. q. ly bon. p
alio stat in antecedēte. ⁊ pro alio in consequēte. ista tamen
cōsequētia est bona. iste est bonus faber. ergo iste est fa-
ber. quia ly faber pro eodē stat in antecedēte. ⁊ in conse-
quēte. ¶ Sexto est intelligendū qd quibz vbi est oppo-
sitiō in adiecto ex predicato cōiuncto non cōtingit in-
ferre diuissim vtrūq. diuissim respectu verbi de presenti
tū qnq. respectu verbi de pterito cōtingit inferre et tali
cōtingit vtrūq. diuissim. quāvis enim non sequatur.
for. est bō mortuus. q. for. est bō. seq. tū for. fuit bō mor-
tuus. ergo for. fuit bono ⁊ tū seq. for. fuit bō mortu. ergo
for. fuit mortuus. ¶ Sed dubium potest hic queri. q.
vbi est oppositū in adiecto ex predicato cōiuncto non cō-
tingit inferre vtrūq. diuissim respectu verbi de presenti
⁊ tamen respectu verbi de pterito cōtingit inferre et cā
iuncto vtrūq. diuissim. est enim dubium. quē est causa
dicerētis. ¶ Item cum tam respectu verbi de pterito
tū respectu vbi de presenti sit p. oppositū. q. aliter non
ēst oppositū in adiecto. ⁊ omnis oppositio includit contra-
dictionē. v. q. tū respectu vbi de presenti q. respectu verbi
de pterito est affirmatiua de predicato cōposito cūius de

Ziber II

[illegible]

non enim sequitur cesar est optimabilis ergo cesar est. nec se-
quitur bomerus est poeta. hoc est bomer? est in poetis. et
q? bomer? est. potius enim sit q? de eo quod est q? de eo qd
non est. ¶ Ad cuius evidentiam est sciendum q? de nume-
ro terminorum predicatorum quida? solum competunt n? en-
ti: et quidam competunt solum enti. et quidam indifferenter
competunt enti et non enti. Exemplus primi. iste terminus
non ens. et iste terminus mortui solum competunt n? en-
ti. et quando aliq? talis terminus predicat? mediante hoc ver-
bo est. tunc est oppositum in adiecto. quia ad tale ppone? seg-
rat? oppositum ipsius. sequitur enim cesar est mortuus. er-
go cesar non est. unde in talibus predicationibus repugnat sub-
iecto cum inferat suum oppositum. et cum predicatum et ta-
le q? solum dicatur de non ente a propositione in qua hoc ver-
bum est. est tertium adiacens ad propositionem in qua hoc v-
bum est. est secundum adiacens. non valet consequentia. s? est
fallacia finis quid et simpliciter. Exemplum secundum. ter-
mini significantes rem existentem in aliquo predicamento sic
sunt termini. homo animal. albus muscum. et huiusmodi.
solum vere predicantur de ente. et ideo quando talis termi-
nus predicatur tertium adiacens a propositione in qua pre-
dicatur talis terminus tertium adiacens ad propositionem
in qua predicatur hoc verbum est scdm adiacens est bona
consequentia. vnde enim sequit? sor. est bomer. ergo sor.
est. similiter sequitur sor. est albus ergo sor est. Exemplus
tertius. termini transcendentes vt ens fin? est vnus simplici-
ter possibile: optimabilis. intelligibilis. vbi indifferenter de en-
te et de non ente. et in talibus a propositionibus in quib? p-
dicantur hoc verbum est tertium adiacens ad propositionem
in qua hoc verbum est. est secundum adiacens. non valet co-
nsequentia. non enim sequitur antip? est possibilis ergo an-
tip? est. nec sequitur cesar est possibilis. ergo cesar est. et ta-
lem propositionem in qua predicatus est indifferens ad exi-
stentiam et non existentiam vocat? p? propositionem secundum
accidens. quia predicato accidit indifferenter esse et non es-
se. existere et non existere. ¶ Secundum est notandum q? qd
hoc verbum est. est tertium adiacens in propositione. tunc
contrahitur ad naturam predicati. seu ad esse predicati. tunc
enim non dicit esse simpliciter. sed dicit esse tale quia importa-
tur per predicatum. et hoc est quod solet dici q? hoc verbum
est tertium adiacens dicit illud quod in alio est. sed quando
est secundum adiacens tunc dicit illud quod in se est. i. esse
et existere et propter hoc dixerunt antiqui logici q? hoc ver-
bum est q? est tertium adiacens est syncategoremum. quia
non dicit determinatam naturam. nisi ratione adiuncti. et cu
alio et alio adiuncto dicit aliam et aliam naturam. sed quan-
do est secundum adiacens tunc est categoricum. quia tunc
dicit naturam determinatam. et eadem respectu consequentis. nam
tunc dicit esse existere. q? est esse vnum ens in mundo. et
ideo non est mirum si non semper sit bona consequentia. in
ter et tertium adiacens. et esse secundum adiacens.

His vobis de ceteris aspiciendū ē quēadmo
dū sese bñt negatiōes ⁊ affirmatiōes ad
seuicē. be. s. q̄sūt d̄ pole eē ⁊ nō pole eē.
p̄tiger ⁊ nō p̄tigere. ⁊ d̄ ipoli ⁊ de necessario. ba
bent bec quim aliquas dubitationes.

Cum secundum tractatum est de enunciatis contracta ad modum facite propositionem modalem. et continet duo capitula. primum est de oppositis modalibus qualiter sit in modalibus contradiccionis sumenda. In secundo. c. lvi. Ego autem sum ordinem determinat de consequentia inter proposiciones modales. ca. pualia primum pinnet duas ptes. In prima continetur dicta dicendos et deputat istam questionem. verum in modalibus sit oppositio data per additionem negationis ad vbi vel ad mo3 In scda lvi. Erat igitur necessario. dteriar vritate dicte qonis. Continetur igitur dicta dicendos dicit qd postqz dteritum e de propositionibus de inesse persequendum est que iunt propositiones de possibili vel de contingenti et de necessario. quibus propositionibus modalibus contradicunt. Idoc enim determinare est rationale. qm istud bz dtabuaciones.

Perthermenias

Tria si eorū q̄ p̄lectū ille sibi iuicē oppositē
sūt s̄ditiones q̄cūq; s̄m esse vel non esse dispo
nūt. vt ei⁹ q̄ est esse boiem: negō est ea q̄ est non
esse boiem. non autē ea q̄ est esse non boiez: ⁊ ei⁹
q̄ est esse albi boiem negō est ea q̄ est non esse al
bū boiem s̄z non ea q̄ est eē non albi boiez. Si
n: de oib⁹ aut dictio aut negatio vā est cū lignū
falsū sit dicere esse albi boiem: erit v̄z de co
d̄re esse non albi boiem. Qd̄ si hoc modo ⁊ in
quāscūq; esse non addit: idēz faciet qd̄ p̄ esse
d̄r. vt eius q̄ est ābulat homo. negatio non est ea
que est ābulat non homo s̄z que est. non ābulat
homo. Nihil. n. differt dicere boiem ambulare
vel boiem ambulante esse. Quare si b̄ modo
i oib⁹ ⁊ eius q̄ est possibile esse negatio est pos
sibile non esse non ea que est non possibile esse.

Consequitur quoniam arguendo ad utranque partem. et per hoc bis ista pars duas particulas. In prima ponitur nam ratione ad premissam falsam quod probat quod ad predicationem habet in modalibus est negatio addenda ad verbum quod non ad modum. In secunda particula ibi. Ubi autem idem arguitur ad oppositum probatur quod in modalibus sic contradictio accipienda per affirmationem et negationem eiusdem modi. et non per affirmationem et negationem verbi. In prima particula latet talem rationem. sicut est in illis de inesse. Ita est in illis de mo. scilicet in illis de inesse ad habendas contradictionem affirmationis est addenda negatio ad compositionem. id est verbum quod copulat predicatum subiecto. et non ad predicatum. ergo in illis de mo negatio est addenda ad verbum quod non ad modum. maior supponit premissas. et minor declaratur declaratione creptari tamen in illis in quibus exprimitur hoc verbum est. quod illis in quibus exprimitur alia verba in quibus in. intelligit hoc verbum est. Dicit ergo quod negatio duas. hoc est albus. non est ista. homo est non albus. sed ista. nullus hoc est albus. et verba de alijs. hoc probat. quod si bini sunt modi propositiones in quibus verba predicat terminus finitus. et in alia terminus infinitus essent contradictorie sequeretur quod contradictoria essent simul falsa. nam hoc est falsum. hoc lignum est albus hoc. et sic hoc est falsum. hoc lignum est non albus hoc. si ergo ista sint contradictorie sequeretur quod contradictoria essent simul falsa. et potest dici ad illud inconueniens quod subcontraria sint simul falsa. nam iste essent subcontrarie data per hypothese. lignum est albus hoc. lignum est non albus homo. scilicet hoc est inconueniens. quod subcontraria simul sint falsa. nam sic contraria essent simul vera. et per premissas contradictoria essent simul vera. hoc idem patet in enunciatis in quibus non exprimitur hoc verbum est. sed alia verba. nam negatio albus. hoc ambulator. non est ista. hoc est non ambulator. scilicet ista. hoc non ambulator. nam idem est dicere. homo ambulator.

bo non ambulat. nam idem est queri. bo mo ambulat. et
 homo est ambulans. ergo idem est pradicatiois veritas.
Cur aut idem posse esse. et non esse. **R**e. n. qd
 est: possibile diuidi vel abulare et non abulare et
 non diuidi possibile est. **R**d. aut e qm o qd pos
 sibile e sic non sp i actu est. Quare ferit et nega
 tio: pr igit et non abulare qd est abulabile et non
 videri qd est visibile. at vo impossibile de eodez
 oppositas ee vas sdictiones non igit est ista ne
 gatio. Coniungit. n. vnu ex his aut idem ipm dfe
 et negare simul de eodez aut non fm esse vel non
 esse q opponunt fieri affirmationes et negones.
Sic illud impossibile est b erit magis eligenduz.
Hec est scda pcula in qua arguit ad opposit pbado
 q i modalibus no fit pradicatio accipeda p affirmationem
 et negatione verbi. b p affirmatione et negatione modi. et i
 idit tale rone. Imposse est duo pradicatona esse simul va.

is due pponē de mō. pūa due pōpōnēs de pōssibīlī. in
q̄. ergo vna addit negatio verbo ⁊ non modo sunt simul ve
re. quā tales pōpōsitiōnēs non sunt p̄tadicōrīe. maior est
manifesta. ⁊ minor probatur p̄ exemplum. nāz demōstra
t aliquo homīnē q̄ pōt ambulare bec est vera. pōssibīle ē
hūmā ambulare. ⁊ bec sūmīlīter. pōssibīle est tūc non am
bulare. ⁊ demōstrat aliquo diuībīlī bec est vera. bec pō
tēst diuīdī. ⁊ bec sūmīlīter est vera. pōssibīle est hoc non dī
uidī. ⁊ ratio hūmā est. q̄ omne pōssibīle. f. ad t̄ranībīlī
qualia sunt multa non semper sunt in actu. sicut non omne
pōssibīle ambulare semper ambulat. ergo pōssibīle est ip̄
sūz non ambulare. ergo non opponuntur. pōssibīle est hoc
ambulare. pōssibīle est hoc non ambulare. ⁊ p̄ sequētia
i modalibus p̄tadicōnē non est. cōsūda p̄ affirmatiōnem
⁊ negatiōis verbis i modis. o. n. alexz illoz dicere. vel q̄
affirmatiō ⁊ negatiō sunt simul vā. vel q̄ in modalibus nō
est p̄tadicōnē p̄ hoc q̄ negatiō p̄cise addit verbo. sed
p̄ximū est ip̄sibīlīte. f. q̄ affirmatiō ⁊ negatiō sunt simul
vera. ergo o. dicere sūm. f. q̄ in modalibus p̄tadicōnē non
est accipiēda p̄ affirmatiōnem ⁊ negatiōnem verbī sed
modī. ¶ Notandū q̄ sicut potest probari q̄ in modali
bus de pōssibīlī ⁊ de contingentī vero est contradicōtō acci
piēda p̄enes affirmatiōnem ⁊ negatiōnem verbī. quā sic
contradicōtōia erant simul vera. sic in modalibus de necessi
fario ⁊ impossibīlī potest probari q̄ non debet addī negati
o ad verbum ad habendū contradicōtōnem. quā sic sic
contradicōtōia essent simul falsa. quā ille pōpōsitiōnēs sunt
simul falsē. necesse est foz. ambulare. necesse est foz. nō am
bulare. ⁊ ista sūmīlīter sunt simul falsa. impossibīle est foz.
ambulare. impossibīle est foz. non ambulare. ⁊ per conse
quētia ista non sunt contradicōtōia.

Est igitur negatio eius quod est posse esse ea quod est non posse esse. eadem quod est ratio est et eo quod est contingens esse etenim eius negatio est non contingens esse. et in aliis quod est simili modo ut in necessario et impossibili.

¶ Hec est secunda pars huius ca. in qua pbs determinat veritatem questionis. & hec est determinatio qd in modalibus dandum est contradictorium affirmationis per negationes modi. bde conclusio probatur ex precedentibus sic. in modalibus dandum est contradictorium affirmationis. aut per negationem verbi. aut per negationem modi. sed non per negationem verbi. ergo per negationem modi. maior patet per sufficientem distinctionem. & minor patet ex precedentibus. qd si contradictorium in modalibus daretur per negationes verbi contradictoria essent simul vera. vi patet in illis de possibili & de contingenti. & in illis de necessario. & de possibili essent contradictoria simul falsa. vi vltz est. ex hoc patet qd negatio huius. possibile est esse. est ita non possibile est esse. & negatio huius ptingens est non esse. est ita. non contingens est non esse. & eodem modo de modalibus alijs. vi de impossibili & necessario.

Confir. n. i illis quēadmodū ēē ⁊ non ēē appo-
sitiones: subita vō reatv b qdē albū illud vō bō.
Eodē quoqz mō b loco esse qdē ⁊ non ēē subz
fir. trigerē vō ⁊ posse appositiones determina-
tes quēadmodū i illis esse ⁊ non esse vitare⁹ vel
falsitatem. ei⁹ vō q̄ est pole est non esse. negatio
est non pole est non esse. Mon. n. Jdicationes sibi
iuticē st b mōi. pole ēē ⁊ pole ē n ēē. Qr ⁊ seq se
se iuticē videbū. Jdē. n. pole ēē ⁊ nō esse. Sz
possibile est esse ⁊ nō possibile esse nunqz firfir.
Opponū. n. At vō pole ē nō esse. ⁊ nō pole ē
nō esse nūqz firfir: Str ar ⁊ ei⁹ q̄ ē neciū ēē: negō
nō ea est neciū nō esse. sz ea q̄ est nō neciūz esse.
Et⁹ vō q̄ est neciū nō esse ea q̄ est nō neciūz nō
esse. ⁊ ei⁹ q̄ est ipossibile est esse: nō ea q̄ ē ipossi-

bile nō ēē. 13 nō ipōssibile eſſe. eius vō q̄ ē ipōſſibile nō eſſe. Aniuersaliter quēadmodū dcm̄ ē eſſe qdē 7 nō eſſe o3 ponere quēadmodū ſubtra negonem vō 7 affirmationem bec facientia ad eſſe 7 ad nō eſſe diſponere 7 bas putare o3 eſſe oppoſitas dictiōes 7 negōnes poſſibile 7 nō poſſibile. 7 ingens 7 non 7 ingens. Impoſſibile ſi ipōſſibile. neceſſariū nō neceſſariū. verx ſi uerx.

[illegible]

fitio. possibile est omnem homines currere. est distinguenda fm compositionem et diuisionem. in sensu coposito subiicitur totum dictum. et ly possibile est predicatur. est. n. sensus. oem boiem currere est pole. hoc est bec ppositio. omis hō currat est possibilis. in sensu diuiso nihil subiicit nisi subum dicti. et predicati dicti predicat in tota ppositione. et ly possibi le se et ex pre copositiois modificans copositū. qz significat qz predicat inest subiecto. est enim sensus. oem homies possibi le est currere. i. omis homo pot currere. seu omnis homo posset currere. et in hoc sensu est ppositio eiusdem qzita tis cum ppositione cuius oem exprimit in illa ppositione. unde ista possibile est omnem boiem currere in sensu diu so est vniuersalis. sicut a ista. omnis homo currit. in sensu coposito est ppositio singularis. qz subiicitur dictum sin gulare. qz hoc totū subiicit. oem boiem currere. et hoc to tum supponit pro ppositione cuius est oem. i. pro ista. omis homo currit. ¶ Sciendam tamen qz vbi subiectum dicti est terminus singularis simplex fm intellectum: sensus co positionis et sensus diuisionis puerant. iste enim propo siones puerantur for. currere est possibile. accepta bac in sensu compositionis. et for. potest currere. nam ex vna ista ram sequitur reliqua. et e conuerso. tamen in vna istarum subiicitur totum dictum. et in reliqua solum subiicitur subie ctum dicti. i. iste terminus for. vbi tamen subiicitur iste ter minus significans aggregatum per accidens. vt terminus discretus accidentaliter: sensus copositionis et sensus diuio nis non puerantur. itam ista est vera in sensu diuisionis. album esse nigrum est possibile. et bec. album potest ee ni grum. in sensu copositionis est falsa. qz significatur qz bec ē possibilis. albu est nigrus. ¶ Tercio est notandū qz mod⁹ faciens ppositionem modalem est triplex: quidā enim est nominalis bec est significatur per nonien: vt possibile: con tingens et c. quidā est modus significatus per verbum qui potest dici modus verbalis: cuiusmodi sunt: potest: contin get. et si aliqui sunt alii modales: et quidam est modus ad uerbiale significatur: et potest dici modus aduerbialis cuiusmodi sunt ista aduerbia possibiliter. contingenter. neces sario. impossibiliter. ¶ Quartus pmissus sunt quinqz dubitan dia. primum est vtrum ppositio in qua predicatur mo dus nominalis sit ppositio modalis vel de inesse. et hoc est vtrum ppositio in qua modus nominalis ordinatur cui⁹ dicto fit modalis in sensu compositionis vel diuisionis: et videtur qz in modalibus modus fit predicatum: qz pby losophus loquens hic de modalibus. dicit qz in modalib⁹ esse et non esse sunt subiecta. et modi sunt appositiones: per hoc videtur intelligere qz in modalibus dictum subiij catur et modus predicatur. et sic videtur qz ppositio in qua modus modalis ordinatur cum dicto fit modalis in sensu compositionis. ¶ Item in ppositione modali denotatur qz ppositio cui ad dicitur modus fatalis qualis importat per modum. sed hoc denotatur in sensu compositionis i quo modus predicatur. Ita enim ppositio for. possibile est currere. in sensu composito significat qz bec est possibi lis. forte currit: ergo in sensu composito i quo modus pre dicatur: est ppositio modalis. ¶ In oppositum quando modus predicatur de dicto. tunc ppositio est de inesse. quia denotatur predicatum simpliciter et sine modo inesse subiecto. ergo non est modalis quando modus predicatur et hoc est concedendum. ¶ Unde sciendum qz ppositio modalis est in qua ponitur modus terminans compositio nem vniuentem predicatum in subiecto denotans qualiter predicatum inest subiecto vel non subiecto. unde sicut que das syncategoreumata determinat subij vt ois. nullus: et filia: et qdā syncategoreumata determinat predicatū. vt bene. male. velociter et c. huiusmodi. ita qdā sit syncatego reumata qz determinat totū pponem vniuentē predicatū cum subiecto. et huiusmodi syncategoreumata faciūt pponē mo dālē. et fm hoc est dicendum qz modus faciens ppositio nē modalem nec est subiectum nec predicatū. nec se tenet ex parte subiecti nec ex parte predicatū. sed se tenet ex parte co positionis vniuentis predicatus cum subiecto quando modus predicat. et si non est aliqz modus determinans compositionē

ppositio est de inesse. nā ppō de inesse est in q̄ predicatū
 denotat absolute inesse vel nō inēē subo. ppter hoc n. dī
 ppō de inesse. q̄ denotat p̄dicatū simplr. hoc ē vñ dīer-
 minatione inēē. vel nō inēē subo. sed q̄ modū subijctur
 vel p̄dicat. ⁊ nō est aliq̄ mod⁹ modifcāc p̄pōs tunc de
 notat p̄dicatū simplr inēē vel nō inēē subo sic p̄ q̄ quādo
 modus predicat vel subijct. nō ē p̄pō modalis s̄ de
 inēē. sicut ista ē de inēē. bō est alia. q̄ p̄dicatū denotatur
 simplr inēē subo. ka ista ē de inesse. necariū est pole. in qua
 tū mod⁹ p̄dicat. ⁊ ē subijct. ¶ Sed forte dīer aliq̄ q̄ p
 positio nō ē dī modalis solū p hoc. q̄ mod⁹ p̄dicat. sed pp
 hoc. q̄ modus p̄dicat de dicto. ⁊ iō ista nō est modal. ne-
 cessariū est pole. sed ista ē modal. boiem currere est pole.
 ¶ Oīra. eodē mō denotat p̄dicatū inēē subo. neciūm est
 pole. ⁊ boies currere ē pole. q̄ in vtrāq̄ denotat p̄dicatū
 inēē subo hinc mō ⁊ simplr. ergo qua rōne vna ē de inēē.
 eadē rōne alia ē de iēē. vñ si. a. significet hoc dēū boies cur-
 rare. idē erit dī ē. a. pole. ⁊ dī boies currere ē pole. sed
 bec. de iēē. a. ē pole. ergo bec ē de inēē. boiem currere ē
 pole. ¶ Itē iste p̄dicat⁹ ē bonus ⁊ regular⁹ per dīcī de oī. oē
 p̄tingēs ē pole. boiem currere est p̄tingēs. ergo boies cur-
 rare ē pole. si tñ minor eā ppō modalis s̄ylls non eā regu-
 lat⁹. vt p̄ per p̄lm p̄io p̄ioz. q̄ dicit q̄ maior exīte de i
 esse. ⁊ minor p̄tingit nō est s̄ylls regular⁹. p̄ dīcī de oī vel
 de nullo. ¶ Itē hī ppō esset modalis in qua mod⁹ p̄dicat
 seq̄ q̄ vñs negatua de p̄tingēti ad vtrūlibet p̄ueneret
 simplr. q̄ est p̄ra p̄lm. p̄io p̄ioz. q̄ sic vñs affirmatua
 de p̄tingēti p̄ueneret simplr. vt p̄ba p̄ba ibidem. p̄bo q̄
 vñs negatua de p̄tingēti ad vtrūlibet p̄ner. at simplr. nāz
 ista ē bona p̄ra. nullū. b. ē. a. ē contingēs ad vtrūlibet. ergo
 nullū a. ē. b. ē p̄tingēs ad vtrūlibet. accipiendo vtrāq̄ in
 sensu p̄posito. ⁊ vt modus p̄dicat p̄bo q̄ seq̄tur. nam istē
 p̄uenerunt nullū. b. ē. a. nullū. a. ē. b. ergo si vna istaz pōt
 in dīferētē ē vā vel falsa seq̄tur ⁊ ē reliq̄. ⁊ per p̄m. seq̄t
 q̄ vna istaz sit p̄tingēs ad vtrūlibet q̄ ē alia. ¶ Itē ista ē
 de inesse aliq̄d pole est boiem currere. q̄ in ista nō p̄dicat
 modus. ⁊ ista p̄uertit in istā. boies currere est pole s̄ q̄d
 modus p̄dicat de inēē. q̄ ppō de inesse. conuertitur in p̄-
 positionem de inēē. ⁊ p̄positio modalis conuertitur in p̄-
 positionē modālē. ¶ Itē hī modus predicat⁹ f̄q̄ in moda-
 libus nō posset fieri s̄ylls. in p̄ma figura ex oībus mod⁹
 libūf. q̄ in p̄ma figura istud predicatur in minore q̄d subij-
 ctur in maiori q̄d nō p̄tingit hī modus semp predicaretur
 vñ iste s̄ylls non valet in p̄ra figura. oē. b. de necitate ē. a.
 oē. c. de necitate ē. b. ergo oē. c. de necitate ē. a. q̄ in minori
 p̄dicat modus. ⁊ nullus modus subijctur i maiori. ⁊ sic nī
 valet per vlem de necio in p̄ra figura. nec p̄ vlem de cō-
 tingētī. nec de poli ppter eandē rōnē. ¶ Itē in scda figura
 fit p̄clusio ex subiectis p̄missaz. sed pole est q̄d fiat bonus
 s̄ylls i scda figura ex oībus de necio. q̄ q̄d null⁹ mod⁹ subij-
 ctur iā aliqua p̄missaz. ergo oīs q̄d in p̄ctione vñ de necio
 in scda figura p̄dicat aliq̄s modus. ⁊ tñ p̄cto est modalis.
 ergo p̄cto p̄t ēē modal. ⁊ si mod⁹ non p̄dicat. ¶ Itē p̄ p̄b̄
 vñformis de necio est bonus in tertia figura. ⁊ i tertia fi-
 gura idē est subij i vtrāq̄ p̄missaz. ⁊ in vñformi dē necio
 idē ē modus in vtrāq̄ p̄missaz. si ergo mod⁹ sit p̄dicatū
 seq̄t q̄ in vñformi de necio in tertia figura ābē p̄missē
 haberet idē subij. ⁊ idē p̄dicatū. q̄d nō p̄tingit in aliq̄ figu-
 ra. seq̄tur etiā q̄ idē esset p̄dicatū in p̄clōne. ⁊ in vtrāq̄ p̄-
 missaz. q̄ idē modus p̄dicaret in vtrāq̄ p̄missaz. ⁊ in con-
 clōne. ¶ Itē seq̄t q̄d oīs ppō modalis est singularis. q̄
 in oī p̄pōne modalī subijct⁹ dēū singularis. vel si p̄cedat
 q̄ talis ppō in qua subijct⁹ dēū sit vñs. tñ seq̄t q̄ vñs ē
 ⁊ a cui⁹ q̄libet singularis ē falsa. bec. n. ē vā. oēm boies esse
 alal est necessariū in sensu p̄posito ⁊ q̄libet istaz ē falsa. istū
 boiem est alal est neciūm. ⁊ istūm hominem esse animalē
 est necessariū. ⁊ sic de singulis. ¶ Pico ergo propter istas
 rōnes q̄d p̄positio in qua ponit modus notālis cū dicto
 est modalis in sensu dīstinctionis. ⁊ in sensu cōpōnē ē simplr
 de inesse. si āt sit aliquo mō modalis in sensu cōpōsitiōis
 hoc est scdm qd. ⁊ non simplr. in sensu n. cōpōsitiōis mō
 dū vñ aliano mō referri ad cōpōsitiōnem ⁊ dīstinctiōē

modalem. q. in sensu copositio denotat qd talis e vno pre
dicatu cu subo dictu qdus ipozat per modu. Et ita v. qd mo
dus aliquo mo determinat pponeim modale. Et coponeim
ipsius dictu. Et ita pt dici qd est modalis qm ad coponeim
modale. Et de ipsis qd ad copositione formalu. Et istud deni
fi fit vey. qd tn non qstus: pot multu lunare in pto pzoia.
vbi pbs docet syllogizes: et modaliu. Aliq tn pinguetes
qs pbs intendit in pto pzoia: sunt vles in sensu ppositio: e
in sensu diuiso. Et aliq e: firmiter tn e tenendu qd vbi pda
cat modus: et non non determinet p aliquu modu ppo e
simpliciter de inee: vtz aut pt dici modalis fm qd e in sensu
ppositio relatio sub dabis. Et ad auctoritate in 3m q. n.
.n. pbs dicit qd in modalibz e et non esse sunt fabia. itelli
git p e: et non e dictu affirmatiu. et negatiu. et modi sum
appones et pdicatu. Et dm qd qm ipcat ad ppositu
subm di dupli. Vno subm di illud qd refert ad pdicatu
et sic e altera ps pponis. Alio mo di subm illud qd refert
ad formu. vel illud qd e receptiu forme. qno suba di e
subm accisus. qm ergo dicit pbs qd esse. et n esse sut fabia.
p subm non intelligit subm qd refert ad pdicatu: sed loq
de subo qd supra se recipit formu fac dispositione vni vbi
dicere qd i modalibz esse. i. ppositio affirmatiua et non e
i. ppositio negatiua sunt fabia supra se recipientia modosa
taq cop dispositiones. modi aut sunt appositiones. i. dispo
sitiones ppositionis affirmatiue vel negatiue. Et ad aliud
qh df qd i ppositione modali denotat q ppositio cui ad
ditur mod' sit talis qtuans qtis ipozat per modu. Et dm
est qd ppositio modalis non significat hoc prio. i. qd ppo
ci addit mod' et. sed ppo modalis prio significat qd sit
vno pdicatu cu subo. hoc e qd vult pdicatu cu subo. i. ne
cessario vel ptingent. et i alleg' ad vniou tale pdicatu cum
subo segit qd ppositio cui addit mod' sit talis qtuans q
tis ipozat p modu: sed hoc non significat prio. Et ppo du
bitat q sunt illi modi q faciut ppoim modale. modi aut facit
tes ppoim modale vident esse dictos denotantes pro
pone. cum in modu sunt necesse. ipossibile: contingens. possibile
vey. scitu: dubitatu: conclusu. clematu. et bmo. est et
go dubitatio. vtz ois bmo determinatotes denotantes p
posicione facit ppoim modale vt qda dnt. Et dm tn mult
v qd sola determinatio determinas verbu rone pponis
denotas qtuor pdicatu uest vel non e substantiu. et aliqd addit
supra ppoim facit ppoim modale. et h fit descriptio modi
facientis ppoim modale. Et hac descriptio e arguit qd ista
aduerbia. bn. male. tarde. velocius. et cossimila non faciut
ppoim modales: qd non denominant nec determinat qtu
est pdicatu subo: s. determinat qle est pdicatu. p ista qde
ppoimem. for. currit velocius. denotat qlis est cursus for.
.i. velox. et non denotat qlis fit copo pdican cu subo: non
enit p ista for. currit velocius. denotat qd prediatu inest
velocius subo: sed denotat qd cursus for. i. t velox: eo
dem mo est de istis aduerbijs. bene male: q. n. non deter
minat verbu rone pponis. sed rone rei verbiu non faciut
ppoim modale. Et sciendu qd de aduerbijs e determi
natio verbi nel pncipijs qda aduerbia determinat verbu
rone rei verbi ut bn. male. tarde. velocius. et qda determi
nat verbu rone ppoim significat p verbu: vt sp. aliqui beri.
cras. et bmo: et qda determinat nerbus rone pponis seu
vniouis pdicatu cu subo. et talia aduerbia et non alia facient
ppositioes modales et bmo aduerbia sunt ista possit ipos
sibitu: necio. ista. n. aduerbia determinat verbu rone ppo
sitionis pdicatu cu subo. qd determinat qtuor pdicatu inest
subiecto. Et an vey et falsum facit ppoim modale v
qd sic: qd pbs connumerat vey et falsum cum aliis modis.
Et dicendu quod vey et falsum non faciunt propoim mo
dalem. qd nihil addit supra copoim. i. supra esse et non e
idem. n. est dicere for. currit: et vey est for. curtere. id hec
propositio vey est for. curtere: non est propo modalis: sed
pbs connumerat vey et falsum inter alios modos. qd de
terminat qtuor pdicatu inest subo. sed qd nihil addit su
pra ppositiones. id eo non faciut propoim modale. Et ad
formu dubitatio dicendu qd non ois dictio denotat pro
pone fac propoim modale: s. solu dictioes significates qtu

Liber II.

[illegible]

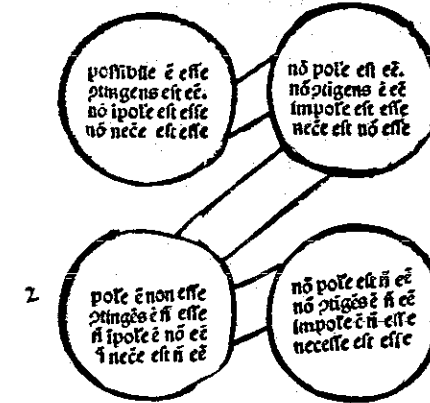
car intelliguntur ut sunt aduerbia per circūlocationem: vt dictum ē prius. ¶ Quarto dubitat sup hoc qd dicit pbs qd ad habendum dictionis affirmatis in pponibus modis dālibus. qd addere negationē ad modū. istud nō vī verū. nā iste pponēs dicitur: oīs homo de necessitate est albus. & pole est aliquē hominē nō est albus. & tamē in vtraqz istaz affirmatur modus. ergo &c. ¶ Itē si ppo modalis nō est negatiua nisi qd modus negat. scēpt. qd ista est affirmatiua. de necessitate nullus homo est albus. qd falsam ē. qd bec vltz negatiua de necessario. Dē ad ista sit negatiua de necessitate nullus hō ē animus pbat scē. Itē pbs ē bonū in scōa si. de necessitate nullus hō est animus. de necessitate tē omne rudibile ē animus. ergo de necessitate nullum rudibile est homo. qd vniuersalis de necessario est bonus in secunda figura fm pbs. sed in secunda figura nō est bonus syllogismus ex omnibus affirmatiuis. vt dicit pbs. & nūc/ nō est affirmatiua. ergo maior est negatiua. ergo bec ē negatiua. de necessitate nullus hō est animus. & tū mod' affirmatur in ista. ¶ Itē ista est de contingētē ad vtrūlibet & cō n eritur per opposita qualitatē. qd affirmatiua pnerit in negatiua. & conuerio sed ista est affirmatiua. cōgit ad vtrūlibet omnem hoīem currere. ergo ppositio in quā cōnertitur. cōgit ad vtrūlibet nullam hoīem currere ē negatiua. & tamē modus nō negatur in ista. ergo ī modalibus est ppositio negatiua vbi tamē modus nō negat. ¶ Ad idēdum est sicut dicit philosphus qd ad dandū dictionis affirmatiōis in modalibus inante eodē modo in vtroqz contradictōzōm: oportet eundem modum qui affirmatur in vno contradictōzōm negari in reliquo. Unde cōtradictōzōm bulus. necesse est omnem hominē ēē albu est ista ppositio. nō necesse est oīem hoīem ēē albu. posse mus ergo dicere qd dictionis ipsius necesse est omne bōminē esse alu. nō est ista. possibile est aliquem hominē nō ēē animal. sed bec ē sua contradictōzō. nō necesse est oīem bōminē ēē animal. que equipollet bulo. pole est aliquē bōminē nō esse animal. Si tamē velimus dicere qd ista contradicunt. necesse est omnem bōminē esse ani/ mal. & pole est aliquem bōminē nō ēē animal. tunc est dicendum qd in modalibus ppositio affirmatiua contra dictā ppositiōis affirmatiue: dum tamē iste ppositiōēs sint de modis diuersis. ¶ Pro alijs infatīs ē intelligē/ dum qd ppositio modalis quandoqz denominatur a quali/ tate modi. & quandoqz a qualitate dicti. Didimus enī al/ quam ēē ppositiōnem vniuersalem negatiuā de neces/ sario. nō qua modus negatur. sed qua sunt dictum vt ppositio cuius est dictum est ppositio vniuersalis ne/ gatiua. magis tamē debet dici ppositio vniuersalis ne/ gatiua a negatione modi qd a negatione dicti. ¶ Per hoc ad secundum dico qd bec est vniuersalis negatiua dicti scē vtrū copulatis predicatum cum subiecto de necessitate. nullus homo est animus. est tamen affirmatiua modi. ideo magis est affirmatiua qd negatiua. & ex talibus affirmati/ uis modorum: dāz tamē altera pars sit negatiua dicti vt copule potest fieri syllogismus in secunda figura vtraque pmissa exsistente affirmatiua modi. ¶ Ad aliud dico qd ista est contingētē ad vtrūlibet conuertitur per oppositas qualitates dictiōis & nō modorum. ¶ Quinto dubita/ tur cam in ppositiōe tria sint. i. subiectū predicatū & compositio quare magis dicitur ppositio modalis amo/ do compositionis qd a modo subiecti vel prediati. nō enī dicitur modalis ista. omnis homo currū. & tamē subie/ ctum modificatur. ¶ Dicendum qd nec ppositiōz nec pre/ dicatū in ppositiōe est formale & pncipale. sed sunt materialia. sed compositio est formale ppositiōis. & iō a modo compositionis magis dicitur ppositio modalis qd a modo subiecti vel prediati.

Consequētie vō sꝫ ordinē sūit ita ponē
tib⁹. Illi. s. q̄ ē. posse ēē. illa q̄ ē p̄iḡit ēē
z bec illi p̄uertit. q̄ est n̄ ip̄ose esse. z nō
neciū esse. Illi vō q̄ est posse n̄ esse. z p̄iḡens n̄

Peribermenas

et. eaque est non impossibile non esse. et non necessarium non esse. Alii uero que est non possibile est esse. et non potest esse. illa que est impossibile est esse. necesse est non esse. Alii uero que est non possibile non esse. et non potest non esse. illa que est ipso est esse et necarium esse. Consideretur autem ex subscriptione quemadmodum dictum est.

Capitulum secundum caput tractatus secundum in quo per se terminatur de habitu dicitur et per se inter propositiones modales. et potest duas partes principales. In prima parte ponitur ordinem et potest inter propositiones modales secundum opinionem aliorum in se haberi. Ergo impossibile ponitur opinionem per se approbatur ad istud in quo per se dicebantur. et reprobatur illud in quo male dicebantur. Circa primum est intelligendum quod propositio modalis potest variari quatuor modis. quia autem utrumque affirmatur. scilicet tam modus quod dicitur. aut utrumque negatur aut modus affirmatur et dicitur negatur. aut dicitur affirmatur et modus negatur. Et in hoc in modalibus ponitur per se quatuor ordines propositionum modalium et omnes propositiones cuiuslibet ordinis dicuntur esse convertibiles si recte ordinentur id est per se a possibili procedendo ad contingens. et ab impossibili ad necessarium. et ponit in primo ordine propositiones in quibus tam modus quod dicitur affirmatur. scilicet tam possibile quod esse. in secundo ordine ponit propositiones in quibus modus affirmatur. et dicitur negatur in tertio ordine dicitur affirmatur. et modus negatur in quarto ordine tam modus quod dicitur negatur. per se igitur recitat per se opinionem antiquorum circa istos ordines et primum dicit quod sunt opinionem antiquorum iste propositiones sunt in eodem ordine per se utriusque habere sunt per se in primo ordine non potest esse contingens est esse. non ipso est esse. non necesse est esse. In secundo ordine potest non esse. contingens est esse. non ipso est esse. non necesse est non esse. In tertio ordine non possibile est esse. non contingens est esse. impossibile est esse. necesse est non esse. In quarto ordine. non potest non esse. non contingens est non esse. impossibile est non esse. necesse est esse.

Ergo ipse et non ipse illud quod est prout est et pos-
sibile et non prout est in ipso est esse. sequitur quod dicitur
re secundum prout est. illud. n. quod est ipse est negatio ipsius
sequitur negatio vero affirmatio. Illud. n. quod est non pos-
sibile est. Illud quod est ipse est esse affirmatio enim
est impossibile. et negatio vero non possibile.

gis s; dimerfimode. ita q affirmatus de impossibili pntat
cū negatus de poli. ita eni pntent. impossibile ē esse. non
pole ēt esse: ita sū filr cōuertunt. ipole ē ēē. nō pole ē ēē.
et eodē mō ē de illa de cōtingent. et lo quod ad ista tria poli
contingens: et ipole bñ pōuerunt ordines sinul s; pntas
affirmatus de poli et cōtingent cū negatus de impossibili.
et negatus de poli et cōtingent cū affirmatus de imposi.
Cecessariū uero quēadmodū sū pñderādū
est. māifestū est autē qm non eodem modo sed
pntare sequitur. **C**ontradictorie autem extra.
Ced quantum ad illam partem de necessario non bene
pōuerunt: ideo considerandum qualiter ista de necessario
se habet ad alias. si ad illas de possibili et de contingenti et
impossibili quātum. n. ad illam de necessario male pōue-
runt in primo et secundo ordine. quia manifestū est qd ne-
cessariū non eodem modo se habet ad possibile et con-
tingens quomodo se habet impossibile ad illa: quia ad affir-
matiuū de possibili sequitur negatus de impossibili. hic
enim sequitur possibile est esse. ergo non impossibile ē esse
sed ad affirmatiuū de possibili non sequitur negatus de
necessario. non enim sequitur possibile est esse. ergo nō ne-
cessē est esse. cuius contrariū dicitur antiqui ponentes
possible est esse: et non necesse est esse. in primo ordine sed
contrarie sequitur. contradictoria uero extra id est propo-
sitiones de necessario que sunt contrarie ut necesse est esse.
necesse est non esse. que ponuntur in tertio et quarto or-
dine. bene ordinantur cum alijs modis. et contradictoria
istarum scilicet non necesse est esse: non necesse est non esse
Que ponuntur in primo ordine: et Secundo sunt extra
ordinationē rectas. qd aliter debent ordinari qd ibi ordinē.
Nō enī ē negatio eius qd est necē non esse.
non necē ēē. **C**orrigi. n. i eodē ueras ēē utraq;
Qd enī ē necessariū non ēē ē non necessariū ēē.
Probat speciatim qd possibile est esse. non necesse est
esse. non conuertuntur: et ita non necesse est esse. male po-
nitur in primo ordine cum possibile est esse. Et hoc est con-
tādo nona huius libri que probatur sic. Istū possibile est
esse. repugnat ista: necesse est non esse. et ista necesse est nō
esse. non repugnat huius. non necesse est esse. ergo ista duo.
possible est esse. non necesse est esse non conuertuntur.
quia quicquid vni conuertibilium repugnat. Et reliquum
repugnat. Quod autem ista duo repugnant possibile est
esse. necesse est non esse. patet quia sequitur necesse est nō
esse. ergo impossibile est esse: et quia ista stant in eodem or-
dine scilicet in tertio. sed ista impossibile est esse. repugnat
huius possibile est esse. quia sequitur. possibile est esse. et.
go non impossibile est esse. ut patet ex hoc ordine moda-
lium. ergo ista necesse est non esse. repugnat huius possible
est esse. Quod autem ista non repugnant. necesse ē non
esse: et non necesse est esse. probatur per hoc qd ista duo di-
cuntur de eodem. nam omne istud quod necesse est
non esse. non necesse est esse. et illa que dicuntur de eodem non
repugnant. ergo ista non repugnat necesse est non esse. nō
necesse est esse.

Probatur pñter qd nō eodē mō se bz necesse ad pole nē
pñgens & ipole. & bec est pñ. lo. bñms li. & per boc re-
probatur due pñme ordinatōes qñm ad coordinatio-
nem necessarij & ipolis cū poli & pñgenti. nā antiq i duo
bus pñms ordinibus & eodē mō ordinaverunt necesse &
ipole cū pñgenti. Itē pñlo pbat sic. Itā illud
de necessario egpollent illi de ipoli. & Itā illud de ipoli pñ-
riat illi de necio. Itē. n. pñones egpollent. Impole ē ēē.
nece est nō ēē. vt pñ ex tertio ordine qñē ipñ ponit. & Itē
pñones egpollent. ipole est nō ēē. necesse est ēē. vt pñ ex
qñto ordine. & Itā sñr sunt Itā ipole est ēē. ipole est nō
ēē. & Itā pñ qñ Itā illud de necessario egpollent illi de ipoli.
& Itā illud de ipoli egpollent illi de necessario. & Itā ar-
guat sic. Itā de ipoli & Itā Itā vel egpollens suo pñrio
eodē mō se bñt ad pole & pñgens. ergo Itā de ipoli. & Itā
necessario nō sñr. de se bñt ad pole & pñgens. & Itā
segitur pñlo qd nō eodē mō se bz necesse ad pole & pñgenti
sicut ipole. qñ sic Itā eodē mō se bñt ad pole & pñgenti
et pñgens. qñ certe ipole est. & Itā pñbat eadē conde-
sio. f. qñ necesse est ipole nō eodē mō se bñt ad pole & pñgenti
& pñgens. & Itā pñbat itentione sñā dicens qñ ipole est &
dictio de necesse ponit. sicut ponit in duobus ordinibz. f. i.
in pñrio ordine & scdo. pñdictio affirmatiue de necessario
ponit in pñmo ordine. pñdictio negatiue de necessario
ponit in scdo ordine. & Itā pñbat itentione pñbat boc
pñs qñ non segitur possibile est ēē. ergo non necesse est ēē
sicut segitur possibile est ēē. ergo non impossibile est ēē. boc pñ-
batur dñcdo ad impossibile sic. segit necesse est ēē. ergo pos-
sibile ē ēē. sic ergo segit possibile est ēē. ergo nō necesse ē
esse. qñ qñd segit ad pñs segit ad añs. & Itā pñbat
qñ Itā pñia nō bona. necesse est ēē. ergo nō necesse est ēē. qñ
sic idē esset necesse esse. & Itā non necesse esse. ergo cū pñia
sit bñā. f. necesse est ēē. ergo possibile est ēē. & Itā cō-
sequentiā nō valeat. f. possibile est ēē. ergo nō necesse est
esse. pñmā pñiam. f. necesse est ēē. ergo possibile est ēē.
pñbat pñs sic. oppositū pñsequens non stat cum antecē-
dente. Itā. n. non stat simul necesse est ēē. & Itā non possibi-
le est ēē. & Itā necesse est qñ si hoc nō segitur qñ oppositum
sñt. qñ Itā non sñt simul necesse est ēē. & Itā non possibi-
le est ēē. pñ. qñ segitur non possibile est ēē. ergo impos-
sibile est ēē. & Itā repugnat consequenti repugnat antecē-
denti. sed Itā non stat. simul. necesse est ēē. & Itā possibile
est ēē. qñ sic idē esset necesse ēē & Itā ipole est qñ ē ipole.

Uero illud quod ē possibile ēē. nō impole
est ēē. segitur boc uero illud quod non est necā-
riū ēē. Quare pñgit qñ est necariū esse. nō ne-
cessarium ēē. qñ est iconueniens.

Determinat veritatē pñcludendo pñmū ordinē quātū
ad ordinē necessarij cū possibile esse & cū pole nō ēē pñas
qd dñt. ad pole ēē segitur nō necē ēē nō ēē. & ad pole non
ēē. segit nō necē ēē. & bec ēē. pñ. bñ. qñ pñbat duplici-
fic. Aliq de necio segit ad pole ēē. & Aliq de necio segit ad
pole nō esse. f. ad Itā. possibile ē ēē. nō segit Itā. nō necesse
est ēē. nec Itā. necesse ē nō ēē. nec Itā necē ē ēē. ergo ad Itā
pole ē ēē. segit Itā. nō necesse ēē nō esse. qñ Itā nō necē ē
esse. nō segitur ad Itā possibile ē esse. pñbat. qñ segitur neces-
se ē esse. ergo pole ē esse. qñ oppositū pñas non stat cū antē
& segitur possibile ē esse. ergo nō impossibile ē ēē. & segitur f3
eos. nō impossibile ē esse. ergo non necesse ē esse. qñ ponunt
non impossibile esse. & non necesse ēē in pñmo ordine ergo
si non necesse esse sit in pñmo ordine. pñsequens ad Itā. pos-
sibile est ēē. segitur a pñmo ad vltimū qñ ad necesse ē
esse segitur non necesse ē esse. & sic idē esset. necesse est
esse. non necesse est esse.

Uero neq3 necariū esse. segit pole ēē. neq3
necessariū non ēē. illi. n. utraq3 pñgit accidere.
Itā ar utriūlibet uerz fuerit non erit illa vā.
Simul. n. pole est ēē & non ēē. Si vō necesse ē
ēē. uel necesse non ēē. non erit possibile utriūq3.

Uero pñs pñmū pñbat. f. qñ ad pole ē ēē. nō segit
necesse ē ēē. nec necesse ē non ēē. boc probatur sic. qñ possi-
bile ē ēē. boc pñt ēē & pñt non ēē. nam possibile nō pñt ēē
nec pñt non ēē. sed ē indifferens ad utriūq3 cum Itā ergo
possibile ē ēē vel possibile ē non esse. stat Itā copulatiua. bñ
pñt ēē. & boc pñt non esse sed Itā copulatiua. boc po-
tēst ēē. & boc potēst non esse. non stat cum Itā. necesse est
ēē. nec cum Itā necesse ē non ēē. quia necessarius ē determi-
natum ad ēē. Itā qñ non pñt non ēē. & quod necesse ē ēē
determinatur ad non ēē. Itā qñ non potēst esse. ergo ad Itā
possibile ē esse. non segitur Itā. necesse ē ēē. nec Itā. neces-
se ē non ēē. & Itā enim Itā utrum consequentiū valet. f.
possibile est ēē. ergo necesse ē ēē. possibile ē ēē. ergo neces-
se ē non ēē. cum ante enim utriūq3 consequentiū stat aliqd
quod non stat cum pñte. f. Itā copulatiua: possibile ē ēē. &
possibile ē non ēē. stat cum Itā. possibile ē ēē. & cum neutro
pñte. si neutra pñia est bona.

Relinquitur igitur non necessariū est nō ēē.
sequi ei que est pole est esse. & Itā enim veruz ē
de necesse esse. & Itā enim sit contradição emf
que segitur non pole est esse. & Itā enim sequi-
tur boc quod est impossibile esse. & necesse non
esse. cuius negatio est. non necesse est nō ēē. Se-
quuntur igitur & be contradições f3 pñdictū
modū & nūbū impole contingit sic possins.

Et bis insert vñā pñem pñonis. f. qñ ad Itā possibile ē
ēē. segit Itā. nō necē est non ēē. & Itā segitur pñ loch a dñ-
uisione. qñ vel boc segitur. necē ē ēē. vel boc. necē ē nō esse
vel non necē est ēē. vel non necē ēē nō ēē. f. nulla Itā segit.
nec ē ēē. necē ē non esse. non necē est ēē. ergo Itā segitur
non necē ē non ēē. & per easdē ratiōes pñt probari qñ ad
Itā pole ēē non ēē. segitur Itā. non necē est esse. & non Itā
non necē ē non ēē. sicut antiqui posuerunt pñmo qñ segitur
necē est non ēē. ergo pole ē non ēē. quia oppositum nō stat
vt patet. si ergo segitur possibile ē non ēē. ergo non necē
est non esse. segitur necē est. non ergo non necē est non ēē
quia quicquid segitur ad consequens segitur ad añs. f. Itā
bec consequentiā non valet. quia sic idē ēē necesse non
esse & non necesse non ēē. ergo cum pñma consequentiā sit
bona necesse est non esse. ergo possibile est non esse. opo-
tet qñ alia pñsequentiā non valeat. f. Itā possibile est non esse
ergo non necesse est non esse. Item aliqua de necessitate se-
quitur ad Itā pole est non esse. & non Itā necesse est esse
qñ Itā necē est esse insert Itā non pole est non esse. vt pñ
ex qñto ordine. ergo cōsequitur cū suo pñdictorio. f. cum Itā.
pole ē nō ēē. nec insert Itā necesse ē nō ēē. qñ aliqd stat cum
Itā pñt est non ēē. qñ non stat Itā. necesse est non esse. f.
Itā copulatiua. pole ē ēē. & possibile est non ēē nec insert Itā
nō necē ē non ēē. qñ segitur necē ē non ēē. ergo pole est non

Et. segitur a pñmo ad vltimū necesse est nō ēē. ergo nō ne-
cesse est nō ēē. qñ sñm est. ergo relinquit qñ ad Itā pole est
nō ēē segitur Itā. nō necesse est ēē. & Itā segitur rect' or-
do pñmū modalū. pñmū ergo in pñrio ordine pole ē ēē
pñngēs ē ēē. nō ipole ē ēē. nō necesse ē nō ēē. In scdo or-
dine. pole ē nō ēē pñngēs ē ēē. nō ipole ē nō ēē. nō necesse ē
ēē. In tertio ordine nō pole ē ēē. nō pñngēs est ēē. ipole est
ēē. necesse ē nō ēē. In qñto ordine nō possibile ē ēē nō ēē. nō
pñngēs ē nō ēē possibile ē nō ēē. necesse est ēē. & positis or-
dinibus boc ordine nūbū impossibile segitur.

Dē. possibile esse segit. Itā sñm segit pñdictio se-
quet nō possibile esse. & Itā dñcat nō bñc esse cō-
tradictionem: necesse est dicere possibile nō esse.
Sed uterq3 false sunt de necesse esse.

Et scdo pñ pñcipaliū bñ. c. i. qñ pñs mouet & soluit
dubitationē. & Itā pñnt tres particulās. qñ pñia mouet du-
bitationē. In scda sibi. Ad antēstū ē ēē. soluit Itā dubitatio-
nē. In tertia sibi. Et fortasse pñcipū. ponit vñā scdās f3 m or-
dine inter necessarij & pole. Ad dubitatio quā mouet ē Itā. qñ
dictū est pñ qñ Itā pñia ē bona. necesse ē ēē. ergo pole ē ēē.
& Itā pñs qñ dubitaret aliqd an illud sit vñ. f. vñ ad Itā
necesse est ēē segit Itā. pole ē ēē. & arguit ad vñas par-
tē. pñmū pñbat qñ segitur. necesse ē ēē. ergo pole ē ēē. quia
oppositū pñmū nō stat cu antecēdente. Itā. n. si stat sit. neces-
se ē ēē & nō pole ē ēē vt pñbat ē sup'. & Itā forte dñcat qñ
oppositū hui' pole ē ēē. nō ēē hoc nō pole ē ēē. & Itā bec sit
sua pñdictio. pole ē nō ēē. sed neutra Itā stat cū Itā. necē
ē ēē. Itā. n. nō stat sit necesse ē ēē. nō pole est ēē. nec Itā. ne-
cesse ē ēē. & pole ē nō ēē. ergo bec pñsequentiā est bona. ne-
cesse ē ēē. ergo pole ē esse. qñ oppositū consequentiū quod/
cūq3 sit illud. non stat cum antecēdente.

Et si rursus idē uidet possibile incidi & nō
incidi. & esse & non esse. quare erit necesse esse cō-
tingere non esse. boc autem falsum est.

In oppositū arguit pñbando qñ non segitur necesse ē ēē.
ergo pole ē ēē. qñ idē ē pole ēē & pole nō ēē. Idē. n. & possi-
bile incidi. & possibile nō incidi. & idē ē pole ēē. & pole nō ēē
& Itā hoc potēst sic argui. segitur pole est ēē. ergo possibile ē
nō ēē. sen pñngēs ē non esse. f. segitur segitur necesse ē ēē.
ergo possibile est esse. segitur necesse est esse. ergo pos-
sibile est non esse. & contingens non esse. & sic idē foret ne-
cesse ēē. & cōtingens nō ēē. quod ē impossibile.

Antēstū est ar qñ non omne possibile. uel
esse uel ābulare ad opposita u3. S3 est i qñ nō
sit uerz. & Itā pñmū in bis qñ non f3 ratiōes pñt. ut
ignis calefactiū & f3 u3 irrationabiles. & f3 ra-
tionez pñtes ipse eedez pluriū etiā pñioz sñt. ir-
rationabiles vō non omnes. f3 quemadmodū
dñm est. Ignēs non est possibile calefacere & nō
calefacere. uel qñq3 alia sp agūt. alia igit pñt
f3m irrationabiles pñtes simul opposita recipe. sed
boc icāro dñtur ē: qñ non oīs pñas opposito-
ruz est: nec quēcūq3 sub eadē sp dñcuntur.

Et scdo pñ pñcipaliū bñ. c. i. qñ pñs soluit Itā dubitationē. &
pñnt solutio i boc qñ pñia ē bona. necē ē ēē. & pole ē ēē. f3
Itā pñia nō v3. pole ē ēē. & pole ē nō ēē. qñ nō ēē pole ē ēē. &
pole nō ēē. pole. n. ē cō ē ad pole valens ad oppositū & ad
pole nō valens ad oppositū. & Itā accipiendo pole ē cōi nō se
quit. pole ē ēē. ergo pole ē nō ēē. & Itā ad dñtādū Itā pñas
nō valere. pole ē ēē. ergo pole ē nō ēē. ponit duas dñuissōes
potēst. pñma ē qñ dñtādū pñnt agūt & ad oppositū. vt
ad ēē & nō ēē. & qñ dñtādū pñnt agūt & ad oppositū. & pñ.
Itā rōnalis valet ad oppositū. qñ ego habeo potēstātē se
dēdī & nō sedēdī in libera. n. potēstātē meā ē sedēdī f3 vñ
& etiam non sedēdī. potēstātē vñ rōnalis non valet ad

opposita. ignis. n. habet potēstātē irrationālē calefacēdī. & Itā
sic calefacere qñ non pñt non calefacere si appropinquet cale-
factibili. qñ dñtādū pñnt agūt irrationabiles valent ad oppositū
vt potēstātē irrationabiles pñnt valent ad opposita. nā aqua
est in potēstātē pñnt agūt. & pñt indifferenter caleferi
vel non caleferi. sic ergo patet qñ quedam est potēstātē rō-
nalis. & bec valet ad opposita. boc est pñter boc dicta sunt
ad ipedīdū Itā pñsequentiā: possibile est esse. ergo possi-
bile est non esse. Itā enim pñsequentiā non valet nū. de pos-
sibili valēte ad opp'. & si pñt nō valēte ad oppositū. & Itā
nō segit loquēdo de possi in cōi. pole ē ēē. ergo pole ē nō ēē.

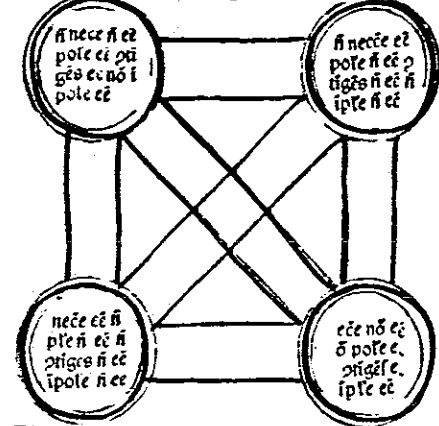
Quedā vō pñtes equoqe sñt: pole. n. si sñm
pñnt dñ. S3 bñ qñd qñ vñ est vt i actu vt pole
est ābulare qñ i ābulat & oīno pole ē ēē qñ i
est aliqd actu qñ dñ possibile. Itā vō qñ for-
sitan ager ut possibile est ābulare qñ ābulabit
& bñ qñd imobilibz solis pñas est. Itā vō & in imo-
bilibz. i utriūq3 vō vñ est dñē nō impossibile am-
bulare & id qñ ābulat i ā agit ē ābulabile. f3 igit
tur possibile si ēē uerz sñm pñt & necario dñē. alie-
rū āt uerz est. Quare qñ pñt uerz segit. illud qñ
ex necessitate est pñq3 pole est ēē f3 nō omnino.

Et scdo dñuissō potēstē est talis. qñ dñtādū pñnt agūt
& qñ dñtādū potēstātē ante actu. vñ gñ. sedens qñ sedet est i
potēstātē cū actu ad sedēdū. sed sedens qñ sedet est i po-
tēstātē ante actu ad ambulandū. potēstātē ante actu (solū
reperit in rebus mobilibus & corpōribus. f3 potēstātē cū
actu reperit iā in rebus imobilibus & imobilibus. i. eter-
nis. cū ergo pole dñcat indifferētē de necessarij & nō neces-
sarijs. vñ segit ad suā partē. pñnt agūt eadē sumunt
nō dñtādū qñ pole dñcat equoqe de potēstātē cū actu & an-
te actu rōnali & irrōnali. qñ tūc nūbū esset in illis cōpabile. f3
pñ equoqe dñtādū aliqd dñtādū f3m pñas & pñnt agūt. pole
n. pñnt dñtādū de necio qñ de possibili non necessario vt pñs in
nuit in Itā. & Itā pñnt agūt equoqe Itā analogi. & Itā dñtādū
est bñ qñ potēstātē actiū valere ad opposita pñnt intelligi
multipliciter. Cū nō dñtādū sit potēstātē in potēstātē pñdictio-
nis. Itā qñ existēte passio & existēte oī regit ad actionē.
& oī ipedimēto amoto potēstātē indifferētē agere & nō agere.
& scdo mō pñnt intelligi qñ potēstātē actiua valeat ad opposita
pñnt agūt qñ pñnt in pñnt agūt effectus. pñmo mō dñtādū qñ
agens liberum & agens nāle seu irrōnale. valet ad oppo-
sita. f. pñnt agūt. agens. n. irrōnale pñnt agere pñnt passio
& amoto oī ipedimēto & pñnt non agere vt si passum non
sit pñnt. vel si deficiat aliqd regit ad actionē. pñnt ēē idē
ferenter agere in hoc vel nō agere in hoc. ignis enī pñnt nō
calefacere hoc cōbustibile. qñ pole est qñ non appropinquet
hūc cōbustibile. & Itā ēē bñnt pñnt comedere & non co-
medere. dormire & non dormire. Itā ēē mō valet agens ir-
rationale ad opposita. qñ absente loquēdo pñnt agere & nō
agere. pñnt ēē agere in hoc & non agere in hoc. & loquēdo
vō scdo mō sic dñtādū qñ sola potēstātē rōnalis valet ad oppo-
sita. qñ sola potēstātē rōnalis libere. & spōte pñnt agere & non
agere pñnt passio & ēē oīb' alijs habitis regitis ad actionē.
& voluntas. n. ēē potēstātē rōnalis pñnt aliquo bono pñnt
illud velle & non velle. & intellectus mediante voluntate i
perante pñnt illud agere & non agere. voluntas. n. pñnt ipe-
rare intellectui ad intelligendū vel auertere ipñ ab actu
intelligēdū. nō tñ semp nec respectu cūm scūq3 oīb' pñnt potē-
stātē rōnalis i opposita pñnt agūt. nō enī pñnt intellectus respēctū
cūm scūq3 cōplex indifferētē assentire & nō assentire. nec for-
te voluntas respectu pñnt boni pñnt indifferētē velle & non
velle. Itā pñnt agūt itentione Itā. qñ potēstātē rōnalis valeat ad
opposita pñnt agūt pñnt oīb' & habitis oībus alijs regis-
tis ad actionē. qñ nō pñnt de potēstātē irrōnali. & Itā vō loq-
mur de potēstātē actiua valēte ad opposita pñnt agūt. Itā qñ pos-
sit pñnt agūt pñnt agūt effectus. boc pñnt intelligi vel respectu
eūdem passi eodē modo dispositi: vel respectu dñnt agūt

Liber II.

passorum. primo modo sola potestas rationalis potest in opposita contrarie respectu eiusdem passi eodem modo disponere. potestas enim rationalis potest esse obiecti sibi potestati libere velle vel nolle eligere. refutare. monere fortius vel decessare. & sic de aliis proprijs actibus quod sunt in libera potestate rationalis scilicet bonis & aegris rationis. sed respectum dixerunt passorum potest agere in rationale agere effectus contrarios. nam sol coagulatur luti. & dissoluit glaciem. respectum tamen eiusdem passi eodem modo disponere potest rationale per se in effectus contrarios.

Item qđ forte pñcipiū qđ necessariū est. ⁊ quod nō est necessariū oīz uel eē uel nō eē. ⁊ alia quēadmodū borū cōsequētia cōsiderare oportebit.

Chec est tertia particula huius partis in qua cū pbs dca
rant quāsp pposnes modates fē bnt adinacē fm conseqū
tiam declarā a qua pposne modalē est incipēdū fm ordinē
pposnū modalium dīctorū modorum dicens q̄ fortasse cō
ueniēter est incipēdum ab illa de necessario. 4. hec potest
poni cōclusio. 12. b. q. 2. a. p. p. p. de necessario est inci
piendū in ordinē pposnū modalium. probatur cōclusio sic.
a. p. m. o. ē etiam entium aliorum. 4. a. p. m. o. ē etiam nō en
tium aliorum est incipiendū in ordinē p. p. p. p. p. p. p. p. p.
dātum. sed necessarium est et lēa necesse est ēē. est p. p. m.
esse omnium entium aliorum. necesse hoc non ēē est p. p.
mū non ēē omnium non entium. ergo 4. c. ponitur hic talis or
do. 1. Primus. nō necesse est non ēē. possibile est ēē. con
tingens est ēē. non possibile est ēē. Secundus ordo non ne
cesse est ēē. possibile est non ēē. contingens est nō ēē. non
impossible est non ēē. Tertius ordo. necesse est nō ēē. non
possible est ēē. non contingens est ēē. impole est ēē. Quart
ordo. necesse est ēē. nō possible ēē nō ēē. non contingens ēē
non ēē. impossible est non ēē.

Manifestū ēr ex his q̄ dca sūt qm̄ qđ ex necita
te ē h̄z actū est. Quare si priora sunt sempiterna
7 que actu sunt potestate priora sunt.

ESecundo probatur xlviii sic. Illa que sunt in actu semper sunt priora illis que sunt in potentia. sed illa que sunt necessaria semper sunt in actu. ergo illa que sunt necessaria sunt priora illis que sunt in potentia. et per prius illa que sunt necessaria sunt priora quod possibile et contingens. Cum ergo a priori sit incipiendum. p3 q in ordine modorum incipiendum est ab illis de necessitate.

Et h̄ qđ sine pr̄ate actu sūt vt prie sube. alie
vō sunt actu 7 potestate q̄ nā priora sunt. tpe vero
posteriora. alia vō nūq̄ sunt actu sed pr̄ate solū
¶ Tm̄i autē contraria est affirmatio negationi. 7
orō orōi que dicit qm̄ oīs bō ē iust⁹: ei que ē nul

Insuper inquit? Et aut ei qd eis bonum inquit? Et Callias inquit? Et callias inquit? non est. callias inquit? est qd est bonum propter est. Nam si ea qd sunt in voce sequuntur ea qd sunt in anima: Illic autem propter est opio propter. ut ois bonum inquit? est. ei qd est. ois bonum inquit? est. et in his qd sunt in voce affirmatio? necesse est filr se bere. Quid si neqz filr propter opio propter est. nec affirmatio atnr maroi erit propter ista sz qd dea est nego. Et phidera du est cui opinatio va false opinatio propter est. Atz negoni an certe ei qd propter esse opinat. Dico autem b mo. Est qda opinatio va boni. qm bonu est. alia vo falsa qm bonu non est. alia vo falsa qm malu est. Que baz propter est ve. et si est vna fm qua propter. Nam arbitrari propter. et opiones diffiniri. i eo qd propter sunt falsuz est. Boni. n. qm bonu est et mali qm malu est. eade fortasse opio est et va siue finit ples siue vna. Sunt autem iste propter sz non eo qd propter sunt finit sz magis eo qd propter. Si g boni qm bonu est opio non est: et aut qm non est bonu. Est vo qm ali ali qd qd non est neqz pot esse. aliaz qd nulla ponenda est. nec qcuqz esse qd non est opinat neqz qcuqz non esse qd est. Infinita. n. propter sunt. et q opinat esse qd non est: et q non est qd est sz i qb est fallacia. h ar est bis ex qb sunt gnationes. Ex oppositis vo finit gnationes. qn est fallacia. Si g qd bonu est et bonu est et malu non est. et h qd fm se. illud vo fm accidens. Accidit. n. ei malu non esse magis ar i vnoquoqz est va q fm se et falsa figde et va. Ergo ea qd est qm non est bonu: qd bonu est et q fm se phitens falsa est. Illa vo qd est qm malu est. ei qd fm accidens. Et erit falsa magis de bono ea qd est negonis opio: qd ea qd est propter. Et alius at magis circa singula q bz propter opionem. Contrariu. n. est eoz qd plurimu circa ide finit. Quid si baz propter est altera magis vo co traditiois propter manifestu est quonia h erit co traria. Illa vo qd est quonia malu est qd bonu est plicita est. Et enim quonia non bonuz est. nec idem ipm opinari. His igit ita positis quoniaz ori opio n est simplex. Simplex vo est negonis necesse est ut propter simplicem optionem. Simplex pot? videat opio propter. Est at simplex boni opio quonia est va. Sipler vo quonia bonu non est falsa. Sipli qd opioni de bono quonia bonu est. simplex erit propter negatio. f. qd est boni. quonia bonu non est. Ampli? h et i aliis oz filr se bere h vt bi esse dictum. Aut. n. est ubiqz ea que est contradictionis: aut nufqz. Quibus vo non est contrarium: de his est quidem falsa ea que est vere opposita. ut qui hominem non purat esse hominez fallus est. Si ergo de contrarie sunt et alie contradictiones. Amplius similiter se habent opinio boni quoniam bonum est. et non

Perihermenias

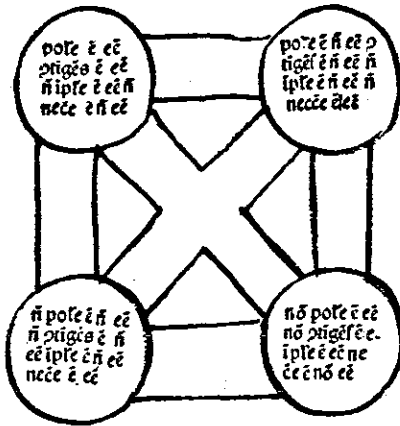
boni qm̄ nō bonū ē. ⁊ sup̄ bas bōi qm̄ nō bonū
ē. ⁊ nō boni qm̄ bonū ē. illi q̄ q̄ est non boni qm̄
non ē bonū v̄e opiniononi que ē ſria. Non. n. ea q̄
dic̄ qm̄ malū ē. ſimul. n. aliqui erūt v̄a. **Pr̄** q̄. n.
v̄a v̄e ſria eſt. **Et**. n. q̄dā nō malū q̄re. p̄tingit
ſimul eē v̄as. **At** v̄o nec illa que ē non eſt malū.
Simul eteniz ⁊ be erūt. **Relinq̄** q̄ ei que ē non
boni qm̄ non ē bonū ſria ea que ē nō bonū qm̄
bonū eſt. **Quare** ⁊ ei que ē boni qm̄ non eſt bo
nū. ⁊ ei que eſt boni qm̄ ē bonū. **Ma**niſteſtuz
ergo qm̄ nihil intereſt ac ſi uniuerſalr ponam⁹ af
firmationē. **Quic**. n. ulis negatio erit ſria ut opi
nioni que opinat qm̄ oē q̄d ē bonū bonū ē. ⁊ ea
que ē quoniā nihil boz que bona ſunt bonū eſt
Ma ei que eſt boni quoniā bonū eſt. ſi ulr ſit bo
nū eadē eſt ei que opinat q̄q̄d bonū ē quoniā
bonū eſt. **Silr** ā ⁊ i nō bono. **Quare** ſi i opinio
ne ſic ſe bz. **Sūt** āt be que ſunt i uoce affirmatio
nes ⁊ negationes note ear̄ que ſunt i aīa paſſio
nē. **Ma**niſteſtu eſt quoniā ēt affirmationi ſria q̄
dē ē negatio circa id ē ulis: ut ei que ē quoniā oē
bonū: bonū ē. uel omnis bō bon⁹ ea que eſt qm̄
nullū uel null⁹. p̄ractorie āt aut non oīs aut n̄
oē. **Ma**niſteſtu ē āt quoniā ⁊ uerā v̄e non p̄tingit
eē p̄rariā: nec opinionē nec in ſiſtentionē. **Lō**
trariā. n. ſunt que circa idē oppoſita ſūt. circa ea
dē āt uey p̄tingit dicere eundē. **Simul** āt eidez
non contingit in eſſe contraria.

Ad declarationem predictorū ponit pbs vbi dñs dñs
entia ⁊ oranic mnt mēbia pñsio. ⁊ dñs tñs est. ⁊ nñs
quēda semper mnt in actu nñs polatē pcedēte ea. qz po
tēstas vel potentia sūt pars eoz sicut pars substantie. vñ itel
ligētē ⁊ corpora supercelestia: qñ nulla pars eozm pñsio
est ea. s. pñsio effīcēs eoz pñsio est ea. Alia sunt ⁊ actū cum
pñtate qz est ps eozm qz potēstas pñsio est ea. Illi
rāmē qz sic sūt in actu cū possibilitate sūt potētia natura
⁊ perfectio ēz ista quoz possibilitas cū tpe ē posterior.
vñ sūt gñabiles ⁊ corruptibiles sūt in actu cū polatē. s. cūz
materia prima qz est quēda potētia ⁊ pars gñabīlī ⁊ cor
ruptibīlī existētiā in actu. ⁊ materia prima est pñtē
qz am substantia corporea causis est pars. sed ē postē
rior perfectione. Tertiū membrū dñsionis est qz quēda
semper sūt in potentia ⁊ nñs in actu: mnt enim sūt pos
sibilia qz nñs erant. ⁊ talis sūt indīdīa spēs generabī
lī ⁊ corruptibīlī in potentia qñ nñs generabuntur: ⁊
sic nñs erant in actu. qñ ista potētia nñs reducē ad actū
sūt pñsio in pñsio est in potētia vñ dñsīdā. ⁊ nñs dñsīdē
tū in pñsio pñsio. ⁊ ita in cōtīno sūt multa in potētia
qz multe dñsīdēs sūt īnīnīta pñsio qz nñs reducuntur
ad actū completū. Alia ⁊ sūt spī actū īmperfecto sūt po
sibilitate pcedētē actū completū. alīqñ in actu sūt alī
qua cum possibilitate qz est eozm pars semper in potē
tia. ⁊ nñs in actu. qz semper sūt in actu sūt potētia bis
qz qz aliquando sūt in actu cum potētia. ⁊ qz sūt in actu
cū potētia sūt potētia bis qz semper sūt in potētia. **C**on
telligēdū qñ nō est cura ⁊ qñ mō sūt īncipēdū in ordine
pñsio modālī. vñ pñsio ē necessario vel possibīlī. nñ sicut ⁊ dī
cūferētia circuli quāz pñsio pñsio dñs pñsio dñs ēferētia
ita in quadrato vel quadrāgulo cūm dñs ē figura de īncē
vel sūt modālī quāz angul⁹ pñsio dñs pñsio. qñ ⁊ quol⁹ au
gulo pñsio bñsīnīdō figura mīcīpī. ⁊ pñtē hoc nō ē cura ⁊
qñ mō īncīpāt in īndūcō pñsio modālē adīnīcī. dñmō
pñsio rēduōnē cognōscat qz oēs pñsio ē īncīdē ordīnē qñ rē

dicuntur ad hunc equipolles non est cura a quo inhiatur.
¶ Et si dicatur qd vñ incipit aliq a necessario qd necessarium
est pñr alijs modis. f. possibile & contingenti. Dicendū qd i
possibile & necessarium vtriqz est prius reliquo. alia tñ a
prioritate. prioritatis nū. qñtū spectat ad ppositū est duplex. f.
prioritas fm dignitatē. & prioritatis fm cōsequentiā loquen
do de prioritātē fm dignitatē sic necessarium est prius qz pos
sibile qz necessarium addit supra possibile differentia particula
rē ad dignitatē. f. ppositū est incorruptibile. sed loquendo d
prioritatē fm cōsequentiā sic possibile est prius qz necessarium
qz est pñs ad necessē. & nō eōverso. & qz vterqz istoz mo
doy est pñr reliquo. iñ alio & alio mo prioritatis. nō quidā
incipiunt figurā modale a necessē vt respicientes ad pñr fm
dignitatē. qdā a pñr vt respicientes ad pñr fm pñam. ¶ Ad
scidū oppositionē in ppositibz modalibus & equipollē
nā inter eas est scidū qd pñs ponit hic huiusmōi ppositio
nes tāqz modales. necessē est eē. possibile est eē. cōtingens
tñ. que tñ non sunt modales cū in talibz nō predicet mod⁹
sicut de aliquo dicto. & nō determinet ppositō. per tales tñ
ppositōes intelligit ppositōes modales. vñ per esse intelligit
dictum affirmatiū seu ppositōē affirmatiuā. & per nō esse i
telligit dñm negatiū seu ppositōē negatiuā. vnde per hanc
necessē est eē. intelligit oēs ppositōes affirmatiuas de nēcio. vt
necessē est hoīem ēē aīal. ppositō est deū eē. & huiusmōi. &
per nō ēē intelligit ppositōē modālē in qua dñm negat. vt per
istā. necessē ēē nō ēē. intelligit istā. necessē ēē hoīem nō ēē albi.
nēcē est albi nō ēē nigri. & hī. eodē modo est de alijs mo
dis acceptis cū esse vñ nō ēē. Loquamur igit pñmo de istis
de quibz loquitur ap. vbi modus ordinat cū ēē vel nō ēē. sō
loquamur de modalibz perfectis in qb⁹ modus ordinat cū
dicto. ¶ Scidū est igit fm ap. qd quattuor sunt modi. p/
positiū in modaliū. & in quozqz ordine sunt quatuor ppositio
nes. & oēs ppositiōnes eiusdem ordinis inter se equipol
lent. qualis aut ppositōes in quoz ordine debent sunt inuicē
per duas regulas. per primā regulā sumuntur ppositiōnes
primi ordinis & secūdi. & per scōdam regulā sumuntur ppo
sēs tertiū ordinis & quartū. ¶ Prima regula ē ista. cūcūqz
dicto affirmato vñ negato attribuitur possibile. eidē attribui
tur ptingens. & ab eodē remouet impossibilē. & ab eius cō
tradictioe oppositio remouetur necessē. per hoc qd dicitur
dicto affirmato sumuntur ppositōes primi ordinis qz sunt possibi
le est eē. ptingens ē eē. nō ipote est eē. nō necē est nō ēē. In
trib⁹ enim primis istoz dictū affirmat. & cuiuslibz attribuit
possibiliter eidē attribuit ptingēs. & ab eodē remouet pos
sibile. & ab eius oppositio remouet necessē. qz in ista nō ne
cessē est nō ēē. remouet necē ab oppositio eius qd affirmā
tur i trib⁹ primis modis primi ordinis. per hoc qd dicitur ne
gato sumuntur ppositōes secūdi ordinis qz sunt possibile est nō
ēē. ptingens est nō ēē. nō impossibile est nō ēē. nō necessē ē
eē. In primis enim tribus modis negatur eē. & in quarto
remouetur necē ab eius oppositio. f. ab esse. Secunda re
gula est ista. a quocūqz dicto affirmato vel negato remo
uetur possibile. ab eodē remouetur contingens. & eidem
attribuitur impossibilē. & eius contradictioe oppositio attri
buitur necessē. per hoc qd dicitur dicto affirmato sumuntur
ppositiōnes tertiū ordinis. que sunt nō possibile est eē. non
contingens est eē. impossibile est eē. necessē est non eē. In
primis enim duobus modis remouetur eē & possibile & cō
tingenti. in tertio modo attribuitur impossibile eidem scilicet
est ipse esse. In quarto attribuitur necessē contradictorio ip
sius eē. f. ipse non eē. cum dicitur. necessē est non eē. p hoc
qd dicitur dicto negato sumuntur ppositiōnes quartū ordi
nis que sunt non possibile est non eē. non contingens ē nō
ēē. impossibile ēē nō ēē. necessē est eē. in duob⁹ primis mo
dis remouetur possibile contingens a non eē. & in tertio at
tribuitur impossibile eidem. f. ipse non eē. & in quarto attri
buitur necessē eius contradictioe oppositio cum dicitur ne
cessē est eē. ¶ Circa oppositionem hui⁹ p. ppositiōnū. f. vbi
modus ordinat cum esse vel non eē. Sciendū qd p/
positiōnes primi & secūdi ordinis sunt subcontrarie inter
se. vt possibile ē eē. possibile est non eē. vnde verbus. Est
ubi linea scōctaria prima secūde. ppositiōnes tertiū or

Liber.II.

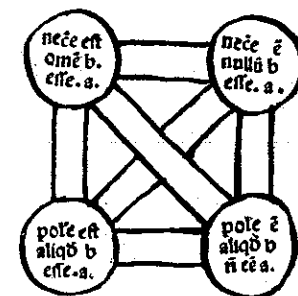
dmis sunt qñe ppositionib⁹ quarti ordinis. vt patet. nō ista.
ipote ē ēē. que est de tertio ordine stranā hūic necesse ē ēē
que ē de quarto ordine. vñ verius. T. erit ē qñto qñ pñta
ordo. ppropōitōes scēdū ordinis contradic⁹ ppositiōib⁹
qñi ordinis. vt pote est nō ēē. que est de scēdo ordine cō
tradict hūic. nō possibīle ē nō ēē. que ē de qñto ordine. vñ
verius. pgnat qñ quarto contradic⁹ scēdū. ppropōitōes
pñm ordinis paradict⁹ ppositiōib⁹ tertij ordinis. vt bee. pos
sibīle est ēē: que est de pñmo ordine cōtradict hūic. nō pos
sibīle est esse. que est de tertio ordine.

Circa propositiones modales in quibus ordinatur modus
cui dicto est sciendū quod loquens de modalibus a dicto mo-
dis: possibile: contingens: impossibile: necesse: cetero sunt p-
positiones modales primæ que non reducuntur ad aliquas
modales priores eis equipollentes. unde de istarum equi-
pollentia non est querendū vñ reducuntur ad aliquas prio-
res. unde sunt quattuor de necessario & quattuor: de pos-
sibili seu contingenti quod pro eodē habeo. de possibili sunt
iste quattuor: posse esse. possibile nullū. posse aliquod. necesse
aliquid nō. & de necessario sunt iste quattuor: necesse ēē.
necesse nullū. necesse aliquod. necesse aliquod nō. nulla. n.
ppositio de impossibili est simpliciter prima. sed quæ de
impossibili est reducibilis ad aliquā dē necessario tāq; ad prio-
rem cui equipollet. quod patet. nā ista. impossibile est oēm
hoiēs esse ašinū. reducitur ad istas. necesse est aliquē hoīem
non esse ašinū. tāq; ad priorem cui equipollet. quod p3.
nam ista impossibile est oēm hoīem ēē ašinū. q; impossi-
bile & necesse nō equipollet. & ista necesse est non oēm hoī-
minē esse ašinū. equipollet huic necesse est aliquem hoīem
nō esse ašinū. Et hoc probatur. q; nulla pps de impossibili
est simpliciter prima. quia impossibile est duas ppses sim-
plices primas equipollere adiunctim. nā ppōnō in eis dē ter-
minis equipollentū adiunctū semp vna reducitur ad aliam
tāq; ad priorem. cū ergo ista. necesse est aliquē hoīem nō esse
ašinū. sit vna de primis. sequatur q; ista. impossibile est oēs
hoīem esse ašinū. nō sit vna de primis. & eodē mō pōt pro-
bati de qualz alia ppositione de impossibili. q; ipsa nō est
prima. q; reducitur ad aliā de primis in eis dē terminis sibi
equipollēt. **C**irca equipollentiam modalium in quibus
modus ordinatur cui dicto est primo sciendū q; in talib; vel
modis prædictis vel dictis prædicti modū. & vtriusq; mo-
do potest negatio vel prepositio vtrius vel postpositio vtrius vñ
interpositio. hoc est poni inter modum & dictū. si modus ve-
cedat dictum: & negatio preponatur vtriusq; facienda est eg-
pollentia cum vtriusq; sibi modō q; dicto. per regulā q; ba-
betur in his vñsibus. pte contrarie cō. primo cū modo. se-
cūdo cū dicto. verbi gratia. ista ppositio nō necesse est oē
b. ēē. a. equipollet huic possibile est nō b. ēē. a. quia non ne-
cesse & possibile nō equipollent per banc regulam. pte cō

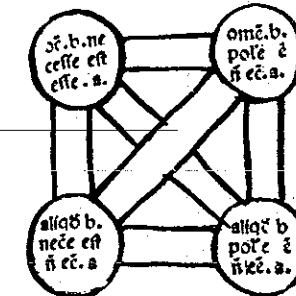
tradit post contrarietate postea subalter. et primo cum modo
 secundo dicitur. ut ista propositio. non necesse est omne. b.
 e. a. equipollet huic. possibile est non omne. b. e. a. et q. nec
 esse et possibile non equipollet per hanc regulam. Pre
 contradi. et c. per eandem regulam. non omne. b. e. a. va
 let istam. aliquod. b. non est. a. et ista possibile est non o.
 b. e. a. valet istam possibile est aliquod. b. non e. a. unde
 quando modus precedat dictum et negatio preponatur ut
 q. istam modo quam dicto est regula generalis. q. modus
 precedat dictum. et negatio preponatur utriusq. negatio in
 mutat utriusq. q. mutat mo^m in mo^m desparati. necesse imposse
 etiam negatio mutat dictum in contradictonum dicti ut
 istam est de ista non necesse est omne. b. e. a. patet etiam
 alijs. nam ista. non necesse est nullum. b. esse. a. valet istam
 possibile est aliquod. b. e. a. quod potest sic patere. non ne
 cesse est nullum. b. esse. a. valet istam. possibile est nullum.
 b. e. a. et bec valet istam. non possibile est aliquod. b. e. a.
 et bec non possibile est aliquod. b. e. a. valet istam. neces
 se est nullum. b. esse. a. et hoc patet quia ista non possibile.
 est aliquod. et valet istam. necesse est aliquod. b. non e. a. q.
 non possibile et necesse non equipollet. et ista necesse est non
 aliquod. b. e. a. equipollet huic necesse est nullum. b. e. a.
 Sic ergo patet q. si modus preponatur dicto. et negatio p
 ponatur utriusq. q. negatio mutat utriusq. i. modum in mo
 dum desperatum. et dictum in contradictonum dicti. Si
 vero modus preponatur dicto. et negatio preponatur deo
 tunc equipollentia facienda est ex parte dicti nū inane
 modo ut punis. verbi gratia ista. necesse est non omne. b.
 esse. a. equipollet huic necesse est aliquod. b. non esse.
 a. et ista. possibile est nullum. b. esse. a. equipollet huic
 possibile est non aliquod. b. esse. a. et ista possibile est om
 ne. b. esse. a. equipollet huic. possibile est nullum. b. non
 esse. a. et sic de alijs. Si autem dictum precedat mo
 dum. aut utriusq. est affirmatum. scz tam dictum q. mo
 dus. et tunc si negatio preponatur utriusq. est equipollentia
 eodem modo facienda sicut quando modus precedat dicti
 si enim dictum precedat modum et utriusq. sit affirmatum.
 et negatio preponatur utriusq. negatio inmutat dictum et non
 modum. verbi gratia ista omne. b. necesse est non e. a. eq
 pollet huic. necesse est nullum. b. e. a. Si vero negatio in
 terponatur tunc inmutat modum in modum desperatum.
 et dictum in dictum eiusdem quantitatis et contrarie quali
 tatis. verbi gratia ista. omne. b. non necesse est esse. a. eq
 pollet huic omne. b. possibile est non e. a. et bec huic. pos
 sibile est nullum. b. esse. a. et ista aliquod. b. non necesse est
 esse. a. equipollet huic aliquod. b. possibile est non esse. a.
 et bec huic. possibile est aliquod. b. non esse. a. Si autem
 modus precedat dictum et alterum sit necessarium scilicet
 modus vel dictum. tunc non est aliqua ars ad sciendum
 cui equipollet. nisi facere equipollentiam cum utroq.
 Primo modus cum modo dictum cum dicto. ut si dica
 tur nullum. b. necesse est esse. a. bec equipollet. huic om
 ne. b. non necesse est e. a. quia nullum valet omne non. et bec.
 omne. b. non necesse est esse. a. valet istam omne. b. possibi
 le est non esse. a. et bec equipollet huic. possibile est nullum.
 b. esse. a. Si autem modus sit necessarius sicut est de pro
 positione de impossibili. si modus precedat dictum tunc
 illa de impossibili equipollet vti de necessario habente co
 tradictonum dictum. et hoc est vniuersaliter verum. tam
 in vniuersalibus quam in particularibus. Ista enim im
 possibile est aliquod. b. esse. a. equipollet huic. necessari
 um est nullum. b. esse. a. et ista impossibile est omne. b. e.
 a. equipollet huic. necesse est aliquod. b. non esse. a. ista
 impossibile est nullum. b. esse. a. equipollet huic necesse est
 aliquod. b. esse. a. Si autem dictum precedat modum tunc
 particularis affirmativa de impossibili equipollet particu
 lar negative de necesse ut ista. aliquod. b. impossibile est
 esse. a. equipollet huic aliquod. b. necesse est non e. a. et vniue
 rsalis affirmativa de impossibili equipollet vniuersali negati
 ue de necessario. Ista. n. omne. b. impossibile est e. a. equi
 pollet huic omne. b. necesse est non esse. a. et bec huic. necesse
 est nullum. b. esse. a. Sed vniuersalis negativa de impossibili

Perihermenias

Culla. n. proposito de impossibili est prima. ut visum est supra. et ideo illa de impossibili stat in figura tanquam una universalis negativa. et de possibili non stat in figura. quia si statet in figura de essent contrarie. sed non stant contrarie. scilicet. n. propositiones non sunt contrarie. possibile est omne. b. esse. a. possibile est nullum. b. esse.

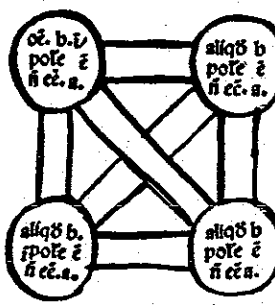
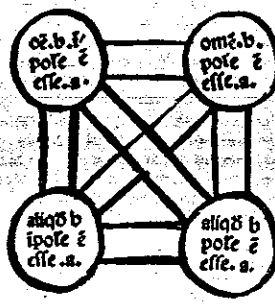
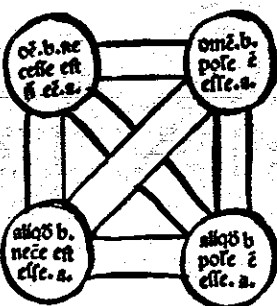
a. q. i. si possunt esse simul vere. possibile est omnem ho-
minem currere. possibile est nullum hoīem currere. ¶ Et
si dicatur q. s. in hoc essent aliquę propositiones prime qę
non starent in figura. ¶ Ad illud videtur mihi esse dicen-
dum q. hoc non est inconueniens. nam sicut in illis de inē
multę sunt propositiones de inesse qę non ingredientur
figuras de inesse. vt propositiones singulares. ita sunt mul-
te propositiones prime modales qę non ingredientur si-
guram modalem. vt vniuersales de possibili. tamen quel-
bet propositio modalis prima habet aliquę propositionē mo-
dalem primam sibi contradicentem vel equipollentes suo
contradictorio. vniuersali. n. affirmatiue de possibili contra-
dicit particularis negatiua de necessario. ¶ vniuersali nega-
tiue de possibili contradicit particularis affirmatiua de neces-
sario vel equipollet illę contradicitorie. ¶ Ad figuras. n. p-
positionum non sufficit q. propositiones habeant contradi-
ctoria q. contradictione. contrarietas. subcontrarietas. subal-
ternatio. requiruntur ad figuram propositionis. Si autem
placeat ponere aliam figuram probabiliter potest ponere.
q. vniuersalis affirmatiua de necessario. vel vniuersalis ne-
gatiua de possibili stant contrarie in figura. vel vniuersalis
negatiua de necessario. ¶ vniuersalis affirmatiua de possi-
bili. stant contrarie. ¶ hoc est probabile. quia singulares cō-
trariorum contradicunt inter se sicut singulis affirmati-
ua de necessario. ¶ singularis negatiua de possibili contra-
dicunt. ¶ Iste enim contradicunt de necessitate. hoc. b. est. a.
¶ hoc. b. possibile est non esse. a. ¶ s. in istum modum di-
cendi pōtēde sunt due figure modales. vna in qua vniuers-
alis affirmatiua de necessario. ¶ vniuersalis negatiua de
possibili stant contrarie. ¶ particularis affirmatiua de neces-
sario. ¶ particularis negatiua de possibili stant subcontra-
rie. ¶ vniuersalis affirmatiua de necessario. ¶ particularis
affirmatiua de necessario subalterne. ¶ vniuersalis affirma-
tiua de necessario. ¶ particularis negatiua de possibili. ¶ vni-
uersalis negatiua de possibili. ¶ particularis affirmatiua de
possibili stant contradicitorie. ¶ in ista figura stant vniuersa-
lis negatiua de necessario. ¶ vniuersalis affirmatiua de pos-
sibili contrarie. ¶ sub eis particularis negatiua de neces-
sario. ¶ particularis affirmatiua de possibili subcontrarie. ¶
sub vniuersali de necessario stant particularis de necessario si

alterne .
 ⁊ sibi vni
 uersali af
 firmati /
 na d' pef
 sibili stat
 particu /
 laris af /
 firmati /
 na d' pof
 sibili sub
 alterne .
 ⁊ dispo
 nuntur si
 gnif hoc
 modo .

Liber II

Secundum istas modas ponendi in propositione de primis est extra figuras modales. sed forte dicitur: superius posuisti huiusmodi propositiones esse primas necesse esse. necesse nullum esse necesse aliquid. necesse aliquid non. possibile esse. possibile nullum. possibile aliquid non. modo ponis alias propositiones in figuris tamquam primas in quibus dictum vel subiectum dicitur precedit modum. et ita videtur quod non ponas sufficienter vel convenienter. Item finem istum modum dicendi iste propositio necesse est omne. b. esse. a. necesse est nullus. b. esse. a. nullo modo staret in figura. non enim stant contrarie. quod videtur affirmative de necessario contrariatur uni versali negatiue de possibili. et unum tantum unum opponitur primo eodem genere oppositionis. nec stant aliquo alio modo in figura. ergo videtur finem istum modum quod non omnis propositio modalis prima sit in figura modalis. Ad primum dico quod loquendo de propositione modalis necesse est quod subiectum dicti seu propositionis de inesse cui additur modus finem intellectum precedat modum et quod predicatum sequatur modum et quod modus se teneat ex parte compositionis. ideo per istas propositiones quas superius posui primas intelliguntur propositiones in quibus subiectus precedit modum. per istam enim necesse est omne. b. esse. a. haberi istam. omne. b. necesse est esse. a. et sic de alijs. et ita dico quod propositiones que hic ponuntur in istis duabus figuris sunt propositiones modales prime. et ita pono consequenter in propositis dictis. Ad aliud concedo quod iste. omne. b. necesse est esse. a. omne. b. necesse est non esse. a. non stant simul in eadem figura. sed stant cum alijs in duobus figuris. nec oportet quodlibet propositionem modalem stare in eadem figura cum quolibet alia propositione modalis. quolibet tamen propositio modalis prima est in aliqua figura modalis. Causa autem propter quam iste non sunt contrarie. omne. b. necesse est esse. a. omne. b. necesse est non esse. a. est ista. quod in utraque istarum affirmatur idem modus: impossibile est quod in contrariis vel contradictorijs sit idem principale et formale affirmatum in utraque. Item regula est philosophi. quod si unum contradictorium sit in toto falsum quod reliquum erit in toto verum. sed utraque istarum est falsa in aliquibus terminis. utraque enim istarum. omnis homo de necessitate est albus. omnis homo de necessitate non est albus. est in toto falsa. ergo etc. Si dicatur quod contraria batus. omne. b. necesse est esse. a. accipitur postponendo negationem utriusque. ut patet per hunc versum. Precedit contradic. post contra: prece postq; subalter. Iste ergo sunt contrarie. omne. b. necesse est esse. a. omne. b. necesse est non esse. a. Dicendum quod per negationem postpositam subiecto. et prepositam modo accipitur contrarium propositionis modalis vel equipollens suo contrario. ideo contraria batus. omne. b. necesse est esse. a. equipollent batus. omne. b. possibile est non esse. a. Ideo ista contrariantur. omne. b. necesse est esse. a. omne. b. possibile est non esse. a. Et si dicatur quod iste propositiones. omne. b. necesse est esse. a. omne. b. necesse est non esse. a. opponuntur et non alio genere oppositionis quam oppositionis contrarie. Dico quod loquendo communiter de oppositione sic opponuntur et habent leges contrariorum. quod possunt esse simul falsae. et nunquam simul vere. proprie tamen loquendo de oppositione prout distinguitur in libro predicamentorum in oppositiones contrarias. contradictorias primarias. et relias nam. nullo modo opponuntur. sed sunt reducibiles ad contrarias. Iste modo possunt saluari omnes regule de contrariis. contradictorijs.

subcontrariis. et subalternis. scilicet pre contradi. post contra etc. Et finem leges contrariorum. contradictoriorum. subcontrariorum etc. istud nunquam potest haberi et ideo deo qui nihil dedit intellectus finem gratie finem. Si autem quis velit ponere propositiones de impossibili in figura modalis ponat istam figura istas propositiones. Nota duplex possibile. Unum quod est principium entis tale est possibile obiectum. scilicet quod potest dare productionem alicuius: et tale possibile creatura non habet nisi a deo. Aliud dicitur possibile quod idem est quod cui non est esse proprium habens. et tale habet creatibile atque creatur. et hoc habet ab alio. non tamen a pariter rei. sed a prima intelligentia. et primum per potentiam intellectivam intelligit obiectum creature antequam per creationem creetur in esse. et quando per potentiam intellectivam sic producit creatura in esse intelligibili tunc tale obiectum habet esse intelligibile sine ab intellectu intelligente seu a causa representante. ut volunt alij. Amen.

Explicit scriptum preclarissimi viri Gualteri Burlei Anglici sacre pagine professoris et in artem veterem Porphyrii et Aristotelis: Aeternus Impressum per Martinum Wapientem. Anno salutis. M. cccc. xlvii. v. Idus Maii. Regnante indito principe Augustino Barbado.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. l. m. n. o. Omnes sunt termini preter o qui est duernus.